

รายงานการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์
ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอน
ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

DEVELOPMENT READING AND WRITING SECON YEAR THAI
PRE SERVICE TEACHERS EDUCATION BUDDHIST KALASIN COLLEGE
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY BY EXERCISE BOOK

ทองคำ เกษจันทร์
สุแทน โคตรภูเวียง
อรรถ เทียบปัด
พรทิพย์ ชังธาดา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์
ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอน
ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

DEVELOPMENT READING AND WRITING SECON YEAR THAI
PRE SERVICE TEACHERS EDUCATION BUDDHIST KALASIN COLLEGE
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY BY EXERCISE BOOK

ทองคำ เกษจันทร์
สุแทน โคตรภูเวียง
อรรถ เทียบปัด
พรทิพย์ ชังธาดา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย และ 3) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ค่าสถิติหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74$, $S.D.=0.71$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$, $S.D.=0.49$)

2. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ได้รูปแบบสำคัญการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล ผลการเรียนรู้ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในส่วนของการบูรณาการหลักธรรมอิทธิบาท 4 จะบูรณาการตั้งแต่สาระสำคัญจนถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยรวมด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.50$, S.D.=0.55) ส่วนด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.54$, S.D.=0.55) และเมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.73$, S.D.=0.48)

คำสำคัญ: 1.การพัฒนา รูปแบบ 2.ภาษาศาสตร์ภาษาไทย 3.อิทธิบาท 4

ABSTRACT

Development of a model for organizing teaching activities for the subject ED1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching, Faculty of Education, Kalasin Buddhist College, Mahamakut Buddhist University is aimed (1) to study the current condition and desired condition of teaching and learning activities for the subject ED1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching, Faculty of Education, Kalasin Buddhist College, Mahamakut Buddhist University, (2) to develop a model for organizing teaching activities for the subject ED 1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching, and (3) to evaluate the format of the development of a model for organizing teaching activities for the subject ED 1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching, Faculty of Education. The sample consisted of the second-year students in the Thai language teaching, Faculty of Education, Kalasin Buddhist College, Mahamakut Buddhist University of 2022 academic year which were obtained by purposive sampling. The tool used in this research include (1) the questionnaire of current condition and desired condition (2) the satisfaction questionnaire (3) the academic achievement test. The data were analysed by the standard statistic by mean ($\bar{x}$), standard division (S.D.), and percentage (%). Statistic for quality research tools include consistency index (I.O.C) discriminant power, confidence value, and t-test value (t-test).

The finding revealed were as follow

1. the current condition and desired condition of teaching and learning activities for the subject ED 1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching, Faculty of Education, Kalasin Buddhist College, Mahamakut Buddhist University revealed that the overall current condition is at a high level ($\bar{x}= 3.74$, S.D.=0.71), while the overall desirable condition is at the highest level ($\bar{x}=4.68$, S.D.=0.49)

2. the development of a model for organizing teaching activities for the subject ED 1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada has been an important form of teaching and learning activities include: determination of essence, learning objectives, learning content, measurement and evaluation, learning outcomes, and obstacles and suggestions. In term of integration of the Four Rddhippada, it has been applied from the essence to the obstacles and suggestions.

3. the evaluation of the development model for organizing learning activities for the subject ED1019 Thai Linguistics for teachers according to the Four Rddhippada for the second-year students in the Thai language teaching overall, the suitability aspect is at the highest level ($\bar{x}=4.50, S.D.=0.55$), the possibility is at the highest level ($\bar{x}=4.54, S.D.=0.55$) as well. And when using the model to test with students who are not the target group academic achievement before and after studying were significantly different at the .01 level. Students have the highest level of satisfaction.

Keywords: 1. Development of a model 2. Thai Linguistics 3. Four Rddhippada

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี เพราะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ช่วยเหลือ อนุมัติ ตรวจสอบ และติดตามอย่างสม่ำเสมอ จนงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัย ต้องขอขอบพระคุณคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของสถาบันการวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ. ที่เมตตาตรวจโครงสร้างการวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาและระเบียบวิธีวิจัย

ขอขอบพระคุณพระครูสุธีรสาร, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ อาจารย์ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รศ.ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบกถาวร อาจารย์ประจำสาขาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผศ.ดร.อนุชา พิมพ์ศักดิ์ หัวหน้าสาขาการสอนภาษาไทย รองคณบดี การบริหาร การศึกษาและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ผศ.ดร.อนันตศักดิ์ พลแก้วเกษ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ร้อยเอ็ด โดยคณะกรรมการที่กล่าวมาได้ให้ความกรุณาวิจารณ์รูปแบบจนสำเร็จ และมีความสมบูรณ์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย รศ.วิณา วิสเพ็ญ อดีตอาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รศ.ดร.เชษฐา จักรไชย อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พระพุทระกูล พุทธรกชิต, ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผศ.ดร.ณัฐกฤตา นามมนตรี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดร.รัชนิฉาย เถียรอด อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ขอขอบพระคุณ พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น และอาจารย์ ดร.คชา ปราณีตพลกรัง ประธานหลักสูตรการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่เมตตาและกรุณาอำนวยความสะดวกอย่างยิ่งให้ทดลองรูปแบบจนสำเร็จด้วยดี

ทองคำ เกษจันทร์

หัวหน้าโครงการวิจัย และคณะ

28 กรกฎาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย	1
1.2 ปัญหาการวิจัย	1
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	24
2.3 แผนการจัดการเรียนรู้	48
2.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	53
2.5 การสอนแบบโครงสร้างความรู้	60
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	68

3.4	แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง	71
3.5	การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	71
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	72
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.2	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
5	สรุปผลอภิปรายผลแลข้อเสนอแนะ	97
5.1	สรุปผลการวิจัย	97
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	98
5.3	ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม		103
ภาคผนวก		109
ภาคผนวก ก การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน		
	รายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู	110
ภาคผนวก ข เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล		204
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ		
	และการทดลองใช้รูปแบบ	218
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย		233
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย		243
ประวัตินักวิจัย		249

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงประเภทสระจำแนกตามลักษณะเสียง	55
2.2 แสดงหน่วยเสียงในภาษาไทย	56
2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	70
2.4 แสดงองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป	72
2.5 แสดงองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และองค์ประกอบย่อย	73
4.1 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสาระสำคัญ	80
4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	81
4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนด สาระการเรียนรู้	82
4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลัก อิทธิบาท 4 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	83
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสื่อการเรียนรู้	84
4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	84
4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบันทึกผลการเรียนรู้	85
4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวบรวมรายด้านในการพัฒนารูปแบบ	

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4	86
4.9 การวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนหลัง (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดสาระสำคัญ	87
4.10 การวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนหลัง (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	87
4.11 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสาระการเรียนรู้	88
4.12 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	89
4.13 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสื่อการเรียนรู้	90
4.14 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวัดและประเมินผล	90
4.15 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านบันทึกผลการเรียนรู้	91
4.16 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน	93
4.17 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองด้วยรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4	95
4.18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย	

สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2
สาขาการสอนภาษาไทย

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในภาพเนื้อหาประจำบท	51
2.2 หน่วยเสียงในภาษาไทย	56
2.3 ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย	59
2.4 สรุปรอบแนวความคิด	74
4.1 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบ	82

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2544 มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตบริการวิชาการด้าน พระพุทธศาสนาแก่สังคมควบคู่กับวิชาการทั่วไป วิจัยและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเปิดทำ การเรียนการสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี มี 2 คณะ คือ คณะสังคมศาสตร์ และหลักสูตรรัฐศาสตรสาขาการปกครอง ภาคปกติและภาคพิเศษ และหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ 3 สาขาวิชา คือ สาขาการสอนพระพุทธศาสนา สาขาการสอนภาษาไทย และสาขาการสอนสังคมศึกษา (วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์. 2564 : 1)

ในส่วนของสาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ เปิดทำการสอนทั้งหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี พบปัญหาสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงโควิด 19 ระบาด อาจารย์ผู้สอน ต้องปรับเปลี่ยนวิธีตามสถานการณ์โดยใช้การจัดกิจกรรมออนไลน์ (Online) การมอบหมายงาน เป็นต้น รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ไม่อาจประเมินผลได้ว่ามีความเที่ยงตรง วัด ความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้อย่างยุติธรรม เนื่องจากไม่สามารถควบคุมการสอบได้

จากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนดังกล่าว ทำให้กระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างมาก ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย ที่ต้องการให้บัณฑิตเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนว พระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ไขปัญหาสังคมด้วย หลักพุทธธรรมทั้งในรับชาติและระดับนานาชาติ (วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์. 2565 : 1)

สำหรับรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู สาขาการสอนภาษาไทย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ประสบปัญหาเรื่องรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างจาก สาขาอื่น และหากไม่ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้คุณภาพของ นักศึกษาลดลง และจะไม่สามารถดำรงฐานะของวิชาการสอนได้อย่างภาคภูมิใจ ทั้งยังจะส่งผลกระทบ ต่อมหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง

ด้วยแรงกระทบของปัญหาเรื่องคุณภาพของผู้เรียนและการดำรงอยู่ของมหาวิทยาลัย ทำให้ ผู้วิจัยและคณะสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019

ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยเชื่อว่า หากพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม จะช่วยยกระดับคุณภาพของนักศึกษาได้อย่างแน่นอนและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ รอดแสน วารินทร์ แก้วอุไร และฉันทนา จันทร์บรรจง (2559 : 95) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองสำหรับครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยผลการทดลองใช้รูปแบบก่อนและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมาก

จากแนวคิดและผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยและคณะจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอน ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพและประชาชนเชื่อมั่นใน มหาวิทยาลัยต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย เป็นอย่างไร

2. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็น อย่างไร

3. การประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย ศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย มีความเหมาะสมหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า วิจัย รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาให้การจัดการศึกษามหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 รูป/คน

2. ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาการวิจัย คือ ปีการศึกษา 2565

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู และหลักธรรมในพระพุทธศาสนา หัวข้ออิทธิบาท 4

1.6 นิยามศัพท์

1. **นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565

2. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 โดยกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนใช้กระบวนการของอิทธิบาท 4

3. อิทธิบาท 4 หมายถึง หัวข้อระบบในพระพุทธศาสนาที่เป็นกระบวนการให้ประสบความสำเร็จที่ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.2 ภาษาศาสตร์เบื้องต้น

2.1.3 อธิปไตย 4

2.1.4 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.1.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้โดยง่าย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้จากการศึกษาได้พบว่า มีท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 115) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนว่า คำว่า “เรียน” หมายถึง เข้ารับความรู้จากผู้สอนรับการฝึกฝนอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ หรือความชำนาญ เช่น เรียนหนังสือ เรียนวิชาความรู้ ส่วนคำว่า การสอน หมายถึง การบอกความรู้ให้ เช่น ครูสอน หนังสือให้นักเรียนแสดงให้เข้าใจโดยวิธีบอกหรือทำให้เป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ดีชั่ว เป็นต้น ดังนั้น การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ผู้สอน และผู้เรียนร่วมมือกันถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ โดยมีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอนมาก่อน

ทิสนา แชมมณี (2550 : 4-7) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ ดังนี้

1. การเรียนการสอนมีความหมายแตกต่างไปจากการสอน (Teaching) เพราะการเรียนการสอน คำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากกว่าการสอน ที่ครูมีบทบาทสำคัญ

2. การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างมีขั้นตอน หรือมีกระบวนการมากกว่าการสอน

3. การเรียนการสอนกว้างกว่าการสอน เพราะครอบคลุมปฏิสัมพันธ์มากกว่าระหว่างบุคคลกับบุคคล เช่น บุคคลกับสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบมากกว่าการสอนที่เน้นครูกับนักเรียน

4. การเรียนการสอน จัดขึ้นโดยตั้งใจให้เกิดสถานการณ์ แต่การสอนเกิดได้ตลอดเวลาและสถานที่

สุมิตร คุณานุกร (2540 : 137) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ การจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งนั้นจำเป็นต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอนว่ามีจุดหมายหรือจุดประสงค์ที่สำคัญอย่างไร จะก่อให้เกิดความรู้หรือมีประสบการณ์ และสามารถทำได้ บรรลุจุดหมายหรือจุดประสงค์นั้น ๆ ได้ง่ายที่สุด ประหยัดทั้งเวลาแรงงาน และค่าใช้จ่ายมากที่สุด

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 10) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดซึ่งองค์ประกอบการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วยหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 53-54) ได้ให้คำนิยามเอาไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนการสอน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

นงลักษณ์ ตระกูลวงศ์ (2549 : 26) กล่าวว่า สารความรู้ และประสบการณ์ที่เลือกสรรนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ไว้ หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตร มีความถูกต้อง ทันสมัย มีความสอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

สรุปว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดระบบการเรียนการสอนที่หลากหลายมีความหมายแตกต่างไปจากการสอน เพราะการเรียนการสอน มักจะคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากกว่าการสอน และครูมีบทบาทสำคัญ การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างมีขั้นตอน หรือมีกระบวนการมากกว่าการสอน การเรียนการสอนกว้างกว่าการสอน เพราะครอบคลุมปฏิสัมพันธ์มากกว่าระหว่างบุคคลกับบุคคล เช่น บุคคลกับสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบมากกว่าการสอนที่เน้นครูกับนักเรียน การเรียนการสอนมีความประสงค์ที่จัดขึ้นโดยตั้งใจให้เกิดสถานการณ์ของการเรียนรู้ แต่การสอนเกิดได้ทุกเวลา และทุก ๆ สถานที่ ไม่จำกัดกาล

2.1.1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

สายหยุด จำปาทอง (2531 : 1) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นศิลปะที่ยากและเป็นศาสตร์ที่ลึกซึ้ง เพราะต้องใช้เทคนิคหลายประการ จะต้องมีความรู้ในวิชาการ ความรู้ในตัวผู้สอน กระบวนการสอน อุปกรณ์การสอน และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มากที่สุดและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเห็นศักยภาพต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2543 : 155-167) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญและเป็นงานหลักของสถาบันอุดมศึกษาเนื่องจากทุกสถาบันการศึกษามีจุดมุ่งหมายให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนั้นตามแผนพัฒนาการอุดมศึกษาระยะยาวได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องให้ความสำคัญลำดับสูงสุด การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาสาระพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเตรียมการเพื่อเผชิญสถานการณ์รวมถึงการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา เน้นการศึกษาตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลัก 4 ประการของยูเนสโก คือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนเพื่ออยู่ร่วมกันและการเรียนรู้เพื่อชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 21) ได้ระบุว่า ครู ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องสนับสนุนผู้เรียนโดยแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองเห็นอกเห็นใจคนอื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งทางความคิดและการกระทำของตัวบุคคล องค์กรและสังคมเน้นการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ทางแก้ไขโดยเฉพาะศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกรณีพิเศษโดยการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ นั้นผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย
2. ต้องคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง
3. ควรใช้รูปแบบ หรือวิธีการที่หลากหลาย
4. เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง
5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. การเรียนรู้ร่วมกัน
7. การเรียนรู้จากธรรมชาติ
8. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
9. การเรียนรู้แบบบูรณาการ
10. การเรียนรู้คู่คุณธรรม
11. ใช้กระบวนการจัดการ
12. ใช้กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
13. ใช้กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
14. ใช้การบูรณาการเนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้เรียนรู้ในลักษณะรวม
15. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ควรที่จะมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ในด้านเนื้อหา สาระ เพื่อการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเตรียมการเพื่อเผชิญสถานการณ์จริง รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เน้นการศึกษาตลอดชีวิตให้สอดคล้องกับ

หลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลัก 4 ประการของยูเนสโก คือ การเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริงการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิตนั้นเอง

2.1.1.3 มโนทัศน์ของการเรียนการสอน

การเรียนการสอน (Instruction) เป็นศาสตร์ที่มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยจากการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติไม่มีรูปแบบมาสู่การสอนอย่างมีแบบแผนจนกระทั่งเปลี่ยนเป็นการสอนที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างความรู้ด้วยตนเองและมีการเรียนการสอนในหลากหลายลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ดีจึงต้องมีการวางแผนและนำแนวคิดทฤษฎีหรือหลักการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมรวมทั้งมีการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 21) มโนทัศน์ของการเรียนการสอน (Instruction) ในปัจจุบันพัฒนามาจากการสอน (Teaching) ที่แต่เดิมเน้นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้บอกกล่าว สั่ง อธิบายหรือแสดงให้ดูตามความคิดเห็นและความสามารถของตนในขณะที่ผู้เรียนเป็นผู้รับการถ่ายทอดตามแต่ครูจะให้ เปลี่ยนมาเป็นการสอนโดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม โดยมีการวางแผน ดำเนินกระบวนการ และประเมินผลอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบ ปรับปรุงได้ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ (ชาญชัย ยมดิษฐ์. 2548 : 9-11)

2.1.1.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ได้โดยง่าย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบดังที่มีผู้รู้ได้กล่าวเอาไว้ ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้ให้นิยามระบบการเรียนการสอนว่าหมายถึงการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545 : 13) ได้กล่าวเอาไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

1. สารเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ ซึ่งเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนควรทันสมัย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2. ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ครูอาจารย์ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีปริมาณอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกใช้รูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม จำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีความรับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

6. เงินทุนสนับสนุน การเรียนการสอนเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เงินทุนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมาย

7. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการเรียนการสอนต้องดูแล คือ การมีสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอเหมาะสมและปลอดภัยซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8. ผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือ ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 5-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนเอาไว้ว่า

1. ปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input) คือ ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่นำเข้าสู่ระบบ ได้แก่ ผู้สอนผู้เรียน หลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

2. กระบวนการดำเนินงาน (Process) คือ การนำเอาปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อนมาเข้ากระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลผลิตตามที่ต้องการ ซึ่งในการดำเนินการเรียนการสอนอาจมีกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม เช่น การสร้างความพร้อมในการเรียน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ และการใช้กิจกรรมเสริม เป็นต้น

3. ผลผลิต (Output) คือ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนไปในทางที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 พุทธิพิสัย (Cognitive domain) คือ ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน สามารถคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือที่เรียกว่า คิดวิเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ สรุปข้อคิด ประเมินค่า และใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

3.2 จิตพิสัย (Affective domain) คือ ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีและเหมาะสม เช่น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน วิชาเรียน เพื่อน ๆ ชุมชน และประเทศชาติ มีความสนใจในสิ่งที่เรียน และมีค่านิยมที่เหมาะสม

3.3 ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) คือ ผู้เรียนมีความคล่องแคล่วชำนาญในการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การใช้มือ ใช้สายตา ตัวอย่างทักษะพิสัย เช่น ทักษะด้านพิมพ์ดีด เล่นดนตรี และด้านการสร้างหรือผลิตผลงานศิลปะและหัตถกรรม เป็นต้น

4. การติดตามประเมินผลและปรับปรุง คือ การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สอนจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมดในระบบ และประเมินว่าได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีจุดบกพร่องในส่วนใดที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

สรุปว่า ระบบการเรียนการสอน หรือองค์ประกอบการเรียนการสอน คือ การนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่นำเข้าหรือตัวป้อนมาเข้าสู่ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อจะให้เกิดผลผลิตตามที่ต้องการ ซึ่งในการดำเนินการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้หลากหลายกิจกรรม เช่น การสร้างความพร้อมในการเรียน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ และการใช้กิจกรรมส่งเสริมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดจากกิจกรรม หรือในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.1.1.5 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้

การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่เป็นผลอันเนื่องมาจากประสบการณ์ ที่คนเรามีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน งานที่สำคัญของครูก็คือ ช่วยนักเรียนแต่ละคนให้เกิดการเรียนรู้หรือมีความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรได้วางไว้ ครูมีหน้าที่จัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อจะช่วยให้ นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน ฉะนั้นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นรากฐานของการสอนที่มีประสิทธิภาพ

นักจิตวิทยาที่ยึดถือทางพฤติกรรมนิยม แบ่งพฤติกรรมของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พฤติกรรมตอบสนองเดิ (Respondent Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยสิ่งเร้าเมื่อมีสิ่งเร้าพฤติกรรมตอบสนองก็จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถจะสังเกตได้ 2) พฤติกรรมโอเปอเรนต์ (Operant Behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลหรือสัตว์แสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา (Emitted) โดย

ปราศจากสิ่งเร้าที่แน่นอนและพฤติกรรมนี้มีผลต่อสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการเรียนรู้ประเภทแรกหรือ Respondent Behavior เรียกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ระบบการวางเงื่อนไข แบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory) ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้อธิบาย Operant Behavior เรียกว่า Operant Conditioning Theory พื้นฐานความคิด (Assumption) ของทฤษฎี พฤติกรรมนิยม คือ 1) พฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้และสามารถจะสังเกตได้ 2) พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของการเรียนที่เป็นอิสระหลายอย่าง 3) แรงเสริม (Reinforcement) ช่วยทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นได้

วัตสัน (J.B. Watson) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นบิดาของจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกกับมนุษย์ โดยศึกษาเรื่องความกลัว ในปี 1920 วัตสันและผู้ช่วยชื่อเรย์เนอร์ ได้เขียนบทความชื่อว่า “Conditioned Emotional Reactions” ซึ่งสรุปผลการทดลองกับทารกอายุประมาณ 8-9 เดือน ชื่ออัลเบิร์ต (Albert) การทดลองเริ่มโดยผู้วิจัยเคาะแผ่นเหล็กให้เสียงดังขึ้น ให้เสียงดังกล่าวเป็นสิ่งเร้าที่ไม่มีเงื่อนไข (UCS) ซึ่งจะก่อให้เกิดการตอบสนองที่ไม่ต้องการวางเงื่อนไข (UCS) คือความกลัว วัตสันและเรย์เนอร์ ได้ใช้หนูขาวเป็นสิ่งเร้าที่ต้องวางเงื่อนไข (CS) หนูน้อย อัลเบิร์ต ซึ่งชอบหนูขาวไม่แสดงความกลัว แต่ขณะที่หนูน้อยยื่นมือไปจับเสียงเคาะแผ่นเหล็กก็ดังขึ้น ซึ่งทำให้หนูน้อยกลัว ทำคู่กันเช่นนี้เพียงเจ็ดครั้ง ในระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ ปรากฏว่าตอนหลังหนูน้อย เห็นแต่เพียงหนูขาวก็จะแสดงความกลัวทันที

ออสซูเบล ได้แบ่งการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมายออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) Subordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย โดยใช้ Derivative หรือ Correlative Subsumption กระบวนการ Derivative Subsumption เป็นการที่เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนรู้แล้ว ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนเรียนรู้ว่าสัตว์มีปีกบินได้ ถ้ามีคนบอกว่า นกบินได้ ก็ไม่ต้องเรียนรู้โดยการท่องจำอย่างไม่คิดว่านกเป็นสัตว์มีปีก (บินได้ และสามารถดูดซึมเข้าในโครงสร้างสติปัญญาที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมาย สำหรับกระบวนการ Correlative Subsumption หมายถึงการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดจากการขยายความ หรือปรับความรู้เดิมให้มีสหสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนอาจจะมีความรู้เดิมว่า รูปสามเหลี่ยม เป็นรูปที่มีด้านสามด้าน หนัาราบ และเมื่อผู้เรียนต้องเรียนความรู้รวบยอดใหม่ เช่น สามเหลี่ยมด้านเท่า ผู้เรียนจะเข้าใจด้วยการขยายความจากความรู้เดิมเกี่ยวกับลักษณะของสามเหลี่ยม จึงเชื่อมโยงความคิดรวบยอดสามเหลี่ยมด้านเท่าให้เข้ากับโครงสร้างปัญญาที่มีอยู่ 2) Superordinate Learning เป็นการเรียนรู้โดยใช้วิธีอนุมาน ผู้เรียนอาจจะจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้เข้ากับความคิดรวบยอดที่กว้างและคลุมความคิดรวบยอดที่เรียนใหม่เป็นต้นว่า เด็กที่เริ่มเรียน สีต่าง ๆ เช่น สีฟ้า สีเหลือง สีแดง สีเขียว ว่าเป็นสีต่าง ๆ แต่รวมสีต่าง ๆ เหล่านี้ให้อยู่ใต้ความคิดรวบยอด “สี” หรืออาจจะรวมสัตว์

ต่าง ๆ เช่น หนู สุนัข หมี ว่าเป็นสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม 3) Combinatorial Learning การเรียนรู้ประเภทนี้หมายถึงการเรียนรู้หลักการกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เชิงผสมในวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ โดยให้เหตุผลหรือจากการสังเกต ตัวอย่างเช่น การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและระยะทางในการที่ทำให้ไม้กระดานหกกระดกขึ้นลง ออสซูเบลถือว่า Advance Organizers มีความสำคัญมาก เพราะเป็นวิธีการสร้างการเชื่อมช่องว่าง ระหว่างสิ่ง (ความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วกับความคิดรวบยอดใหม่ที่ต้องเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจะได้มีความเข้าใจเนื้อหาของหน่วยเรียนใหม่และช่วยความจำได้ดีขึ้น ฉะนั้น ผู้สอนควรจะใช้เทคนิค Advance Organizers ช่วยผู้เรียนในการเรียนรู้ทั้งประเภทการรับอย่างมีความหมาย และการค้นพบอย่างมีความหมาย ทฤษฎีการเรียนรู้ของออสซูเบลเป็นทฤษฎีปัญญานิยมเน้นความสำคัญของครู คือว่าครูมีหน้าที่ที่จะจัดเรียงความรู้อย่างมีระบบ และสอนความคิดรวบยอดใหม่ที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้

สรุปว่า หลักสูตรการเรียนรู้ คือ หลักสูตร การเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับชั้นปี โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานิสิตให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขด้วย ในแต่ละระดับชั้นเรียนมีความมุ่งพัฒนานิสิตให้รู้จักคิดเป็น และแก้ปัญหาชีวิต มีเนื้อหาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นิสิตรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับวัย และที่สำคัญ คือมีสภาพแวดล้อมของการเรียนในแต่ละชั้นปีที่เหมาะสม

2.1.1.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจในการเรียนการสอนการที่ผู้เรียนจะรู้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ผู้สอนมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความสามารถความสนใจของผู้เรียนและเนื้อหาวิชาได้ อย่างไรก็ตาม แนวทางการดำเนินกิจกรรมของอาจารย์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีดังนี้ จัดเนื้อหาวิชาให้มีความยากง่ายเหมาะสมและเป็นไปตามลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนตามความสามารถ นอกจากนั้นผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ

ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ วิธีการสอน มีความเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีทักษะการสอน ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการกระตุ้น เสริมแรง สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนสิ่งเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ รวมทั้งการกำหนดปัญหาหรือการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดค้น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังพุทธวิธีการสอนที่พระพุทธองค์ทรงใช้มี 4 วิธี (พระพรหมคุณาภรณ์. 2542 : 158-159) คือ

1. สนทสนา ชี้แจงให้ชัด คือ จะสอนอะไร ก็ชี้แจงจำแนกแยกแยะอธิบาย และแสดงเหตุผลให้ชัดเจน จนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นจริง เหมือนจูงมือไปให้เห็นกับตา

2. สมาทปนา ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรปฏิบัติหรือห้าทำก็ แนะนำหรือบรรยายให้ซาบซึ้งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝนบำเพ็ญจนใจยอมรับอยาก ลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

3. สมุตเตชนา เร้าใจให้อาจหาญแก่งกล้า คือ ปลุกใจให้กระตือรือร้น เกิดความ อุตสาหะมีกำลังใจแข็งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จลงได้ สู้จนไม่หวั่น ไม่กลัวเหนื่อย ไม่กลัวยาก

4. สมปหึสนา ปลอบโลมใจให้สดชื่นร่าเริงคือบำรุงจิตใจให้ชุ่มชื้นเบิกบานโดย ชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ ที่จะได้รับและทางก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไปทำให้ผู้ฟังมีความหวังและ ร่าเริงเบิกบานใจ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของ ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะเดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็น คน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) ดังนั้น จุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการ (ประทีป เมธาคูณวุฒิ. 2545 : 2-5) คือ

1. เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคน คือ ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้ พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี

2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์ทั้ง แก่ตนเองและส่วนรวม

3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยมุงที่จะช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้น มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 106-108) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมาย และภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อม และความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด

2. การพัฒนาหลักสูตร ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและพิจารณาถึงความ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม สาระของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนา

บัณฑิตอย่างสมดุล ทั้งความรู้ ความสามารถ และความดีงาม แล้วยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

3. รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life-long) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น หลากหลายขึ้น อาทิ การจัดรวมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

4. การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมต้องยึดผู้เรียนเป็นหลักโดยคณาจารย์หรือผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้ สามารถคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์มีความรับผิดชอบและมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ

6. ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภทที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

7. ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ

8. ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม

9. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการ ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

เกษิณี ผลประพฤติ (2543 : 45) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง การเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครู โดยที่ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมนั้น ๆ ให้กับผู้เรียนจะช่วยให้เกิดประสบการณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2542 : 207) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 43-53) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

วีระวัฒน์ พูลทวี (2538 : 98) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ ดังนี้

1. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) หรือวิธีสอนแบบ วิทยาศาสตร์เป็นวิธีสำคัญและมีประโยชน์มาก

2. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Method) หมายถึงการสอนโดยวิธีการ ให้ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจไม่บอกอะไรแก่นักเรียน ตั้งแต่ปัญหาทฤษฎีและวิธีการ แก้ปัญหา ข้อสำคัญในการสอนโดยวิธีนี้มุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนรู้จักวิธีเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ได้มาโดยการคิดและค้นคว้าของผู้เรียนเองให้มากที่สุดที่จะทำได้

อมรชัย ตันติเมธ และคณะ (2524 : 13-20) ได้กล่าวว่า เทคนิคและวิธีการสอนส่วนใหญ่ที่ใช้นั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น วิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หากสอนเกี่ยวกับทฤษฎี เนื้อหา ต่างกันส่วนมาก จะใช้วิธีการแบบบรรยาย การอภิปรายการศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การสาธิต การใช้ ของจริง ปฏิบัติการในสภาพการณ์จริง การสอนสำหรับผู้เรียนจำนวนมาก ๆ ได้อาศัยสื่อการสอน บางอย่าง เช่น โทรทัศน์วงจรปิด เทป วิดยูและโทรทัศน์ เมื่อต้องการสอนเกี่ยวกับวิชาทักษะ ได้มีการ ทดลอง การสาธิต การปฏิบัติจริง ทำแบบฝึกหัด เพื่อฝึกฝนให้มีทักษะในแต่ละด้าน แต่วิธีการดังที่ กล่าวมาแล้ว การบรรยายจะเป็นสิ่งที่นิยมใช้มากที่สุด

กรมวิชาการ (2521) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาไว้ว่า มีลักษณะเฉื่อยชา รอรับอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็ว ๆ การเรียนเป็นงาน ประกอบ เพราะชอบทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา นักศึกษาครูมักชอบทำกิจกรรม มาก นักศึกษามหาวิทยาลัยมักทำกิจกรรมมากในปีที่ 2 และได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียน การสอนในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

1. การเรียนการสอนควรแตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพ และสภาพของกลุ่มของ นักศึกษา

2. ควรมี Pretest เพื่อดูว่านักศึกษามีความสนใจด้านใด เพื่อแบ่งกลุ่มและจัด การเรียนการสอน

3. ควรสนับสนุนให้อาจารย์วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สอนมีการ ประเมินผล ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้วย

4. อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. การจัดหลักสูตรควรให้มีวิชาบังคับเกี่ยวกับการสร้างคุณธรรมที่ดีแก่นักศึกษา
6. ควรมิวิชาเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน
7. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
8. ควรใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

สรุปว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการวางแผนที่หลากหลายที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ความสามารถในการเรียนการสอน ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์การเรียนเนื้อหาสาระในการสอนได้เหมาะสมกับเวลาเรียน อาจารย์ก่อนมาสอนได้ทำแผนการสอนล่วงหน้า ได้เตรียมบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้วางแผนการสอนตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดให้ได้ ศึกษาเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนทุกครั้งที่สอนเป็นอย่างดี ได้รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในการสอนเป็นอย่างดี และจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้อง และนอกห้องเรียน

2.1.1.7 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า ในเรื่องสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องให้ความสนใจในการผลิตการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ซึ่งผู้บริหารและครูควรดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำให้สิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น
2. การประเมินความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ
3. พิจารณาความสำคัญและความจำเป็นของสื่อ
4. ระดมสรรพบุคคลทั้งครู ผู้แทนกลุ่มวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นมาช่วยกันจัดทำสื่อให้เหมาะสมเพียงพอ
5. นิเทศติดตามผลการใช้สื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง
6. ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อด้วยวัสดุราคาถูก
7. จัดอบรมครูประจำการให้มีความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อและใช้อุปกรณ์การสอนด้วยวัสดุราคาถูก
8. ผู้บริหารควรบำเหน็จความดีความชอบให้กับบุคคลที่คิดประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์ใหม่ ๆ ขึ้นเป็นพิเศษ

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale. 1969 อ้างถึงใน พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. 2549 : 289-290) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนว่า สื่อการสอนเกี่ยวข้องกับวัสดุที่ใช้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวกขึ้นจำแนกประเภทของสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเองที่จำแนกย่อยได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่ 1) วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัย

อุปกรณ์อื่นช่วย เช่น บัตรคำ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น 2) วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นเสียง ภาพยนตร์ สไลด์ เป็นต้น

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่านทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่ได้บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉาย แผ่นโปร่งใส เครื่องฉาย สไลด์ เครื่องถ่ายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยสามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาช่วยในการสอนได้ เช่น เกมส์ และสถานการณ์จำลอง การสอนแบบจุลภาค การสาธิต เป็นต้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547 : 69) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนโดยใช้สื่อการสอน หมายถึง การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เช่น ภาพ สไลด์ วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น อุปกรณ์การสอนแต่ละชนิดเหมาะสมและขั้นตอนการใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. เทคนิคการใช้สื่อที่เหมาะสมให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการสอน

1.1 ผู้สอนต้องมีความชำนาญ และรู้วิธีใช้สื่อการสอน

1.2 สื่อการสอนต้องเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

1.3 สื่อการสอนต้องเหมาะสมกับสไตล์ของผู้เรียน

2. ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน มีดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมสื่อ ผู้สอนเตรียมสื่อและตรวจสอบสื่อที่จะใช้

2.2 เตรียมสถานที่ เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.3 เตรียมผู้เรียน อธิบายวัตถุประสงค์ เน้นให้สังเกตว่าต้องดูและฟังอะไรจาก

สื่อ นั้น

2.4 ขั้นตอนโดยใช้สื่อให้ถูกต้อง

2.5 ขั้นติดตามประเมินผล ผู้สอนอาจสรุป ทบทวน อภิปราย ซักถามความเข้าใจ รวมทั้งกิจกรรมอื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ และเข้าใจเรื่องที่เรียนจากสื่อ นั้น ๆ ขั้นตอนการประเมินผลจึงมีความสำคัญมากในการใช้สื่อการเรียนการสอน

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ (2549 : 287) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดข้อมูลความรู้จากผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเป็นสิ่งช่วยอธิบาย และขยายเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นเพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550 : 133) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. ทำสิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น
2. เป็นการสร้างแรงจูงใจ และเร้าความสนใจ
3. ช่วยเสริมสร้างความคิด และการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน
4. สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และขนาดได้

ศิรินารถ สุดใจนาถ (2548 : 111-112) ได้อธิบายความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการสอนเป็นตัวกลางการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการการใช้สื่อการสอนทางการศึกษานั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและคุณสมบัติของสื่อการสอนแต่ละประเภท เพื่อเลือกใช้ได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสามารถจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ จึงจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นตัวกลางในการส่งผ่านหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ในด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตสื่อการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจ และมีทักษะในการสื่อการเรียนการสอนเพื่อฝึกกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อผู้เรียนและผู้สอนดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แม้จะเป็นเนื้อหาที่ซับซ้อน
2. ช่วยแก้ปัญหาทางด้านความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังของผู้เรียนที่แตกต่างกัน
3. ช่วยกระตุ้นความสนใจทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน
5. สื่อเทคนิควิธีจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
6. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน
7. ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลสามารถเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการของตนเอง

ตนเอง

8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ต้องการทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
9. ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้สอน และผู้เรียนมีบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจ

น่าสนใจ

เรืองวิทย์ นนทะภาและคณะ (2540 : 38) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ความคิดตลอดจนทักษะต่าง ๆ ไปยังผู้เรียน ซึ่งถ้าพิจารณาตามข้อความ

ดังกล่าวสื่อการเรียนการสอนจึงหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่แทรกอยู่ระหว่างความรู้ ความคิด ทักษะ กับผู้เรียน เช่น บุคคล วัสดุ แสง อากาศ ฯลฯ สำหรับสื่อการเรียนการสอนตามคุณสมบัติแตกต่างกันของสื่อเป็น 7 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed.. Media)
2. แผ่นโปร่งใส (Overhead.. Transparencies)
3. การบันทึกเสียง (Audiotape.. Recording)
4. สไลด์และฟิล์มสตริป (Slide.. Series.. Filmstrips)
5. สื่อภาพประสม (Multi.. Image.. Presentations) เช่น สไลด์มัลติวิชชั่น
6. เทปและแผ่นบันทึกภาพ (Videotape.. Recording.. And.. Audiodiscs)
7. สื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive.. Learning.. Media) เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์

สุวิมล วัชรากย์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญโญ. 2551 : 39) ได้กล่าวว่า ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนถูกต้องตรงกับความเป็นจริง หรือความจำเป็นที่จะต้องมีความใกล้เคียงกับของจริงและสื่อเพียงไร
2. เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์และการเสนอเนื้อหา เช่น เนื้อหาประเภทใด ควรใช้สื่อคำพูด ควรใช้สื่อภาพ ฯลฯ
3. เหมาะสมกับกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนการสอน ควรพิจารณาว่าคุณสมบัติของสื่อประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับกิจกรรม เช่น เราต้องการสื่อประเภทใด จำเป็นหรือไม่เสี่ยงภาพการเคลื่อนไหว ฯลฯ ต้องพิจารณาให้เหมาะสม
4. มีลักษณะน่าสนใจ เร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
5. สื่อนั้นต้องการความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียนมากเพียงใด
6. ประหยัดคุ้มค่ากับการลงทุนทั้งในด้านงบประมาณและเวลา
7. วิธีการใช้ไม่ยุ่งยาก ใช้ง่าย สะดวกปลอดภัย
8. ใช้แล้วควรจะสามารถสร้างทัศนคติที่ดีหรือสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน

สรุปว่า การใช้สื่อการเรียนการสอน คือ การเลือกนำสื่อมาใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ เรื่องราว และเนื้อหาจากผู้สอนโดยส่งไปยังผู้เรียน หรือผู้รับ เพื่อจะนำความรู้ ความเข้าใจจากผู้สอนสู่ผู้เรียน หรือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง อันจะทำให้สิ่งที่ป็นนามธรรมที่อาจจะเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่นักเรียนเข้าใจง่าย จากการสัมผัสเอง และได้เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว การใช้สื่อการสอนทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และสื่อต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ต้องมีความทันสมัย

น่าสนใจ ตามวัย อันจะทำให้เสริมสร้างจินตนาการ เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์งานอย่างอิสระ ชัดเจน และมีความสมเหตุสมผล

2.1.1.8 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 36-37) ได้เสนอว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึงการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาดนและสังสมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนจึงต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนใน หลากหลายวิธีซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อมได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบ แบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิด แบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม แบบใช้การตัดสินใจ
2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียน แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัดการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป
4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย การโต้ว่าที่ กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติวการประชุมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้นคู่คิดการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น
5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง ละครบทบาท สมมติ
6. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ ปริศนาความคิดร่วมมือแข่งขันหรือกลุ่มสืบค้นกลุ่มเรียนรู้ ร่วมกัน ร่วมกันคิด กลุ่มร่วมมือ
7. เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้แก่ การเล่าเรื่อง (Story line) และการเรียนการสอนแบบ แก้ปัญหา (Problem-Solving)

อีริกเจเนเซน (Jensen) (Eric Jensen. 2000 : 39) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นหลัก (Brain-Based Learning) โดยเสนอข้อเท็จจริงว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นเป็นลำดับที่อาจคาดหมายได้ลำดับดังกล่าวแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation Stage) ในขั้นนี้ คือ การเตรียมกรอบงาน เพื่อการเรียนรู้ใหม่ และเริ่มใช้สมองของผู้เรียนเกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง ในขั้นนี้กระบวนการเรียน

การสอนมักจะเน้นการทบทวนเรื่องการจำเสนอเป็นภาพ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง หากผู้เรียนมีความรู้เดิมมาก่อนที่จะทำให้การเรียนรู้เร็วขึ้น เช่น การฟังเรื่องตลกอาจไม่ซ้ำเลย หากไม่รู้เรื่องเดิมมาก่อน

2. ขั้นรับรู้ (Acquisition. Stage) นิเวศของประสาทจะทำงานเชื่อมโยงกัน แหล่งข้อมูลในการรับรู้ ได้แก่ การอภิปราย การบรรยาย การใช้เครื่องมือทางการเห็น การให้สิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ การแสดงบทบาทตัวอย่าง การอ่าน การทำโครงการกลุ่ม การทำกิจกรรมคู่ ฯลฯ ดังนั้นการให้ผู้เรียนเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างได้ ก็ควรให้เขาได้พูดได้ปฏิบัติ เนื่องจากสมองจะซึมซับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนเล็ก ๆ มาประสานต่อกันได้ การให้รูปแบบและประสบการณ์จะทำให้สมองของผู้เรียนรับรู้ได้มากขึ้น จนกระทั่งจับข้อมูลสำคัญได้ สมองอาจจะสร้างเงื่อนไข และการรับกฎเกณฑ์โดยรวม ซึ่งผู้เรียนอาจปรับได้ บ่อยครั้งที่มักพบว่าทั้งในชั้นเรียนหรือโรงเรียน สิ่งที่ครูสอนอาจไม่ใช่สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องใช้สมองของผู้เรียนรับรู้และให้นักเรียนได้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเรียนรู้เอง สัดส่วนของเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและพูด ควรมีมากกว่าการนั่งและการฟัง ครูส่วนใหญ่มักจัดเวลาสำหรับผู้เรียนน้อยมากในการปฏิบัติการทดลอง การอภิปราย การทบทวนความรู้ และผลที่ได้รับก็ต้องมาสอนกันใหม่ มาตรฐานการศึกษาต้องการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น มีการคิดวิเคราะห์ การขยายเนื้อหาสาระที่เรียน แต่ในทางตรงกันข้าม ครูกลับไม่ขยายกรอบเวลาให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่กว้างขึ้น

3. ขั้นขยายรายละเอียดเพิ่มเติม (Elaboration Stage) ช่องว่างสำคัญในการเรียนการสอน คือ ช่องว่างระหว่างสิ่งที่ครูอธิบาย กับสิ่งที่นักเรียนเข้าใจ การลดช่องว่างนี้ ครูจำเป็นต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ลึกซึ้งขึ้น และได้ข้อมูลย้อนกลับด้วยกลวิธีให้ความหมายโดยนัยหรืออย่างแจ่มแจ้ง (Explicit) ครูให้การแก้ไขควบคู่กับการสอน โดยหลักการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การขยายความโดยนัยหรืออย่างแจ่มแจ้ง เป็นเรื่องสำคัญในขั้นตอนนี้ กลวิธีที่ให้ความหมายอย่างแจ่มแจ้ง ได้แก่ การให้คำเฉลย การตรวจสอบ การย่อความหรือสรุปความ การให้ข้อมูล สำหรับการให้ความหมายโดยนัย ได้แก่ การเล่นบทบาทสมมติ การไปศึกษานอกสถานที่ การใช้ประสบการณ์ในชีวิตจริง การขยายรายละเอียดเพิ่มเติมในสิ่งที่เรียนรู้ จะช่วยให้สมองมีโอกาสได้จัดวิเคราะห์ ตรวจสอบและเรียนรู้ได้ลึกซึ้งขึ้น การทำงานของระบบประสาทจะพัฒนาได้โดยการลองผิดลองถูก ยิ่งมีการทดลองฝึกปฏิบัติและได้ข้อมูลย้อนกลับมากขึ้นเท่าใด คุณภาพในการทำงานของสมองก็จะยิ่งดีขึ้นเท่านั้น การเรียนโดยการท่องจำอาจจะช่วยให้สามารถทำคะแนนในการสอบได้ แต่อาจจะไม่ทำให้สามารถคิดในระดับสูงได้ ดังนั้น นักเรียนจึงควรได้ข้อมูลย้อนกลับในการเรียนรู้ให้มากอย่างพอเพียง การเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ก็จะตามมาได้เอง ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับก็คือ การมีโอกาสดำเนินงานและประเมินงานของตัวเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นเรื่องเป็นราวด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

4. ขั้นสร้างความทรงจำ (Memory Formation Stage) จะมีการให้กระบวนการขยายรายละเอียด ในการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทดลอง หรือมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน การทรงจำ ก็อาจดีหรือไม่ดีได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเก็บกักความทรงจำนั้น ๆ ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่น การพักผ่อนที่เพียงพอ ระดับของอารมณ์ บริบทอาหาร คุณภาพและปริมาณของการเชื่อมโยงระดับของสมอง สภาพของผู้เรียน ความรู้เดิม ฯลฯ การพักผ่อนอย่างเพียงพอจะช่วยให้สมองทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการรวบรวมข้อมูล อาหารที่มีประโยชน์ก็สามารถทำให้ร่างกายได้รับสารที่ช่วยให้การทรงจำที่ดีได้

5. ขั้นบูรณาการเพื่อนำไปใช้ (Functional Integration Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถระลึกสิ่งที่เรียนรู้ และนำไปใช้ได้ขั้นตอนที่ถือว่าสำคัญที่สุด คือ ขั้นตอนที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งผู้สอนต้องตระหนักเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ได้ตามที่คาดหวังโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยการพูด และการปฏิบัติกิจกรรม

สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมตามวิธีต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ หรือเกิดองค์ความรู้ต่าง ๆ อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาตนและเพิ่มการส่งสมคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ประเทศชาติสืบต่อไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนนั้น จึงจำเป็นต้องมีเทคนิคการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ของการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนการสอนให้หลากหลายวิธี กิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในห้อง และนอกห้องเรียน โดยพร้อมที่จะเปิดเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ หรือผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างแท้จริงเพื่อความรู้ และความเข้าใจโดยตรงจากการลงมือทำนั่นเอง

2.1.1.9 ด้านการวัดผลและประเมินผล

สุวัช เกียรติมนรัตน์ (2538 : 44) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการตรวจสอบว่า การจัดการเรียนรู้บรรลุเพียงไร ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียนนำไปพิจารณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนด้านต่าง ๆ การวัดและประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในกระบวนการเรียนรู้

2.1.1.9.1 ความหมายการวัดผลและประเมินผลการเรียน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 166) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย หรือเปรียบเทียบลักษณะที่มีความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดส่วนการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (ม.ป.ป. : 73) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งจำนวนและตัวเลข เพื่อหาจำนวน ลำดับ อันดับ หรือรายละเอียดของ คุณลักษณะ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม แล้วนำผลที่ได้มาตัดสินคุณค่าวินิจฉัย และสรุป อย่างมีระเบียบ ทั้งในด้านการเรียนและด้านการสอนของผู้เรียน

ศิริเดช สุชีวะ (2546 : 54) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การวัดผล หมายถึง การกำหนดค่าเชิงปริมาณให้กับสิ่งที่ต้องการวัดด้วยการประเมินที่เป็นระบบและ เป็นที่ยอมรับส่วนการประเมินผล หมายถึง การตีค่าหรือการให้ความหมายของผลการวัด

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2552 : 30) ได้กล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการค้น ความจำระยะยาวด้วยการใช้ส่วนต่าง ๆ ของสมอง เมื่อครูผู้สอนต้องการประเมินผู้เรียน ครูผู้สอนต้องมีเครื่องมือประเมินที่เที่ยงตรง จึงสามารถวัดสิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวของผู้เรียนได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 4) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล การศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนและตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความรู้ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนบรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดในระดับใด สามารถที่จะได้รับการเลื่อนชั้นหรือจบการศึกษาได้หรือไม่ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.1.1.9.2 ปัญหาการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

สุวิมล ว่องวาณิช (2550 : 236-237) ได้กล่าวถึงปัญหาของการวัดการปฏิบัติงาน ว่ามีดังนี้

1. ปัญหาเครื่องมือ การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดการปฏิบัติงานยังน้อย
2. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวัดกระบวนการกับการวัดผลงาน พบว่า มีการวัดผลงานมากกว่าการวัดกระบวนการ
3. ปัญหาคุณภาพของผู้วัด มาตรฐานการให้คะแนน อคติในการให้คะแนน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551 : 45) ได้ศึกษาปัญหาการวัด และ ประเมินผล ในมุมมองของครูผู้สอน พบปัญหาดังนี้

1. มีความสับสนในคำศัพท์ต่าง ๆ ที่อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดประเมินผลสภาพจริง โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งด้านเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีการประเมิน

3. เอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผู้เรียนในสถานศึกษาต้องการการจัดทำเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีแบบฟอร์มที่สะดวกต่อการกรอกหรือดำเนินการทำให้ครูต้องมีการะเพิ่มขึ้น

2.1.1.9.3 แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

จุฑารัตน์ อินทะแสน (2545 : 53-54) ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลทำได้ด้วยวิธีการดังนี้ คือ สังเกตการณ์แสดงออกของผู้เรียน เพิ่มขึ้นผลงานหรือรายงาน สัมภาษณ์ บันทึกของผู้เรียนการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้เรียนและครู ความสามารถในการปฏิบัติจริงการประเมินด้วยตนเองหรือกลุ่มเพื่อน

รุจิรุ ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 61-67) ได้กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่ถึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้ กิจกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอาจทำได้ด้วยวิธีต่อไปนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริง การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการดังต่อไปนี้ การนำเสนอด้วยปากเปล่า (Oral Presentation) การโต้เถียง (Debates) การแสดงนิทรรศการ (Exhibitions) การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน (Collections of Students Written Products) แถบบันทึกภาพผลการปฏิบัติงาน (Videotapes of Performances) การสร้างและงานประดิษฐ์ โครงหุ่น (Construction and Models) การแก้ปัญหา (Solutions of Problems) พฤติกรรมของผู้เรียน (Students Behavior) การปฏิบัติงานกลุ่ม (Cooperative Group Work)

2. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยผู้เรียนได้มีส่วนร่วมการประเมินอย่างเต็มที่ 2 ขั้นตอน คือ ผู้เรียนแต่ละคนรวบรวมผลงานและบันทึกผลการประเมินไว้ในแฟ้มรวบรวมผลงาน (Working Folder) และนักเรียนแต่ละคนจัดและคัดเลือกผลงานจากแฟ้มรวบรวมผลงานเพื่อจัดทำแฟ้มสะสมงานต่อไป

3. การประเมินโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardize Test) เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในรูปแบบของข้อทดสอบแบบปรนัย ซึ่งผู้เรียนทุกคนได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือหรือแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 21) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลนั้นควรประเมินดังนี้ คือ

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากการแสดงความคิดเห็น ความสนใจเรียน ความร่วมมือในกิจกรรม และการรายงานของกลุ่ม

2. ตรวจสอบความถูกต้องของการสรุปกฎเกณฑ์ลักษณะสำคัญ

3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบและแบบฝึกหัด

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2545 : 9-10) ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล

2. บุคลากรทุกคนทั้งครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมปฏิบัติการ วัดผลและประเมินผลเป็นมาตรฐานเดียวกันตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ

3. วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องควบคู่การเรียน การสอนโดยการวัดและประเมินผลความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงาน ของผู้เรียน

4. นำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาการเรียนรู้เต็มศักยภาพ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (ม.ป.ป. อ้างถึงใน กมล ภูประเสริฐ. 2547 : 13) ได้ กำหนดว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนสถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล

2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

3. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลทุกช่วงชั้น

4. พัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล

5. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อการอ้างอิง การตรวจสอบและพัฒนการเรียนการสอนต่อไป

สรุปว่า การวัดผลประเมินผล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน การเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้ดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละช่วง ๆ ระหว่างการเรียน การสอนนั้นอย่างต่อเนื่อง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริม หรือปรับปรุง แก้ไขของการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งในกระบวนการวัดผลประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือที่มี คุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตการประเมินผล เพื่อการพัฒนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.1.1.10 ด้านการใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน

2.1.1.10.1 ด้านเทคนิคการสอน

ทิศนา ขัมมณี (2548 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคนิคการสอน คือ กลวิธี ต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอนหรือการดำเนินการทางการสอนใด ๆ

เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่างใช้สื่อ การใช้คำถามเป็นต้น

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2550 : 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเทคนิคการสอน (Teaching Technique) คือ กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอนของผู้สอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใด ๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2554 : 103-104) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการสอนว่า เทคนิคการสอนเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่และทักษะการทำงานเป็นกลุ่มจัดว่าเป็นเทคนิคการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนการสอนได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี เทคนิคการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จได้อย่างดี

กิตติ รัตนราช (2554 : 35-36) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการสอนไว้ว่า เทคนิคการสอนเป็นวิธีการสอนในแบบต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้มีขึ้นเพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนได้ชวนขวยหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ โดยวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนในปัจจุบันนั้นได้แบ่งออกเป็น 17 วิธี ได้แก่

1. เทคนิคการสอนโดยใช้การบรรยาย
2. เทคนิคการสอนใช้การสาธิต
3. เทคนิคการสอนโดยใช้การทดลอง
4. เทคนิคการสอนโดยใช้การนิรนัย
5. เทคนิคการสอนโดยใช้การอุปนัย
6. เทคนิคการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา
7. เทคนิคการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย
8. เทคนิคการสอนโดยใช้การแสดงละคร
9. เทคนิคการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ
10. เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง
11. เทคนิคการสอนโดยใช้เกมส์
12. เทคนิคการสอนใช้สถานการณ์จำลอง
13. เทคนิคการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้
14. เทคนิคการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม
15. เทคนิคการสอนโดยใช้โครงการหรือโครงการ

16. เทคนิคการสอนแบบ M-I-A-P

17. เทคนิคการสอนโดยสื่อ

สมยศ ต่ายแก้ว (2551 : 65) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคนิคการสอน คือ วิธีการแนวทางการสอนในแบบต่าง ๆ ที่ผู้สอนคิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้ในการดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิธีกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนร่วมกัน ซึ่งเทคนิคการสอนมีหลากหลายรูปแบบแต่ละรูปแบบผู้สอนจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของผู้เรียนโดยต้องคำนึงถึง อายุ เพศ ระดับการศึกษาของผู้เรียนด้วย เทคนิคการสอนเหล่านี้ ได้แก่

1. เทคนิคการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ
2. เทคนิคการสอนโดยใช้เกมส์จำลองสถานการณ์
3. เทคนิคการสอนโดยใช้การระดมความคิด
4. เทคนิคการสอนแบบค้นพบความรู้
5. เทคนิคการสอนแบบแก้ปัญหา
6. เทคนิคการสอนแบบปฏิบัติการ
7. เทคนิคการสอนโดยใช้คำถาม

2.1.1.10.2 เทคนิคการสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้เสนอสิ่งที่ครูต้องนำมาพิจารณาเพื่อใช้ประกอบการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย

1. เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ควรเป็นข้อมูลที่สามารถแนะนำครูให้สามารถเลือกเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จุดประสงค์ควรบอกครูได้ว่าจะนำเทคนิคใดมาใช้จึงจะเหมาะสม

2. ความต้องการประสบการณ์และระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ข้อมูลสำคัญที่ครูสอนต้องศึกษาทำความเข้าใจ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครูผู้สอน ควรนำมาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 2.1 ความสามารถทางสติปัญญา (Learning Abilities)
- 2.2 วิธีการเรียน (Styles of Learning)
- 2.3 ประสบการณ์เดิม (Background of Experience)
- 2.4 บริบทและบรรยากาศในการเรียนการสอน
- 2.5 ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของครู

อรรถย มูลคำ (2542 : 30-31) ได้นำเสนอชื่อเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

1. เกมการศึกษา (Educational Game)
2. สถานการณ์จำลอง (Case Study)
3. กรณีตัวอย่าง (Case Study)
4. บทบาทสมมุติ (Role-Play)
5. การแก้สถานการณ์ (Situation)
6. โปรแกรมสำเร็จรูป (Program me Instruction)
7. ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)
8. ชุดการสอน (Instructional Package)
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction)
10. โครงการ (Project)
11. การทดลอง (Experiment)
12. การถามตอบ (Question-Answer)
13. อภิปรายกลุ่มย่อย (Small-Group Discussion)
14. การแก้ปัญหา (Problem-solving)
15. สืบสวนสอบสวน (Inquiry)
16. กลุ่มสืบค้นความรู้ (Group Investigation)
17. กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)
18. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
19. ความคิดรวบยอด (Concept Attainment)
20. อริยสัจ 4 (4 Noble Truth Method)
21. ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)
22. ทัศนศึกษานอกสถานที่ (Field Trip)
23. การเรียนรู้จากห้องสมุด (Library Study)
24. พัฒนาการกระบวนการคิด (Inductive Thinking)
25. ปทัสถานของกลุ่ม (Nominal Group)
26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม (Force Group)
27. ศิลป์สร้างสรรค์ (Creative Arts)
28. วิเคราะห์แหล่งข้อมูล (Resources Identification)
29. การนำเสนอโดยวีดิทัศน์ (Video Presentation)

30. การสอนแบบ Storyline Method

สรุปว่า เทคนิคในการสอน คือ วิธีการ หรือแนวทางในการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้ทำการคิดค้นเองขึ้นมาหรือเรียนรู้จากที่ต่าง ๆ มา เพื่อใช้ในการดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นวิธีกระตุ้นของการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความสนใจในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนระหว่างผู้สอน และผู้เรียนนั้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเทคนิคการสอนนั้นมีหลากหลายรูปแบบแต่ละรูปแบบผู้สอนจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของผู้เรียน โดยต้องคำนึงถึงสิ่งที่สำคัญนั้นก็คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษาของผู้เรียนด้วย เทคนิคการสอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้สอนจะต้องรู้จักวางแผนที่จะเตรียมการไว้ก่อนในการที่จะต้องใช้ในการเรียนการสอน เพราะเทคนิคการสอนจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของผู้สอนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลิน และเกิดความสนุกสนานกับการเรียนการสอนทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

2.1.1.11 ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2557 : 204) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน ตามหลักพระพุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมมาประยุกต์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ทุกข์ รู้ว่าปัญหาคืออะไร
2. สมุทัย รู้ว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร
3. นิโรธ รู้ว่าภาวะหมดปัญหาที่ต้องการคืออะไร ตนต้องการหรือควรต้องการอะไร
4. มรรค รู้ว่าวิธีการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2551 : 107) กล่าวว่า หลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนา เป็นข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา คือ ฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญา เรียกทั่วไปว่าหลัก ศีล สมาธิ ปัญญา

1. ศีล การฝึกหัดอบรมในด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย ความสุจริต ทางกาย วาจาและอาชีวะ
2. สมาธิ การฝึกหัดอบรมทางใจ การปลูกฝังคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพและสมรรถภาพของจิต
3. ปัญญา การศึกษาอบรมทางปัญญา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

ทิตินา แคมมณี (2553 : 110-112) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 3 หมวดโดยใช้บทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน และ

จุดเน้นอันเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ในการจัดหมวดหมู่ ซึ่งสามารถจัดได้ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Instruction)

1.1 การจัดการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction)

1.1.1 การจัดการเรียนการสอนทางตรงแบบใช้ผลการวิจัย (Research-Based Direct Instruction)

1.1.2 การจัดการเรียนการสอนทางตรงแบบใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory-Based Direct Instruction)

2. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Instruction)

2.1 แบบเน้นผู้เรียน

2.1.1 การจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ (Individualized Instruction)

2.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (Self-Directed Learning)

2.2 แบบเน้นความรู้ ความสามารถ

2.2.1 การจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning)

2.2.2 การจัดการเรียนการสอนรับประกันผล (Verification Teaching)

2.2.3 การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Based Instruction)

2.3 แบบเน้นประสบการณ์

2.3.1 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning)

2.3.2 การจัดการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม (Service Learning)

2.3.3 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

2.4 แบบเน้นปัญหา

2.4.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Instruction)

4.4.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก (Project Based Instruction)

2.5 แบบเน้นทักษะกระบวนการ

2.5.1 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสืบสอบ (Inquiry Based Instruction)

2.5.2 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิด (Thinking Process - Oriented Instruction)

2.5.3 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process -Oriented Instruction)

2.5.4 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Process Instruction)

2.6 แบบเน้นการบูรณาการ

3. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีครู (Instruction Without Teacher)

3.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

3.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer – Assisted Instruction)

3.3 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายเว็ลต์ไวด์เว็บ (Web - Based Instruction)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 12) ได้ให้แนวความคิดการจัดการเรียนรู้ตามหลักแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนต้องคัดสรรเลือกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จัดประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้อง ดีงาม

1.4 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ

1.5 ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานเป็นกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. กระบวนการสร้างความรู้

2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ

2.2 ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเอง

2.3 ครูเป็นผู้จัดโอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. กระบวนการคิด

- 3.1 จัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการคิด
- 3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ไม่ปิดกั้นความคิด ให้กำลังใจ เสริมแรง เมื่อผู้เรียนคิดได้ด้วยตนเอง
- 3.3 ใช้รูปแบบ วิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด
- 3.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และเกิดกระบวนการคิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

4. กระบวนการทางสังคม

- 4.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน
- 4.2 มุ่งจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพของชุมชน ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5. กระบวนการแก้ปัญหา

- 5.1 ขึ้นกำหนดปัญหา ผู้เรียนต้องเข้าใจปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา
- 5.2 ขึ้นวางแผนแก้ปัญหา ประกอบด้วย การตั้งสมมติฐาน การกำหนดวิธีการทดลองหรือวิธีการตรวจสอบ และการประเมินผลการแก้ปัญหา
- 5.3 ขึ้นดำเนินการแก้ปัญหา ผู้เรียนลงมือแก้ปัญหา และประเมินผลว่าวิธีการแก้ปัญหาและผลที่ได้เป็นอย่างไร
- 5.4 ขึ้นตรวจสอบการแก้ปัญหา เป็นการประเมินภาพรวมในการแก้ปัญหาทั้งด้านวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้

6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

- 6.1 การกระตุ้นแนะนำเรื่องที่จะเรียนโดยใช้ประสบการณ์ หรือกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเร้าให้ผู้เรียนอยากเห็น อยากเรียนรู้
- 6.2 ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์เดิม และแสวงหาความรู้ใหม่ตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 6.3 การฝึกปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากยิ่งขึ้น
- 6.4 การนำข้อค้นพบในการปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์อื่น

7. กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
 - 7.1 การศึกษา และวิเคราะห์ภาระ และโครงสร้างของงาน
 - 7.2 การวางแผนปฏิบัติงาน
 - 7.3 การลงมือปฏิบัติ
 - 7.3.1 ครูผู้สอนให้คำแนะนำ และสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง
 - 7.3.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน
 - 7.3.3 ผู้เรียนฝึกฝนทักษะความชำนาญ
 - 7.4 ขึ้นประเมินผลงาน ปรับปรุงชิ้นงาน
8. กระบวนการจัดการ
 - 8.1 การวางแผน วิเคราะห์ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
 - 8.2 การปฏิบัติงาน ประสานงาน ทำงานเป็นระบบตามแผน
 - 8.3 การติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและสรุปผลงาน
9. กระบวนการวิจัย
 - 9.1 เลือกประเด็นปัญหา ครูผู้สอนจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในประเด็นต่าง ๆ
 - 9.2 การนิยามปัญหา ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เลือกไว้ แล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 9.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์ ผู้เรียนร่วมกันกำหนดแนวทางและวางแผนแก้ปัญหา โดยใช้วิสัยทัศน์เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน
 - 9.4 ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้
 - 9.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง
 - 9.6 สรุปและประเมินผล ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทั้งหมดและตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์เพียงใด
10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
 - 10.1 ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง
 - 10.2 เลือกกระบวนการให้สอดคล้องกับเนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 10.3 ส่งเสริม ช่วยเหลือผู้เรียนในการใช้รูปแบบวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

11.1 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

11.2 กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิด

11.3 จัดกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาความคิด จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีงาม

11.4 จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่อบอุ่น มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

11.5 บุคลิกภาพของครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับการสอน คุณธรรมยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสมสมัย สมวัย และเหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สรุปได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยที่ผู้สอนได้จัดประสบการณ์ในด้านการเรียนต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน เช่น การจัดวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสร้างบรรยากาศในสถานที่เรียนและการใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การเรียนการสอนเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่จะทำร่วมกันและการเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการหลักในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมและคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนและเป็นการช่วยส่งเสริมประสบการณ์สอนให้กับผู้สอนให้มีประสบการณ์ในการสอนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

2.1.2 ภาษาศาสตร์เบื้องต้น

2.1.2.1 ความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์

ในโลกของเราตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์พัฒนาวิธีการสื่อสารและติดต่อระหว่างกันมาเป็นลำดับจนกลายมาเป็นภาษาพูดในปัจจุบันเริ่มตั้งแต่ าวจนภาษา ซึ่งก็คือกิริยาอาการต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมาทางร่างกายของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่และสามารถสื่อความหมายได้จึงมีผู้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กายภาษา (Body Language) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 41) และพัฒนาการไปจนถึงการใช้ถ้อยคำอันเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์คิดค้นมาเพื่อสื่อความหมายระหว่างกัน ซึ่งเรียกว่า วจนภาษา (Verbal Language) ภาษาถ้อยคำ (พระมหาอุดร สุทธิญาโน. 2550 : 15) หรือภาษาพูด ซึ่งอาศัยเสียงเป็นสำคัญ ต่อมา นักภาษาศาสตร์ได้คิดหาวิธีที่จะให้ออกเสียงพูดได้ถูกต้องชัดเจน จึงมีวิชาการออกเสียงหลายแขนง เช่น สัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) และสรววิทยา (Phonology) เป็นต้น (เปลื้อง ณ นคร. 2542 : 8)

การกล่าวคำว่า ภาษา (Language) ก็มักคิดถึงคำพูดที่มนุษย์ใช้สำหรับสื่อสารกัน หมายถึง สัญลักษณ์หรือสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาและกำหนดใช้สื่อความหมายระหว่างกัน เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนประสงค์อย่างมีระบบ ใช้ในการแสดงความรู้สึกนึกคิด ปณิธาน เจตจำนง รวมทั้ง

การถ่ายทอดองค์ความรู้และวัฒนธรรมจากคนอีกรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอันเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์

คำว่า ภาษา มาจากรากศัพท์หรือธาตุ จากภาษาสันสกฤตว่า ภาษา ส่วนในภาษาบาลีใช้คำว่า ภาสา ตามบทวิเคราะห์ว่า ภาสียเตติ ภาสา เสียงที่มนุษย์พูดชื่อว่าภาษา ซึ่งตรงกับอังกฤษว่า Language ซึ่งมีความหมายว่า ถ้อยคำ คำพูด (เรื่องเดช ปิ่นเชื่อนชิตติย์. 2541 : 1)

2.1.2.1.1 ความหมายของภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2557 : 3) กล่าวว่า เราสามารถนิยามความหมายของคำว่า ภาษา ได้ 3 นัยดังนี้

1. หมายถึง คำนาม คือ เสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้ทั่วไป ได้แก่ คำพูด หรือถ้อยคำ ที่ใช้พูดกันทั่วไป เป็นความหมายตรง

2. หมายถึง คนหรือชนชาติที่พูดภาษานั้น ๆ เช่น แต่งตัวตามภาษา ใช้ภาษาราชการเขียนหนังสือ พูดจาภาษาชาวบ้าน เป็นต้น เป็นความหมายแฝง

3. หมายถึง มีความรู้หรือเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เช่น ประพฤติตนแบบคนรู้ภาษา ทำตัวแบบเด็กไร้เดียงสา เป็นต้น เป็นความหมายแฝงเช่นกัน

ภาษา คือ เครื่องมือสื่อสารระหว่างมนุษย์ ซึ่งอาศัยเสียงเป็นสำคัญ ภาษา คือ วิธีที่มนุษย์แสดงความรู้สึก เพื่อให้ผู้ที่ตนต้องการให้รู้ได้รู้จะเป็นเพราะต้องการบอกความในใจที่นึกไว้ หรือเพื่อระบายความในใจที่อัดอั้นอยู่ให้ปรากฏออกมาภายนอกโดยใช้เสียงพูดที่มีความหมายตามที่ได้ตกลงรับรู้กัน ซึ่งมีผู้ได้ยินรับรู้ และเข้าใจ (พระยาอนุนานราชธน. 2510 : 23)

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 822) ได้ให้ความหมายของภาษาว่า ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสียงตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ กลุ่มของชุดอักขระ สัญลักษณ์ และเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อสั่งงานคอมพิวเตอร์

Noam Chomsky (1972) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อเราศึกษาภาษามนุษย์ เรากำลังก้าวไปสู่สิ่งที่บางคนอาจจะเรียกได้ว่า แก่นสารของมนุษย์ หรือสารัตถะของมนุษย์ คุณภาพที่เด่นชัดของจิตใจ ซึ่งเท่าที่เรารู้ถือว่า เป็นสิ่งพิเศษสำหรับมนุษย์เท่านั้น

Bloch และ Trager (1942 : 5) กล่าวว่า ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ทางเสียงที่กำหนดขึ้นเองโดยอาศัยความร่วมมือของสังคม

Sturtevant (1947 : 2) กล่าวว่า ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ทางเสียงที่กำหนดขึ้นเองโดยสมาชิกทางสังคมให้ความร่วมมือและมีปฏิกริยาร่วมด้วย

กำชัย ทองหล่อ (2540 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า ภาษา เป็นสันสกฤต (บาลีเป็น ภาสา) มาจากรากศัพท์เดิมว่า ภาษา แปลว่า กล่าว พูด หรือ บอก เมื่อนำมาใช้เป็นคำนาม

มีรูปเป็นภาษา แปลตามรูปศัพท์ว่า คำพูด หรือ ถ้อยคำ แปลเอาความว่า เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด ภาษาย่อมเป็นระบบสัญลักษณ์ในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียน ที่มนุษย์เท่านั้นกำหนดขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายต่อกันและกัน (อุดม วโรตม์ลิขิตต์. 2545 : 3)

สรุปว่า ภาษา คือ ระบบของสัญลักษณ์ที่เป็นลักษณะในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียน อันเป็นแก่นสารที่สำคัญที่กำหนดขึ้นเอง โดยมีสมาชิกในทางสังคมที่เป็นผู้ช่วยในการให้ความร่วมมือ และนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายต่าง ๆ ต่อกันและกัน ระหว่างมนุษย์ให้สามารถรู้ และเข้าใจในความประสงค์ของกันและกันได้

2.1.2.1.2 ความหมายของภาษาศาสตร์

ภาษาศาสตร์ (Linguistic) ก็คือ ศาสตร์ทางภาษาเป็นการศึกษาภาษาโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ซึ่งศึกษาวิธีที่มา โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงของภาษา เป็นต้น อย่างมีระบบกับทั้งมีการตั้งสมมติฐาน รวมทั้งหลักไวยากรณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ คือ สัทวิทยา (Phonology) วจวิทยา (Morphology) วากยสัมพันธ์ (Syntax) อรรถศาสตร์ (Semantic) และระบบการเขียน (Writing System)

การศึกษาทางภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาระบบของสัญลักษณ์ในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียนอันเป็นแก่นสารที่มนุษย์กำหนดขึ้นเอง โดยสมาชิกทางสังคมให้ความร่วมมือและเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือในการสื่อความหมายและอธิบายความ รวมทั้งเครื่องถ่ายทอดทางวัฒนธรรมระหว่างมนุษย์ที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

ศึกษาทางภาษาศาสตร์จึงเป็นการศึกษาภาษาเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์กายภาพโดยตรง เช่น สรีรวิทยาด้านเสียง หรือเกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา มานุษยวิทยา เป็นต้น จึงมีผู้ยอมรับในการที่จะศึกษาแบบนี้และนักภาษาศาสตร์ก็พยายามศึกษาด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ซึ่งพอสรุปขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตั้งข้อสังเกตในข้อเท็จจริงของภาษา
2. ตั้งสมมติฐาน
3. พยายามพิสูจน์ตามทฤษฎีที่มีอยู่โดย
 - 3.1 เก็บข้อมูล
 - 3.2 วิเคราะห์ข้อมูล

4. ตั้งเป็นทฤษฎีตามที่พิสูจน์ได้ แล้วสรุปผลจากการเรียนด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ก็คือ ได้ทฤษฎี มีกฎเกณฑ์ มีหลักการที่เป็นตัวอย่างและหลักฐานในภาษานั้นอยู่จริง ซึ่งไม่เกิดการขัดแย้งระหว่างทฤษฎีทางการใช้ภาษาจริง ๆ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2557 : 5)

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2527 : 5) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาด้วยภาษาในตัวของมันเองมิใช่เป็นการศึกษาภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งจึงเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น ภาษาประกอบขึ้นด้วยอะไรบ้างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร สัมพันธ์กันอย่างไร มนุษย์เรียนภาษาอย่างไร ทำไมมนุษย์ในสังคมเดียวกันจึงใช้ภาษาต่างกัน เป็นต้น เพราะภาษาเกี่ยวข้องกับมนุษย์แทบทุกแง่มุม

นันทนา รณเกียรติ (2548 : 1) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับภาษาทั่ว ๆ ไปของมนุษย์ตามแนววิทยาศาสตร์

อุดม วโรตม์สิขิตต์ (2547 : 14) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์คือ วิทยาศาสตร์ทางภาษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์มีการตั้งสมมติฐาน พิสูจน์หลักเกณฑ์และกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างและลักษณะของภาษาแต่ละภาษา

สรุปว่า ภาษาศาสตร์ หมายถึง การศึกษาทางภาษาในแบบวิทยาศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์ให้เข้าใจธรรมชาติ และโครงสร้างของภาษาของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงในปัจจุบันหรือระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อตอบปัญหาที่มนุษย์เราต้องการเรียนรู้ด้านภาษาโดยเฉพาะด้านการสื่อสารอย่างมีระบบ ซึ่งนักภาษาศาสตร์ (Linguist) ได้นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาด้านภาษาอย่างเป็นรูปธรรม และมีหลักเกณฑ์ปรากฏที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.1.2.1.3 ลักษณะของภาษา

ภาษาเป็นสิ่งที่มีความพิเศษที่ทำให้มนุษย์แยกออกจากสัตว์ได้อย่างชัดเจน ถึงแม้จะดูเหมือนว่าสัตว์เหล่าอื่นจะมีวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็ตามแต่ก็มีข้อจำกัดน้อยกว่ามนุษย์ใช้สื่อสารกัน หรือแม้ว่าสัตว์บางชนิดจะสามารถเลียนแบบเสียงพูดของมนุษย์ได้ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงประโยคเองได้หรือสื่อความได้เองตามที่ตนปรารถนา ในขณะที่มนุษย์มีศักยภาพในการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างประโยคใหม่ได้เองตามที่ต้องการ

ภาษาของมนุษย์มีลักษณะพิเศษกล่าวโดยสรุป ดังนี้ (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. 2519 : 7)

1. ภาษาของมนุษย์สามารถนำมาเรียงให้เกิดความหมายใหม่ได้ทั้งผู้พูดผู้ฟังสามารถติดต่อทำความเข้าใจกันได้แม้จะนำเอามาเรียบเรียงกันใหม่
2. ภาษาของมนุษย์เป็นสิ่งที่ตกลงยอมรับกันมาหลายชั่วอายุคน การตกลงยอมรับโดยปราศจากเหตุผล คำที่ใช้เรียกสัตว์บางชนิด เช่น แมว บางทีเรียกตามเสียงร้องของมันแต่เป็นไปได้โดยบังเอิญมากกว่า
3. ภาษาของมนุษย์ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อกันคือผู้พูดสามารถแสดงสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจและผู้ฟังสามารถรับรู้เข้าใจสิ่งที่ผู้พูดแสดงออกได้โดยตรง
4. ภาษาของมนุษย์สามารถใช้สื่อความหมายได้ทุกสถานที่และทุกโอกาส

เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใดเช่นสามารถกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีตโดยที่ผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจตรงกันได้

5. ภาษาของมนุษย์ต้องเกิดจากการเรียนรู้อันเป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ภาษามนุษย์ต้องเกิดจากการเลียนแบบกัน ภาษาจึงไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับพันธุกรรมหรือสมบัติทางชีววิทยาเหมือนกับสัตว์ซึ่งมีลักษณะทางชีววิทยาเป็นตัวกำหนด

ลักษณะทั่วไปของภาษาสามารถที่จะสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. 2519)

1. มีลักษณะเป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเพื่อความเหมาะสมของยุคหรือสมัยนั้น ๆ และพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นกับทั้งมีการสืบทอดหรือถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่งในฐานะที่ภาษาของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรม คือมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและถ่ายทอดจากคนรุ่นสู่รุ่น

2. ภาษาเกิดจากการเรียนรู้ ดังได้กล่าวมาแล้วว่าภาษานั้นย่อมถ่ายทอดกันได้เช่นเดียวกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดนี้ช่วยเชื่อมโยงอดีตปัจจุบันและอนาคตให้สืบทอดกันได้ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป พอพูนมากขึ้นตามวันและเวลาซึ่งการเรียนรู้นี้อาจจะเกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

3. เป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสาร มนุษย์อาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารระหว่างกันเพื่อเป็นการสื่อความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนให้คนอื่นได้รับรู้และเกิดความเข้าใจระหว่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นทั้งเสียง ทั้งสัญลักษณ์แทนเสียง อักษร หรืออย่างใดอย่างหนึ่งทั้งนี้ในการสื่อสารทางเสียงนั้นจะต้องอาศัยบริบท คือ ข้อความแวดล้อมเหตุการณ์และความชัดเจนของเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญจึงจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและเป็นไปตามที่ประสงค์

4. ประกอบด้วยโครงสร้าง โดยทั่วไปภาษาของมนุษย์ทุกชาติพันธุ์มีโครงสร้างซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยเล็ก ๆ คือหน่วยเสียงหรือหน่วยคำประกอบกันเข้าเป็นคำหลาย ๆ คำประกอบกันเข้าเป็นวลีและเป็นประโยคหรืออาจจะมียะไรหลายประโยคที่ซับซ้อนยิ่ง ๆ ขึ้นไปก็ได้

5. มีโครงสร้างและองค์ประกอบสัมพันธ์กัน องค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนของภาษาย่อมเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทุก ๆ ส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบหรือมีระเบียบแบบแผนแยกส่วนหนึ่งส่วนใดออกไปไม่ได้เพราะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดก็ไม่เป็นภาษา และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวนี้เป็นไปอย่างอัตโนมัติคือเสียงประกอบขึ้นเป็นคำ คำประกอบขึ้นเป็นประโยคและคำหรือวลีหนึ่ง ๆ จะไม่ทราบความหมายที่แน่นอนถ้าไม่นำไปสัมพันธ์กับระบบหรือไวยากรณ์หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ ขอให้สังเกตวงศัพท์คำหนึ่งคือคำว่า อยู่ ถ้าเราออกเสียงคำนี้เพียงคำเดียวก็ยังไม่สามารถทราบความหมายที่แท้จริงจนกว่าจะนำคำไปสัมพันธ์กับระบบไวยากรณ์หรือเข้า

ไปสัมพันธ์ในประโยคจึงจะสามารถทราบความหมายที่แท้จริง ดังนั้น ประโยคจึงเป็นตัวบังคับความหมายในภาษาได้

6. มีความแตกต่างกันทางโครงสร้าง ภาษาทุกภาษามีโครงสร้างดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นและแต่ละภาษาย่อมมีโครงสร้างที่เป็นอรรถริยะของตนเอง คือมีโครงสร้างทางเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ วงศัพท์แบบความหมายที่ไม่เหมือนภาษาอื่น เช่น ในภาษาอังกฤษมีเสียงสำคัญหลายเสียงที่ไม่ปรากฏในภาษาไทย เช่น เสียง g, v, o, o, z, s, c, j เป็นต้นหรือเสียงสำคัญบางเสียงในภาษาไทยไม่มีปรากฏในภาษาอังกฤษ เช่น เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย เป็นต้น การสร้างประโยคในภาษาอังกฤษและในภาษาไทยแตกต่างกันออกไป เช่น ประโยคที่ว่าใครใช้ให้ไป เป็นต้น ถ้าจะถ้าจัดตำแหน่งของคำเสียใหม่ 16 แบบทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปถึง 16 อย่างคือ

1) ใครใช้ให้ไป	9) ใช้ไปให้ใคร
2) ใครไปให้ใช้	10) ใช้ใครไปให้
3) ใครไปใช้ให้	11) ใช้ให้ใครไป
4) ใครให้ไปใช้	12) ใช้ใครให้ไป
5) ใครไปใช้ให้	13) ให้ไปใช้ใคร
6) ไปใช้ให้ใคร	14) ให้ใครใช้ไป
7) ไปให้ใครใช้	15) ให้ใครไปใช้
8) ไปใช้ให้ใคร	16) ให้ใช้ใครไป

7. ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ทุกภาษาแม้จะมีโครงสร้างเฉพาะตัวหรือมีกฎเกณฑ์ที่เป็นแบบแผนของตัวเองดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่กฎเกณฑ์หรือแบบแผนเหล่านั้นย่อมจะไม่แน่นอนตายตัวเสมอไป เช่น ประโยคในภาษาไทยถือเอาการเรียงคำเป็นสำคัญ ถ้าเรียงลำดับตำแหน่งกันความหมายก็ได้เปลี่ยนไปจากเดิม

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่าทุกภาษามีโครงสร้างที่อรรถริยะของตนเอง และภาษาของกลุ่มย่อยใช้สื่อสารได้ดีสำหรับกลุ่มนั้น จะนำเอาภาษาของกลุ่มนั้นไปใช้ย่อมจะไม่ได้ผลดีเท่ากับการใช้ภาษาของกลุ่มนั้น ดังนั้น ภาษาของกลุ่มชนใด ย่อมมีค่ากับกลุ่มชนนั้น ไม่ควรกล่าวว่าภาษานั้นดีกว่าภาษานี้ หรือภาษาโน้นมีค่ากว่าภาษานี้ เช่น ภาษาถิ่นกรุงเทพดีกว่าภาษาถิ่นอื่น ๆ หรือภาษาอังกฤษดีกว่าภาษาไทยเพราะในท้องถิ่นต่าง ๆ บางทีผู้ใช้ภาษาในท้องถิ่นนั้นฟังภาษาถิ่นกรุงเทพไม่ออกย่อมสื่อสารกันไม่เข้าใจหรือคนอังกฤษพูดภาษาไทยไม่ได้ก็ย่อมติดขัดในเรื่องการสื่อสาร เป็นต้น

อนึ่ง ภาษาต่าง ๆ ย่อมไม่มีภาษาใดไพเราะกว่าภาษาใด ทุกภาษาย่อมมีความไพเราะในตัวเอง แต่การที่เราฟังภาษาหนึ่งไพเราะกว่าอีกภาษาหนึ่ง เป็นเพราะความรู้สึกของเราเองต่างหาก ที่จริงถ้าเราศึกษาในแง่ของการสื่อสารมักไม่คำนึงถึงความไพเราะกันถือเสียว่าภาษาใดใช้

สื่อสารกันได้ดีในสังคมนั้นก็ย่อมมีค่าแห่งการสื่อสารเท่ากับภาษาอื่น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2557 : 7-13)

สรุปว่า ลักษณะของภาษา คือ สัญลักษณ์ที่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่จำเป็นที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อทำการสื่อสารของมนุษย์ซึ่งมีความพิเศษในตัวของมันเองตามธรรมชาติและมันมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาของยุคหรือสมัยนั้น ๆ เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้นเรื่อย ๆ สามารถแยกออกเป็นส่วนสำคัญต่าง ๆ เช่น เป็นระบบ คำพูด มีองค์ประกอบมีโครงสร้างและอื่น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและการเรียนรู้โดยสืบทอดกันไปให้นานแสนนาน เพราะภาษามีลักษณะที่พิเศษที่ให้ความหมายความเข้าใจจากการนึกคิดของตนต่อผู้อื่นที่สามารถเข้าใจความหมายที่สื่อต่อกันและกันได้ดียิ่ง

2.1.2.1.4 ลักษณะของภาษาในทัศนะของนักภาษาศาสตร์

ลักษณะของภาษาในทัศนะของนักภาษาศาสตร์นั้นอาจจะไม่เหมือนกับลักษณะของภาษาที่เป็นที่รับรู้เข้าใจของคนทั่วไปเพราะมุมมองทางภาษาของนักภาษาศาสตร์นั้นมีมุมมองของภาษาศาสตร์ในเชิงความเป็นวิทยาศาสตร์ที่ใช้วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีการตั้งสมมติฐานเพื่อทำการพิสูจน์และสืบค้นหาความจริงทางภาษา

นักภาษาศาสตร์มีความเห็นว่าภาษาที่แท้จริงคือภาษาพูดของมนุษย์นอกจากนี้นักภาษาศาสตร์ยังมีความเห็นพ้องกันว่าภาษาตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์ควรมีลักษณะทั่วไปดังนี้ (จินดา เสงสมบุรณ์. 2542 : 6-8)

1. ภาษามีโครงสร้าง โครงสร้างของภาษาประกอบด้วยเสียงและความหมาย กล่าวคือ เสียงพูดของมนุษย์ที่เปล่งออกมาด้วยความตั้งใจและความหมายที่กำหนดแน่นอน จึงนับเป็นภาษา ดังนั้น เสียงละเมอไม่ได้เปล่งเสียงออกมาด้วยความตั้งใจ เสียงหัวเราะ เสียงกระแอม ไอ ฯลฯ ก็ไม่นับเป็นภาษาเพราะไม่มีความหมายที่กำหนดแน่นอนลงไป การเปล่งเสียงออกมาโดยไม่มี ความหมายก็ไม่นับว่าเป็นภาษา ดังนั้น ถ้าจะพูดว่าเธอน่ารักจังเลย เป็นภาษาหรือไม่ก็ต้องถามว่า จังเลย มีความหมายไหมถ้ามีก็เป็นภาษาศาสตร์แต่ถ้าไม่มีก็ไม่นับเป็นภาษาศาสตร์

2. ภาษามีระบบ ภาษาแต่ละภาษาจะมีระบบกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในตัวเอง มนุษย์สามารถใช้ภาษาสื่อสารความเข้าใจกับบุคคลอื่น ๆ ได้โดยที่เขาได้เรียนรู้และเข้าใจระบบ กฎเกณฑ์ ในภาษานั้น ๆ ก่อน ถ้าใช้ผิดระบบก็อาจไม่เข้าใจกัน เช่น พูดว่า ฉันทิ้งสือเรียน ผู้ฟังจะรู้ทันทีว่าผิดระบบการเรียงคำของภาษาไทยและอาจไม่เข้าใจความหมาย หรือพูดว่า Orange Fish Small (ส้มปลาน้อย) ชาวต่างประเทศ กังงไปเลยเพราะไม่เข้าใจความหมาย

3. ภาษาเป็นสิ่งสมมติ เสียงซึ่งมนุษย์เปล่งออกมาและมีความหมายนั้น เป็นสิ่งสมมติขึ้นมา เพื่อใช้แทนความหมายตามต้องการ และใช้สืบทอดกันต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมในบางครั้ง

เราจึงไม่สามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมเรียกสิ่งต่าง ๆ ว่าอย่างนั้นอย่างนี้ เช่น เราเรียกสัตว์ที่สี่เท้ามีขน มีหู 2 หู เท้า โส้ ง โส้ ง ว่าหมาว่าสุนัข ว่า Dog ว่า จ้อ ว่า กูตะ กูติ เป็นต้น

ภาษาเป็นสิ่งที่สมมติขึ้นในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าสมมติสังขาร คือ ความจริงที่ถูกสมมติขึ้นว่า เขาว่าเราว่าสิ่งของว่าสถานที่ว่าวันเวลาเพื่อสะดวกในการจดจำและเรียก ขาน ถ้าคนไม่เข้าใจก็จะยึดติดแล้วยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นตัวตนเราเขาจริง ๆ ก็เป็นบ่อเกิดแห่งทุกข์อีก ประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงสอนสมมติอีกอย่างหนึ่งคือ ปริมาณสังขารความจริงขึ้นประมาท หรือความจริงอันประเสริฐลึกซึ้ง คือสรรพสิ่งเป็นเพียงสิ่งสมมติเท่านั้นความจริงแล้วมีความเกิดขึ้นใน เบื้องต้น ตั้งอยู่ท่ามกลางสายกลางและดับสลายไปในที่สุด ดังนั้น เราไม่ควรเข้าไปยึดมั่นถือมั่นว่า เขาว่าเราว่าตัวตนของเรา เมื่อไม่ยึดมั่นก็ละวางได้จึงพ้นจากความทุกข์ได้นั่นเอง

4. ภาษามีลักษณะเป็นสังคัมภีรวิทยา

4.1 ภาษาเกิดจากการเรียนรู้ เลียนแบบ มิใช่เกิดจากสัญชาตญาณหรือ พันธุกรรม เช่น มนุษย์ทารกที่ไปอาศัยอยู่ในป่าอยู่กับสัตว์ป่าตั้งแต่ยังเป็นทารกก็จะพูดภาษามนุษย์ ไม่ได้ แต่เมื่อมนุษย์เอามาเลี้ยงและสอนภาษาให้ก็จะพูดภาษามนุษย์ได้ ส่วนสัตว์ที่มนุษย์นำมาเลี้ยง ตั้งแต่เกิดโดยมิให้อยู่กับแม่ของมันเลยก็สามารถส่งเสียงเหมือนแม่ของมัน แต่จะพูดภาษามนุษย์ไม่ได้ แสดงว่าเสียงร้องของสัตว์เกิดจากสัญชาตญาณหรือพันธุกรรมเท่านั้นไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้เราจึงไม่ ถือว่าเสียงร้องของสัตว์เป็นภาษา

4.2 ภาษาเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์มีการสร้างขึ้นมาจากเป็นที่ยอมรับยอมรับ ในสังคมเดียวกันและสะสมสืบทอดจากคนรุ่นก่อนไปสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

4.3 ภาษาแต่ละภาษามีหลายกลุ่มหลายระดับตามลักษณะของสังคมที่ แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม สภาพครอบครัว สภาพสังคม สภาพท้องถิ่น หรือวัตถุประสงค์ที่ ใช้ภาษา เช่น ภาษาปาก ภาษาถิ่น ภาษาวิชาการ ภาษาแบบแผน ภาษาพระ ภาษาราชการ เป็นต้น

4.4 ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คำบางคำอาจใช้ในภาษาชั่วระยะหนึ่ง แล้วก็หายไปไม่มีผู้ใช้พูด บางคำอาจยังอยู่แต่มีความหมายต่างไปจากเดิม นอกจากนี้ยังมีคำเกิดใหม่ซึ่ง อาจเกิดจากความนิยมการรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ วิทยาการใหม่ ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการเปลี่ยนแปลง ของภาษาทั้งสิ้น

5. ภาษาที่มีจำนวนประโยคไม่รู้จบ ในแต่ละภาษาแม้จะมีจำนวนเสียงหรือ จำนวนคำจำกัด แต่เมื่อนำเสียงและคำเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นประโยคจะสามารถผลิตประโยคได้ มากมายไม่รู้จบสิ้น เพราะผู้พูดภาษาใดก็ตามย่อมสามารถสร้างประโยคใหม่ ๆ ในภาษานั้น ๆ ขึ้นได้ เองโดยที่ผู้อื่นที่ใช้ภาษาเดียวกันจะสามารถเข้าใจได้ทันทีแม้ไม่เคยได้ยินมาก่อนก็ตาม

สรุปว่า ภาษาในทัศนะของนักภาษาศาสตร์ มีความแตกต่างกันตามมุมมองของ แต่ท่านที่สามารถอธิบายตามแนวทางของตนเองภาษานั้นมีความเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะมีการดำเนิน

ไปตามชั้นอย่างมีระบบ มีเอกลักษณ์ที่มีความพิเศษในตัวเองต่อความหมายที่จะให้มนุษย์ด้วยกันนั้น สามารถเรียนรู้และเข้าใจกันได้อย่างลึกซึ้ง อันเกิดจากการนึกคิดแล้วสื่อออกมาเป็นเสียงคำพูดที่มีความหมายตามต้องการได้

2.1.2.2 ความสำคัญ และประโยชน์ของภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2557 : 15-16) กล่าวว่า มนุษย์กับภาษามีความสัมพันธ์กันจนไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิตมนุษย์ก็ยังต้องใช้ภาษาอยู่นั้น หมายถึงว่ามนุษย์เริ่มมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย แต่การที่จะมีคนเข้าใจภาษาที่เด็กแรกเกิดหรือคนใกล้จะสิ้นลมหายใจใช้สื่อสารหรือไม่นั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เราไม่สามารถจะปฏิเสธได้ว่ามนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใกล้ชิดมากที่สุด นับได้ว่าภาษามีประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์มาก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ถูกต้องตามที่ตนตั้งความประสงค์ไว้ การที่จะติดต่อสื่อสารโดยปราศจากภาษาย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้แน่นอน ภาษาเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อชีวิตมนุษย์ทุกชาติพันธุ์ตั้งแต่ยุคแรก ๆ ที่มนุษย์รู้จักการปฏิสัมพันธ์กัน จนกระทั่งมีการพัฒนาจากการใช้เพียงภาษาพูดมาจนถึงมีภาษาเขียนแล้วเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

1. ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสาร ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยการใช้ภาษาเป็นสื่อกลางสำหรับเป็นเครื่องบอกความคิดและความเห็นรวมทั้งความต้องการของตนให้สมาชิกอื่น ๆ รับรู้ เป็นผลทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้อย่างถูกต้อง

2. ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิด มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่สามารถฝึกฝนตนเองได้และมีศักยภาพสูงสามารถที่จะประดิษฐ์สัญลักษณ์ขึ้นมา และกำหนดเป็นภาษาเป็นเครื่องช่วยในการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตนให้สมาชิกอื่นได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ถูกต้อง

3. ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นเครื่องรักษาถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การที่เรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตขนบประเพณีและวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งจะถูกถ่ายทอดให้คนอีกรุ่นหนึ่งได้รับรู้และปฏิบัติตามนั้นต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องช่วยซึ่งทำให้สามารถสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของบรรพบุรุษไว้ได้

4. ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นเครื่องช่วยบันทึกความรู้ โดยความเป็นจริงแล้วมนุษย์ไม่สามารถที่จะจดจำเรื่องราวต่าง ๆ หรือการค้นพบความจริงบางอย่างที่มีประโยชน์ต่อมวลมนุษยโลกได้ด้วยสมองเท่านั้น หากแต่อาศัยการจดบันทึกด้วยสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้

ในการสื่อความหมายระหว่างกัน เป็นเหตุให้การค้นพบความจริงหรือความรู้ต่าง ๆ ในยุคสมัยหนึ่งสามารถส่งต่อสู่อีกสมัยหนึ่งได้ด้วยสิ่งที่เรียกว่าภาษานั้นเอง

5. ความสำคัญของภาษาในฐานะเป็นแกนที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติ เป็นที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนว่าภาษาที่ใช้ในประเทศที่มีพัฒนาการที่สูงกว่าจะได้รับการยอมรับจากประเทศที่ด้อยพัฒนามากกว่า เช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งมีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ที่สูงมาก เป็นที่ยอมรับไปทั่วโลกจึงทำให้วัฒนธรรมทางภาษาได้แพร่ขยายไปทั่วโลกจะเห็นได้ว่า ภาษานั้นมีความสำคัญมากต่อมวลมนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถจะอยู่คนเดียวโดยโดดเดี่ยวได้ จำต้องอาศัยอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นซึ่งการที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยเครื่องมือช่วยในการที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอันดีระหว่างกันดังนั้น ภาษาจึงเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก เป็นทั้งเครื่องมือสื่อสารเครื่องถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดเป็นเครื่องถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เป็นทั้งเครื่องช่วยบันทึกความรู้และเป็นแกนสำคัญยิ่งในการแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

สรุปว่า ความสำคัญและประโยชน์ของภาษา คือ การถ่ายทอดความรู้ความสามารถ ได้ดี และสามารถบอกถึงวิวัฒนาการที่สื่อให้รู้ถึงความเจริญก้าวหน้าของบรรพบุรุษชาติตลอดจนถึงระดับประเทศชาติ การเกิดขึ้นของภาษาทำให้สามารถบันทึกข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ แนวคิด ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้คนรุ่นต่อ ๆ ไป ได้ศึกษาเรียนรู้ได้ถึงความเชื่อประเพณีอันดีงามให้สามารถสืบทอดกันมาที่เขียนเป็นลายอักษรไว้ และเพื่อสื่อสารต่อกัน

2.1.2.3 ทฤษฎีภาษาศาสตร์

ทฤษฎีภาษาศาสตร์จำนวนมากมองความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่าง ๆ โดยมองเป็นโครงสร้างที่หน่วยเล็กรวมเป็นหน่วยใหญ่ขึ้นมา ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่มีมาตั้งแต่สมัยไวยากรณ์ โครงสร้าง แต่ก็มีนักภาษาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งที่มองระบบภาษาต่างออกไป คือ มองว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่าง ๆ อาจไม่ต้องสร้างรูปแบบ

การศึกษาภาษาศาสตร์นั้นมีการพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ยุคสมัยกรีกประมาณ 500 ปีก่อนคริสตกาลหรือประมาณพุทธศักราชที่ 43 หลังจากกรีกเสื่อมอำนาจลงแล้วในช่วง 200 ปีก่อนคริสต์ศักราชหรือก่อนพุทธศักราชประมาณ 200 ปีเป็นต้นมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 5 หรือประมาณพุทธศักราช 1043 ยุคสมัยโรมันก็รับเอาความเจริญรุ่งเรืองและศิลปศาสตร์ในด้านต่าง ๆ มาจากกรีก รวมทั้งภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาละตินในยุคโรมันนั้นเริ่มต้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13-17 หรือประมาณพุทธศักราช 1843 เป็นต้นมา จากนั้นช่วงคริสต์ศักราช 10 คริสต์ศตวรรษที่ 18-19 ตอนปลายในยุคนี้ชาติตะวันตกต่าง ๆ ได้แยกตัวออกมาตั้งอาณาจักรของตนเองมีกษัตริย์ปกครองอาณาเขตของตนเองภายใต้ระบบการปกครองที่เป็นอิสระ ในยุคสมัยนี้การศึกษาภาษาศาสตร์มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศมหาอำนาจ 5 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ อเมริกา

ฝรั่งเศส เยอรมัน และรัสเซีย โดยในแต่ละประเทศนั้นมีนักวิชาการผู้บุกเบิกการศึกษาทางภาษาเกิดขึ้นอย่างมากมาย สำหรับการศึกษาภาษาศาสตร์ในชาติตะวันตกนั้นก็ได้มีการพัฒนาการอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกัน เช่น อินเดีย จีน ญี่ปุ่น พม่า เวียดนาม ลาว มาเลเซีย และประเทศไทย เป็นต้น (มยุเรศ รัตนานิคม. 2542 : 27)

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2552) กล่าวว่า การพัฒนาการศึกษาภาษาศาสตร์นั้นได้เริ่มที่ภูมิภาคเอเชียเมื่อราวประมาณ 600 ปีก่อนคริสต์ศักราช โดยนักปราชญ์ชาวอินเดียชื่อว่า ปาณินิ (Panini) ได้คิดหลักการการศึกษาทางภาษาอย่างเป็นระบบขั้นแรกของโลกซึ่งได้ตั้งกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์สันสกฤตขึ้นมาโดยมีประมาณ 3959 สูตร อาจกล่าวได้ว่านั่นเป็นจุดเริ่มต้นที่มีการศึกษาทางภาษาศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา จากนั้นเป็นต้นมาก็ได้เจริญเติบโตที่ภูมิภาคแถบยุโรปตั้งแต่คริสต์ศักราช 1822-1906 และได้มีการเจริญรุ่งเรืองเต็มที่ ณ ภูมิภาคอเมริกาและแพร่กระจายไปทั่วทุกภาคส่วนของโลก

มยุเรศ รัตนานิคม (2542 : 27) กล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาภาษาศาสตร์นั้น มีการพัฒนา 3 ระยะด้วยกันคือ

1. ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาภาษาแบบโบราณของกรีก โรมัน อินเดีย และจีน ซึ่งส่วนใหญ่ศึกษาระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์หรือไวยากรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ
2. ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาภาษาในยุคกลางและตอนต้นของยุคใหม่เป็นระยะเริ่มต้นของการศึกษาวิชาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (Historical linguistics) นับตั้งแต่เซอร์วิลเลียม โจนส์ได้เปิดประตูการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติด้วยการเปรียบเทียบภาษาเพื่อดูความสัมพันธ์ทางภาษาต่าง ๆ ซึ่งต่อมาได้ทำให้เกิดวิชานี้รุ่งโรจน์ขึ้น
3. ระยะที่ 3 เป็นการศึกษาภาษาในยุคปัจจุบันนับตั้งแต่ผลงานของเฟอร์ดินาน เดอซอร์สที่ใช้วิธีการศึกษาภาษาศาสตร์สมัยใหม่คือการศึกษาเรื่องเสียงพูดอันเป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะโครงสร้างของภาษาที่เรียกว่าภาษาศาสตร์วรรณ ซึ่งทำให้มีความเจริญก้าวหน้ามาจนปัจจุบัน

จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่าการพัฒนาการศึกษาภาษาศาสตร์นั้นได้มีการพัฒนาสืบกันมานานแล้วและการพัฒนาการศึกษาภาษาศาสตร์นั้นได้มีการพัฒนาโดยกลุ่มนักภาษาศาสตร์ซึ่งมีเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อจำแนกกลุ่มนักภาษาศาสตร์เหล่านี้เราสามารถแบ่งออกได้ 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. นักภาษาแผนโบราณ (Traditional Grammar) ศึกษาภาษาแนวเดียวกันกับการศึกษาชาวกรีกชาวโรมันเพื่อค้นหาคำตอบที่ว่าภาษานั้นประกอบขึ้นด้วยอะไร เพื่ออธิบายเกี่ยวกับเรื่องคำและประโยคโดยเริ่มต้นแบ่งคำในภาษาออกเป็น 6-8 ประเภทอธิบายถึง เพศ การก บุรุษกาล มาลา จากนั้นจะวิเคราะห์ประโยคโดยแบ่งออกเป็นภาคประธาน ภาคแสดง ภาคขยาย และแบ่ง

ประโยคออกเป็นประโยคคำสั่ง คำถาม บอกเล่า ปฏิเสธ โดยจะไม่อธิบายถึงความเก่าแก่ของภาษา และเรื่องเสียง

2. นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (History of linguistics) ศึกษาภาษาเกี่ยวกับการกำเนิดของภาษาในแง่ของภาคประวัติและความเป็นมาของภาษาเช่นการค้นคว้าการดำเนินของคำ (Etymology) ความสัมพันธ์ระหว่างคำและความหมายของภาษา จากการศึกษาภาษาในเชิงประวัตินี้เองทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ภาษา โดยมีการเรียนรู้ภาษาแบบเปรียบเทียบเพื่อหาข้อแตกต่างระหว่างการค้นหาคำที่ศึกษาที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการใด อะไรคือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงและผลจากการเปลี่ยนแปลงนั้นคืออะไร

3. นักภาษากลุ่มเน้นโครงสร้าง (Structural Linguistics) วิวัฒนาการจากการไม่ยอมรับการศึกษาของนักภาษาแผนโบราณ ซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ ในทางวิทยาศาสตร์นักภาษากลุ่มนี้ศึกษาภาษาโดยการวิเคราะห์โครงสร้างของภาษาว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยเน้นเฉพาะภาษาพูดไม่เน้นภาษาเขียนนักภาษากลุ่มนี้ศึกษาจากโครงสร้างภาษาที่เล็กที่สุดคือหน่วยเสียง (Phonemes) จากนั้นจะค้นหาแหล่งเกิดของเสียงแต่ละเสียงและวิเคราะห์คำ (Morphemes) หน่วยคำอาจจะประกอบขึ้นด้วยเสียงลำดับต่อไปจะจำแนกคำออกเป็นชนิดต่าง ๆ คือ คำใดสามารถแทนที่ได้ในประโยคด้วยคำใดในตำแหน่งเดียวกันได้ก็ถือว่าเป็นคำชนิดเดียวกัน ผลจากการวิเคราะห์นี้เองทำให้สามารถแบ่งคำออกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1 คำที่มีความหมายเป็นของตัวเอง (Content Words) และ 2 คำ ที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์โดยเฉพาะ (Function Words) อาจจะมีมีความหมายเป็นของตัวเองก็ได้ ลำดับถัดมาจะวิเคราะห์ประโยคโดยเน้นเรื่องความสัมพันธ์ของกลุ่มคำในประโยคเป็นสำคัญ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำกริยาคำนามกับคำขยายคำกริยากับคำขยายและคำขยายกับคำขยายนอกเหนือจากนี้ยังเน้นเรื่องการเรียงคำหรือคำตำแหน่งของคำด้วย

4. นักภาษากลุ่มปริวรรต (Transformation School) ศึกษาภาษามนุษย์ว่ามี 2 ระดับ 1 ระดับลึก (Deep Structure) ระดับภาษาที่ยังอยู่ในความคิดเป็นระดับที่คนพูดอยู่ในขบวนการเรียบเรียงรูปประโยค 2 ระดับผิว (Surface Structure) ระดับของภาษาที่ใช้พูดจากันเหนือจากนั้นยังได้ศึกษาภาษาของมนุษย์ซึ่งมี 2 ระดับ 1 ระดับความรู้ในภาษา (Competence) ความรู้ในภาษาคือสิ่งที่ทำให้ผู้พูดสามารถใช้ภาษาได้สามารถสร้างประโยคใหม่ ๆ ขึ้นมาได้อย่างไม่มีขอบเขต และสามารถฟังประโยคใหม่ ๆ ในภาษาของตนเข้าใจได้อย่างไม่จำกัดความรู้นี้ทำให้ผู้พูดสามารถบอกได้ว่าประโยคใดผิดหรือถูกหรือถ้าเป็นประโยคคำถามหรือมีความหมายหลายนัยจะตีความหมายได้ก็อย่างอะไรบ้าง 2 การใช้ภาษา (Performance) คือการพูดภาษาจริง ๆ ของผู้ใช้ภาษาที่ต้องการแยกความรู้ในภาษาและการใช้ภาษาออกจากกันความรู้ในภาษาเป็นนามธรรมมีความครบสมบูรณ์แต่การใช้ภาษาเป็นสภาพจริงย่อมมีการผิดพลาดกันได้ ถึงแม้ผู้พูดจะมีความรู้ในภาษาของตนเองคืออย่างไรก็

อาจจะพูดผิดได้เพราะอาจจะเกิดมาจากความเหนื่อยความเพลีย เป็นต้นนักภาษากลุ่มนี้ยึดไวยากรณ์คือกฎในภาษาซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องเสียงคำ และประโยคไวยากรณ์ของกลุ่มนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ 1 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสียง (Phonological Competence) 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความหมาย (Semantic Competence) 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยค (Syntactic Competence)

อีราสมัส ราสก์ (Erasmus Rask, 1787-1837) นักภาษาศาสตร์ชาวเดนมาร์กศึกษาว่าภาษาใดเก่าแก่ที่สุดเป็นการเปรียบเทียบไวยากรณ์เขาเชื่อว่าภาษามีไวยากรณ์เหมือนกันคือเป็นภาษาที่มีต้นกำเนิดเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันดังนั้นถ้าภาษาใดก็ตามสามารถเทียบหากฎการกลายเสียง และเขียนเป็นกฎได้ ก็ถือว่า ภาษานั้น ๆ สัมพันธ์กัน

เฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand De Saussure, 1857-1868) มองภาษาในฐานะเป็นตัววัตถุ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ต้องศึกษาวิเคราะห์ให้ได้เขาได้แยกภาษาออกเป็นสามส่วน คือ

1. La Parole ทุกคำที่พูดออกมา ออกเสียง สร้างประโยค เลือกคำ
2. La Language ภาษามีกฎต่าง ๆ ซึ่งประกอบขึ้นมา
3. La Langue กฎต่าง ๆ ทางภาษาซึ่งเป็นวิธีศึกษาได้เป็นอย่างดี

อากุสท์ ชไลเคอร์ (August Schleicher, 1857-1913) ชาวเยอรมันได้สร้างเสียงภาษาโบราณของตระกูลอินโดยูโรเปียน (Indo-European) เริ่มมองเห็นว่าภาษามีพัฒนาการสามารถหากฎเกณฑ์เสียงเทียบระหว่างภาษาที่มีความสัมพันธ์กันได้

สุรพงษ์ คงสัตย์ (2556 : 22) ได้เสนอว่า กลุ่มนักภาษาศาสตร์เหล่านี้ได้ทำการศึกษาภาษาศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ การศึกษาภาษาศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ เรายังคงเป็นที่ยึดมาของทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาศาสตร์เป็นจำนวนมากทฤษฎีภาษาศาสตร์คือทฤษฎีที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มต่าง ๆ พยายามเขียนระเบียบกฎเกณฑ์ทางภาษาของตนเองและภาษาที่ตนเองสนใจศึกษา

วิโรจน์ อรุณมานะกุล (2555 : 142-143) ทฤษฎีภาษาศาสตร์ตามแนวความเห็นของ Noam Chomsky ไม่ใช่คู่มือขั้นตอนสำหรับวิเคราะห์ภาษาไม่ใช่การกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเพราะเราจะได้ความรู้ทางภาษาอย่างแท้จริงแต่ควรนำเสนอไวยากรณ์ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างประโยคต่าง ๆ แบบที่มนุษย์สามารถรับรู้เข้าใจประโยคต่าง ๆ ที่ไม่เคยเห็นหรือได้ยินมาก่อนได้ทฤษฎีภาษาศาสตร์เป็นสิ่งนามธรรมมีลักษณะเป็นการอธิบายความเป็นจริงและคำอธิบายทางทฤษฎีก็มีลักษณะเป็นนามธรรม

ศิริพร มณีชูเกตุ (2542 : 13) กล่าวว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์คือรูปแบบการศึกษาภาษาของกลุ่มนักภาษาศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ มี 5 กลุ่มทฤษฎีคือ 1 ไวยากรณ์โบราณ (Traditional Grammar) 2 ไวยากรณ์โครงสร้าง (Structural Grammar) 3 ไวยากรณ์แทกมีมิก (Tagmemics) 4 ไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar) 5 ไวยากรณ์การก (Case Grammar)

1. ไวยากรณ์โบราณ (Traditional Grammar) คือ ทฤษฎีว่าด้วยระบบพยากรณ์ที่ให้คำนิยามส่วนต่าง ๆ ของคำพูดพยากรณ์ดั้งเดิมส่วนใหญ่มักจะยึดภาษาอื่นเป็นหลัก เช่น ภาษาอังกฤษยึดภาษาละติน เป็นรูปแบบเป็นต้นผู้นำของทฤษฎีนี้ คือ Dionysius Thorax การวิเคราะห์ของทฤษฎีนี้จะยึดคำนิยามส่วนต่าง ๆ ของประโยค 8 ส่วนด้วยกัน คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำสันธาน คำบุพบท คำนำหน้าหรือตามหลังนาม คำกึ่งกริยากึ่งคำนาม สำหรับคำกึ่งกริยา คำนาม สุจริตลักษณ์ เรียกว่า คำกริยาสมบูรณ์

2. ไวยากรณ์โครงสร้าง (Structural Grammar) คือ ทฤษฎีว่าด้วยการนำไวยากรณ์มาใช้แทนที่ของคำเพื่อทดสอบส่วนต่าง ๆ ของคำพูดผู้นำทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้างคือ (Leonard Bloomfield) ภาษาศาสตร์โครงสร้าง (Structural Grammar) เป็นภาษาระบบของความสัมพันธ์รับเอาวิธีการศึกษาบางส่วนมาจากนักภาษาเชิงประวัติคือการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในขณะเดียวกันก็ต้องการทำให้การศึกษาภาษาเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้นรับเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์บางส่วนมาใช้

3. ไวยากรณ์แทกมีมิก (Tagmemics) คือ ทฤษฎีนี้ได้แตกแขนงมาจากทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้างด้วยจุดประสงค์เพื่อจัดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของคำและชนิดของคำในประโยคซึ่งเป็นปัญหาที่พบในการวิเคราะห์ภาษาของนักทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้างผู้นำทฤษฎีแทกมีมิก คือ Kenneth L. Pike นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกัน ในขณะที่ สมทรง บุรุษพัฒน์ (2536 : 23) กล่าวว่า การวิเคราะห์โครงสร้างของหน่วยในภาษาซึ่งรวมนามวลีและหน่วยเป็นอื่น ๆ ตามหลักทฤษฎีไวยากรณ์แทกมีมิก มีองค์ประกอบ 2 ประการใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) วิเคราะห์หาส่วนประกอบ (Elements) 2) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้นซึ่งได้แก่ สถานะของส่วนประกอบ (Status of Elements) ส่วนประกอบบางส่วนจำเป็นต้องปรากฏ (Obligatory) ในโครงสร้างในขณะที่ส่วนประกอบอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องปรากฏ (Optional) นั้น นอกจากนี้ส่วนประกอบบางส่วนอาจทำหน้าที่เป็นแกนและส่วนประกอบอื่นทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบรอง (Peripheral หรือ attribute) ของโครงสร้างได้แก่การเรียงลำดับของส่วนประกอบ (Order of Elements) ส่วนประกอบของโครงสร้างจะปรากฏในตำแหน่งที่คงที่ เช่น ในภาษาอังกฤษนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานจะปรากฏหน้าคำกริยาความสัมพันธ์อื่น ๆ เช่นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบด้วยกันอาจจะแสดงโดยหน่วยคำพิเศษเช่นหน่วยคำที่ปรากฏกับนามวลีเพื่อแสดงว่านามวลีนั้นเป็นประธานหรือกรรมของประโยค เป็นต้น

4. ไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar) คือ ไวยากรณ์ที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายคือการตั้งทฤษฎีทางภาษา (Theory of Language) ขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในภาษาว่าภาษาคืออะไรประกอบขึ้นด้วยอะไรคุณสมบัติอะไรที่ภาษามีเหมือนกับอะไรที่ทำให้ภาษาแตกต่างกันอะไรคือประโยคที่ถูกหรือผิดในภาษา ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ

Noam Chomsky โดยเขาได้มองว่าภาษาของมนุษย์มีอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับโครงสร้างลึก (Deep Structure) และ ระดับโครงสร้างผิว (Surface Structure) ระดับโครงสร้างลึกเปรียบได้กับความรู้ในภาษา (Competence) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องมีกฎเกณฑ์มีความสมบูรณ์จึงมีลักษณะเป็นนามธรรมส่วนระดับโครงสร้างผิวเปรียบได้กับการใช้ภาษา (Performance) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาจริง ๆ มีลักษณะเป็นรูปประธรรมมนุษย์เรามีความรู้ในภาษาอยู่ในสมองแต่เมื่อใช้ภาษาจริง ๆ อาจไม่ถูกต้องสมบูรณ์ดังที่เราีความรู้ทั้งนี้เพราะอาจเป็นความเผลอเรอเหนี่ยถล่า ฯลฯ

5. ไวยากรณ์การก (Case Grammar) คือ เป็นทฤษฎีที่มีการนำความคิดพื้นฐานของการกอันเป็นความสัมพันธ์ของนามกับกริยามาขยายความและเพิ่มเติมขึ้นเองโดยเน้นความสัมพันธ์ของความหมายและวากยสัมพันธ์ (Semantic Syntactic Relationship) ซึ่ง Charles Fillmore ผู้นำของทฤษฎีไวยากรณ์การกนี้เขาเขียนให้อยู่ในระดับโครงสร้างลึก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์ เกิดขึ้นได้จากความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของการศึกษาภาษาศาสตร์ของนักภาษาศาสตร์ การพัฒนาการของภาษาศาสตร์นั้นได้มีการเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยกรีกโรมันและอินเดีย จากวิวัฒนาการของการศึกษาภาษาเหล่านี้เองที่ทำให้เป็นต้นกำเนิดของนักปราชญ์ทางภาษาหลาย ๆ ท่าน ที่ได้มีความสนใจที่จะศึกษาภาษาต่าง ๆ และต่อมาก็ได้ทำการลงมือเขียนกฎเกณฑ์ทางภาษาเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ยึดถือเป็นตำราไวยากรณ์เพื่อนำมาศึกษาค้นคว้าทางภาษาและเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

2.1.2.4 สัทอักษรไทย

ภาษาพูดในโลกนี้มีความหลากหลายและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับต้นกำเนิดและตระกูลของแต่ละภาษา องค์ประกอบสำคัญของภาษาพูดคือเสียงและความหมาย

เสียงพูดหรือถ้อยคำที่มนุษย์พูดจากันนั้นประกอบด้วยกลุ่มเสียงหลาย ๆ เสียงเรียงกันตามระบบและระเบียบของภาษา ส่วนอักษรหรือตัวหนังสือคือเครื่องหมายที่เขียนแทนถ้อยคำที่พูดจากันเมื่อชนชาติหนึ่งนำอักษรของตนไปใช้เขียนหรือบันทึกภาษาของชนชาติหนึ่งนักภาษาศาสตร์เรียกวิธีการนี้ว่าการถ่ายทอดเสียง (Transcription) การถ่ายทอดเสียงเป็นภาษาต่าง ๆ ด้วยการเขียนหรือบันทึกด้วยตัวอักษรดังกล่าว มักประสบปัญหาเช่นจำนวนหน่วยเสียงที่พูดของภาษาต่าง ๆ ไม่เท่ากันอักษรที่ใช้เขียนและพูดไม่เหมือนกันทำให้สำเนียงหรือการเรียนเสียงผิดเพี้ยนไป

ด้วยเหตุนี้นักภาษาศาสตร์จึงหันไปใช้สัญลักษณ์หรืออักษรชนิดหนึ่ง เรียกว่า “สัทอักษรสากล” (International Phonetic Alphabet: I.P.A.) เพื่อถ่ายทอดและบันทึกเสียงของภาษาต่าง ๆ ในโลกโดยใช้อักษรโรมัน ลาติน และเครื่องหมายต่าง ๆ ประกอบ

การเขียนหรือถ่ายทอดเสียงพูดภาษาต่าง ๆ ตามหลักสัทอักษรสากล มีวิธีเขียนอยู่สองวิธีคือ 1) การบันทึกเสียงแบบละเอียด (phonetic Transcription) และ 2) การบันทึกแบบคร่าว

ๆ (Phonemic Transcription) ซึ่งนักภาษาศาสตร์ผู้เริ่มต้นเรียนรู้จะนิยมศึกษาเรื่องการบันทึกเสียงแบบละเอียดเพราะสะดวกต่อการวิเคราะห์เสียงของแต่ละภาษาในภายหลัง

ในบรรดาภาษาต่าง ๆ ที่สามารถเขียนและถ่ายทอดเสียงเป็นอักษรตามหลักสัทอักษรสากลได้นั้น ภาษาไทย (Thai) เป็นภาษาหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและถูกจัดอยู่ในกลุ่มซิโน-ทิเบตัน จากหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์พบว่าในช่วงประมาณศตวรรษที่ 18 พ่อขุนรามคำแหงได้ประดิษฐ์อักษรไทย ขึ้นเพื่อจารึกเรื่องราวและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังเช่นศิลาจารึกหลักที่หนึ่งโดยพัฒนาหลายสือไทยมาจากอักษรคฤณห์หรืออักษรปราชญ์ของอินเดียได้

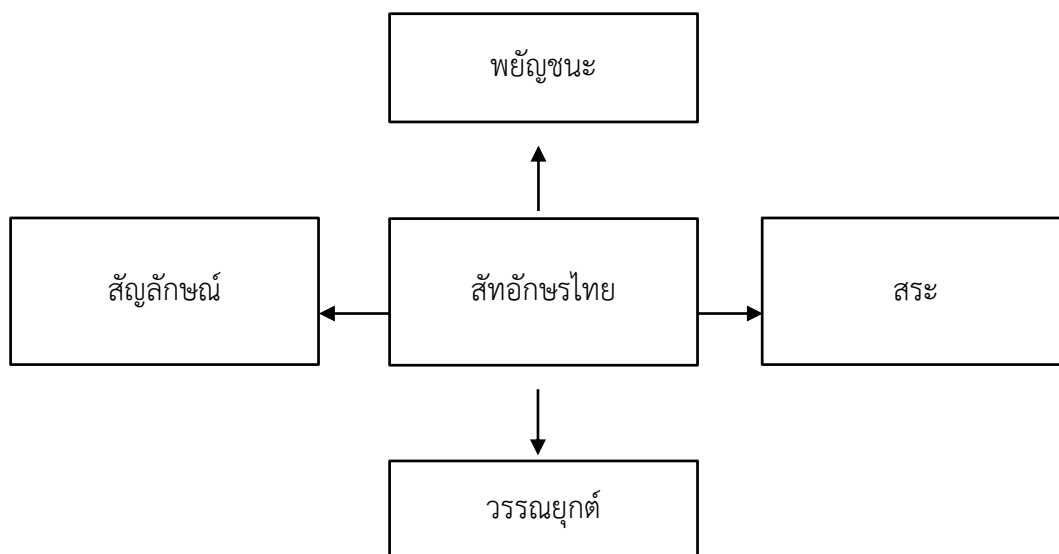
ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีพัฒนาการและถูกใช้เป็นภาษาประจำชาติ ปัจจุบันถูกใช้เป็นภาษาทางการ มีโครงสร้างทางเสียงของคำหรือพยางค์อยู่ 3 องค์ประกอบ คือ 1) พยัญชนะ 2) สระ และ 3) วรรณยุกต์ ทั้ง 3 สัญลักษณ์สำหรับเขียนแทนหน่วยเสียงนั้น ๆ ไว้เป็นชุด ๆ ตามจำนวนหน่วยเสียงที่มีอยู่และสะดวกในการที่จะนำไปใช้เขียนถ่ายทอดเสียงภาษาไทยเป็นอย่างดีในที่นี้จะเรียกอักษรเหล่านี้ว่า สัทอักษรไทย (Thai Phonetic Alphabets) (จินดา เสงสมบุญ. 2542 : 23)

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้ให้ข้อสังเกตว่าภาษาไทยนี้มีระบบโครงสร้างทางเสียงของคำหรือพยางค์อยู่ 3 เสียงคือ 1) เสียงแท้ 2) เสียงแปร และ 3) เสียงดนตรี

1. เสียงแท้ คือเสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอตรง ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ลิ้นหรือริมฝีปากดัดแปลงให้ปรวนแปรไป เช่น เสียงเด็กอ่อนหรือสัตว์ร้องออกมา เช่น ออ อา อือ เออ เป็นต้น เรียกเสียงชนิดนี้ว่า “เสียงสระ”

2. เสียงแปร คือเสียงที่เปล่งออกมาแล้วกระดิกลิ้นให้กระทบคอ เพดาน ฟัน หรือริมฝีปาก ทำให้เกิดเสียงและปรวนแปรเป็นเสียงต่าง ๆ เช่น กอ จอ คอ บอ เป็นต้น เรียกเสียงชนิดนี้ว่า “เสียงพยัญชนะ”

3. เสียงดนตรี คือเสียงแท้หรือเสียงแปร ซึ่งผู้เปล่งทำให้เป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เหมือนอย่างเสียงดนตรี เช่น กอ ก่อ ก้อ ก๊อ ก่อ เป็นต้น เรียกเสียงชนิดนี้ว่า “เสียงวรรณยุกต์”

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในภาพเนื้อหาประจำบท

2.1.2.4.1 พยัญชนะภาษาไทย

ภาษาไทยมีหน่วยเสียงพยัญชนะอยู่ทั้งหมด 21 หน่วยเสียง ได้แก่ / p t k c ? p^h t^h k^h c^h b d m n ɲ f s h l r w y/ ซึ่งมีสัทอักษรสำหรับเขียนแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยในแต่ละหน่วยเสียง ตัวอย่าง

1) พยัญชนะต้นคำ

/p/	=	ป	เช่น	/pon/	อ่านว่า	ปน
/t/	=	ต	เช่น	/ta:/	อ่านว่า	ตา
/k/	=	ก	เช่น	/kà:y/	อ่านว่า	ไก่
/ʔ/	=	อ	เช่น	/ʔà:n/	อ่านว่า	อ่าน
/p ^h /	=	ผ พ ภา	เช่น	/p ^h à:/	อ่านว่า	ผ้า
/t ^h /	=	ท ฐ ฒ (ฑ)	เช่น	/t ^h ùay/	อ่านว่า	ถั่ว
/k ^h /	=	ค ฆ ข	เช่น	/k ^h ā:w/	อ่านว่า	ขาว
/b/	=	บ	เช่น	/bā:n/	อ่านว่า	บ้าน
/d/	=	ด(ฑ)	เช่น	/da:w/	อ่านว่า	เดา
/c/	=	จ	เช่น	/com/	อ่านว่า	จม
/c ^h /	=	ช ฌ ฦ	เช่น	/c ^h a:y/	อ่านว่า	ชาย
/m/	=	ม	เช่น	/ma:/	อ่านว่า	มา
/n/	=	น ฦ	เช่น	/nay/	อ่านว่า	ไน

/ŋ/	=	ง	เช่น	/ŋâ:y/	อ่านว่า	ง่าย
/f/	=	ฝ ฟ	เช่น	/fâ:/	อ่านว่า	ฟ้า
/s/	=	ศ ส ษ ซ	เช่น	/să:m/	อ่านว่า	สาม
/h/	=	ห ฮ	เช่น	/hă:y/	อ่านว่า	หาย
/l/	=	ล	เช่น	/lâ:t/	อ่านว่า	ลาด
/r/	=	ร	เช่น	/raw/	อ่านว่า	เรา
/y/	=	ย ญ	เช่น	/ya:y/	อ่านว่า	ยาย
/w/	=	ว	เช่น	/wâ:w/	อ่านว่า	ว่าว

2) พยัญชนะต้นควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำหรือพยัญชนะควบกล้ำ (Cluster) หมายถึง หน่วยเสียงพยัญชนะ /r/ /l/ /w/ ที่ควบหรือเรียงต่อหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง 6 หน่วยเสียง คือ /p/ /t/ /k/ /ph/ /th/ /kh/ แล้วออกเสียงควบเป็นเสียงเดียวกัน เสียงควบกล้ำในภาษาไทย มี 12 หน่วยเสียง คือ /pr/ /pl/ /tr/ /kl/ /kw/ /phr/ /phl/ /thr/ /khr/ /khw/ /kh/ ซึ่งสรุปเป็นสูตรได้ ดังนี้

$$\begin{array}{c} \left[\begin{array}{c} p \\ t \\ k \\ ph \\ th \\ '' \end{array} \right] \end{array} + r \longrightarrow pr \ tr \ kr \ phr \ thr \ khr$$

$$\begin{array}{c} \left[\begin{array}{c} p \\ k \\ ph \\ '' \end{array} \right] + l \longrightarrow pl \ kl \ phl \ kl$$

$$\begin{array}{c} \left[\begin{array}{c} k \\ kh \end{array} \right] + w \longrightarrow kw \ khw$$

3) พยัญชนะท้ายคำ (ตัวสะกด)

พยัญชนะท้ายคำหรือตัวสะกดในสัทอักษรไทยนั้น ใช้มาตราตัวสะกดเป็นหลักในการสะกดคำ ดังต่อไปนี้ คือ

/-k/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กกทั้งหมด ได้แก่ ก ข ค ฅ

เช่น /nók/ อ่านว่า นก

/-t/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กตทั้งหมด ได้แก่ ด จ ช ซ ฎ ฏ

ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ฒ ศ ษ ส

เช่น /mót/ อ่านว่า มด

/-p/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กปทั้งหมด ได้แก่ บ ป พ ฟ ภ

เช่น /rû:p/ อ่านว่า รูป

/-n/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กนทั้งหมด ได้แก่ น ญ ร

ล พ

เช่น /ri:an/ อ่านว่า เรียน

/-ŋ/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กง ได้แก่ คำที่ใช้ ัง เป็น

ตัวสะกด

เช่น /si:ǎŋ/ อ่านว่า เสียง

/-m/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่กม ได้แก่ คำที่ใช้ ม เป็น

ตัวสะกด

เช่น /klom/ อ่านว่า กลม

/-y/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่เกย ได้แก่ คำที่ใช้ ย เป็นตัวสะกด

เช่น /kà:y/ อ่านว่า ไก่อ

/lɛ:y/ อ่านว่า เลย

/-w/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่มีอยู่ในแม่เกว ได้แก่ คำที่ใช้ ว เป็น

ตัวสะกด

เช่น /kà:w/ อ่านว่า เกา

/-ʔ/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกดสำหรับคำที่ใช้สระเสียงสั้นและออกเสียงเน้นหรือออกเสียงเต็มเสียง ซึ่งส่วนใหญ่จะปรากฏกับคำพยางค์เดียวหรือพยางค์ท้ายของคำ 2 พยางค์ หรือหลายพยางค์

เช่น /káʔ/ อ่านว่า กะ

/tiʔ/ อ่านว่า ตี

/náʔ/ อ่านว่า ณ

2.1.2.4.2 สัทอักษรสระภาษาไทย

พยัญชนะภาษาไทยต้องอาศัยสระจึงจะออกเสียงได้ดังนั้นการสร้างคำในภาษาไทยจึงต้องใช้ทั้งพยัญชนะและสระซึ่งนิยมใช้ ออ อ่าง เป็นพยัญชนะประกอบ เช่น ออ สระ-า อ่านว่า อา เป็นต้น

กำชัย ทองหล่อ (2537) กล่าวว่า สระ แปลว่า ออกเสียงได้ตามลำพัง ในภาษาพูดหมายถึงกระแสเสียงหรือหางเสียงที่มีทำนองสูงต่ำซึ่งเปล่งออกมา ตามจังหวะนิยม ในภาษาหนังสือหมายถึง เครื่องหมายใช้แทนเสียงที่เปล่งออกมาเอง ตามหลักภาษากล่าวว่าพยัญชนะจำต้องอาศัยสระจึงจะออกเสียงได้ เพราะฉะนั้น สระในภาษาบาลีจึงมีชื่อเรียกอย่างหนึ่งว่า “นิสสัย” แปลว่า เป็นที่อาศัยของพยัญชนะถ้าพยัญชนะไม่อาศัยสระก็ออกเสียงไม่ได้

พิณพิทย์ ทวยเจริญ (2533 : 26) กล่าวว่า เสียงสระ หมายถึง เรื่องที่อาศัย การเคลื่อนไหวของลิ้น ประกอบกับรูปปากเท่านั้น มีกลไก และลมจากปอดแต่เพียงอย่างเดียวและ มีการบังคับกระแสลมแบบเปิดกว้างตลอดจนเส้นเสียงสั่นสะเทือนเสมอ โดยมีกระแสลมผ่านออกมา กลางลิ้นเท่านั้น

จินดา เสงสมบุรณ์ (2542 : 81) กล่าวว่า เสียงสระคือ เสียงที่เกิดจากอวัยวะในช่อง ปากที่เกี่ยวข้องกับการตัดแปลงลมจากปอดวางตัวต่างกัน ลมจากปอดจะผ่านบริเวณแนวกลางของ ช่องปากออกมาโดยสะดวกไม่ถูกปิดกั้นอวัยวะที่มีบทบาทสำคัญในการตัดแปลงลมจากปอดมาเป็น เสียงสระต่าง ๆ คือลิ้นและริมฝีปาก

ประเภทของเสียงสระ

เสียงสระในภาษาไทยมีทั้งสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว ในภาษาไทย ความสั้นยาว ของสระมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีหน้าที่ในการออกเสียงตัวพยัญชนะ สำหรับสระเดียวนั้นมีทั้ง สระเสียงสั้นและสระเสียงยาวคู่กัน แต่ในสระประสมบางเสียงไม่มีลักษณะคู่ เช่น คุย ลุย เป็นหน่วย เสียง /uy/ ซึ่งไม่มีเสียงยาว สำหรับสระประสมเสียงยาวบางเสียงซึ่งไม่มีคู่เสียงสั้น เช่น /i:a/ บางครั้ง อาจออกเป็นเสียงสั้นได้ ในกรณีนั้นจะเป็นคำยืม เช่น เกียะ เจียะ หรือเป็นคำเลียนเสียง (onomatopoeic word) เช่น แก้วแตกเปรียะ สำหรับสระประสมที่ไม่มีคู่เสียงสั้น เช่น /i:a/ เป็นต้น การออกเสียงนี้ให้สั้นกว่าเดิม จะไม่มีความสำคัญที่จะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป เช่น คำว่า เสียว /i:a/ ในคำนี้อาจลดความยาวลงได้ตามลักษณะของการลงน้ำหนัก และตามจังหวะ เช่น “ทิ้งเสียวสิ” โดยลง น้ำหนักบนคำว่า “ทิ้ง” เพียงคำเดียว (พิณพิทย์ ทวยเจริญ, 2533 : 78-79)

กำชัย ทองหล่อ (2537) กล่าวว่า สระมี 32 ตัว จำแนกออกเป็นเสียงสั้น เสียงยาว เสียงเบา เสียงหนัก ดังนี้

1. สระเสียงสั้น เรียกว่า รัสสระ ได้แก่ อะ อี อื อู ฤ ฦ อำ ไอ เอา และสระที่ประสม วรรณยุกต์ทั้งสี่ นอกจากนี้เป็นสระเสียงยาว เรียกชื่อว่า ทิมสระ

2. สระเสียงเบา เรียกว่า ลหุ ได้แก่ รัสสระทุกตัวที่ไม่มีตัวสะกด ยกเว้นสระอำ ไอ ไอ เอา เพราะสระทั้ง 5 ตัว นี้่ออกเสียงมีตัวสะกดกำกับอยู่ด้วย คือ

อำ = อัม (อะ + ม)

ไอ = อัย (อะ + ย)

โอ = อัย (อะ + ย)

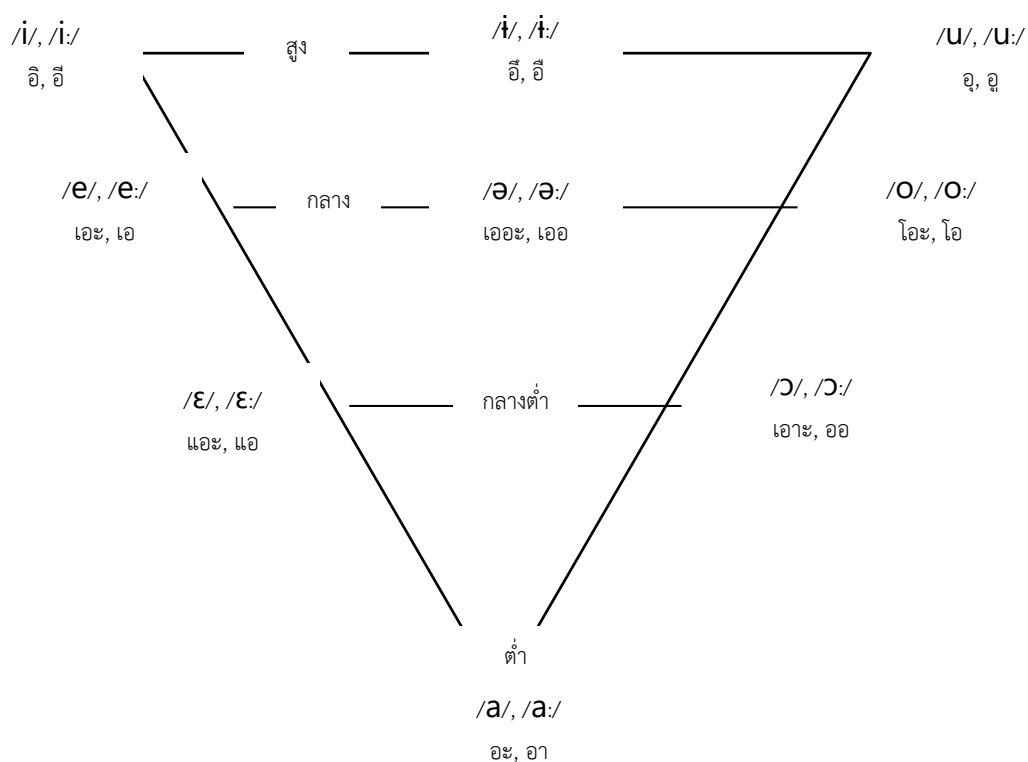
เอา = อ้าว (อะ + ว)

3. สระเสียงหนัก เรียกชื่อว่า ครุ ได้แก่ ทิมสระทุกตัว และรัสสระที่มีตัวสะกด รวมทั้งสระสั้น 4 ตัว คือ อำ ไอ โอ เอา ด้วย ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 แสดงประเภทสระจำแนกตามลักษณะเสียง

เสียงสระ					
สั้น 18 (รัสสระ)		ยาว 14 (ทิมสระ)		เบา 14 (ลหุ)	
อะ	/a/	อา	/a:/	อะ	อา
อิ	/i/	อี	/i:/	อิ	อี
อี	/ɯ/, /i/	อี	/ɯ:/	อี	อี
อุ	/u/	อุ	/u:/	อุ	อุ
เอะ	/e/	เอ	/e:/	เอะ	เอ
แอะ	/ɛ/	แอ	/ɛ:/	แอะ	แอ
โอะ	/o/	โอ	/o:/	โอะ	โอ
เอาะ	/ɔ/	ออ	/ɔ:/	เอาะ	ออ
เออะ	/ə/, /ɤ/	เออ	/ə:/	เออะ	เออ
เอียะ	/ia/	เอีย	/i:a/	เอียะ	เอีย
เอือะ	/ɪa/	เอือ	/ɪ:a/	เอือะ	เอือ
อัวะ	/ua/	อัว	/ua:/	อัวะ	อัว
ฤ	/lɯ/	ฤา	/ɾi:/	ฤ	ฤา
ฦ	/rɯ/	ฦา	/ɾi:/	ฦ	ฦา
อำ	/am/				อำ
ไอะ	/ay/				ไอะ
ไอ	/ay/				ไอ
เอา	/aw/				เอา

ในภาษาไทยมีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น 9 เสียง คือ อิ อี อุ เอะ เอาะ โอะ แอะ อะ เอาะ สระยาว 9 เสียง คือ อี อือ อุ เอ เอ โอ แอ อา ออ และมีหน่วยเสียงสระประสม (triphthongs) 3 หน่วยเสียง คือ เอีย เอือ อัว รวมมีหน่วยเสียงสระเดี่ยวและสระประสมในภาษาไทยทั้งหมด 21 หน่วยเสียง

ภาพที่ 2.2 หน่วยเสียงในภาษาไทย

จากภาพประกอบพบว่า สระ อะ อา มีที่เกิตต่ำกว่า สระ แอะ แอ และ สระ เอะ เอ
 ออ เล็กน้อย นักภาษาศาสตร์จึงได้จัดสระกลางต่ำและสระต่ำไว้ด้วยกัน ดังตาราง
 ตารางที่ 2.2 แสดงหน่วยเสียงในภาษาไทย

ตำแหน่ง ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า		ลิ้นส่วนกลาง		ลิ้นส่วนหลัง	
	ริมฝีปากไม่ห่อ		ริมฝีปากไม่ห่อ		ริมฝีปากห่อ	
สูง (high)	/i/	/i:/	/ɨ/	/ɨ:/	/u/	/u:/
	อิ	อี	อี้	อี้อ	อุ	อู
กลาง (Mid)	/e/	/e:/	/ə/	/ə:/	/o/	/o:/
	เอะ	เอ	เออะ	เออ	โอะ	โอ
ต่ำ (low)	/ɛ/	/ɛ:/	/a/	/a:/	/ɔ̌/	/ɔ̌:/
	แอะ	แอ	อะ	อา	เอะ	ออ
สระประสม (diphthongs)	/i:a/		/ɨ:a/		/u:a/	
	เอีย		เอือ		อัว	

สระจำแนกตามลักษณะสระเดี่ยวและสระประสม ดังนี้

หน่วยเสียงสระภาษาไทยมีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i i:, ɪ ɪ:, u u:, ɔ ɔ:, ɛ ɛ:, a a:, ɔ ɔ:/ และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /i:a ɪ:a u:a/ สัทอักษรใช้เขียนแทนหน่วยเสียงสระไทย ประกอบด้วย

1. สระเดี่ยว

/i/	=	อิ	เช่น	/k ^h it/	อ่านว่า	คิต
/i:/	=	อี	เช่น	/di:/	อ่านว่า	ดี
/ɪ/	=	อี	เช่น	/t ^h ɪŋ/	อ่านว่า	ถึง
/i:/	=	อี	เช่น	/mi:/	อ่านว่า	มี
/e/	=	เอะ	เช่น	/hət/	อ่านว่า	เห็ด
/e:/	=	เอ-	เช่น	/le:w/	อ่านว่า	เลว
/ə/	=	เออะ	เช่น	/cəʔ/	อ่านว่า	เจอะ
/ə:/	=	เออ	เช่น	/kə:t/	อ่านว่า	เกิด
/u/	=	อุ	เช่น	/lúk/	อ่านว่า	ลูก
/u:/	=	อุ	เช่น	/p ^h u:t/	อ่านว่า	พูด
/o/	=	โอะ	เช่น	/ŋót/	อ่านว่า	งด
/o:/	=	โอ-	เช่น	/lō:/	อ่านว่า	โหล
/ɛ/	=	แอะ	เช่น	/p ^h éʔ/	อ่านว่า	แพะ
/ɛ:/	=	แ-	เช่น	/pɛ:t/	อ่านว่า	แปด
/a/	=	-ะ	เช่น	/man/	อ่านว่า	มัน
/a:/	=	-า	เช่น	/k ^h ä:y/	อ่านว่า	ชาย
/ɔ/	=	เอะ	เช่น	/kɔʔ/	อ่านว่า	เกอะ
/ɔ:/	=	-อ	เช่น	/ʔɔ:k/	อ่านว่า	ออก

2. เขียนสระประสมภาษาไทย

/i:a/	=	เอีย	เช่น	/k ^h ian/	อ่านว่า	เขียน
/ɪ:a/	=	เอือ	เช่น	/li:ak/	อ่านว่า	เลือก
/u:a/	=	อัว	เช่น	/mü:ak/	อ่านว่า	หมวก

2.1.2.4.3 วรรณยุกต์ในภาษาไทย

เสียงวรรณยุกต์ คือ เสียงสูงต่ำในคำภาษาไทยเช่นเดียวกับภาษาจีน และภาษาอื่น ๆ ที่เป็นภาษาคำโดด ซึ่งมีการกำหนดเสียงสูงต่ำไว้ตายตัวในคำแต่ละคำ ถ้าออกเสียงสูงต่ำผิดไป ความหมายย่อมผิดไปด้วย เสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมี 5 เสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา หรือ

มีชื่อเรียกว่า ระดับกลาง (mid-level) ระดับต่ำ (low-level) ระดับสูง (high-level) ตก (falling) และ ต่ำขึ้น (rising) มีวิธีใช้โดยกำหนดให้พยัญชนะแต่ละเสียงมีเสียงสูงต่ำกำกับ สัญลักษณ์วรรณยุกต์ไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. เสียงวรรณยุกต์ต่ำ คือ เสียงวรรณยุกต์เอก สัญลักษณ์คือ ˊ สัทอักษรคือเสียง /ˊ/ เสียงวรรณยุกต์นี้เริ่มออกเสียงในระดับประมาณ 118 Hz แล้วเสียงค่อย ๆ ลดระดับลงมาเล็กน้อย เมื่อใกล้จบพยางค์คือประมาณ 110 Hz ตัวอย่างคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เอก เช่น ก่า /kàː/ สุ่ม /sùmˊ/ ขัด /khàtˊ/ หลัก /làkˊ/

2. เสียงวรรณยุกต์กลาง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ สัญลักษณ์คือ ˋ สัทอักษร คือ /ˋ/ เสียงวรรณยุกต์นี้เริ่มออกเสียงในระดับ 120 Hz แล้วเสียงจะค่อย ๆ ลดระดับต่ำลงเล็กน้อย เมื่อใกล้จบพยางค์ประมาณ 112Hz เช่น มา /maːˋ/ มนต์ /monˋ/ เป็นต้น

3. เสียงวรรณยุกต์สูง - ระดับ คือ เสียงวรรณยุกต์ตรี สัญลักษณ์คือ ˊˊ สัทอักษร คือ /ˊˊ/ เสียงวรรณยุกต์นี้เริ่มออกเสียงในระดับประมาณ 125 Hz แล้วเสียงค่อย ๆ สูงขึ้นประมาณ 135-140 Hz จนกระทั่งใกล้จบพยางค์เสียงจึงลดต่ำลงเล็กน้อย เช่น รู้ /rúˊˊ/ น้ำ /náˊˊ/ วัด /wátˊˊ/ เป็นต้น

4. เสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ขึ้น หรือ เสียงต่ำเลื่อนสูง ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์จัตวา สัญลักษณ์คือ ˊˋ สัทอักษร คือ /ˊˋ/ เสียงวรรณยุกต์นี้ เริ่มต้นออกเสียงระดับต่ำประมาณ 110 Hz เสียงจะลดระดับลงเล็กน้อยแล้วเปลี่ยนเป็นสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและสูงสุดเมื่อจบพยางค์ ประมาณ 140 Hz เช่น ฝัน /fǎnˊˋ/ ขา /kʰǎˊˋ/ เป็นต้น

5. เสียงวรรณยุกต์สูง - ตก หรือ เสียงวรรณยุกต์โท สัญลักษณ์คือ ˊˋˊ สัทอักษร คือ /ˊˋˊ/ เสียงวรรณยุกต์นี้เริ่มต้นออกเสียงในระดับสูง ประมาณ 140 Hz เสียงสูงจะขึ้นเล็กน้อยแล้วลดต่ำลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับต่ำสุด เมื่อจบพยางค์ต่ำกว่า 100 Hz เช่น หน้า /náˊˋˊ/ เป็นต้น

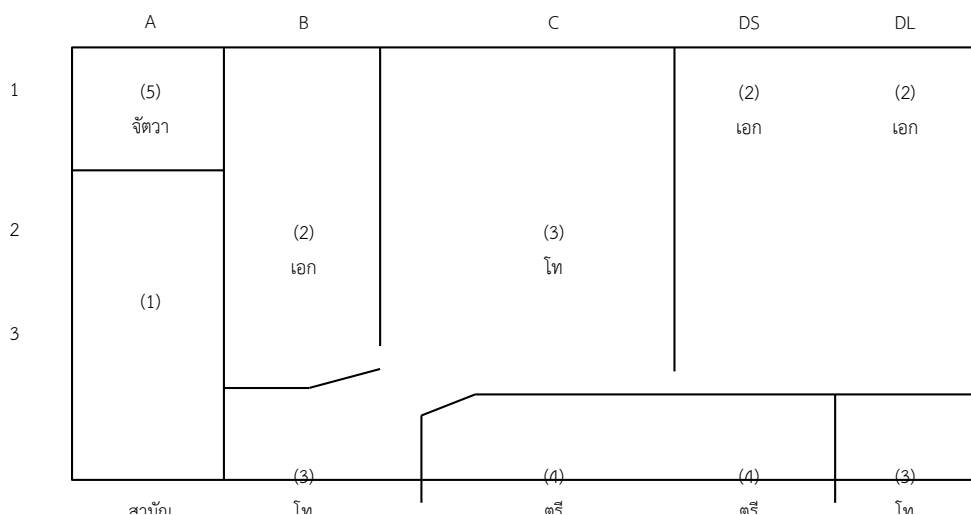
ในการพูดของเรานั้นมักจะไม่ได้พูดทีละพยางค์หรือพูดพยางค์เดียวโดด ๆ แต่จะพูดเป็นถ้อยคำติดต่อกันทำให้เกิดการลงเสียงหนักเบาต่าง ๆ กัน การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์แบบหนึ่งเกิดจากการลงเสียงหนักเบาของพยางค์ เสียงวรรณยุกต์ของคำเดียวซึ่งลงเสียงหนักอาจต่างจากเสียงวรรณยุกต์ของคำเดียวกันที่ไม่ลงเสียงหนักเมื่อปรากฏในประโยคเช่นคำ “จะ” /caː/ เมื่อออกเสียงเพียงพยางค์เดียวและลงเสียงหนักจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ แต่เมื่อปรากฏในประโยคและไม่ลงเสียงหนักจะเปลี่ยนเป็นวรรณยุกต์กลาง

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (tonemes) ภาษาไทยมี 5 หน่วยเสียง คือ

1) เสียงกลาง (Mid tone) หรือเสียงสามัญ (ไม่มีเครื่องหมายเสียงวรรณยุกต์) เช่น ตา กา อา นา งา เป็นต้น

- 2) เสียงต่ำ (Low tone) หรือเสียงเอก (ˊ) เช่น ไข่ ไก่ ไต่ อ่าน หาบ ปาก เป็นต้น
- 3) เสียงตก (Falling tone) หรือเสียงโท (^) เช่น พ่อ แม่ หน้า ป้า ได้ มาก เป็นต้น
- 4) เสียงสูง (High tone) หรือเสียงตรี (ˋ) เช่น ม้า น้ำ ลัก ชัก เป็นต้น
- 5) เสียงขึ้น (Rising tone) หรือเสียงจัตวา (ˇ) เช่น ขา หนา ไหม เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย

ลักษณะเฉพาะของวรรณยุกต์ในภาษาไทย

เสียงวรรณยุกต์มี 5 เสียง คือ เสียงสูง (สามัญ, เอก, โท, ตรี, จัตวา) ซึ่งเมื่อใช้คำคู่เทียบเสียงหรือชุดคำเทียบเสียงวิเคราะห์หาหน่วยเสียง ก็จะได้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ดังนี้

จากชุดคำเทียบเสียงต่อไปนี้

[law] เล่า	[làw] เหล่า
[lâw] เล้า	[láw] เล้า
[lăw] เหล่า (ไม้)	

รายการคำจากชุดคำเทียบเสียงนี้มีเสียงต่างกันคือเสียงวรรณยุกต์ [] [ˊ] [^] [ˋ] [ˇ] ซึ่งปรากฏในสัทบริบทเดียวกัน คือ [law] และความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์เหล่านี้ทำให้คำทั้ง 5 คำนี้ มีความหมายต่างกัน ฉะนั้นเสียงวรรณยุกต์เหล่านี้จึงเป็นหน่วยเสียง คือ /-/, /ˊ/, /ˋ/, /ˋ/, /ˋ/

การแจกแจงหน่วยเสียงวรรณยุกต์

1. หน่วยเสียง /^h/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /^h/ เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง-ตก หรือวรรณยุกต์โท ปรากฏในคำต่อไปนี้

1) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์ /^h/ เช่น

/p ^h ɛŋ/	แป้ง	/bâ:/	บ้า
/dâ:m/	ด้าม	/ʔ ^h ɔ:n/	อ้อน

2) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์ [ˊ] เช่น

/sɪ:â/	เสื่อ	/hâ:/	ห่า
/khâ:m/	เข็ม	/fâ:/	ฝ่า

3) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์ [ˋ] เช่น

/khâ:/	ค่า	/rôn/	ร่อน
/khlôn/	คลอง	/chêŋ/	แข่ง

4) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคำตายสระเสียงยาว ไม่ปรากฏรูป

วรรณยุกต์ เช่น

/khô:k/	คอก	/râ:p/	ราบ
/chi:âk/	เชือก	/khê:p/	แคบ

2. หน่วยเสียง /[~]/

หน่วยเสียง /[~]/ เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ขึ้น หรือวรรณยุกต์จัตวา ปรากฏในคำต่อไปนี้

1) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงคำเป็น ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ เช่น

/khă:/	ขา	/rũ: rǎ:/	หุหฺรา
/fǎ:n/	ฝาน	/chǎn/	ฉั่น

2) คำที่ปรากฏรูปวรรณยุกต์จัตวา อาจปรากฏในคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางคำเป็น แต่ไม่ปรากฏในคำปกติ ปรากฏเฉพาะคำเลียนเสียง คำเลียนท่าทาง คำเสริมสร้อย และคำยืม เช่น

/cǎ:/	จ๋า	/pǎ:/	ป่า
/cũ: cǐ:/	จู้จี้	/cěŋ/	แจ้ง

3. หน่วยเสียง /^ˈ/

หน่วยเสียง /^ˈ/ เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สูง - ระดับ หรือวรรณยุกต์ตรี ปรากฏในคำต่อไปนี้

1) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์ [ˊ] เช่น

/khá:ŋ/	ค้ำ	/nóm/	น้อม
---------	-----	-------	------

/chá:w/	เข้า	/rá:n/	ร้าน
---------	------	--------	------

2) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคำตายสระสั้น ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์

เช่น

/nók/	นก	/ráp/	รับ
-------	----	-------	-----

/chúp/	ชูป	/yák/	ยักซ์
--------	-----	-------	-------

3) คำที่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ [ˊ] (ตรี) ในคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง

คำเป็นและคำตาย ไม่ปรากฏในคำปกติ เช่น

/pók/	โป๊ก	/ké:/	เก๊
-------	------	-------	-----

/ʔók/	โ๊๊ก	/cé:/	เจ๊
-------	------	-------	-----

4. หน่วยเสียง [-]

หน่วยเสียง / - / เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง หรือ วรรณยุกต์สามัญ ปรากฏ

ในคำต่อไปนี้

1) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางคำเป็น เช่น

/ʔa:/	อา	/plɔ:m/	ปลอม
-------	----	---------	------

/co:n/	โจร	/troŋ/	ตรง
--------	-----	--------	-----

2) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคำเป็น เช่น

/kha:y/	คาย	/phlan:ŋ/	พลาং
---------	-----	-----------	------

/chu:/	ชู	/khlam/	คล้า
--------	----	---------	------

5. หน่วยเสียง / ˊ /

หน่วยเสียง / ˊ / เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ หรือวรรณยุกต์เอก ปรากฏในคำ

ต่อไปนี้

1) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์เอก เช่น

/bì:ŋ/	เบี่ยง	/ʔà:n/	อ่าน
--------	--------	--------	------

/pà:/	ป่า	/klà:w/	กล่าว
-------	-----	---------	-------

2) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางคำตาย ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ เช่น

/bot/	บท	/klàp/	กลับ
-------	----	--------	------

/càt/	จัต	/truàt/	ตรวจ
-------	-----	---------	------

3) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงคำเป็น ปรากฏรูปวรรณยุกต์เอก เช่น

/khà:/	ข้า	/sì:à/	เสื่อ
--------	-----	--------	-------

/phà:/	ฝ่า	/hòm/	ห่ม
--------	-----	-------	-----

4) คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงคำตาย ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ เช่น

/sòt/	สด	/lò:k/	หลอก
/khàp/	ขับ	/khwàp/	ขับ

2.1.3 อิทธิบาท 4

พุทธทาสภิกขุ (2537 : 90) ได้อธิบายว่า อิทธิบาทแยกเป็น อิทธิ แปลว่าความสำเร็จ บาท แปลว่า ฐาน เจริญดังนั้น อิทธิบาทจึงแปลว่ารากฐานแห่งความสำเร็จ ซึ่งมี 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา คำว่า อิทธิบาท แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้ถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็น 4 คือ

1. ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
2. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น
3. จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
4. วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

ธรรม 4 อย่างนี้ ย่อมเนื่องกัน แต่ละอย่าง ๆ มีหน้าที่เฉพาะของตน

1. ฉันทะ คือความพอใจ ในฐานะเป็นสิ่งที่ ตนถือว่า ดีที่สุด ที่มนุษย์เรา ควรจะได้
ข้อนี้ เป็นกำลังใจ อันแรก ที่ทำให้เกิด คุณธรรม ข้อต่อไป ทุกข้อ
2. วิริยะ คือความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อกัน ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว
จนประสบความสำเร็จ คำนี้มีความหมายของ ความกล้าหาญ เจออยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง
3. จิตตะ หมายถึงความไม่ทอดทิ้ง สิ่งนั้น ไปจากความรู้สึก ของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็น
วัตถุประสงค์ นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอ คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่
4. วิมังสา หมายถึงความสอดส่องใน เหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่อง
นั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที่

บุคคลเมื่อประกอบด้วย คุณธรรม 4 อย่างนี้แล้ว ย่อมประสบความสำเร็จ ในสิ่งที่ไม่
เหลือวิสัยของมนุษย์ ซึ่งโดยตรงหมายถึงความดับทุกข์โดยสิ้นเชิงที่เรียกว่า นิพพาน ส่วนเรื่องอื่น
นอกนั้นไปถือว่าเป็นเรื่องพิเศษ และไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนอกเหนือวิสัย
ธรรมดาอยู่มาก เช่นเรื่องที่ว่าคนเราอาจมีอายุยืนถึงกัลป์ ด้วยอำนาจแห่งอิทธิบาททั้ง 4 นี้ ซึ่งข้อนี้
มิได้มีความหมายขัดกันในข้อที่ว่าอิทธิบาท 4 นี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้อายุยืนถึงปานนั้นได้หรือไม่ แต่มี
ปัญหาอยู่ที่ว่า คนเราจะสามารถ เจริญอิทธิบาทให้มากถึงเท่านั้นได้หรือไม่ต่างหาก เพราะฉะนั้น
ท่านจึงถือว่าหลักเกี่ยวกับอิทธิบาทนี้ คงมีความหมาย ไปตามตัวหนังสือ โดยไม่ต้องมีขอบเขตจำกัดว่า
อะไรบ้าง สรุปความสั้น ๆ ว่าวิสัยของใครทำให้เขาเจริญอิทธิบาทได้มากเท่าใด เขาย่อมรับผลเต็ม
กำลังของอิทธิบาทนั้น แม้ในสิ่งที่บางคนถือว่าเป็นของเหลือวิสัย โดยเฉพาะเช่นการบรรลุนิพพาน

ในที่บางแห่ง ท่านเดิมคำว่า อธิปไตยยะ เข้าข้างท้ายคำเหล่านี้ เป็นฉันทาธิปไตย วิริยาธิปไตย จิตตาธิปไตย วิมังสาธิปไตย ไปดังนี้ก็มี แปลว่า ความมีฉันทะเป็นใหญ่ เป็นต้น ซึ่งที่แท้ก็ได้แก่ อธิธิบาท อย่างเดียวกัน นั่นเอง แต่ใช้คำว่าที่มีความหมายที่เห็นได้ชัดยิ่งขึ้นว่า ในการทำกิจใด ๆ ก็ดีย่อมมีฉันทะ เป็นต้น เหล่านี้เป็นใหญ่หรือเป็นประธานในความสำเร็จ เป็นการชวนให้สนใจในสิ่งที่เรียกว่า อธิธิบาท นี้ยิ่งขึ้น มีพระพุทธภาษิตยืนยันอยู่ในที่หลายแห่งว่า การตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณของพระพุทธองค์ สำเร็จได้โดยมีอธิธิบาท 4 นี้ เป็นประธาน แห่งการกระทำ ในลำดับนั้น ๆ ฉะนั้น จึงถือว่าเป็นอุปกรณ์อันขาดเสียมิได้ในความสำเร็จทุกชนิด ผู้ปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ จึงต้องสนใจเป็นพิเศษ แม้การประกอบประโยชน์ในทางโลก ก็ใช้เกณฑ์อันเดียวกันนี้ได้เป็นอย่างดีโดยเท่ากัน แม้ที่สุดแต่ในกรณีที่เป็นการทำชั่วทำบาปก็ยังอาจนำไปใช้ให้บรรลุผลได้ตามที่ตนประสงค์ นั้นท่านจึงจัดเป็นหลักธรรมที่สำคัญหมวดหนึ่งในบรรดาโพธิปักขิยธรรมทั้งนี้ นับว่าเป็นอุปกรณ์ในฐานะเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการปฏิบัติดำเนินไปได้ โดยปราศจากอุปสรรคตั้งแต่ต้นจนถึงจุดหมายปลายทาง

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2542 : 842) ได้อธิบายว่า อธิธิบาท แปลว่า ธรรมเครื่องให้ถึงอธิ (ฤทธิ์หรือความสำเร็จ) หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือแปลง่าย ๆ ว่า ทางแห่งความสำเร็จ มี 4 แห่ง คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) แปลให้จำได้ง่ายตามลำดับว่ามีใจรัก พากเพียรทำ เอาจิตฝึกฝน ใช้ปัญญาสอบสวน

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักอธิธิบาท 4 ไว้ดังนี้

1. ฉันทะ ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น
 อยากทำสิ่ง ๆ นั้นให้สำเร็จ อยากให้ในนั้นบรรลุถึงจุดหมาย พุดง่าย ๆ ว่ารักงานและจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปทางธรรมว่าความรัก ความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นจุดหมายของสิ่งที่กระทำ หรือซึ่งจะเข้าถึงได้ด้วยการกระทำนั้น อยากให้สิ่ง ๆ นั้นเข้าถึงหรือดำรงอยู่ในภาวะที่ดีที่งาม ที่ประณีต ที่สมบูรณ์ที่สุดของมัน หรืออยากให้ภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานนั้น ๆ เกิดมีจริงขึ้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้น ความอยากที่เป็นฉันทะนี้เป็นคนละอย่างกันกับความอยากได้สิ่งนั้น ๆ มาเสพสอยหรืออยากเอามาเพื่อตัวตนในรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าตัณหา ความอยากของฉันทะนั้นให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อเห็นสิ่งนั้น ๆ งานนั้น ๆ บรรลุความสำเร็จเข้าถึงความสมบูรณ์อยู่ในภาวะอันดีงามของมันหรือพุดแยกออกไปว่า ขณะเมื่อสิ่งนั้นกำลังเดินทางไปสู่จุดหมายก็เกิดปิติอิ่มเอิบใจ ครั้นสิ่งหรืองานที่ทำบรรลุจุดหมายก็ได้รับสโมสรเป็นความฉ่ำชื่นใจ ที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขต ส่วนความอยากของตัณหาให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อได้สิ่งนั้นมาไว้เสพสอยหรือปรนเปรอความยิ่งใหญ่พองขยายตัวตน เป็นความฉ่ำชื่นใจที่เศร้าหมองหมกหมักตัวกักกันกักคนไว้ในความคับแคบ และมักติดตามมาด้วยความหวงแหนห่วงกังวลเศร้าเสียตายและหวนกลัวหวั่นหวาดระแวง

2. **วิริยะ** ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญแก้อุปสรรคที่ก้าวไปใจสู้ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้วแม้ได้ยืนว่จุดหมายนั้นจะลุล่วงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่านั้น ปีเท่านั้น เดือนเท่านั้น เขาก็ไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ ส่วนผู้ที่ขาดความเพียรยากบรรลุความสำเร็จเหมือนกัน พอได้ยืนว่ต้องใช้เวลาเป็นปีก็หมดแรงถอยหลัง คนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหมุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตาม จิตใจจะแน่วแน่มั่นคงพุ่งตรงต่อจุดหมาย สมาธิก็เกิดขึ้นได้เรียกว่าเป็นวิริยสมาธิ พร้อมทั้งมี ปธานสังวร คือความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

3. **จิตตะ** ความคิดจดจ่อหรือเอาใจใส่ฝักใฝ่ได้แก่ความมีจิตผูกพันจดจ่อเฝ้าเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้นไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่น ๆ ไม่สนใจ แต่ถ้าพูดเรื่องนั้นงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที บางทีจัดทำเรื่องนั้นงานนั้น ขลุกขม่นอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เอาใจใส่ร่างกายการแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรเกิดขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นใกล้ ๆ บางทีก็ไม่รู้ ทำจนลืมวันลืมคืน ลืมกินลืมนอน ความมีใจจดจ่อเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดสมาธิจิตจะแน่วแน่มั่นคงในกิจที่ทำมีกำลังมาเฉพาะสำหรับกิจนั้นเรียกเป็นจิตสมาธิ พร้อมนั้นก็เกิดปธานสังวร คือความเพียรสร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วย

4. **วิมังสา** ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่อง หรือขัดข้องใจเป็นต้นในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาเหตุผล ชอบสอบสวนทดลองเมื่อทำอะไรก็พิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบนี้เข้าไป จะเกิดผลอย่างนี้ ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้วไม่เกิดผลอย่างที่เคยคาดหมายเป็นเพราะอะไรจะแก้ไขจุดไหน ฯลฯ การคิดหาเหตุผลและสอบสวนทดลองอย่างนี้ ย่อมช่วยรวมจิตใจคอยกำหนดและติดตามเรื่องที่พิจารณาอย่างติดใจตลอดเวลา เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่มั่นคงไปกับเรื่องพิจารณา ไม่ฟุ้งซ่านไม่วอกแวก และมีกำลัง เรียกว่าเป็นวิมังสาวิรัตสมาธิ ซึ่งจะมีปธานสังขาร ความเพียรสร้างสรรค์เกิดมาด้วย

โดยปกติแล้วบุคคลจะมีหลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินชีวิตอยู่ประจำวันว่าจะเป็นการทำงาน หรือการศึกษาเล่าเรียน แตต่างกันตรงที่ระดับความมากน้อยเท่านั้นเอง ผู้ที่ทำงานด้วยความพอใจ มีความขยันขันแข็ง มีความเอาใจใส่ ใคร่ครวญอยู่เสมอ แสดงว่าเขาผู้นั้นมีอิทธิบาทสี่ประการ ซึ่งเป็นการปฏิบัติธรรมโดยไม่รู้ตัว หากได้มีการปฏิบัติให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้นั้นจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ตาม ย่อมประสบสิ่งที่ตนประสงค์อย่างไม่เหลือวิสัย নয়ตรงกันข้ามถ้าทำงานสิ่งใดด้วยความไม่พอใจรักงานแล้ว ความเกียจคร้านก็ตามมา ความเอาใจใส่ก็

ไม่มี ความคิดตริตรองพิจารณาที่ไม่เกิดในสิ่งนั้น ๆ แม้จะมีใครตักเตือนแนะนำสั่งสอนก็ไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมทำตามกลายเป็นคนหัวดื้อ ปรากฏแต่ความล้มเหลว ทำอะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เป็น โทษของการขาดอธิบาท 4 นั้นเอง

2.1.4 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ในปีพุทธศักราช 2543 พระเดชพระคุณพระราชาญาณเวที (บัวศรี ชุตินธโร) เจ้าอาวาส วัดประชาานิยม เจ้าคณะจังหวัดกาฬสินธุ์ (ธรรมยุต) (ปัจจุบันสมณศักดิ์พระเทพสารเมธี) พร้อมด้วย คณะสงฆ์ทนายทนายิกาชาวจังหวัดกาฬสินธุ์เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปริญญา เป็นโอกาสอันดีที่พระภิกษุสามเณรและฆราวาสภายในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียงจะได้มี โอกาสศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสงฆ์ จึงได้ขออนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ สังกัดของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดและได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยครั้งที่ 2/2544 มติที่ 15 / 2544 เรื่องโครงการจัดตั้ง ศูนย์บริการการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ได้เปิดรับสมัครพระภิกษุสามเณรและบุคคลทั่วไป เพื่อเข้าศึกษา ต่อในระดับปริญญาตรีเมื่อวันที่ 18 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2544 มีจำนวนนักศึกษาสอง ห้องเรียนโดยเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตร 4 ปี (ภาคปกติวันจันทร์- ศุกร์)

ต่อมาในปีการศึกษา 2545 ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ได้เปิดรับสมัครนักศึกษาภาคพิเศษ จัดการเรียนการสอนในวันเสาร์-อาทิตย์และเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรรายวิชาชีพครู (ปวค.)

ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นทุกปีการศึกษาจากปริมาณ นักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นบุคลากรที่เพิ่มมากขึ้นทำให้การบริหารจัดการในรูปแบบศูนย์การศึกษา ขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ จึงได้ขอยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยฯ ขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย และได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยศาสนศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ตามมติการประชุมของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ครั้งที่ 2/2550 มติที่ 22/2550 เรื่องขออนุมัติยกฐานะศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ และตามประกาศ ข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ว่าด้วยการจัดตั้งส่วนงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 (30 เมษายน 2550) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนพิเศษ 96 ง 14 สิงหาคม 2550

ปัจจุบันในปีพุทธศักราช 2565 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เปิดสอนระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ (เรียนจันทร์ - ศุกร์) เปิดสอน 2 คณะ 4 สาขาวิชา ดังนี้

1.1 คณะศึกษาศาสตร์

- สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

หลักสูตร 5 ปี/4 ปี

- สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา หลักสูตร 5 ปี/4 ปี

- สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา หลักสูตร 4 ปี

1.2 คณะสังคมศาสตร์

- สาขาวิชาการปกครอง หลักสูตร 4 ปี

2. ระดับปริญญาตรีภาคนอกเวลาราชการ เปิดสอน 1 คณะ 1 สาขาวิชา ดังนี้

2.1 คณะสังคมศาสตร์

- สาขาวิชาการปกครอง หลักสูตร 4 ปี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2555) ได้พัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามแนวคิดของ D' Andrea เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นเนื้อหาภาษาที่เกี่ยวข้องกับสังคมหรืออยู่ในบริบททางสังคมหรือวัฒนธรรม อาทิ การทักทายหรือประเพณีต่าง ๆ หลังจากการประเมินคุณภาพโดยการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าคะแนนสมรรถนะการสนทนาภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติสูงขึ้น

พระเพชรลีลา คุณากโร (ดลางค์. 2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 รูป/คน การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับชั้นปี พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ อยากให้หลักสูตรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่แน่นและเชี่ยวชาญจริง ๆ ทางด้านการแนะนำเรื่องการทำวิทยานิพนธ์ทั้งภายในและภายนอกเข้ามาเป็นที่ปรึกษาแก่นิสิตเฉพาะด้าน และทางหลักสูตรควรมีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเกี่ยวกับภาษาเพื่อนิสิตที่ยังมีความรู้ด้านภาษาที่ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร นิสิตส่วนหนึ่งยังไม่รู้จักสื่อทางด้านภาษาศาสตร์มากเพียงพอ ควรให้ครูอาจารย์ได้พบปะกับนิสิตมากขึ้น นิสิตไม่เข้าใจในวิธีการประเมินผลการเรียน ซึ่งทำให้นิสิตไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นหรือใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบต่อการเรียนของนิสิตเอง การจะมีวิธีการวัดผลอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน โดยมีการแสดงการวัดผลให้นิสิตได้รับรู้และเข้าใจในเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อให้นิสิตได้รับรู้และนำไปแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

พจนีย์ หนักทอง ฤทธิรัตน์ ชุชนะโชติ และอัมพร ม้าคะนอง (2561) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแวดไวดทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา มีหลักการสำคัญคือ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมกับประสบการณ์ใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในบริบทและสถานการณ์ใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ คือ เสริมการปฏิสัมพันธ์ในบริบทและสถานการณ์ที่มีความหลากหลาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้ฝึกปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และมีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองทางภาษาและวัฒนธรรม หลังจากได้รับประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนสะท้อนถึงความแตกต่าง อันจะนำมาซึ่งความแวดไวดทางวัฒนธรรม รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม 2) ขั้นเสนอประสบการณ์ใหม่ 3) ขั้นสะท้อนคิดจากประสบการณ์ 4) ขั้นเสริมหลักการ และ 5) ขั้นเปลี่ยนผ่านความรู้สถานการณ์ใหม่ แสดงให้เห็นว่า ความแวดไวดทางวัฒนธรรมของผู้เรียนหลักการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบแต่ละระดับ

กฤตพล วังภูสิต (2565) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม: มิติใหม่ของการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 2) หาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งงานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย 2.1)เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของ

นักศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2.2) ศึกษาพัฒนาการในการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์งานของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาประเภทของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) แบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย” จำนวน 30 คน ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ต่อมาสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอน คู่มือประกอบ แผนการจัดการเรียนการสอน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถในงานสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าที่แบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชื่อรูปแบบคือ “5A Model” มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การวัดและประเมินผล 2) หลังเรียนตามรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) มีพัฒนาการในงานสร้างสรรค์สูงขึ้น

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Herawati (2014) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคมเป็นสื่อในการพัฒนาความตระหนักทางด้านวัฒนธรรมของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยในอินโดนีเซีย ซึ่งผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าการสอนตามแนวคิดภาษาศาสตร์สังคมโดยการให้ตัวอย่างของการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุที่วัฒนธรรมส่งผลต่อการใช้ภาษาของบุคคล เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น ๆ ผ่านภาษาและทำให้ผู้เรียนพัฒนาระดับความซาบซึ้งที่มีต่อวัฒนธรรมเป้าหมาย

Lopez (2015) ได้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถข้ามวัฒนธรรมและภาษาศาสตร์สังคมผ่านสื่อที่เป็นของจริง (Authentic Materials) กับนักเรียนเกรด 5 โดยผู้วิจัยเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาควรบูรณาการภาษาและวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในบริบทที่มีความแตกต่างกันและสามารถเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมที่ดีในขณะที่มีความตระหนักในอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมอื่น ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อที่เป็นของจริงช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการใช้ภาษาโดยให้ความสำคัญกับความหมายมากกว่าไวยากรณ์ ช่วยพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับประเด็นความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 มีประเด็นที่จะสังเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ทิตินา แชมมณี (2550 : 215) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ มโนทัศน์ กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล บันทึกผลการสอน

สุนน อมรวิวัฒน์ (2533 : 159-160) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก (กลายณมิตร สิ่งแวดล้อม) ปัจจัยภายใน (ผู้เรียน โยนิโส มนสิการ) อีกรูปแบบภายนอก และอีกรูปแบบภายใน

สงัด สุนทรานันท์ (2526 : 31) กำหนดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ลักษณะของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการสอน เนื้อหาสาระ การเตรียมความพร้อม การดำเนินการสอน การเสริมสร้างทักษะ กิจกรรมสนับสนุน การควบคุม และตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปรับปรุงแก้ไข

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 50) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย มโนทัศน์ หลักวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน การประเมินผล สื่อการสอน

กานเย และ บริกส์ (Gagne and Briggs. 1979 : 23) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ จัดเตรียมแผนการสอน เลือกและจัดทำสื่อ วัดและประเมินผล

เคมพ์ (Kemp. 1977 : 9) กำหนดองค์ประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป ศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน ที่ระบุจุดมุ่งหมายการสอนเชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาวิชา ทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถก่อนสอน เลือกกิจกรรมและแหล่งวิชาการประสานงานเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ประเมินการเรียนของผู้เรียน ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คลอสไมเออร์ และริปปเปิล (Klausmeier and Ripple. 1971) กำหนดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน พิจารณาความพร้อมของผู้เรียน การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมืออุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดและประเมินผล และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

เกอร์ลัก และอีลาย (Gerluch and Ely. 1971 : 13) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกเนื้อหาวิชา

9	ปัจจัยภายใน		/										1
10	อิสรภาพ ภายนอก		/										1
11	อิสรภาพ ภายใน		/										1
12	ลักษณะของ ผู้เรียน			/			/						2
13	จุดมุ่งหมาย การสอน			/									1
14	เนื้อหาสาระ		/	/			/	/			/	/	6
15	การเตรียม ความพร้อม			/									1
16	ทดสอบก่อน เรียน					/		/					2
17	ประสานงาน เรื่องต่าง ๆ					/						/	2
18	ปรับปรุงการ จัดกิจกรรม					/						/	2
19	พิจารณาความ พร้อมของ ผู้เรียน						/						1
20	การกำหนด ยุทธวิธีสอน							/					1

จากตารางที่ 2.3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักวิชาการ
ทั้งในและต่างประเทศจำนวน 11 คน พบว่า องค์ประกอบเรียงตามความถี่สูงไปหาลำต่ำ คือ การกำหนด
จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สื่อการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ
และสาระสำคัญ

ตารางที่ 2.4 แสดงองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ลำดับ	องค์ประกอบ	ความถี่
1	สาระสำคัญ	6
2	จุดประสงค์การเรียนรู้	10
3	สาระการเรียนรู้	6
4	กิจกรรมการเรียนรู้	7
5	การวัดและประเมินผล	8
6	บันทึกผลการเรียนรู้	6

จากตารางที่ 2.4 องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จากการสังเคราะห์ตามตารางที่ 2.3 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป มี 6 องค์ประกอบ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และบันทึกผลการเรียนรู้

2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 องค์ประกอบสามารถนิยามแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

1. สาระสำคัญ ประกอบด้วย เขียนเป็นภาพกว้าง ความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งของผู้เรียนต่อเรื่องที่เรียน กล่าวถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งที่เรียน มีหลักการครอบคลุมประเด็นย่อย ๆ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องเขียนให้สอดคล้องกับสาระสำคัญสำหรับองค์ประกอบของการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย คำที่เป็นกิจกรรมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า กิจกรรมที่เป็นการฝึกทักษะ และกิจกรรมด้านจิตพิสัย
3. องค์ประกอบของการกำหนดสาระการเรียนรู้ซึ่งจะกำหนดตามจุดประสงค์การเรียนรู้
4. องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญคือขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ส่วนการจัดกิจกรรมให้จัดครบทุกจุดประสงค์การเรียนรู้
5. สื่อการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญคือ สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกับการเรียนรู้หรือไม่อย่างไรทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนหรือไม่อย่างไร
6. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล เครื่องมือตรงตามหรือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ตรงตามพฤติกรรมการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

7. บันทึกผลการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ คือนำข้อมูลที่ได้ อย่างไร การวัด ประเมินผล มาบันทึกข้อมูลไว้ ครบทุกข้อหรือไม่อย่างไร

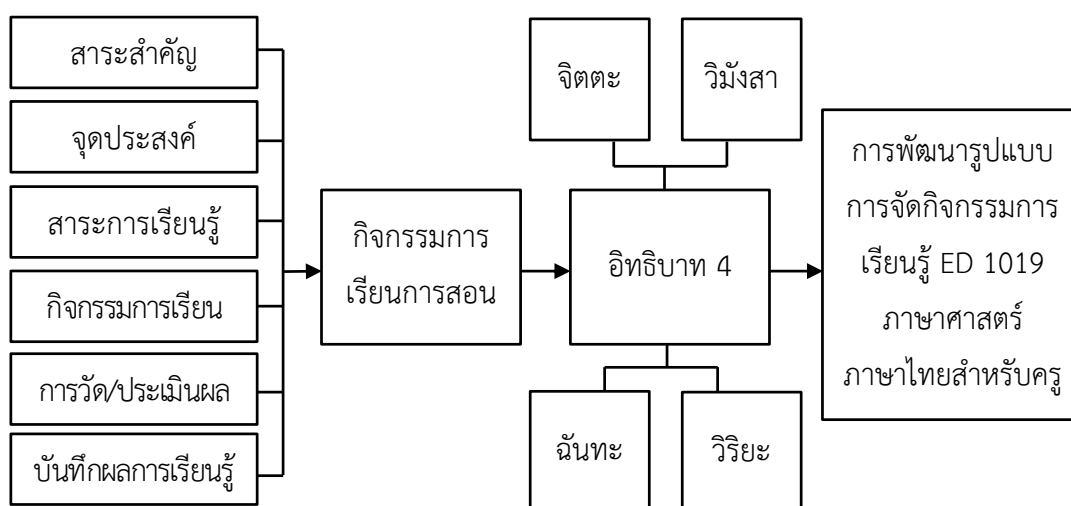
ตารางที่ 2.5 แสดงองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และองค์ประกอบย่อย

ข้อที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1	สาระสำคัญ	1.1 ครอบคลุมเนื้อหาที่จะเรียน
		1.2 ระบุความรู้ หลักการที่ลึกซึ้ง
		1.3 กล่าวถึงคุณค่าของเรื่องที่เรียน
		1.4 เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ
2	จุดประสงค์การเรียนรู้	2.1 ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน
		2.2 ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างถูกต้อง
		2.3 ระบุพฤติกรรมชัดเจนทั้งด้านความรู้ จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย
		2.4 ระบุพฤติกรรมสอดคล้องกับสาระสำคัญ
3	สาระการเรียนรู้	3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์
		3.2 เนื้อหาครบตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้
		3.3 ครบถ้วนทั้งหลักการ ข้อเท็จจริง และความคิดเห็น
		3.4 สอดคล้องกับสาระสำคัญ
4	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.1 นำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม
		4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้
		4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกข้อตามจุดประสงค์การเรียนรู้
		4.4 ใช้สื่อประกอบการเรียน
		4.5 มีการวัดและประเมินผล
		4.6 สรุปบทเรียนด้วยกิจกรรมประทับใจ
		4.7 แจ้งผลการเรียนรู้
5	สื่อการเรียนรู้	5.1 เหมาะสมกับเนื้อหา
		5.2 ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผล
		5.3 ผู้เรียนเข้าใจดีขึ้น และมีส่วนร่วม
6	การวัดและประเมินผล	6.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
		6.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

7	บันทึกผลการเรียนรู้	7.1 บันทึกตามจุดประสงค์การเรียนรู้
		7.2 บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.5 สรุปกรอบแนวความคิด

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งการสังเคราะห์องค์ประกอบการวิจัยมาพิจารณาสามารถกำหนดกรอบแนวความคิดการวิจัยได้ โดยเริ่มจากองค์ประกอบสาระสำคัญ เป็นการกำหนดหัวเรื่องที่สอน ก่อนจากนั้นจึงตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระสำคัญ การกำหนดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ รวมทั้งการใช้สื่อและการวัดประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสุดท้ายการบันทึกผลหลังสอน ส่วนการบูรณาการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายละเอียดดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพที่ 2.4 สรุปกรอบแนวความคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Remixed Method Research) ซึ่งมีระยะการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จากนั้นนำไปสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นิยามองค์ประกอบและสร้างแบบสอบถามสภาพและความต้องการจำเป็น จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูป/คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา กับแบบสอบถาม (IOC)

2. นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 รูป/คน

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

- 3.1 ค่าความเที่ยงตรง (IOC) จากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ความเที่ยงตรง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตร cronbrach (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2547 : 99) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นการวิจัยแบบคุณภาพ (Quantitative Research) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญที่จะยกร่างการพัฒนารูปแบบจำนวน 7 รูป/คน จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญจากวิทยาลัย ต่อนั้น จัดเตรียมข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1 เตรียมสถานที่ อภิปรายกลุ่ม (Focus Group)

2. ดำเนินการจัดอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน 7 รูป/คน เข้าร่วมในขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัยเรียนเชิญท่านพระครูธรรมธรวิรุฑ กุศลจิตโต ดร. อาจารย์ประจำสาขาการสอนพระพุทธศาสนา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างการพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำรูปแบบที่ยกร่างขึ้นจากการอภิปรายกลุ่ม มาปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินต่อไป

4. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญยกร่าง จำนวน 5 รูป/คน โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ด้านภาษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

5. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องบันทึกเสียง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และสรุปข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร

ระยะที่ 3 การประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอน

ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสตราจารย์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิ
ราชวิทยาลัย จะดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ จำนวน 5 รูป/คน
สำหรับการประเมินการพัฒนา รูปแบบและการทดลองใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเป็นนักศึกษาชั้นปี
ที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสตราจารย์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย จำนวน 22 รูป/คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive random
sampling)

2. นำการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในระยะที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมิน
ตามแบบประเมิน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105-106) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรของ
บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 105-106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N (N - 1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum$	แทน	ผลรวม

4. นำรูปแบบที่ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้น
จัดเตรียมไปทดลองใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสตราจารย์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย

โดยนำรูปแบบไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจะพิจารณาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามลำดับ

4.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยดังนี้

4.1.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ใช้สถิติ t-test (Independent Group) จากสูตร

$$t = \sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน
	ΣD^2	แทน	ผลรวมคะแนนผลต่างยกกำลังสอง
	ΣD	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนหลัง และก่อนเรียน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

4.1.2 สถิติพื้นฐาน ซึ่งใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ (Percentage)

5. จัดทำคู่มือการใช้การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จะดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยนี้เพื่อให้มีความ เข้าใจตรงกันจะกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t	แทน สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t
เพื่อดูค่าความมีนัยสำคัญ
p	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยนี้ จะเสนอตามลำดับขั้นตอนตามระยะการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รูปแบบ

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสาระสำคัญ

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	สาระสำคัญ				สาระสำคัญ			
1	ครอบคลุมเนื้อหา	3.74	0.87	มาก	ครอบคลุมเนื้อหา	4.26	0.78	มาก
2	ระบุความรู้หลักการลึกซึ้ง	3.84	0.95	มาก	ระบุความรู้ หลักการลึกซึ้ง	4.57	0.50	มากที่สุด
3	ระบุคุณค่า	3.84	0.95	มาก	ระบุคุณค่า	4.63	0.50	มากที่สุด
4	เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ	3.68	0.86	มาก	เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ	4.68	0.50	มากที่สุด
	รวม	3.78	0.86	มาก	รวม	4.54	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย สภาพปัจจุบันด้านสาระสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=3.78$,

S.D.=0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบุความรู้หลักการลึกซึ้ง และ ระบุคุณค่า ($\bar{x}$ =3.84, S.D.=0.95) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ ($\bar{x}$ =3.68, S.D.=0.86)

ส่วน สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.54, S.D.=0.57) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ ($\bar{x}$ =4.68, S.D.=0.50) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครอบคลุมเนื้อหา ($\bar{x}$ =4.26, S.D.=0.78)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้าน
การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ระบุพฤติกรรมกรการเรียนรู้ชัดเจน	3.58	0.62	มาก	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้ชัดเจน	4.74	0.45	มากที่สุด
2	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้ถูกต้อง	3.58	0.62	มาก	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้ถูกต้อง	4.74	0.45	มากที่สุด
3	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรการเรียนรู้	3.68	0.67	มาก	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรการเรียนรู้	4.57	0.50	มากที่สุด
4	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ	3.74	0.76	มาก	ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ	4.79	0.42	มากที่สุด
	รวม	3.65	0.67	มาก	รวม	4.54	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรากฏสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.65,S.D.=0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ ($\bar{x}$ =3.74,S.D.=0.76) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้ชัดเจน ($\bar{x}$ =3.58,S.D.=0.62)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.54,S.D.=0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ ($\bar{x}$ =4.79,S.D.=0.42) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระบุพฤติกรรมกรเรียนรู้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรการเรียนรู้ ($\bar{x}$ =4.57,S.D.=0.50)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดสาระการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	มาก	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.63	0.50	มากที่สุด
2	เนื้อหาครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	มาก	เนื้อหาครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.74	0.45	มากที่สุด
3	เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง	3.74	0.76	มาก	เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง	4.75	0.45	มากที่สุด
4	เนื้อหา สอดคล้องกับสาระสำคัญ	3.68	0.67	มาก	เนื้อหา สอดคล้องกับสาระสำคัญ	4.57	0.50	มากที่สุด
	รวม	3.70	0.67	มาก	รวม	4.67	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดสาระการเรียนรู้ โดยรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.70, S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง ($\bar{x}=3.74, S.D.=0.76$) ส่วนข้อที่เหลือได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=3.68, S.D.=0.67$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67, S.D.=0.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง ($\bar{x}=4.75, S.D.=0.45$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เนื้อหาสอดคล้องกับสาระสำคัญ ($\bar{x}=4.57, S.D.=0.50$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลัก อธิธิบาท 4
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การนำเข้าสู่ บทเรียน	3.82	0.74	มาก	การนำเข้าสู่บทเรียน	4.74	0.42	มากที่สุด
2	กิจกรรมการ เรียนรู้	3.58	0.62	มาก	กิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.37	มากที่สุด
3	กิจกรรมการ เรียนรู้จัดตาม จุดประสงค์	3.79	0.70	มาก	กิจกรรมการเรียนรู้ จัดตามจุดประสงค์	4.80	0.37	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ครอบคลุม จุดประสงค์	3.53	0.69	มาก	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ครอบคลุม จุดประสงค์	4.89	0.32	มากที่สุด
5	ใช้สื่อประกอบการ จัดกิจกรรม เหมาะสม	3.68	0.67	มาก	ใช้สื่อประกอบการ จัดกิจกรรมเหมาะสม	4.79	0.42	มากที่สุด
6	วัดและประเมินผล เหมาะสม	3.67	0.67	มาก	วัดและประเมินผล เหมาะสม	4.84	0.37	มากที่สุด
7	การสรุปการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้	3.79	0.70	มาก	การสรุป การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	4.87	0.37	มากที่สุด
8	การแจ้งผลการ เรียนรู้	3.89	0.72	มาก	การแจ้งผล การเรียนรู้	4.63	0.50	มากที่สุด
	รวม	3.72	0.69	มาก	รวม	4.81	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.72, S.D.=0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแจ้งผลการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.89, S.D.=0.72$) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมจุดประสงค์ ($\bar{x}=3.53, S.D.=0.69$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.81, S.D.=0.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=4.89, S.D.=0.32$) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแจ้งผลการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.63, S.D.=0.50$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสื่อการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.70	มาก	สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.68	0.50	มากที่สุด
2	สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ	3.89	0.72	มาก	สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ	4.63	0.50	มากที่สุด
3	ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	3.89	0.72	มาก	ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	4.63	0.50	มากที่สุด
	รวม	3.85	0.74	มาก	รวม	4.65	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x}=3.85, S.D.=0.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{x}=3.89, S.D.=0.72$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.78, S.D.=0.70$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65, S.D.=0.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.68, S.D.=0.50$) ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{x}=4.63, S.D.=0.50$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.78	0.70	มาก	ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.63	0.50	มากที่สุด
2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	มาก	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.74	0.45	มากที่สุด
	รวม	3.73	0.69	มาก	รวม	4.69	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73, S.D.=0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X}=3.78, S.D.=0.70$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X}=3.68, S.D.=0.67$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69, S.D.=0.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ($\bar{X}=4.74, S.D.=0.45$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X}=4.63, S.D.=0.50$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบันทึกผลการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล	3.74	0.67	มาก	บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล	4.74	0.45	มากที่สุด
2	บันทึกตามจุดประสงค์	3.74	0.62	มาก	บันทึกตามจุดประสงค์	4.89	0.50	มากที่สุด
	รวม	3.74	0.62	มาก	รวม	4.82	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบันทึกผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74, S.D.=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บันทึกตามจุดประสงค์ ($\bar{x}=3.74, S.D.=0.62$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.82, S.D.=0.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บันทึกผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ($\bar{x}=4.89, S.D.=0.50$) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล ($\bar{x}=4.74, S.D.=0.45$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวบรวมด้านในการพัฒนารูปแบบ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู
ตามหลักอิทธิบาท 4

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	สาระสำคัญ	3.78	0.86	มาก	สาระสำคัญ	4.54	0.57	มากที่สุด
2	จุดประสงค์การเรียนรู้	3.65	0.67	มาก	จุดประสงค์การเรียนรู้	4.54	0.57	มากที่สุด
3	สาระการเรียนรู้	3.72	0.69	มาก	สาระการเรียนรู้	4.81	0.38	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนรู้	3.85	0.71	มาก	กิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.50	มากที่สุด
5	สื่อการเรียนรู้	3.73	0.69	มาก	สื่อการเรียนรู้	4.69	0.48	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.74	0.62	มาก	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.89	0.50	มากที่สุด
7	บันทึกการเรียนรู้	3.73	0.69	มาก	บันทึกการเรียนรู้	4.69	0.48	มากที่สุด
	รวม	3.74	0.71	มาก	รวม	4.68	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมด้านในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74, S.D.=0.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.85, S.D.=0.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=3.65, S.D.=0.67$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68, S.D.=0.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x}=4.89, S.D.=0.50$) และด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สารสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x}=4.54, S.D.=0.57$)

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนหลัง (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดสารสำคัญ

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	PNI
	สารสำคัญ			สารสำคัญ			
1	ครอบคลุมเนื้อหา	3.74	0.87	ครอบคลุมเนื้อหา	4.26	0.75	0.69
2	ระบุความรู้ หลักการ ลึกซึ้ง	3.84	0.95	ระบุความรู้ หลักการลึกซึ้ง	4.57	0.50	1.46
3	ระบุคุณค่า	3.84	0.95	ระบุคุณค่า	4.63	0.50	1.58
4	เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ	3.68	0.50	เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ	4.68	0.50	0.79

จากตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 เรียงจากมากไปหาน้อย คือ เขียนเป็นหลักการกว้าง ๆ (2) ระบุคุณค่าของเรื่อง (1.58) ระบุความรู้หลักการลึกซึ้ง (1.46) ครอบคลุมเนื้อหา (0.69)

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนหลัง (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	PNI
1	ระบุพฤติกรรม เรียนรู้ชัดเจน	3.58	0.62	ระบุพฤติกรรม การเรียนรู้ชัดเจน	4.74	0.45	2.58
2	ระบุพฤติกรรม เรียนรู้ถูกต้อง	3.58	0.62	ระบุพฤติกรรม การเรียนรู้ถูกต้อง	4.74	0.45	2.58
3	ระบุพฤติกรรม เรียนรู้สอดคล้องกับ พฤติกรรม การเรียนรู้	3.68	0.67	ระบุพฤติกรรม การเรียนรู้ สอดคล้องกับพฤติกรรม การเรียนรู้	4.57	0.50	1.78

4	ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ	3.74	0.78	ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ	4.79	0.42	2.50
---	---	------	------	---	------	------	------

จากตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้ชัดเจนและระบุพฤติกรรมการเรียนรู้ถูกต้อง (2.58) ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญ (2.50) และระบุพฤติกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ (1.78)

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสาระการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{x}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	PNI
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.63	0.50	1.90
2	เนื้อหาครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	เนื้อหาครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.74	0.45	2.36
3	เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง	3.74	0.76	เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง	4.75	0.45	2.24
4	เนื้อหา สอดคล้องกับสาระสำคัญ	3.68	0.67	เนื้อหา สอดคล้องกับสาระสำคัญ	4.57	0.50	1.78

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสาระการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ เนื้อหาครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (2.36) เนื้อหาครบถ้วนทั้งหลักการและข้อเท็จจริง (2.24) เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (1.90) และเนื้อหา สอดคล้องกับสาระสำคัญ (1.78)

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{x}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	PNI
1	การนำเข้าสู่บทเรียน	3.82	0.74	การนำเข้าสู่บทเรียน	4.84	0.42	2.43
2	กิจกรรมการเรียนรู้	3.58	0.62	กิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.62	2.03
3	กิจกรรมการเรียนรู้จัดตามจุดประสงค์	3.79	0.70	กิจกรรมการเรียนรู้จัดตามจุดประสงค์	4.84	0.7	2.84
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมจุดประสงค์	3.53	0.96	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมจุดประสงค์	4.49	0.32	4.25
5	ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเหมาะสม	3.68	0.67	ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเหมาะสม	3.79	0.42	0.26
6	วัดและประเมินผลเหมาะสม	3.68	0.67	วัดและประเมินผลเหมาะสม	4.84	0.37	3.14

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนาพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{x}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	PNI
7	การสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.79	0.70	การสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.37	0.14
8	การแจ้งผลการเรียนรู้	3.89	0.72	การแจ้งผลการเรียนรู้	4.84	0.50	1.48

จากตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ การจัดกิจกรรมครอบคลุมจุดประสงค์ (4.25) รองลงมาคือ วัดและประเมินผลเหมาะสม (3.14) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ (2.84)

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านสื่อการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	PNI
1	สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.70	สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.18	0.50	1.80
2	สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ	3.89	0.72	สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ	4.63	0.50	1.48
3	ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	3.89	0.72	ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	4.63	0.50	1.48

จากตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ด้านสื่อการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ สื่อเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ (1.80) รองลงมาคือ สื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น (1.48)

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวัดและประเมินผล

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	PNI
1	ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.78	0.70	ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.64	0.50	1.70
2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.68	0.67	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.73	0.45	2.33

จากตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ด้านการวัดและประเมินผล เรียงจากมากไปหาน้อย คือ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (2.33) และตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (1.70)

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านบันทึกผล
การเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบัน	$\bar{x}$	S.D.	สภาพที่พึงประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	PNI
1	บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล	3.74	0.62	บันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล	4.74	0.45	2.22
2	บันทึกตามจุดประสงค์การเรียนรู้	3.74	0.67	บันทึกตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.89	0.50	2.30

จากตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความจำเป็น (PNI) การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านบันทึกผลการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ บันทึกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (2.30) และบันทึกตามเครื่องมือวัดและประเมินผล (2.22)

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการพัฒนาแบบ ผู้วิจัยได้พัฒนาตามขั้นตอนดังนี้

2.1 พัฒนารูปแบบโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทบทวนเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนายกร่างการพัฒนารูปแบบ โดยจากงานวิชาการของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ทิศนา แคมมณี (2548) และวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545) จากนั้นนำองค์ประกอบของรูปแบบบูรณาการกับองค์ประกอบของหลักธรรมอิทธิบาท 4 ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ประยุทธ์ ปยุตโต (2550) ซึ่งได้องค์ประกอบของรูปแบบดังต่อไปนี้

2.1.1 สำคัญเป็นความคิดหลักที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้มีและเพิ่มขึ้นของผู้เรียน

2.1.3 สารการเรียนรู้ คือ ความรู้ หลักการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.4 กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สิ่งที่กำหนดขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสารการเรียนรู้

2.1.5 สื่อการเรียนรู้ คือ สิ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.1.6 การวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเครื่องมือวัดทั้งที่เป็นวัดพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งอาจจะเป็นแบบทดสอบหรือเครื่องมือวัดประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2.1.7 ผลการเรียนรู้คือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2.1.6 ว่าได้ผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นอย่างไร

2.1.8 ปัญหาและอุปสรรค เป็นสิ่งที่ผู้สอนพบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.9 ข้อเสนอแนะ เป็นแนวทางแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ถัดไป

2.2 หลังจากผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จแล้ว ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบ แสดงรายละเอียดดังภาพ

ภาพที่ 4.1 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบ

2.3 นำรูปแบบให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ ซึ่งผู้ประเมินประกอบด้วย

2.3.1 รองศาสตราจารย์วิณา วิสเพ็ญ ข้าราชการบำนาญ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรชัย อาจารย์พิเศษ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกฤตา นามมนตรี อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร กศ.ม.การสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3.4 ดร.รัชนิยา เถียรอด อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศษ.ด. ศษ.ม. การสอน ภาษาไทยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน

2.3.5 พระอาจารย์พุทธะภูร ดร. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีรายละเอียด ตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียน การสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ข้อ ที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
1	เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2	เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
3	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการกับ หลักอิทธิบาท 4 อย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
6	จุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับ หลักอิทธิบาท 4	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

7	จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
8	สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
9	เครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
10	เครื่องมือวัดและประเมินผลครอบคลุมการบูรณาการตามหลักอิทธิบาท 4	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม		4.50	0.55	มากที่สุด	4.54	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ด้านความเหมาะสมโดยรวมการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $S.D=0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความเหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ ($\bar{X}=4.60$, $S.D=0.55$) เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนการสอนครบ เป็นต้น ส่วนความเหมาะสมระดับมาก มี 3 ข้อ คือ เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและเครื่องมือวัดประเมินผลครอบคลุมการบูรณาการตามหลักอิทธิบาท 4

ส่วนความเป็นไปได้การพัฒนาารูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $S.D=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ระดับมากที่สุดจำนวน 7 ข้อ ($\bar{X}=4.60$, $S.D=0.55$) เช่น เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และความไปได้ระดับมากมี 1 ข้อ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ ($\bar{X}=4.40$, $S.D=0.55$)

ตอนที่ 3 การทดลองใช้การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โดยมีผลการทดลองใช้ แสดงรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4

การทดลองใช้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
คะแนนก่อนการทดลองใช้รูปแบบ	40	40	17.53	6.37	558	8,953	34.62**
คะแนนหลังการทดลองใช้รูปแบบ	40	40	31.63	1.46			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ก่อนการทดลองได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คะแนนสอบ เท่ากับ 17.53 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 6.37 หลังการทดลองใช้รูปแบบได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คะแนนสอบ เท่ากับ 31.63 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.46 ได้ค่า t เท่ากับ 34.62

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	สาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหา	4.80	0.46	มากที่สุด
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	4.75	0.49	มากที่สุด
3	การนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม	4.76	0.53	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนการสอนครบ ^{ขั้นนำ} ^{ขั้นสอน} ^{ขั้นสรุป}	4.73	0.55	มากที่สุด
5	การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.55	0.53	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหา	4.70	0.79	มากที่สุด

7	สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.70	0.19	มากที่สุด
8	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ และสาระการเรียนรู้	4.80	0.39	มากที่สุด
9	รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น	4.70	0.46	มากที่สุด
10	ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.85	0.36	มากที่สุด
	รวม	4.73	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการร่วม กิจกรรมการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73, S.D=0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ผู้เรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียน การสอน ($\bar{X}=4.85, S.D=0.36$) รองลงมาคือ สาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหา ($\bar{X}=4.80, S.D=0.46$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.55, S.D=0.53$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีลำดับขั้น และหัวข้อเรื่องสำคัญดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 การอภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติฯ กาฬสินธุ์มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74$, $S.D.=0.71$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$, $S.D.=0.49$)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะ ศึกษา ศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยและคณะได้นำข้อมูลจากผลการวิจัยระยะที่ 1 และผลการวิเคราะห์ความจำเป็นก่อนหลัง (PNI) มาประกอบการยกร่าง ซึ่งได้จัดอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ 1 กันยายน 2566 จากนั้นนำ ข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยรูปแบบมี องค์ประกอบสำคัญ คือ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการเรียนรู้ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สำหรับการบูร ณาการหลักอิทธิบาท 4 กับองค์ประกอบที่กล่าวมา คณะผู้วิจัยได้บูรณาการตั้งแต่องค์ประกอบแรก คือ สารสำคัญจนถึงองค์ประกอบสุดท้าย

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอน ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ

ราชวิทยาลัย โดยคณะผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/ท่าน ประเมิน ซึ่งปรากฏว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.50$, $S.D.=0.55$) และด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.54$, $S.D.=0.55$)

จากนั้นได้นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567 และนำข้อมูลการทดลองใช้มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พร้อมสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, $S.D.=0.48$)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีประเด็นที่ค้นพบและควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.77$, $S.D.=0.71$) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, $S.D.=0.49$)

ผลการวิจัยที่สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, $S.D.=0.71$) ดังกล่าวเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิการศึกษาตรงตามรายวิชาภาษาไทยและมีประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันเรียนรู้และมีความพึงพอใจ ร่วมมืออย่างเต็มความสามารถ เป็นไปตามกรอบทิศทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ต้องการให้อาจารย์ประจำหลักสูตรพัฒนางานและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละปีงบประมาณ มหาวิทยาลัยจะเปิดโอกาสให้อาจารย์ประจำหลักสูตรเสนอของบประมาณเพื่อทำงานวิจัย พร้อมกันนี้

ยังจัดตั้งสถาบันวิจัยฐานสังวรขึ้นมารับผิดชอบ ทั้งสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลงานวิจัยอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

การมีสถาบันวิจัยฐานสังวร ประสบการณ์ของอาจารย์ (อาจารย์พรทิพย์ ชังธาดา) ทำให้สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของพระเพชรลีลา คุณากร (ดาวงศ์. 2561: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์สำหรับครูของนิสิต ระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$)

5.2.2 การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รูปแบบ ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เข้ากับรูปแบบตั้งแต่องค์ประกอบแรกถึงองค์ประกอบสุดท้าย

การยกร่างรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูดังกล่าว เป็นมาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลการศึกษาในระยะที่ 1 (การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์) โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร จึงต้องกำหนดหรือบูรณาการตั้งแต่สารสำคัญ เช่น อิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา จะต้องกำหนดว่า ฉันทะ มีสาระอะไร เป็นต้น จากนั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จะล้อตามกันไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย การกำหนดรูปแบบนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบ

การพัฒนารูปแบบนี้ ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ส่วนใหญ่จะเห็นว่า การบูรณาการหลักธรรมอิทธิบาท 4 เป็นเรื่องใหม่ หรือที่เรียกว่า นวัตกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญเน้นไปที่องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งขั้นฉันทะควรใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน ส่วนวิริยะและจิตตะ ใช้ในขั้นสอน สำหรับวิมังสา ควรใช้ในขั้นสรุป และในส่วนของคณะผู้วิจัยเห็นว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 จะต้องบูรณาการตั้งแต่องค์ประกอบแรกจนถึงองค์ประกอบสุดท้าย และการสนทนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ปรากฏผลชัดเจนว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพล วังภูสิต และคณะ (2566: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาและ วัฒนธรรมตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิง สร้างสรรค์ของนักศึกษาครู ผลการวิจัยนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบระดับมากที่สุด ซึ่งเชื่อได้ ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยร่วมกันกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือประกอบการจัดการเรียน การสอนรายวิชาต่าง ๆ ช่วยยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมนำหลักธรรมอริยบท 4 ซึ่งเป็น เครื่องมือสำคัญให้บุคคลประสบความสำเร็จ เป็นสื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง และบรรลุผลตามที่ ต้องการ

5.2.3 การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ และการทดลองใช้รูปแบบ โดยรวม การประเมินด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $S.D=0.55$) และความเป็นไปได้อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $S.D=0.55$) ส่วนผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, $S.D=0.48$)

ผลการวิจัยดังกล่าว มาจากกระบวนการจัดสร้างรูปแบบ และการบูรณาการ หลักธรรมอริยบท 4 เข้าในการพัฒนารูปแบบ นอกจากนี้การดำเนินการวิจัยได้จัดทำลักษณะ คณะกรรมการ

ในส่วนของกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น คณะผู้วิจัยได้เริ่มจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนักวิชาการสำคัญของไทย เช่น ทิศนา ขัมมณี เป็นต้น จากนั้นได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนจากนักวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ หลังจากนั้นได้สังเคราะห์องค์ประกอบของอริยบท 4 แล้วนำองค์ประกอบที่ได้มาบูรณาการ ตั้งแต่องค์ประกอบแรกคือ สาระสำคัญ จนถึงองค์ประกอบ สุดท้าย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ กระบวนการพัฒนารูปแบบดังกล่าวช่วยให้เกิดการบูรณา การกับหลักธรรมอริยบท 4 ที่ดี ปรากฏแก่สาธารณชนทางวิชาการ ซึ่งช่วยให้วิชาการด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้เกิดข้อวิจารณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยงานวิชาการนี้พัฒนาต่อยอด ให้กว้างขวางและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

สำหรับการนำหลักธรรมของอริยบท 4 เข้ามาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ไม่ได้ เป็นเรื่องใหม่ เพียงแต่งานวิจัยนี้ไม่ได้บูรณาการเฉพาะในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ที่เน้นฉันทะใน เรื่องนำเข้าสู่บทเรียน วิริยะและจิตตะในขั้นสอน และวิมังสาในขั้นสรุป หากแต่งานวิจัยนี้มุ่งบูรณาการ ตั้งแต่องค์ประกอบแรก (สาระสำคัญ) จนถึงองค์ประกอบสุดท้าย (ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ) โดยคณะผู้วิจัยเชื่อว่าการบูรณาการคือการเชื่อมประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนประกอบเดียวกัน โดย

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจำต้องเชื่อมประสานทุกองค์ประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงบรรลุผลความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน พร้อมกันนี้ การวิจัยยังจัดทำในลักษณะของคณะกรรมการ ทำให้การทำงานมีมุมมองหลากหลาย ตามความถนัดของคณะกรรมการ นอกจากนี้ ผู้ที่เข้าร่วมงานมีความตั้งใจและตั้งใจภาพของแต่ละคนออกมาอย่างเต็มความสามารถ

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้การประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พร้อมทั้งการทดลองใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนีย์ หนักทอง ฤทัยรัตน์ ชุณณะโชติ และอัมพร ม้าคะนอง (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแว่วทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพล วังภูสิต และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2566: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถสร้างนวัตกรรมเชิงสังคมศาสตร์ของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบในระดับมากที่สุด

จากเหตุผลและงานวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าว เชื่อว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย จะเป็นต้นแบบในการบูรณาการหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเข้ามาร่วมผสมผสานในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ให้ผู้เรียนได้ซึมซับและสุดท้ายจะทำให้ผู้เรียนนำเอาหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีข้อเสนอแนะ นำไปใช้ในการวิจัยพัฒนาเพิ่มเติมดังนี้

5.3.1 การนำรูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ควรนำอิทธิบาท 4 ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการตั้งแต่องค์ประกอบแรก (สาระสำคัญ) จนถึงองค์ประกอบสุดท้าย (ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ)

5.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และหน่วยงานอื่น ๆ ควรนำรูปแบบไปเป็นเครื่องมือพัฒนายกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้เพิ่มขึ้น

5.3.3 ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอื่น ๆ เช่น ไตรสิกขา สัณหวัตถุ 4 เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจ รวมถึงเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กมล ภู่อประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เสริมสินพีรเพรส ชิส
เท็ม.
- _____. (2542). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี*. กรุงเทพฯ :
กรมการศาสนา.
- _____. (2553). *นิยามคำศัพท์หลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.
- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤตพล วังภูสิต และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2566). *การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนภาษาและ
วัฒนธรรม ตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถ การสร้างนวัตกรรม
เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 11(1) : 253-266.*
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2550). *เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อุตสาหกรรมพิมพ์.
กำชัย ทองหล่อ. (2537). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- _____. (2540). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น 1977 จำกัด.
- กิตติ รัตนราช. (2554). *สื่อการสอนและฝึกอบรม : จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษณี ผลประพจน์. (2543). *พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต*. จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จินดา เสงี่ยมบูรณ์. (2542). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- จุฬารัตน์ อินทะแสน. (2545). *การศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 5*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *เอกสารการสอนชุดวิชา 020301 เทคโนโลยีการศึกษา*. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์.
- ทศนา แคมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- _____. (2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ธรรมศาสตร์.
- นงลักษณ์ ตระกูลวงศ์. (2549). *ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขางานบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ*.
- นันทนา รณเกียรติ. (2548). *สัทศาสตร์ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บริหารการศึกษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- _____. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (ม.ป.ป.) *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป เมธาคณวุฒิ. (2545). *หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : นิธิแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2519). *การศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2547). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2554). *เทคนิคและการสอนอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- เปลื้อง ณ นคร. (2542). *ภาษาวรรณนา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง จำกัด.
- พจนีย์ หนักทอง ฤดีรัตน์ ชุณณะโชติ และอัมพร ม้าคอง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความแวดไวกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา*. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(1) : 15-26.
- พระครูปลัดณัฐกร ปฏิภาณเมธี และคณะ. (2563). *การพัฒนาแบบการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการสอนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ปีการศึกษา 2562*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญโญ. (2551). *ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2542). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 39. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอุดร สุธิธญาโณ. (2550). *ภาษากับการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : หจก. ไทยรายวันการพิมพ์.
- พินพิทย์ ทวยเจริญ. (2533). *สัทศาสตร์และสัทศาสตร์ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2549). *ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาจิตวิทยาและเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พุทธทาสภิกขุ. (2537). *ประณิธาน 3 ประการ ของท่านพุทธทาส*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักมยุเรศ รัตนนิคม. (2542). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษา*. สกลนคร : ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์ จำกัด.
- รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.
- เรืองเดช ปันเขื่อนสัตย์. (2541). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรืองวิทย์ นนทะภา และคณะ. (2540). *เอกสารการสอนวิชาสื่อและเทคโนโลยีการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน*. เชียงใหม่ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999 จำกัด.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2555). *ทฤษฎีภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2527). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- วีระวัฒน์ พูลทวี. (2538). *การสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2546). *ชุดเครื่องมือการประเมินตนเองของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์ เนทบุ๊ก.
- ศรินารถ สุดใจนาถ. (2548). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้และ เขียนแผนการสอนประเภทวิชาคหกรรม*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีพศึกษา 4.
- ศิริพร มณีชูเกตุ. (2542). *เอกสารประกอบการสอนสอน ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- สังต์ อุทรานันท์. (2526). *การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2547). *การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัย และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ ต่ายแก้ว. (2551). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. เชียงใหม่ : โรง พิมพ์แสงศิลป์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศักดิ์ สันธะเวชญ์. (2545). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สายหยุด จำปาทอง. (2531). *แนวคิดในการพัฒนางานทางวิชาการของวิทยาลัยครู*. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : บริษัท เพลินสตูดิโอ จำกัด.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2533). *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตรีธรรม สาร.
- สุมิตร คุณานุกร. (2540). *การบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

- สุรพงษ์ คงสัตย์. (2556). *ภาษาอังกฤษศึกษาแนวคิดและหลักไวยากรณ์*. นครราชสีมา : ช่างมนก๊อปปี้ และร้านเอสทีเคก๊อปปี้.
- สุวัช เกียรติมนิรัตน์. (2538). *การจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การประเมินการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- อมรชัย ตันติเมธ และคณะ. (2524). *รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2552). *สุดยอดพัฒนา การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุคส์, 2552.
- อรรถ มูลคำ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ที. พี พรินท์ จำกัด.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุดม วโรตม์สิขิตติธ. (2545). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุดม วโรตม์สิขิตติธ. (2547). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bloch, Bernard and Trager, George L. (1942). *An Outline of Linguistic Analysis*. Baltimore : Linguistic Society of America.
- Carroll, John B. (1963). A Model of School Learning, *Teacher College Record*. 64(May), 723-733.
- Eric Jensen. (2000). *Brain-based learning*. San Diego, CA: The Brain Store Publishing.
- Gagne', Robert M. & Briggs, Leslie J. (1979). *Principles of instructional design*. 2nd ed. U.S.A. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Gerlach, V.S. and Ely, D.P. (1971). *Teaching and Media: A Systematic Approach*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Glaser, Robert. (1965). *Teaching Machines and Programmed Instruction, II: data and Directions*. Washington: Department of Audiovisual Instruction, National Education Association.
- Kemp, J.E. (1977). *Instructional design : A plan for unit and course development*. California: Fearon-Pittman.

Klausmeier, H.J. and Ripple, R.L. (1971). *Learning and human abilities : Educational Psychology*. 3rd ed. New York : Harper & Row.

Noam Chomsky. (1972). *Language and Mind*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

Sturtevant, E.H. (1947). *An Introduction to Linguistics Science*. Yale University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
รายวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย
สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นภาษาศาสตร์สำหรับครู

1. สารสำคัญ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ ประกอบด้วย ความหมายของภาษาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ ลักษณะธรรมชาติของภาษาไทย ทฤษฎีไวยากรณ์ การพัฒนาของการศึกษาภาษาศาสตร์ และประโยชน์ของการศึกษาภาษาศาสตร์ นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องมีความยินดีและพอใจในการศึกษามีความเพียรในการศึกษาสนใจ และเอาใจใส่ และใช้ปัญญา ว่าด้วยเรื่องที่ศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกความหมายและลักษณะของภาษาไทยได้
- 2.2 อธิบายความหมายของภาษาศาสตร์ได้
- 2.3 บอกสาขาภาษาศาสตร์ได้
- 2.4 บอกประโยชน์ของการศึกษาภาษาศาสตร์ได้
- 2.5 แสดงความยินดีและพอใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างเหมาะสม
- 2.6 แสดงพฤติกรรมมุ่งมั่นในการศึกษาให้สำเร็จตามกรอบเวลาได้อย่างเหมาะสม
- 2.7 แสดงความมุ่งมั่นจดจ่ออยู่กับเรื่องที่ศึกษาอย่างเหมาะสม
- 2.8 ใช้ปัญญาใคร่ครวญเรื่องที่ศึกษาได้ตามความเป็นจริง

3. สารการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายและลักษณะของภาษาไทย
- 3.2 ความหมายของภาษาศาสตร์
- 3.3 สาขาของภาษาศาสตร์
- 3.4 ประโยชน์ของภาษาศาสตร์
- 3.5 การแสดงความยินดีและพอใจในสิ่งที่ศึกษา
- 3.6 การแสดงความมุ่งมั่นในการศึกษา
- 3.7 การมีจิตใจจดจ่อในเรื่องที่ศึกษา
- 3.8 การใช้ปัญญาใคร่ครวญเรื่องที่ศึกษา ตามเหตุผลและตามความเป็นจริง

4. กิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอนอิทธิบาท 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (กิจกรรมตามฉันทะ)

4.1 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักศึกษาตอบคำถามเกี่ยวกับภาษาต่อไปนี้

(1) ภาษาคืออะไร

(2) ทำไมต้องเรียนภาษา

4.2 หลังจากให้นักศึกษาร่วมกันตอบคำถามครบทุกประเด็นแล้ว อาจารย์สรุปประเด็นสำคัญ และนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาศาสตร์

4.3 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกิจกรรมแรกจะศึกษาความหมายลักษณะของภาษาไทย กิจกรรมต่อมาคือความหมายของภาษาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ ประโยชน์ของภาษาศาสตร์

4.4 หลังจากแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว อธิบายขั้นตอนการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม แบบละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน จากนั้นให้เลือกประธานและเลขานุการกลุ่มและให้ร่วมกันศึกษาความหมายและลักษณะของภาษาไทย และความหมายของภาษาศาสตร์ สาขาของภาษาศาสตร์ และประโยชน์ของภาษาศาสตร์ จากเอกสารประกอบการสอน และการศึกษาค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต รวบรวมสาระการเรียนรู้ และนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยประเมินเนื้อหาสาระครบถ้วน คณะกลุ่มร่วมแสดงความยินดี เต็มใจ มีความมุ่งมั่น และวิเคราะห์ใคร่ครวญด้วยเหตุและผล

ขั้นการสอน (กิจกรรมตามวิริยะและจิตตะ)

4.5 นักศึกษาเสนอผลงานกลุ่มตามสาระที่ได้รับมอบหมายโดยอาจารย์และนักศึกษาจากทุกกลุ่มร่วมกันประเมินตามเกณฑ์และเก็บรวบรวมคะแนนไว้

4.6 นักศึกษากลุ่มเดิมศึกษาทฤษฎี ความหมายของภาษาไทย ลักษณะภาษาไทย ความหมายภาษาศาสตร์ และประโยชน์ของภาษาศาสตร์ จากสื่อการเรียนรู้เดิมในข้อ 4.4 หลังจากนั้นทดสอบหลังเรียน เก็บรวบรวมคะแนนไว้

ขั้นสรุป (กิจกรรมตามหลักวิมังสา)

4.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนสรุปสาระการเรียนรู้หน้าชั้นเรียนโดยให้ตอบคำถามต่อไปนี้

(1) ความหมายและลักษณะของภาษาไทยเป็นอย่างไร

(2) ความหมายภาษาศาสตร์คืออะไร

(3) สาขาของภาษาศาสตร์

(4) ภาษาศาสตร์มีประโยชน์อย่างไร

4.8 หลังจากสรุปสาระการเรียนรู้แล้ว นักศึกษาทำแบบทดสอบและประเมินพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษาและแปลผลการเรียนรู้

4.9 แจกผลการเรียนรู้และทำการสอบรวม และสอบรายบุคคล พร้อมประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามองค์ประกอบของอิทธิบาท 4

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสารประกอบ การสอน เรื่อง ความรู้ เบื้องต้น เกี่ยวกับ ภาษาศาสตร์

5.2 อินเทอร์เน็ต

6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1	ความรู้ความเข้าใจ	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ ถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2	พฤติกรรมการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4	ประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามหลัก อิทธิบาท 4	แบบ ประเมิน พฤติกรรม	พฤติกรรมระดับดีขึ้น ไป
3	ผลงานกลุ่ม	ประเมินผลงาน	แบบประเมินผล งานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป

7. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์ประจำวิชา

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินพฤติกรรมโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มีความยินดีและพอใจในสิ่งที่เรียน					
2	มีความเพียรและมุ่งมั่นในเรื่องที่เรียน					
3	มีความสนใจในเรื่องที่เรียน					
4	เอาใจใส่การเรียนรู้					
5	การวิเคราะห์ใคร่ครวญเรื่องที่เรียนด้วยปัญญา					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 21-25 พฤติกรรมระดับดีมาก
- คะแนน 16-20 พฤติกรรมระดับดี
- คะแนน 10-15 พฤติกรรมระดับปานกลาง
- คะแนน 6-10 พฤติกรรมระดับน้อย
- คะแนน 1-5 พฤติกรรมระดับน้อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่	5	4	3	2	1
1	เต็มใจและพอใจ ตลอดการเรียนรู้	เต็มใจและ ยินดีกับ กิจกรรม การเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่	เต็มใจและยินดี กิจกรรม บาง กิจกรรม	เต็มใจ และยินดี เฉพาะเรื่องที่ ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
2	มีความเพียร และมุ่งมั่น ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ มีความเพียร และมุ่งมั่น	มีความเพียร และมุ่งมั่น ร้อยละ 50	มีความเพียร และมุ่งมั่น เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่มีความเพียร และมุ่งมั่น
3	สนใจ ตลอดการเรียนรู้	ส่วนใหญ่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้	สนใจ บางกิจกรรม	สนใจเฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
4	เอาใจใส่ การเรียนรู้ ตลอดการเรียน	ส่วนใหญ่ เอาใจใส่ การเรียนรู้	เอาใจใส่ บางกิจกรรม การเรียนรู้	เอาใจใส่ เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่เอาใจใส่ การเรียนรู้
5	วิเคราะห์ โครงสร้างเรื่อง ที่เรียน ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ ใช้ปัญหา วิเคราะห์ โครงสร้าง	ใช้ปัญหา วิเคราะห์ บางกิจกรรม	ใช้ปัญหา เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่ใช้ปัญหา วิเคราะห์ เรื่องที่เรียน

แบบประเมินการเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
2	วิธีเสนอผลงานเหมาะสม					
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม					
4	การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

1. คะแนน 17-20 ผลงานระดับดีมาก
2. คะแนน 13-16 ผลงานระดับดี
3. คะแนน 9-12 ผลงานระดับปานกลาง
4. คะแนน 5-8 ผลงานต้องปรับปรุง
5. คะแนน 1-4 ผลงานต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความถูกต้อง และความ สมบูรณ์	ครบถ้วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ ถูกต้อง	ถูกต้อง ครบถ้วน บางส่วน	บางส่วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ไม่ ถูกต้อง
2	วิธีนำเสนอ เหมาะสม	วิธีการ เหมาะสม	ส่วนใหญ่ เหมาะสม	บางส่วน เหมาะสม	ส่วนใหญ่ไม่ เหมาะสม	ทั้งหมดไม่ เหมาะสม
3	ความสามัคคี ภายในกลุ่ม	มีความสามัคคี ทุกคน	ส่วนใหญ่ สามัคคี	บางส่วน สามัคคี	ส่วนใหญ่ไม่ สามัคคี	ไม่สามัคคี
4	ผู้ฟังมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม เต็มที่ตลอด กิจกรรม	ส่วนใหญ่มี ส่วนร่วม	มีส่วนร่วม บางส่วน	ส่วนใหญ่ไม่ มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วน ร่วม

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ความรู้เบื้องต้นภาษาศาสตร์สำหรับครู

คำชี้แจง: ให้กา เครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ภาษาคืออะไร

- ก. เครื่องมือสื่อสารสำหรับมนุษย์
- ข. เครื่องมือสื่อสารสำหรับมนุษย์และสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ค. เครื่องมือแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ และสัตว์ทั้งทางตรงและโดยอ้อม
- ง. เครื่องมือแสดงอาการโต้ตอบระหว่างมนุษย์และสัตว์เท่านั้น

2. ลักษณะและธรรมชาติของภาษาไทยเป็นอย่างไร

- ก. เป็นภาษาที่มีสระและพยัญชนะเท่านั้น
- ข. เป็นภาษาที่มีสระพยัญชนะและวรรณยุกต์
- ค. เป็นภาษาที่แบ่งพยัญชนะออกเป็นเสียงสูงและต่ำ
- ง. เป็นภาษาที่มีเสียงและไม่มีเสียงจำกัดและสื่อสารอย่างไม่จำกัด

3. ข้อใดกล่าวถึงภาษาไทยได้ถูกต้องที่สุด

- ก. เป็นภาษาที่ไม่มีคำยืมคำภาษาต่างประเทศ
- ข. เป็นภาษาที่แบ่งพยัญชนะออกเป็น เสียงกลาง สูง ต่ำ
- ค. มีเสียงวรรณยุกต์ เอก โท ตรี และจัตวา
- ง. เป็นภาษาที่แบ่งคำเป็นคำเป็น และคำประสม

4. ข้อใดให้ความหมายของภาษาศาสตร์ได้สมบูรณ์ที่สุด

- ก. การศึกษาแบบวิทยาศาสตร์
- ข. การศึกษาภาษาแบบองค์รวม
- ค. การศึกษาภาษาตามความเป็นจริง
- ง. การศึกษาภาษาตามทฤษฎีต่าง ๆ

5. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของภาษาตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์ทางสังคมวิทยา

- ก. เกิดจากการเรียนรู้แบบถ่ายทอด
- ข. ภาษาเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์
- ค. ภาษามีหลายกลุ่มและหลายระดับ
- ง. ภาษาไม่มีการเปลี่ยนแปลง

6. ทฤษฎีของไวยากรณ์ควรเน้นเรื่องใด

- ก. เน้นตามความสัมพันธ์ของความหมาย
- ข. เน้นวากยสัมพันธ์
- ค. เน้นฉันทลักษณ์
- ง. ข้อ ก และข้อ ข ถูก

7. ข้อใดเป็นลักษณะของไวยากรณ์แทกมีมิก

- ก. แดกแขนงมาจากทฤษฎีโครงสร้าง
- ข. ผู้ให้กำเนิดทฤษฎีคือ Kenneth L Pike.
- ค. มุ่งองค์ประกอบคือการหาส่วนประกอบและการวิเคราะห์ความสำคัญ
- ง. มีหน่วยเสียงอย่างชัดเจน

8. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของภาษาศาสตร์

- ก. ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์
- ข. ใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด
- ค. ใช้ถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและรักษาวัฒนธรรม
- ง. ใช้ปรับปรุงบุคลิกภาพของมนุษย์

9. “เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในทางภาษาศาสตร์ของผู้ใช้ภาษา” ข้อใดที่สัมพันธ์กับข้อความดังกล่าว

- ก. ทฤษฎีโครงสร้าง
- ข. ทฤษฎีปริวรรต
- ค. ทฤษฎีไวยากรณ์
- ง. ทฤษฎีแทกมีมิก

10. การศึกษาเรื่องการรับรู้เสียงของผู้ฟังวัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการออกเสียงเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. สรีระศาสตร์
- ข. สัทศาสตร์
- ค. กลสัทศาสตร์
- ง. โสตสัทศาสตร์

อิทธิบาท 4

1. ความหมาย

หลักธรรม 4 ประการสำหรับการทำงานหรือทำสิ่งใด ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย (1) ฉันทะ (ความรักความพอใจ) (2) วิริยะ (ความเพียร) (3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ ความเอาใจใส่) (4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรองตรวจสอบ)

2. ประเภทของอิทธิบาท 4

อิทธิบาทจำแนกออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

2.1 ฉันทะ คือ ความพอใจ รักใคร่ เต็มใจ และฝักใฝ่ในงานอยู่เสมอ พุ่มพวงความสามารถและความปรารถนาเพื่อที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุดด้วยการรักในงานของตน ชอบในงานของตน

2.1.1 องค์ประกอบของฉันทะ

- 1) ความยินดีในสิ่งที่ทำนั้น ๆ
- 2) ความพอใจในสิ่งที่ทำนั้น ๆ
- 3) ความเต็มใจในขณะที่กำลังทำนั้น ๆ
- 4) ความมีใจรักในขณะกำลังทำนั้น ๆ
- 5) ความอยากหรือฝักใฝ่ที่จะทำนั้น ๆ ให้บรรลุถึงจุดหมาย

2.2 วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความอดุสาหะ และความมานะบากบั่นที่จะทำงานหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีที่สุด ไม่ท้อถอย เมื่อเกิดอุปสรรคด้วยการมองปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อการทำสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งท้าทาย และต้องการเอาชนะให้สำเร็จ วิริยะ ประกอบด้วย 1) สังวรปธาน เมื่อระวัง รอบคอบด้วยเหตุผล ไม่ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท 2) มนาปธาน รู้จักละ ลด หรือหลีกเลี่ยงจากศีล 3) ภาวนาปธาน เพียรทำ เพียรรู้ 4) อนรักขนาปธาน รู้จักรักษาความเพียรในสิ่งนั้น ๆ อยู่เป็นนิจ

2.2.1 องค์ประกอบของวิริยะ

1) ความเพียรในการทำสิ่งนั้น ๆ ในทางที่ถูกตามเหตุและผล และภายใต้พื้นฐานตามหลักคุณงามความดี

2) การมีความกล้าและแน่วแน่สิ่งที่กำลังกระทำอยู่

3) มีความอดสาหัสและอดทนต่อความยากลำบากอย่างเป็นนิจ

2.3 จิตตะ คือ การเอาใจใส่และให้ใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ มีสมาธิอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ

2.3.1 องค์ประกอบของจิตตะ

1) มีความสนใจในสิ่งที่ทำนั้นอย่างจริงจัง

2) การเอาใจใส่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้น

3) การมีใจเป็นสมาธิในขณะที่ทำสิ่งนั้น

4) การมีใจมุ่งมั่น และแน่วแน่ในขณะที่ทำสิ่งนั้น ๆ

2.4 วิมังสา คือ การสอบสวน ไตร่ตรอง และพิจารณา ตรวจสอบสิ่งที่กระทำนั้น ๆ รวมทั้งรู้จักศึกษาค้นคว้า ทดลอง คิดค้น และรู้จักคิดแก้ไขปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2.4.1 องค์ประกอบของวิมังสา

1) การใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ก่อนลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้น ๆ

2) การใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ในสิ่งนั้น ๆ ตามครรลองคลองธรรม

3) การแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาสิ่งนั้น ๆ ด้วยปัญญา

ใบความรู้เบื้องต้นของภาษาศาสตร์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาและภาษาศาสตร์

ความหมายของภาษา

ความหมายของภาษา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของภาษาว่า ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ เสียง ตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความไว้ เช่น ภาษาพูด โดยปริยาย หมายถึง สาระ เรื่องราว เนื้อหาความรู้ที่เข้าใจกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556: 868-869)

กำชัย ทองหล่อ (2540 : 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า ภาษา เป็นคำสันสกฤต (บาลี เป็น ภาษา) มาจากรากศัพท์เดิมของคำว่า ภาษา แปลว่า กล่าว พูด หรือบอก เมื่อนำมาใช้เป็นคำนาม มีรูปเป็น ภาษา แปลตามรูปศัพท์ว่า คำพูด หรือถ้อยคำ แปลความว่า เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ตามประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2516: 1) ให้ความหมายของ ภาษา คือ สิ่งที่มีมนุษย์คิดขึ้นสำหรับเป็นเครื่องหมายสื่อสารในสังคม ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายกำกับความหมาย ถือเป็นความรู้สึกลึกซึ้งที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่ ถ้าไม่มีความหมายถึงไม่จัดว่าเป็นภาษา

สรุป ภาษา คือถ้อยคำที่ใช้พูดและเขียนเพื่อสื่อสารในสังคมให้เข้าใจกัน และสื่อความหมายตรงตามผู้ที่สื่อสารต้องการ

ลักษณะของภาษาไทย

ภาษาทุกภาษาย่อมมีลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างในประจำภาษานั้น ซึ่งภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ (ณัฐวรรณ ชั่งใจ. 2561: 21-24)

1. ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด (Isolating language) กล่าวคือ ภาษาที่ใช้คำที่มีลักษณะแบบโดด โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปไปตามหน้าที่หรือตามความสัมพันธ์กันทางไวยากรณ์กับคำอื่น ภาษาคำโดดอาจมีโครงสร้างแบบพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ โดยภาษาไทยมักพบโครงสร้างคำแบบพยางค์เดียว

ตัวอย่าง

คำเรียกเครือญาติ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง

คำเรียกชื่อสัตว์ เช่น หมู หมา วัว ไก่

คำเรียกชื่อสิ่งของ เช่น แก้ว จาน ชาม หมวก

2. ภาษาไทยมีตัวสะกดตรงตามมาตรา ซึ่งภาษาไทยมีมาตราตัวสะกด 8 มาตรา ได้แก่

แม่กง เช่น ก้าง ของ โอง
 แม่กน เช่น ด่าน กัน ลั่น
 แม่กม เช่น ชิม ม้าม เพิ่ม
 แม่เกย เช่น ขาย ห้อย เอ้อย
 แม่เกอว เช่น หิว ข้าว แล้ว
 แม่กก เช่น ปัก ปีก แยก
 แม่กด เช่น อด สาด กัด
 แม่กบ เช่น จบ หาบ รับ

3. ภาษาไทยบางคำมีหลายความหมายในคำเดียว กล่าวคือ คำในภาษาไทยคำหนึ่งมีหลายความหมาย

ตัวอย่าง “ตาเนยถือขันใบโตเดินไปอาบน้ำที่หน้าขันวงไก่อขันพอดี”

คำว่า “ขัน” สะท้อนลักษณะของภาษาไทยที่คำคำหนึ่งมีหลายความหมาย โดยคำแรก หมายถึง คำเรียกภาชนะ ส่วนคำที่สองหมายถึง อาการร้องเป็นเสียงอย่างหนึ่งของไก่ หรือนกบางชนิด

4. ภาษาไทยถือว่าการเรียงคำสำคัญที่สุด เนื่องจากหากเรียงคำผิดย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายได้

ตัวอย่าง ใจแข็ง - แข็งใจ

บ้านนอก - นอกบ้าน

5. ภาษาไทยไม่เปลี่ยนแปลงรูปคำเมื่อเข้าประโยค กล่าวคือ คำหนึ่งเมื่อนำไปเข้าประโยคจะไม่เปลี่ยนแปลงรูปเพื่อแสดงเพศ พจน์ กาล มาลา การก วาจก อย่างภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต

6. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบเสียงสูงต่ำ มักพบในรูปคำ หากรูปวรรณยุกต์เปลี่ยนไป ความหมายก็ย่อมเปลี่ยนแปลงด้วย

ตัวอย่าง “ข้าว่า ชาหมูสร้างราคาได้ถ้านำไปค้าขาย”

ข้อความนี้สะท้อนลักษณะภาษาไทยที่มีระบบเสียงสูงต่ำ ซึ่งช่วยให้ภาษาไทยมีจำนวนคำเพิ่มมากขึ้น โดยคำว่า “ข้า” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้เรียกแทนผู้พูด ส่วนคำว่า “ชา” หมายถึง อวัยวะที่ใช้สำหรับเดิน

7. ภาษาไทยมีลักษณนาม

ตัวอย่าง แมว 2 ตัว

บ้านหลังนี้มีสี่เขียว

ภาษาทุกภาษาล้วนมีลักษณะเฉพาะของตน ดังนั้น การศึกษาภาษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจธรรมชาติของภาษาหนึ่งภาษาใดได้นั้น ปัจจุบันมักใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือศึกษา เพื่อพิสูจน์ให้เห็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน โดยการศึกษาภาษาไทยเริ่มตั้งแต่การศึกษาภาษาไทยตามแนวไวยากรณ์ดั้งเดิม ด้วยถือว่าไวยากรณ์ดั้งเดิมทำให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะของภาษาไทยเช่นเดียวกับการอธิบายด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์

ความหมายของภาษาศาสตร์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ระบุคำจำกัดความว่า ภาษาศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาภาษาในแง่ต่าง ๆ เช่น เสียง โครงสร้าง ความหมาย โดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 869-870)

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2516: 16) อธิบายความหมายของภาษาศาสตร์ สรุปไว้ว่า ภาษาศาสตร์ หมายถึง วิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศึกษาเกี่ยวกับเสียง คำ ประโยค และความหมาย รวมเรียกว่า ภาษาศาสตร์ทั่วไป

อุดม วิโรฒลิขิตติธ (2553: 14) อธิบายความหมายของภาษาศาสตร์ว่า ภาษาศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์ทางภาษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการตั้งสมมติฐาน พิสูจน์หลักเกณฑ์และกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างและลักษณะของภาษาในแต่ละภาษา

สรุปว่า ความหมายของภาษาศาสตร์ สรุปได้ว่า ภาษาศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการศึกษาภาษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีการสร้างสมมติฐาน พิสูจน์ หลักเกณฑ์หรือกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้าง เช่น เสียง คำ ประโยค ความหมาย ข้อความ รวมทั้งลักษณะของภาษาในแต่ละภาษา

สาขาของภาษาศาสตร์

ภาษาศาสตร์สามารถแบ่งสาขาออกเป็น 3 สาขาใหญ่ ๆ คือ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2559)

1. ภาษาศาสตร์ทั่วไป (General Linguistics) หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์จัดเป็นหมวดหมู่และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ตามแนวทางภาษาศาสตร์
2. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ (Historical and Comparative Linguistics) คือ การศึกษาภาษาหนึ่งในระยะเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านเสียง ความหมาย และตัวอักษร

3. ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ (Applied Linguistics) คือ การศึกษาภาษาศาสตร์ที่สัมพันธ์กับศาสตร์อื่น ๆ เช่น จิตวิทยา สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ การศึกษาชาติพันธุ์วิทยา

นอกจากนี้ ภาษาศาสตร์ทั่วไป แบ่งกลุ่มตามทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์ คือ

1. ทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory) นักภาษาศาสตร์ที่เป็นผู้นำทฤษฎีนี้คือ (Leonard Bloomfield) เลียนาร์ด บลูมฟิลด์ เป็นชาวอเมริกัน ที่เปลี่ยนแนวความคิดเดิมของชาวกรีกโรมันที่ถือว่า ภาษาเกี่ยวข้องกับปรัชญา เป็นการศึกษาตามแนววิทยาศาสตร์ โดยแบ่ง 3 ระดับ คือ ระดับเสียง ระดับหน่วยคำ ระดับเหนือหน่วยคำ

2. ทฤษฎีปรัวรรต (Transformational Theory) (Norm Chomsky) นอม ชอมสกี เป็นผู้นำทฤษฎีนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียง ในฐานะที่เป็นหน่วยพื้นฐาน การรวมของเสียงเข้าเป็นหน่วยที่ให้ความหมายคือหน่วยคำและประโยค

3. ทฤษฎีไวยากรณ์การก (Case Grammar) (Charles J Fillmore) ชาร์ล เจ.ฟิลล์มอร์ เป็นผู้โดดเด่นในทฤษฎีนี้ อธิบายถึง โครงสร้างวลีไวยากรณ์การกที่ประกอบขึ้นด้วย การกที่สัมพันธ์กันทางความหมายและวากยสัมพันธ์ ระหว่างคำกริยาและคำนาม

4. ทฤษฎีแทกมีมิก (Tagmemic Theory) Kenneth L. Pike (เคนเนธ แอล ไพค์) มีชื่อเสียงในทฤษฎีด้านนี้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หน้าที่ของคำและชนิดของคำในประโยค

ในขณะที่ภาษาศาสตร์ประยุกต์ สามารถแบ่งเป็นศาสตร์ต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) ว่าด้วยการศึกษาถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กในการเรียนรู้ภาษา ความขัดแย้งของเด็กที่พูดได้หลายภาษา ตลอดจนการศึกษาว่ามนุษย์มีระบบกระบวนการอย่างไรในการพัฒนาภาษาแม่ ตั้งแต่แรกเกิดจนสามารถพูดภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) เป็นการศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสังคม คือ ศึกษาภาษาที่มีความหมายแตกต่างกันในแต่ละสังคม เช่น ภาษาของผู้ใหญ่ ภาษาของเด็ก ภาษาวัยรุ่น ภาษาของชนเผ่าแต่ละชนเผ่า ภาษาที่มีความแตกต่างกันในด้านภูมิศาสตร์ ภาษากลาง ภาษาถิ่น ความแตกต่างในการใช้ของเพศ ระหว่างชายกับหญิง การศึกษาของคนี่พูดได้ 2 ภาษา เช่น คนจีน คนอินเดีย หรือคนไทยบางส่วนของประเทศ หรือการศึกษาเกี่ยวกับคนี่พูดมากกว่า 2 ภาษาขึ้นไป เช่น คนสิงคโปร์ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

3. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic Linguistics) เป็นการนำเอาเลขเข้ามาเกี่ยวข้องกับภาษาโดยการนำเอาสถิติมาใช้ในการหาสถิติของคำ เช่น ตัวอักษรใดใช้มากที่สุด สามารถสร้างพินดิตที่จัดตัวอักษรที่ใช้มากที่สุดบนแป้นนี้จะมีที่จะสัมผัสได้สะดวกมากที่สุด การนำเอาคำที่ใช้มากที่สุดมาบรรจุไว้ในตำราสอนให้รู้จักคำที่ใช้มากที่สุดคือภาษา หรือการนำเอาตัวอักษรมาใช้แทนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

4. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา (Educational Linguistics) เป็นการนำเอาภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ การสอนภาษาไทย โดยการใช้ภาษาที่เราคุ้นเคย ในการสื่อสาร เป็นต้น ภาษาศาสตร์จะช่วยให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของสองภาษา คือ ภาษาเดิมกับภาษาที่เรียนใหม่ ช่วยในการฝึกออกเสียงโดยเฉพาะหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาของตน

5. ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยาหรือภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Anthropological Linguistics หรือ Ethnolinguistics) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและเชื้อชาติ การศึกษาแนวโน้มต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตและพิจารณาจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น คติชาวบ้าน (Folklore) วัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ ในกลุ่มชนที่ใช้ภาษาร่วมกัน

6. ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์ (Computational Linguistics) เป็นการนำเอาอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการศึกษาภาษาศาสตร์ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการหาสถิติของคำที่ใช้ในหนังสือแต่ละเล่ม พร้อมทั้งคำอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับคำนั้นหรือการแปลภาษาด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ประโยชน์ของภาษาศาสตร์

การจะกล่าวถึงประโยชน์และการประยุกต์ใช้ทุก ๆ ด้านของภาษาศาสตร์นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ก่อน ดังนั้น ในที่นี้จะกล่าวถึงประโยชน์อย่างกว้าง ๆ ของภาษาศาสตร์ และจะกล่าวถึงประโยชน์และการนำไปใช้ด้านอื่น ๆ

1. ภาษาศาสตร์ฝึกให้ผู้เรียนใจกว้าง มีใจเป็นกลาง

ภาษาศาสตร์มองภาษาอย่างเป็นวัตถุวิสัย ไม่ตัดสินความถูก-ผิด ยอมรับภาษาทุกแบบอย่างที่เป็น เมื่อผู้เรียนภาษาได้รับการฝึกฝนให้มองภาษาในมุมมองเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนภาษาศาสตร์ได้รับการฝึกฝนให้มีใจเป็นกลางกับภาษา ใจกว้างยอมรับความแตกต่างที่มีระหว่างภาษาแบบต่าง ๆ รวมทั้งยอมรับกลุ่มคนที่ใช้ภาษาเหล่านั้นด้วย

ตัวอย่าง คนจำนวนมากอาจจะมองว่าภาษาถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี “เหน่อ” มีทัศนคติทางลบกับภาษาไทยสำเนียงนี้ จนถึงกับนำมาพูดล้อเลียนกันเป็นที่สนุกสนาน ลามไปถึงความคิดว่าใครที่พูดภาษาแบบนั้นก็ได้รับการตีความว่าเป็นคนที่เขย ไม่ใช้คนชั้นสูง ฯลฯ

สำหรับนักภาษาศาสตร์แล้ว ภาษาถิ่นแต่ละถิ่นก็มีลักษณะเฉพาะตัว เราไม่เคยชินกับนักภาษาถิ่นไหน เราก็ว่าภาษานั้นฟังเหน่อ ทุกภาษามีคุณค่าเท่ากัน หากเมืองหลวงของประเทศไทยตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร ภาษาถิ่นแบบสุพรรณย่อมเป็นภาษาไทยมาตรฐาน

แล้วภาษาถิ่นแบบกรุงเทพฯ ก็คงเป็นภาษาที่เหนือ การมองว่าภาษาใดเหนือหรือไม่เหนือ เพราะหรือไม่เพราะ สละสลวยหรือไม่สละสลวยจึงเป็นการตัดสินแบบอัตวิสัย ไม่ใช่วัตถุวิสัย

เมื่อผู้เรียนภาษาศาสตร์ได้รับการฝึกให้มีมุมมองที่เป็นกลางต่อภาษาและผู้พูดภาษาแล้ว ก็ย่อมมีแนวโน้มว่าจะสามารถมองสิ่งต่าง ๆ ในโลกได้อย่างเป็นกลางและใจกว้างมากขึ้นได้ อันจะส่งผลดีต่อการศึกษาหาความรู้ด้านอื่น ๆ และการดำรงชีวิตในสังคมด้วย

2. ภาษาศาสตร์ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลและเป็นระบบ

ความเป็นวิทยาศาสตร์ของภาษาศาสตร์ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกให้คิดและทำความเข้าใจภาษาในแง่มุมใหม่ นักภาษาศาสตร์มีแนวโน้มที่จะจัดระบบและสรุปกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษามากกว่าที่จะท่องจำอย่างไร้ระบบ นอกจากนั้นแล้วการที่นักภาษาศาสตร์ได้รับการฝึกให้เปรียบเทียบหาความเหมือน ความต่างของภาษา

ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเป็นระบบและชัดเจนแบบวิทยาศาสตร์ที่ผู้เรียนภาษาศาสตร์ได้รับการฝึกฝนขึ้นมานั้น หากผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาอื่นหรือในชีวิตประจำวันย่อมทำให้มีประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีกมากมาย

3. ภาษาศาสตร์ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ได้ง่าย และลึกยิ่งขึ้น

ถึงแม้ว่าภาษาศาสตร์ไม่ได้มุ่งเน้นโดยตรงที่จะเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งไปเพื่อฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ภาษาศาสตร์ก็ทำให้ผู้เรียนได้เปรียบอย่างมากในการเรียนภาษา

ผู้เรียนภาษาศาสตร์มีแนวโน้มที่จะทำความเข้าใจและจัดระบบมากกว่าท่องจำ ดังนั้นในขณะที่ผู้ไม่ได้เรียนภาษาศาสตร์ท่องจำสิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนภาษาศาสตร์จะจัดระบบความรู้เหล่านั้นด้วยตนเองด้วยความเคยชิน ทำให้เข้าใจได้ลึกซึ้งขึ้นและจดจำได้ดีขึ้น โดยที่บางครั้งผู้สอนอาจไม่ได้สรุปกฎต่าง ๆ ให้ แต่ผู้เรียนรู้ภาษาศาสตร์มาแล้วจะสามารถสรุปกฎได้ด้วยตนเอง

4. ความรู้ภาษาอย่างเดียวย่อมอาจไม่เพียงพอที่จะประยุกต์ใช้กับงานบางอย่าง

สมมติว่าเราต้องสอนชาวต่างชาติคนหนึ่งให้พูดภาษาไทย และปรากฏว่าเขาไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะบางตัวในภาษาไทยได้ หากเรามีความรู้เพียงการฟังพูดอ่านเขียนภาษาไทย เราย่อมไม่มีหนทางอื่นในการแก้ไขปัญหานอกจากพูดให้ชาวต่างชาติคนนั้นฟังไปเรื่อย ๆ ให้เขาออกเสียงมาเรื่อย ๆ ฝึกไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะออกเสียงได้ ซึ่งคงจะใช้เวลานานพอสมควร เพราะในขณะที่เขาออกเสียงและผิดนั้น เราก็ไม่สามารถบอกเขาได้ว่าทำไมจึงผิด และจะอย่างไรจึงจะออกเสียงที่ถูกต้องได้ และตัวชาวต่างชาติคนนั้นก็อาจจะฟังไม่ออกด้วยว่าเสียงที่ตนเองออกผิดมีความแตกต่างจากเสียงที่ถูกที่เจ้าของภาษาอย่างตัวเราออกให้ฟังอย่างไร

ด้วยความรู้ด้านสัทศาสตร์ (Phonetics) ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ เราจะได้เรียนรู้ว่าการออกเสียงของมนุษย์ต้องใช้อวัยวะส่วนไหน อย่างไร เมื่อชาวต่างชาติออกเสียงผิด เราสามารถบอกเขาได้ว่าเขาควรจะต้องบังคับอวัยวะในช่องปากของเขาอย่างไรจึงจะได้เสียงที่ถูกต้อง (เช่น

เราอาจจะบอกว่า ให้ขยับลิ้นมาข้างหน้าอีกนิดให้ปลายลิ้นแตะด้านหลังฟัน) วิธีนี้ทำให้การแก้ไขการออกเสียงเป็นไปได้รวดเร็วกว่าการฝึกฝนแต่เพียงอย่างเดียว

ความรู้สาขาอื่น ๆ ของภาษาศาสตร์สามารถนำไปประยุกต์กับงานอื่น ๆ ได้อีกมาก ไม่เฉพาะแต่ความรู้ในเชิงสัทศาสตร์ที่กล่าวมาเท่านั้น เช่นในภาษาศาสตร์จิตวิทยา (psycholinguistics) มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลไกขั้นตอนการเรียนรู้ภาษามนุษย์ ถ้าเราไม่มีความรู้ในด้านนี้เลย เราก็จะไม่ทราบเวลาที่เราจะสร้างหลักสูตรเพื่อสอนภาษาเราจะต้องวางหลักสูตรให้สอนอะไร อย่างไร ในช่วงเวลาใด จึงจะเหมาะสมที่สุด แม้ว่าเราจะสามารถหาครูผู้สอนที่มีความสามารถมากทางภาษามาสอน แต่ถ้าครูผู้สอนไม่มีความรู้เลยว่ากลไกการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เป็นอย่างไร ครูย่อมไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้มากเท่าที่ควร

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูตาม
 หลักกฏอภิปา 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 หน่วยที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาศาสตร์ หน่วยเสียงในภาษาไทย

1. สารสำคัญ

หน่วยเสียงในภาษาไทย ประกอบด้วย ความหมายของหน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว หน่วยเสียงสระประสม ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม และหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเสียง สำหรับหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีหน่วยเสียงสามัญ เอก โท ตรี และจัตวา สารสำคัญของหน่วยเสียง เมื่อนำไปบูรณาการตามหลักกฏอภิปา มีองค์ประกอบสำคัญคือ การร่วมกิจกรรมด้วยความยินดี พอใจ มีความกล้าและแน่วแน่ในการเรียน มีสติ และเอาใจใส่ขณะเรียน ใช้ปัญญา คิดวิเคราะห์ ในสิ่งที่เรียน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกหน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ได้
- 2.2 วิเคราะห์หน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ได้
- 2.3 แสดงพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความยินดีและพอใจได้
- 2.4 แสดงพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกล้าหาญและแน่วแน่ได้
- 2.5 แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยความเอาใจใส่และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้
- 2.6 แสดงพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหา คิดวิเคราะห์ใคร่ครวญได้

3. สารการเรียนรู้

- 3.1 หน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์
- 3.2 การวิเคราะห์หน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์
- 3.3 การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความยินดีและพอใจ
- 3.4 การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกล้าหาญและแน่วแน่
- 3.5 การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความเอาใจใส่
- 3.6 การร่วมกิจกรรมด้วยการใช้สติปัญญาใคร่ครวญ ไตร่ตรอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (กิจกรรมตามฉันทะ)

4.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักศึกษาร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับหน่วยเสียงในภาษาต่อไปนี้

(1) เสียงในภาษาอังกฤษมีกี่เสียง

(2) เสียงในภาษาไทยมีกี่เสียง

4.2 หลังจากนั้นให้นักศึกษาร่วมกันตอบคำถามครบทุกข้อแล้วอาจารย์เฉลย และสรุปประเด็นสำคัญ แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน

4.3 นักศึกษาร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็น เราจะเรียนหน่วยเสียงได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุดได้อย่างไร

4.4 นักศึกษาร่วมกันสรุปการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดจะต้องแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ ความยินดีและพอใจ

4.5 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายขั้นตอนการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นการสอน (กิจกรรมตามวิริยะและจิตตะ)

4.6 นักศึกษาร่วมกันอภิปราย การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความแน่วแน่ และความเอาใจใส่ได้อย่างไร และมีความสำคัญอย่างไร

4.7 หลังจากนักศึกษาอภิปรายได้ข้อสรุปแล้ว อาจารย์แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มการเรียนรู้แบบเพื่อนร่วมคิด (Think pair share) ดังนี้

4.7.1 หน่วยเสียงคืออะไร

4.7.2 หน่วยเสียงสระ

4.7.3 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

4.7.4 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม

4.7.5 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเสียง

4.7.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

4.8 นักศึกษาแต่ละคู่ศึกษาหน่วยเสียงแต่ละกลุ่มจากเอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อย หน่วยเสียงในภาษาไทย โดยใช้หลักการของวิริยะ และจิตตะ จากนั้นร่วมกันบันทึกสาระสำคัญ และเตรียมเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ตามลำดับเนื้อหาครบถ้วน วิิธีเสนอเหมาะสม ความร่วมมือ และผู้ฟังมีส่วนร่วม

4.9 นักศึกษาแต่ละคู่เสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามเกณฑ์ที่เสนอ และขณะเสนอผลงาน อาจารย์วิจารณ์ และเสนอแนะผลงานจนครบทุกคู่ จากนั้นอาจารย์ประเมินผลงาน พร้อมแจ้งผล

ขั้นสรุป (กิจกรรมตามวิมังสา)

4.10 อาจารย์ให้นักศึกษาฝึกการสรุปสาระการเรียนรู้ตามหลักการของวิมิงสา โดยการ
ใช้ปัญหาใคร่ครวญ ให้ความจริงกับหน่วยเสียงในภาษาไทย

4.11 นักศึกษาแต่ละคู่สรุปสาระการเรียนรู้จนครบทุกกลุ่ม จากนั้นนักศึกษาทำ
แบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ

4.12 อาจารย์เฉลยและแจ้งผลการเรียนรู้ พร้อมยกย่องชมเชยคนที่ได้คะแนนสูงสุด
อันดับ 1-3 และแนะนำคนที่ได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสารประกอบการสอน เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาศาสตร์ เรื่อง หน่วย
เสียงในภาษาไทย

5.2 อินเทอร์เน็ต (Google และ YouTube)

5.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 2

6. การวัดและประเมินผล

ลำดับ	สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1	ความรู้ความเข้าใจ	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ ถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้น ไป
2	พฤติกรรมการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4	ประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามหลัก อิทธิบาท 4	แบบประเมิน พฤติกรรม	พฤติกรรมระดับดีขึ้น ไป
3	ผลงานกลุ่ม	ประเมินผลงาน	แบบประเมินผล งานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป

7. ผลการเรียนรู้

.....

.....

8. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ประจำวิชา)

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาศาสตร์ : หน่วยเสียงในภาษาไทย

คำชี้แจง ให้กากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดกล่าวถึงหน่วยเสียงถูกต้องที่สุด

- ก. เสียงจำนวนหนึ่งที่เป็นเสียงสามัญที่ใช้ในภาษา
- ข. เสียงในภาษาที่ใช้ในภาษาต่าง ๆ
- ค. เสียงจำนวนหนึ่งที่มีความหมายแน่นอน
- ง. เสียงที่มีใช้ในภาษาใดภาษาหนึ่ง

2. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของหน่วยเสียงสระ

- ก. เป็นเสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอโดยตรง
- ข. เสียงสระต่างกันตามลำดับของลิ้น
- ค. เสียงสระต่างกันเพราะลักษณะของริมฝีปาก
- ง. เสียงสระมีทั้งเสียงก้องและไม่ก้อง

3. ข้อใดเป็นสระเดี่ยวทั้งหมด

- ก. อี อี อี อี อัวะ อัว
- ข. เอะ เอ แอะ แอ อำ ไอ
- ค. เออะ เออ เอื้อะ เอื้อ อุ ู
- ง. โอะ โอ เอาะ ออ อี อี

4. ข้อใดไม่ใช่สระประสม

- ก. เอียะ เอีย
- ข. เอื้อะ เอื้อ
- ค. อัวะ อัว
- ง. เอะ เอ

5. ข้อใดเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิกทั้งหมด

- ก. ม (m)
- ข. น (n)
- ค. ง (ŋ)
- ง. ร (r)

6. ข้อใดเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ

ก. ฝ ฟ (f)

ข. ช ศ ษ ส (s)

ค. พ (p)

ง. ย (j)

7. ข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. พ (p)

ข. ก (kh)

ค. พ (ph)

ง. ต (th)

8. ข้อใดเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมที่เป็นหน่วยเสียงภาษาอังกฤษ

ก. ตร กว

ข. คล ขร

ค. คว พร

ง. บร ดร

9. “รักฉันนั้นเพื่อเธอ” ข้อความนี้มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเสียงกี่หน่วยเสียง ไม่นับเสียงซ้ำ

ก. 2 เสียง

ข. 3 เสียง

ค. 4 เสียง

ง. 5 เสียง

10. “วิเคราะห์เหตุเกิด” ข้อความมีเสียงวรรณยุกต์ตามข้อใด

ก. ต/ต/ส/อ

ข. ต/ท/ส/ท

ค. ต/ต/ส/ท

ง. ต/ต/ท/อ

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินพฤติกรรมโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มีความยินดีและพอใจในสิ่งที่เรียน					
2	มีความเพียรและมุ่งมั่นในเรื่องที่เรียน					
3	มีความสนใจในเรื่องที่เรียน					
4	เอาใจใส่การเรียนรู้					
5	การวิเคราะห์ใคร่ครวญเรื่องที่เรียนด้วยปัญญา					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 21-25 พฤติกรรมระดับดีมาก
- คะแนน 16-20 พฤติกรรมระดับดี
- คะแนน 10-15 พฤติกรรมระดับปานกลาง
- คะแนน 6-10 พฤติกรรมระดับน้อย
- คะแนน 1-5 พฤติกรรมระดับน้อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่	5	4	3	2	1
1	เต็มใจและพอใจ ตลอดการเรียนรู้	เต็มใจและ ยินดีกับ กิจกรรม การเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่	เต็มใจและยินดี กิจกรรม บาง กิจกรรม	เต็มใจ และยินดี เฉพาะเรื่องที่ ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
2	มีความเพียร และมุ่งมั่น ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ มีความเพียร และมุ่งมั่น	มีความเพียร และมุ่งมั่น ร้อยละ 50	มีความเพียร และมุ่งมั่น เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่มีความเพียร และมุ่งมั่น
3	สนใจ ตลอดการเรียนรู้	ส่วนใหญ่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้	สนใจ บางกิจกรรม	สนใจเฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
4	เอาใจใส่ การเรียนรู้ ตลอดการเรียน	ส่วนใหญ่ เอาใจใส่ การเรียนรู้	เอาใจใส่ บางกิจกรรม การเรียนรู้	เอาใจใส่ เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่เอาใจใส่ การเรียนรู้
5	วิเคราะห์ โครงสร้างเรื่อง ที่เรียน ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ ใช้ปัญหา วิเคราะห์ โครงสร้าง	ใช้ปัญหา วิเคราะห์ บางกิจกรรม	ใช้ปัญหา เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่ใช้ปัญหา วิเคราะห์ เรื่องที่เรียน

แบบประเมินการเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้กาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
2	วิธีเสนอผลงานเหมาะสม					
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม					
4	การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 17-20 ผลงานระดับดีมาก
- คะแนน 13-16 ผลงานระดับดี
- คะแนน 9-12 ผลงานระดับปานกลาง
- คะแนน 5-8 ผลงานต้องปรับปรุง
- คะแนน 1-4 ผลงานต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความถูกต้อง และความ สมบูรณ์	ครบถ้วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ ถูกต้อง	ถูกต้อง ครบถ้วน บางส่วน	บางส่วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ไม่ ถูกต้อง
2	วิธีนำเสนอ เหมาะสม	วิธีการ เหมาะสม	ส่วนใหญ่ เหมาะสม	บางส่วน เหมาะสม	ส่วนใหญ่ไม่ เหมาะสม	ทั้งหมดไม่ เหมาะสม
3	ความสามัคคี ภายในกลุ่ม	มีความสามัคคี ทุกคน	ส่วนใหญ่ สามัคคี	บางส่วน สามัคคี	ส่วนใหญ่ไม่ สามัคคี	ไม่สามัคคี
4	ผู้ฟังมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม เต็มที่ตลอด กิจกรรม	ส่วนใหญ่มี ส่วนร่วม	มีส่วนร่วม บางส่วน	ส่วนใหญ่ไม่ มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วน ร่วม

ใบความรู้ เรื่อง ระบบเสียง

ระบบหน่วยเสียง หมายถึง เสียงจำนวนหนึ่งที่เป็นเสียงสำคัญที่ใช้ในภาษา ซึ่งทำให้คำมีความหมายต่างกัน เช่น (จินดา งามสุทธิ, 2554)

/nuun/	นูน	/puun/	ปูน
/Sʋŋ/	ส่อง	/pʋŋ/	ป่อง

หน่วยเสียงในภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. หน่วยเสียงสระ
2. หน่วยเสียงพยัญชนะ
3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงสระ เป็นเสียงก้องที่เปล่งออกมาจากลำคอโดยตรงโดยไม่ถูกกักเสียงสระจะแตกต่างกันตามลำดับของลิ้น และลักษณะของริมฝีปาก เช่น

/i/	=	อิ	ลิ้นอยู่สูง ริมฝีปากไม่ห่อ
/aa/	=	อา	ลิ้นอยู่ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ
/oo/	=	โอ	ลิ้นอยู่กลาง ริมฝีปากห่อ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทย แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. หน่วยเสียงสระเดี่ยว คือ สระที่ออกเสียงผ่านอวัยวะในช่องปาก ในตำแหน่งเดียว แบ่งเป็น 18 หน่วย ดังนี้

สั้น 18 (รัสสระ)		ยาว 14 (ทึ่มสระ)	
อะ	/a/	อา	/a:/
อิ	/i/	อี	/i:/
อึ	/u/, /i/	อึ	/u:/
อุ	/u/	อู	/u:/
เอะ	/e/	เอ	/e:/
แอะ	/ɛ/	แอ	/ɛ:/
โอะ	/o/	โอ	/o:/
เอะ	/ɔ/	ออ	/ɔ:/
เออะ	/ə/, /ɤ/	เออ	/ə:/

สรุปลักษณะของสระเดี่ยว

ลักษณะสระ	สระหน้า		สระกลาง		สระหลัง	
ลักษณะรูปปาก	รี		รีปกติ		ห่อ (กลม)	
ลักษณะเสียง	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
ลักษณะลิ้นอยู่ในระดับสูง	อิ /i/	อี /i:/	อี /ɯ/	อี /ɯ:/	อุ /u/	อู /u:/
ลักษณะลิ้นอยู่ในระดับกลาง	เอะ /e/	เอ /e:/	เออะ /ə/,	เออ /ə:/	โอะ /o/	โอ /o:/
ลักษณะลิ้นอยู่ในระดับต่ำ	แอะ /ɛ/	แอ /ɛ:/	อะ /a/	อา /a:/	เอะ /ɔ/	ออ /ɔ:/

2. หน่วยเสียงสระประสม คือ การออกเสียงสระเดี่ยว 2 เสียง ซึ่งสระประสมแบ่งออกเป็น 6 เสียง ดังนี้

/i/ + /a/	>	/ia/	เอียะ
/ii/ + /aa/	>	/iia/	เอีย
/ɯ/ + /a/	>	/+a/	เอือะ
/ɯɯ/ + /a/	>	/++a/	เอือ
/u/ + /a/	>	/ua/	อัวะ
/uu/ + /a/	>	/uua/	อัว

ปัจจุบัน นักภาษาศาสตร์กล่าวว่า สระประสมมีเพียง 3 หน่วย คือ /iia/เอีย /++a/เอือ /uua/ อัว เพราะไม่มีคู่เทียบเสียง เนื่องจากสระประสมเสียงสั้นไม่มีตัวสะกดไม่ค่อยพบในภาษาไทย ส่วนใหญ่อาศัยรูป เอีย เอือ อัว มากกว่า

เสียงสระตามหนังสือหลักภาษาไทย พระยาอุปกิตศิลปสาร จัด ฤ ฤา ฤ ภา อำ ไอ ไอ เอา เป็นสระเกิน แต่ตามหลักภาษาศาสตร์ ไม่ถือว่าสระเหล่านี้ เป็นสระ เพราะมีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย ดังนี้

ฤ	มีเสียง	ร	ประสม
ฤา	มีเสียง	ร	ประสม
ฤ	มีเสียง	ล	ประสม
ภา	มีเสียง	ล	ประสม
อำ	มีเสียง	ม	ประสม

ไอ มีเสียง ย ประสม

ไอ มีเสียง ย ประสม

เอา มีเสียง ว ประสม

หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย มี 21 หน่วย คือ

/p/ ป /ph/ ผ พ ภ

/t/ ฏ ต /th/ ฐ ท ฒ ท ธ

/c/ จ /ch/ ฉ ช ฌ

/k/ ก /kh/ ข ฃ ค ฅ

/ʔ/ อ /b/ บ

/d/ ฎ ด

หน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก มี 3 หน่วย

/m/ ม

/n/ น ณ

/ɲ/ ง

หน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น มี 1 หน่วย

/l/ ล ฬ

หน่วยเสียงพยัญชนะกระแทก มี 1 หน่วย

/r/ ร

หน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก มี 3 หน่วย

/f/ ฟ ฝ

/s/ ซ ศ ษ ส

/h/ ห ฮ

หน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ มี 2 เสียง

/j/ ญ ย

/w/ ว

หน่วยเสียงพยัญชนะต้น แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เสียงพยัญชนะเดี่ยว หมายถึง หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์
ดังนี้

/p/ เช่น ปู ปี ป้อง
/t/ เช่น ตา โต เต่า
/c/ เช่น แจ้ง เจ้า จอม
/k/ เช่น เก่ง แก้ว ไก่
/?/ เช่น อ่อน อ้าง เอ๋ย
/ph/ เช่น ผ่อง พี่ ภู
/th/ เช่น ฐาน เฒ่า ที่ ธง
/ch/ เช่น ฉิ่ง ช้าง เฉลอ
/kh/ เช่น ขวด ค้า ฆ่า
/b/ เช่น บ้าน บ่อ บึง
/d/ เช่น เด็ก ดี โดย
/m/ เช่น ม้า มีด มอง
/n/ เช่น นาย นาง น่อง
/ŋ/ เช่น งม โง่ ง่าย
/l/ เช่น ลิ่น ลอง โลง
/r/ เช่น ร้าง เร่ง เรียน
/f/ เช่น ผีก ฟ้า เฝ้า
/s/ เช่น โซ่ เสรี สิ่ง
/h/ เช่น หิ้ว หาย โฮ
/j/ เช่น ย่า ยาย โย่ง
/w/ เช่น วึ่ง ว่าย วน

จะเห็นว่า หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 21 หน่วย ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นได้ทุก

หน่วยเสียง

2. เสียงพยัญชนะประสม คือ พยัญชนะทั้งสองตัวประสมกับสระเดียวกัน แบ่งเป็น 2
ประเภท คือ อักษรควบ และ อักษรนำ

2.1 อักษรควบคือ พยัญชนะต้นสองตัวประสมกับสระตัวเดียวกัน โดยพยัญชนะตัว
หลังจะเป็น ร ล ว เวลาออกเสียง จะออกเสียงเป็นพยางค์เดียวกัน เช่น ครบเครื่อง พลัด กวาง ฯลฯ
อักษรควบแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

2.1.1 อักษรควบแท้ คือ พยัญชนะสองตัว ออกเสียงควบกล้ำสนิทกันเป็นพยางค์เดียวในภาษาไทย มี 11 เสียง 15 รูป ดังนี้

1. กร /kr/	เช่น	กรีดกราย เกรียงไกร เคลื่อน
2. กล /kl/	เช่น	กลมเกลียว เกลือกกลิ้ง เคลื่อน
3. กว /kw/	เช่น	กว่า กว้าง กวัดแกว่ง
4. คร /khr/	เช่น	ครวญคราง ครอบครอง ครั่ง
ขร /khr/	เช่น	ขริ้ม เ خرอะ ขรุขระ
5. คล /khV/	เช่น	คล่องแคล่ว คลาดเคลื่อน โคลน
ขล /khV/	เช่น	ขลุ่ยขลุ่ย ขลุ่ย โขลก
6. คว /khw/	เช่น	เคว้งคว้าง คว้า ควาย
ขว /khw/	เช่น	ขวกไขว่ ไขว่ไขว่ ขวาง
7. ตร /tr/	เช่น	ตรอมตรม ตรากตรำ ไตร่ตรอง
8. พร /pr/	เช่น	ปรับปรุง แปร่ง โปรย
9. ปล /pl/	เช่น	เปลี่ยนแปลง เปลือก ปลุก
10. พร /phr/	เช่น	พรั่งพรั่ง พรวดพรวด เพรศแพร้ว
11. พล /phV/	เช่น	พลุกพล่าน พลับพลึง พลู
ผล /phV/	เช่น	ผลอง โผล่ ผลิ

คำยืมที่มาจากภาษาอังกฤษ มี 6 เสียง

บร /br/	เช่น	บริดจ์ เบรก บรันดี
บล /bl/	เช่น	บล็อก เบลล์ เบลเซอร์
ดร /dr/	เช่น	ดราฟต์ ดรัมเมเยอร์
ฟร /fr/	เช่น	ฟรี ฟรีโทส
ฟล /fl/	เช่น	แฟลต ฟลุต ฟลูออรีน
ทร /thr/	เช่น	ทรีมเป็ต แทร็กเตอร์

คำยืมมาจากภาษาสันสกฤต คือ

ทร /thr/	เช่น	อินทรา จันทรา จันทรปราดา

2.1.2 อักษรควบไม่แท้ แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.1.2.1 พยัญชนะต้นสองตัว ประสมกับสระตัวเดียวกัน พยัญชนะตัวหลังเป็น ร ล ว เวลาออกเสียง จะออกเสียงเฉพาะเสียงพยัญชนะตัวหน้าเพียงเสียงเดียว เช่น

จร	-	จริง
ชร	-	ไซร์

สร - สรวง เสร็จ สร้าง

ศร - เศร้า

คำยืมที่มาจากภาษาอื่น เช่น ศรี สรง โสรจ เป็นต้น

2.1.2.2 ทร ออกเสียงเป็นเสียง ซ เช่น ทรุตโทรม ทราบ ทราม ทราย อินทรี เป็นต้น

2.2 อักษรนำ คือ พยัญชนะต้นสองตัวประสมกัน สระตัวเดียวกัน เวลาออกเสียง จะต้องผันเสียงวรรณยุกต์ตามพยัญชนะตัวหน้า แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

2.2.1 อักษรสูง หรืออักษรกลาง นำอักษรเดี่ยว จะออกเสียงเป็นสองพยางค์ พยางค์หน้าออกเสียง “อะ” กึ่งเสียง และออกเสียงวรรณยุกต์ตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า อาทิตย

อักษรสูงนำอักษรเดี่ยว เช่น ไสว สมอง ขนมน ผวา ถนนวน ไถง ฉนวน ฯลฯ

อักษรกลางนำอักษรเดี่ยว เช่น ตลาด จมูก พรอท ตลก ฯลฯ

2.2.2 ห นำอักษรเดี่ยว ออกเสียงพยางค์เดียว และผันเสียงวรรณยุกต์ตามเสียง พยัญชนะตัวหน้า เช่น

ง - หงาย หงอน

ญ - ญิง ใหญ่ ญ้า

น - หน้า หนู หนอง

ม - หมอน หมอก หมู

ย - แหย หย่า

ร - รุหราร รรอก

ล - เหลวไหล หลงไหล

ว - แหว่ง หวาน แหวน

2.2.3 อ นำ ย มี 4 คำ คือ อย่า อยู่ อย่าง อยากร

นอกจากนี้ หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งตามฐานที่เกิด ได้ดังนี้

เสียง ฐาน	อโฆษะ	โโฆษะ	อโฆษะ	โโฆษะ
กัณฐะ (คอ)	ก ข ฃ	ค ศ ฌ ง	ห อ	ฮ
तालु (เพดาน)	จ ฉ	ช ช ฌ ญ	ศ	ย
มฤท (ปุ่มเหงือก)	ฎ ฏ ฐ	ฑ ฒ ณ	ษ	ร ฬ
ทันต (ฟัน)	ต ด ถ	ท ฑ น	-	ส ล
โอष्ठ (ริมฝีปาก)	บ ป ผ ฝ	พ ฟ ภ ม	-	ว

ข้อสังเกต หนังสือบางเล่ม ระบุว่า ไผท เผตียง ผดุง เผต็จ เถกิง เผอญ ผกา ผกาย ผอม ถกล สกนธ์ เสปีง เป็นอักษรนำ ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะไม่ตรงตามเกณฑ์ข้างต้น ดังนี้ เผตียง ผดุง เผต็จ เถกิง เผอญ ผกา ผกาย ผอม ถกล สกนธ์ เสปีง เป็นอักษรสูงนำ อักษรกลาง เวลาออกเสียงจึงไม่ผันเสียง วรรณยุกต์ตามพยัญชนะตัวหน้า

ไผท เป็น อักษรสูงนำอักษรคู่ เวลาออกเสียง จึงไม่ผันเสียงวรรณยุกต์ตามพยัญชนะตัวหน้า คำข้างต้นนี้ จึงเรียกว่า คำเรียงพยางค์ไม่ใช่อักษรนำ

หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย เป็นเสียงพยัญชนะท้าย ทำหน้าที่เป็นตัวสะกด มีทั้งหมด 8 แม่ คือ

1. เสียง /k/ เรียกว่า แม่กก ใช้รูปพยัญชนะ ก ข ค ฅ เป็นตัวสะกด เช่น จาก มุก มรรค เมฆ
2. เสียง /t/ เรียกว่า แม่กต ใช้รูปพยัญชนะ ด ต ถ ท ธ ฏ ฐ ฑ ฒ จ ช ซ ศ ษ ส เป็นตัวสะกด เช่น พลาด นิบาต นาค บาท พุท ภู ปรากฏ ครุฑ รัฐ วุฒิ พินิจ ก๊าซ พิศ พิษ พัสตุ
3. เสียง /p/ เรียกว่า แม่กบ ใช้รูปพยัญชนะ บ ป พ ภ ฟ เป็นตัวสะกด เช่น กลับ สาบ ภพ โลก ยีราฟ
4. เสียง /n/ เรียกว่า แม่กน ใช้รูปพยัญชนะ น ณ ญ ร ล ฬ เป็นตัวสะกด เช่น กาน กัณฑ์ กาญจน์ การ กาล กาฬ
5. เสียง /ŋ/ เรียกว่า แม่กง ใช้รูปพยัญชนะ ง เป็นตัวสะกดเดียว เช่น จุง ลุง ขลุง
6. เสียง /m/ เรียกว่า แม่กม ใช้รูปพยัญชนะ ม เป็นตัวสะกดเดียว เช่น พร้ม โสม พร้อม
7. เสียง /j/ เรียกว่า แม่เกย ใช้รูปพยัญชนะ ย เป็นตัวสะกดตัวเดียว เช่น เสี่ย เขย ขาย
8. เสียง /w/ เรียกว่า แม่เกว ใช้รูปพยัญชนะ ว เป็นตัวสะกดเพียงตัวเดียว เช่น พราว สาว ครัว

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งภาษาส่วนมากในโลกนี้ไม่ค่อยมี ทำให้ไทยเรา มีคำเพิ่มมากขึ้นโดยใช้วรรณยุกต์กำกับ ดังนั้น การใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์เป็นการสร้างคำวิธีหนึ่ง

เช่น ขาว ข่าว ข้าว

เสื่อ เสื่อ เสื่อ

ปา ป่า ป้า ป๊า ป๋า

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เป็นเสียงก้องที่มีระดับเสียงสูงต่ำคล้ายกับเสียงดนตรี ทำให้คำที่เราใช้มีเสียงไพเราะ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แบ่งออกเป็น 5 หน่วย คือ

1. / / - เสียงสามัญ เช่น จำ กรรม เปรม
2. /\ / - เสียงเอก เช่น ขาว จำ ออย่า
3. / ^ / - เสียงโท เช่น บ้าน สร้าง ค่า
4. / / / - เสียงตรี เช่น ป้า ฟ้า ล้า
5. / v / - เสียงจัตวา เช่น ป่า ขา สา

บรรณานุกรม

- จินดา งามสุทธิ. (2524). ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประยุทธ์ กุญชาดา. (2527). ภาษาไทยเชิงประยุกต์. เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 258.
กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูตาม
หลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
หน่วยที่ 3 เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาศาสตร์

1. สารสำคัญ

องค์ประกอบของภาษาศาสตร์ประกอบด้วยเสียง ซึ่งประกอบด้วย สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ หน่วยเสียง ที่เล็กที่สุด คือ ระบบเสียง ประกอบด้วย หน่วยเสียง เป็นหน่วยที่เล็กที่สุด และพยางค์ เกิดจากหน่วยเสียงรวมกันเป็นหน่วยคำที่ใหญ่ขึ้น พยางค์ ตามแนวภาษาศาสตร์ จำแนกตามโครงสร้างพยางค์ตามเสียง ซึ่งจำแนกโครงสร้างออกเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะต้นควบ สระ พยัญชนะสะกด และวรรณยุกต์ คำ ตามแนวภาษาศาสตร์ คำคำหนึ่ง สามารถจำแนกออกเป็น ส่วนย่อยได้อีก เรียกว่า หน่วยคำ หน่วยคำ คือ หน่วยที่เล็กที่สุดของคำที่มีความหมาย จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยคำอิสระ และหน่วยคำไม่อิสระ ส่วนประโยค ตามแนวภาษาศาสตร์ ถือว่า คำคำเดียวจัดเป็นประโยคได้ และความหมายเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาษาที่สำคัญ ช่วยให้เข้าใจคำหรือเนื้อหาตามที่มนุษย์ต้องการสื่อสารกัน สำหรับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ยินดีและพอใจ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งมั่นพยายาม และแน่วแน่ต่อการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และเอาใจใส่ในการร่วมกิจกรรมและใคร่ครวญ ทบทวนความรู้ อย่างรอบคอบ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ความหมายและองค์ประกอบของพยางค์
- 2.2 อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของคำได้
- 2.3 อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของประโยคได้
- 2.4 การวิเคราะห์ระบบความหมายได้
- 2.5 แสดงความยินดีและพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.6 มุ่งมั่นในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.7 มุ่งมั่นและมีสมาธิในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้
- 2.8 ใคร่ครวญ ไตร่ตรองในกิจกรรมการเรียนรู้ได้

3. สารการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายและองค์ประกอบของเสียง
- 3.2 ความหมายและองค์ประกอบของพยางค์
- 3.3 ความหมายและองค์ประกอบของคำ
- 3.4 ความหมายและองค์ประกอบของประโยค
- 3.5 ความหมายและองค์ประกอบของความหมาย
- 3.6 การแสดงความยินดีและพอใจ
- 3.7 ความมุ่งมั่นในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.8 ความมุ่งมั่นและมีสมาธิในการเรียนรู้
- 3.9 การใคร่ครวญและไตร่ตรองการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (กิจกรรมตามฉันทะ)

- 4.1 นักศึกษาช่วยกันหาคำที่ตนเองชื่นชอบมาคนละ 1 คำเช่นคำว่า “วัด” เป็นต้น จากนั้นแต่ละคนเสนอคำและความหมาย พร้อมให้เหตุผลประกอบจนครบทุกคน
- 4.2 อาจารย์และนักศึกษา สรุปประเด็นสำคัญและโยงเข้าสู่บทเรียน จากนั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้พร้อมอธิบายขั้นตอนการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะเริ่มจากการศึกษาเอกสารและสืบค้นข้อมูลทางออนไลน์ จากนั้นเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามขั้นตอนของวิริยะและจิตตะ

ขั้นการสอน (กิจกรรมตามวิริยะและจิตตะ)

- 4.3 แบ่งนักศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์ความหมายและองค์ประกอบดังนี้
 - 4.3.1 กลุ่มความหมายของพยางค์
 - 4.3.2 กลุ่มความหมายและองค์ประกอบของคำ
 - 4.3.3 กลุ่มความหมายและองค์ประกอบของประโยค
 - 4.3.4 กลุ่มความหมายและองค์ประกอบของความหมาย
- 4.4 นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษา วิเคราะห์ความหมายและองค์ประกอบตามที่ได้รับมอบหมาย โดยก่อนการศึกษาให้แต่ละคนตั้งจุดมุ่งหมายของงานว่าจะให้มีความสำเร็จและมีผลงานระดับดีขึ้นไป จากนั้นจึงสืบค้นข้อมูลจากเอกสารประกอบการสอนและอินเทอร์เน็ต
- 4.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวบรวมให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง จากนั้นจึงเตรียมตัวเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน
- 4.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามเกณฑ์ที่ได้ร่วมกันกำหนดดังนี้
 - 4.6.1 ความสมบูรณ์ของเนื้อหา 3 คะแนน

4.6.2 วิธีเสนอผลงานเหมาะสม 3 คะแนน

4.6.3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม 2 คะแนน

4.6.4 การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง 2 คะแนน

4.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน อาจารย์และตัวแทนของนักศึกษาจากกลุ่มร่วมกันประเมินและวิจารณ์ผลงาน พร้อมเสนอแนะข้อมูลและวิธีนำเสนอ

ขั้นสรุป (กิจกรรมตามวิมิงสา)

4.8 นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปสาระการเรียนรู้ (ร่วมกันตรวจสอบใคร่ครวญวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน) ถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสม

4.9 อาจารย์วิจารณ์และเสนอแนะข้อมูลจนครบทุกกลุ่ม

4.10 นักศึกษาทำแบบทดสอบ จากนั้นอาจารย์เฉลยและแจ้งผลการทดสอบ พร้อมประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสารประกอบการสอน เรื่อง องค์ประกอบสำคัญของภาษาศาสตร์ เรื่อง พยางค์ คำ ประโยค และความหมาย ใบงานที่ 1-4

5.2 การสืบค้นความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของภาษาศาสตร์จากอินเทอร์เน็ต

6. การวัดและประเมินผล

ลำดับ	สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1	ความรู้ความเข้าใจ	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2	พฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	ประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	แบบประเมินพฤติกรรม	พฤติกรรมระดับดีขึ้นไป
3	ผลงานกลุ่ม	ประเมินผลงาน	แบบประเมินผลงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป

7. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์ประจำวิชา

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินพฤติกรรมโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มีความยินดีและพอใจในสิ่งที่เรียน					
2	มีความเพียรและมุ่งมั่นในเรื่องที่เรียน					
3	มีความสนใจในเรื่องที่เรียน					
4	เอาใจใส่การเรียนรู้					
5	การวิเคราะห์ใคร่ครวญเรื่องที่เรียนด้วยปัญญา					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 21-25 พฤติกรรมระดับดีมาก
- คะแนน 16-20 พฤติกรรมระดับดี
- คะแนน 10-15 พฤติกรรมระดับปานกลาง
- คะแนน 6-10 พฤติกรรมระดับน้อย
- คะแนน 1-5 พฤติกรรมระดับน้อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่	5	4	3	2	1
1	เต็มใจและพอใจ ตลอดการเรียนรู้	เต็มใจและ ยินดีกับ กิจกรรม การเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่	เต็มใจและยินดี กิจกรรม บาง กิจกรรม	เต็มใจ และยินดี เฉพาะเรื่องที่ ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
2	มีความเพียร และมุ่งมั่น ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ มีความเพียร และมุ่งมั่น	มีความเพียร และมุ่งมั่น ร้อยละ 50	มีความเพียร และมุ่งมั่น เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่มีความเพียร และมุ่งมั่น
3	สนใจ ตลอดการเรียนรู้	ส่วนใหญ่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้	สนใจ บางกิจกรรม	สนใจเฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
4	เอาใจใส่ การเรียนรู้ ตลอดการเรียน	ส่วนใหญ่ เอาใจใส่ การเรียนรู้	เอาใจใส่ บางกิจกรรม การเรียนรู้	เอาใจใส่ เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่เอาใจใส่ การเรียนรู้
5	วิเคราะห์ โครงสร้างเรื่อง ที่เรียน ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ ใช้ปัญหา วิเคราะห์ โครงสร้าง	ใช้ปัญหา วิเคราะห์ บางกิจกรรม	ใช้ปัญหา เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่ใช้ปัญหา วิเคราะห์ เรื่องที่เรียน

แบบประเมินการเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้กาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
2	วิธีเสนอผลงานเหมาะสม					
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม					
4	การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 17-20 ผลงานระดับดีมาก
- คะแนน 13-16 ผลงานระดับดี
- คะแนน 9-12 ผลงานระดับปานกลาง
- คะแนน 5-8 ผลงานต้องปรับปรุง
- คะแนน 1-4 ผลงานต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความถูกต้อง และความ สมบูรณ์	ครบถ้วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ ถูกต้อง	ถูกต้อง ครบถ้วน บางส่วน	บางส่วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ไม่ ถูกต้อง
2	วิธีนำเสนอ เหมาะสม	วิธีการ เหมาะสม	ส่วนใหญ่ เหมาะสม	บางส่วน เหมาะสม	ส่วนใหญ่ไม่ เหมาะสม	ทั้งหมดไม่ เหมาะสม
3	ความสามัคคี ภายในกลุ่ม	มีความสามัคคี ทุกคน	ส่วนใหญ่ สามัคคี	บางส่วน สามัคคี	ส่วนใหญ่ไม่ สามัคคี	ไม่สามัคคี
4	ผู้ฟังมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม เต็มที่ตลอด กิจกรรม	ส่วนใหญ่มี ส่วนร่วม	มีส่วนร่วม บางส่วน	ส่วนใหญ่ไม่ มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วน ร่วม

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง องค์ประกอบที่สำคัญของภาษาศาสตร์

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบกาเครื่องหมาย X หน้าข้อเลือกตอบที่เห็นว่าถูกที่สุด

1. คำและพยางค์แตกต่างกันอย่างไร

ก. พยัญชนะ	ข. สระ
ค. ตัวสะกด	ง. ความหมาย*
2. คำว่า “รัก” มีโครงสร้างตามข้อใด

ก. พยัญชนะต้น+สระ+ตัวสะกด*	ข. พยัญชนะต้น+สระ+วรรณยุกต์
ค. พยัญชนะต้น+วรรณยุกต์+ตัวสะกด	ง. พยัญชนะต้น+สระ+วรรณยุกต์
3. ข้อใดไม่ปรากฏหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเสียง (Final Sound)

ก. จำ	ข. ใจ
ค. ไป	ง. ตัว*
4. ข้อใดมีเสียงวรรณยุกต์ตรี

ก. ม้า*	ข. ข้า
ค. หา	ง. ข้าว
5. ข้อใดไม่ใช่ความหมายนัยตรง

ก. หญ้า	ข. หมี
ค. ควาย*	ง. ม้า
6. ประโยคใดประกอบด้วย ประธาน+กริยา+กรรม

ก. เธอกินเร็วมาก	ข. เขากินข้าวอร่อยมาก*
ค. เธอนอนหลับฝันดี	ง. เธอสวยมาก
7. ข้อใดโครงสร้างประกอบด้วย ประธาน+กริยา+ขยายกริยา

ก. เขากินข้าวเร็วมาก*	ข. เขาตื่นนอนและแปรงฟัน
ค. เขากินข้าวแล้วไปโรงเรียน	ง. เธออยู่กับสามี
8. ข้อใดเป็นพยางค์ปิดทุกคำ

ก. คำโบราณไทยกล่าวขานไว้	ข. หากน้ำตาลเมาวางใกล้ยา
ค. เชื้อหรือมดเพียงเมียงมอง*	

ง. ไม่ยอมลงลิ้ม

9. คำคู่ใดมีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันทั้ง 2 พยางค์

ก. ไรฟัน ลอยฟ้า

ข. วันไหน ไหวหวั่น

ค. ช่างเหล็ก นอเลาะ*

ง. ชะตา กังขา

10. “เธอคือครู” โครงสร้างประโยคตรงกับข้อใด

ก. ประธาน+กริยา+กรรม

ข. ประธาน+กริยา

ค. ประธาน+กริยา+ขยายประธาน

ง. ประธาน+กริยา+กรรม

11. คำคู่ใดมีเสียงพยัญชนะต้นต่างกัน

ก. หน่ายแหนง เถรน้อย

ข. ควงแซน คว่าไขว่*

ค. ทรวดทรง ศีรษะ

ง. ฟ้าฮ่าม ฝ่ายหิน

12. เสียงพยัญชนะ “จ” ในคำคู่ใดเหมือนกัน

ก. มณฑา จัณทาล*

ข. บัณทิต ภูณทล

ค. ทันทฆาต มณฑป

ง. มณฑล บัณเฑาะว์

13. ข้อใดที่อ่านแบบอักษรควบทั้งหมด

ก. ผลีผลาม ปรุ*

ข. ปรักปรำ ขรม

ค. พลุ ปลัด

ง. ขวนขวาย ผลึก

14. ข้อใดเป็นประโยคซับซ้อน

ก. ฉันชอบเด็ก

ข. เด็กมาหาคุณเมื่อกี้

ค. ฉันชอบเด็กที่มาหาคุณเมื่อกี้*

ง. ฉันชอบกินขนมแต่น้องชอบกินข้าว

15. ข้อใดเป็นประโยคหลายกริยา
- ก. น้อยเอากล่องวางบนโต๊ะ*
 - ข. นักจิกหนอนอ้วน
 - ค. ม้าแก่กินหญ้าอ่อนอร่อย
 - ง. น้องอ่านหนังสือ
16. ข้อใดไม่ใช่ประโยคความรวม
- ก. กายเขาสบายแต่ใจเขาไม่สบาย
 - ข. ปีนี้ฝนตกชุกर्मจึงขายดีกว่าปีก่อน
 - ค. มะลิวัลย์น้องสาวของมาลิวัลย์เรียนและเล่นกีฬาเก่ง
 - ง. ผู้ไม่ประสงค์ออกนามบริจาคเงินสองแสนบาทให้โรงพยาบาล*
17. สำนวนไทยคู่ใดมีความหมายเหมือนกัน
- ก. ไม่รู้ทิศ ไม่รู้ทาง ไม่รู้ร้อน ไม่รู้หนาว
 - ข. ไม่รู้เหนือ ไม่รู้ใต้ ไม่รู้โอหนือหนือ*
 - ค. ไม่เออออห่อหมก ไม่อีนังซังขอบ
 - ง. ไม่ชอบมาพากล ไม่เป็นไล่เป็นพาย
18. สำนวนไทยในข้อใดมีความหมายใกล้เคียงกันมากที่สุด
- ก. ลิงได้แก้ว กิ้งก่าได้ทอง
 - ข. นกสองหัว เหยียบเรือสองแคม
 - ค. ฟันฝอยหาตะเข็บ กวนน้ำให้ขุ่น*
 - ง. ขมื่นกับปูน ชิงกักราชาก็แรง
19. ข้อใดใช้คำถูกต้องตรงตามความหมาย
- ก. ผมว่ากรณีนี้ยังมีอะไรเคลือบแคลงอยู่อีกมาก
 - ข. พนักงานคนใหม่พิมพ์หนังสือตกหายไปหลายวรรค
 - ค. ระวังกระเป๋าวัวดี ๆ นะ อย่าให้ใครฉกชิงเอาไปได้*
 - ง. อย่ามาพูดชมขวัญคนอื่นเลย เธอจะชอบบอกว่าตัวดีกว่าเพื่อน ๆ อยู่เรื่อย
20. ข้อใดมีคำที่ไม่ใช่ในความหมายเชิงอุปมา
- ก. ขัดตา ดิดตา สบตา*
 - ข. หัวใจ คูใจ ตัดใจ
 - ค. นางสิงห์ นางฟ้า นางมาร
 - ง. หน้ามิด หน้าม้า หน้าแตก

ใบความรู้ที่ 1

การวิเคราะห์พยางค์ตามแนวภาษาศาสตร์

การวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ตามแนวภาษาศาสตร์ มักกำหนดสัญลักษณ์หรืออักษรย่อ เพื่อช่วยให้วิเคราะห์โครงสร้างของพยางค์ได้สะดวก โดยสัญลักษณ์หรืออักษรย่อโครงสร้างพยางค์สรุปได้ ดังนี้

1. พยัญชนะต้น ใช้อักษรย่อ จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 ใช้อักษรย่อ C แทน พยัญชนะต้นเดี่ยว
 - 1.2 ใช้อักษรย่อ CC แทน พยัญชนะควบ
2. สระ ใช้อักษรย่อจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 ใช้อักษรย่อ V แทน สระเดี่ยวเสียงสั้น
 - 2.2 ใช้อักษรย่อ VV แทน สระเดี่ยวเสียงยาวและสระประสม (สระเลื่อน)
3. วรณยุกต์ ใช้ตัวเลขกำกับแทนระดับเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้
 - 0 แทนเสียงวรรณยุกต์สามัญ
 - 1 แทนเสียงวรรณยุกต์เอก
 - 2 แทนเสียงวรรณยุกต์โท
 - 3 แทนเสียงวรรณยุกต์ตรี
 - 4 แทนเสียงวรรณยุกต์จัตวา
4. พยัญชนะสะกด ใช้อักษรย่อ จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 4.1 ใช้อักษรย่อ N แทนพยัญชนะสะกดเสียงนาสิก หรือเสียงกึ่งสระ หรือที่เรียกว่า “กลุ่มคำเป็น” ได้แก่ น ม ย ว ง
 - 4.2 ใช้อักษรย่อ S แทนพยัญชนะสะกดเสียงกัก หรือที่เรียกว่า “กลุ่มคำตาย” ได้แก่

ก บ ด

แนวการวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ตามแนวภาษาศาสตร์ดังกล่าว สรุปเป็นขั้นตอนการพิจารณาโครงสร้างพยางค์ ได้แก่

1. จำแนกคำที่ต้องการวิเคราะห์ออกเป็นโครงสร้างพยางค์ ประกอบด้วย พยัญชนะต้น - สระ - พยัญชนะสะกด - วรณยุกต์
2. ใช้อักษรย่อแทนโครงสร้างของคำนั้น

ตัวอย่างการจำแนกโครงสร้างพยางค์

คำว่า “กิน” จำแนกโครงสร้างออกเป็นพยัญชนะต้น สระ พยัญชนะสะกด วรณยุกต์ คือ ก สระอิ น เสียงวรรณยุกต์สามัญ ซึ่งเขียนสัญลักษณ์เป็นอักษรย่อ คือ CVN⁰

คำว่า “ขว้าง” จำแนกโครงสร้างออกเป็นพยัญชนะต้น พยัญชนะควบ สระ พยัญชนะสะกด วรรณยุกต์ คือ ข ว ำ ง เสียงวรรณยุกต์โท ซึ่งเขียนสัญลักษณ์เป็นอักษรย่อ คือ CCVVN²

ข้อสังเกตสำคัญของการจำแนกโครงสร้างพยางค์ตามแนวภาษาศาสตร์ข้างต้นนี้ คือ การจำแนกโครงสร้างตามเสียงของพยางค์

ใบความรู้ที่ 2

การวิเคราะห์ชนิดของคำตามแนวภาษาศาสตร์

การวิเคราะห์ภาษาไทยมีผู้รู้อธิบายโดยอาศัยวิธีการทางภาษาศาสตร์ที่สำคัญในปัจจุบัน จำแนกตามเอกสารดังนี้

1. การวิเคราะห์ชนิดของคำตามแนวโครงสร้างภาษาไทย

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) จำแนกคำตามแนวภาษาศาสตร์โครงสร้าง โดยอาศัยหลักเกณฑ์การพิจารณา 2 ประเภท คือ ตำแหน่งและหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 การจำแนกคำโดยอาศัยเกณฑ์ตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์ คำว่า ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งที่คำแต่ละคำปรากฏอยู่ ซึ่งแนวคิดนี้ใช้ “กรอบประโยคทดสอบ” เหมือนของฟรีสเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งคำพูดออกเป็นหมวดคำ โดยยึดหลักว่า “คำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้ เป็นคำหมวดเดียวกัน”

คำในภาษาไทย จำแนกคำออกเป็นชนิดต่าง ๆ โดยใช้คำเรียกว่า “หมวดคำ” (Parts of Speech) ซึ่งหมวดคำจำแนกออกเป็น 26 หมวด สรุปได้ดังนี้

1. หมวดคำนาม คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่ง X ของกรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 1 ได้ ดังนี้

1 ก. x / แล้ว

1 ก. x กำลัง /

ตัวอย่าง 1 ก. ฝน ตก แล้ว

1 ก. ฝน กำลัง นอน

2. หมวดคำกริยากรรม คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่ง / ของกรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 1 ในข้อ 1 ก และ 1 ข ได้

ตัวอย่าง เด็กพอมแล้ว

เด็กกำลังพอม

3. หมวดกริยากรรม คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 2 ได้ ดังนี้

	2 ก.	นาม	_____	นาม	แล้ว
	2 ก.	นาม	กำลัง	_____	นาม
ตัวอย่าง	2 ก.	น้ำ	ทำ	กับข้าว	แล้ว
	2 ก.	น้ำ	กำลัง	ทำ	กับข้าว

4. หมวดกริยาทวิกรรม คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 3 ดังนี้

	3 ก.	นาม	_____	นาม	นาม	แล้ว
	3 ก.	นาม	กำลัง	_____	นาม	นาม
ตัวอย่าง	3 ก.	แม่	ให้	สตางค์	น้อง	แล้ว
	3 ก.	แม่	กำลัง	ให้	สตางค์	น้อง

5. หมวดคำกริยากรรมย่อย คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบคู่ที่ 4 ซึ่งคำหมวดนี้ปรากฏในตำแหน่งคำกริยากรรม วางอยู่หน้าคำว่า “กว่า, ที่สุด” ในประโยคเปรียบเทียบ

	(4)	นาม	_____	กว่า	นาม	แล้ว
ตัวอย่าง	(4)	น้อง	พอม	กว่า	พี่	แล้ว

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) อธิบายเกี่ยวกับข้อสังเกตคำกริยากรรมย่อย สรุปได้ว่า คำกริยากรรมย่อยนี้ คือ คำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่ขยายคำนามหรือเรียกว่าคำคุณศัพท์ โดยปรากฏในตำแหน่งคำกริยากรรม

6. หมวดคำคุณศัพท์ คือ คำที่ปรากฏหลังคำนาม โดยเป็นคำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม ได้แก่คำว่า ส่วนตัว เปลา่ ง่อย ไข้ หวัดปี ฯลฯ หรือคำเรียกสีบางสี ได้แก่ ขาว ชมพูด แดง เทา

ตัวอย่าง เขามีห้องส่วนตัว

7. หมวดคำช่วยหลังกริยา คือ คำที่ปรากฏแทนที่ทำคำว่า “แล้ว” ในกรอบประโยคทดสอบ 1 ก, 2 ก, 3 ก ได้แก่คำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว

1 ก	ฝน	ตก	แล้ว
2 ก	น้ำ	ทำ	กับข้าว อยู่
3 ก	ครู	บอก	คะแนน นักเรียน อยู่แล้ว

8. หมวดคำช่วยหน้ากริยา คือ คำที่ปรากฏแทนที่คำว่า “กำลัง” ในกรอบประโยคทดสอบ 1 ข, 2 ข, 3 ข

1 ข	ฝน	เพิ่ง	ตก
2 ข	น้ำ	เคย	ทำ กับข้าว
3 ข	ครู	จะ	บอก คะแนน นักเรียน

คำช่วยหน้ากริยามีจำนวน 31 คำ จำแนกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

8.1 ชนิดที่อยู่หน้าคำ “ไม่” มี 23 คำ ได้แก่คำว่า เกิด เกือบ กำลัง คง
ค่อนข้าง จวน จะ ชัก แสบ พลอย เพิ่ง มัก ย่อม ยัง อาจ ดูเหมือน คล้ายจะ ทำจะ หมายถึง เห็นจะ
แสนจะ ออกจะ จะได้

8.2 ชนิดที่อยู่หลังคำ “ไม่” มี 4 คำ ได้แก่คำว่า ค่อย น่า ได้ มัว

8.3 ชนิดที่อยู่หน้าหรือหลังคำว่า “ไม่” มี 4 คำ ได้แก่ ควร เคย ต้อง อยาก
ทั้งนี้ คำช่วยหน้ากริยาข้างต้นอาจจะปรากฏระหว่างคำกริยา 2 คำ ได้พบ
จำนวน 10 ได้แก่คำว่า เกือบ ค่อนข้าง ค่อย จวน จะ แสบ ต้อง เพิ่ง ยัง อยาก

9. หมวดคำปฏิเสธ มักใช้คำว่า “ไม่”

ตัวอย่าง แดด**ไม่**ออกเลย

10. หมวดคำหน้ากริยา เป็นคำที่ปรากฏหน้าคำกริยา มี 2 คำ คือ คำว่า ไป มา

ตัวอย่าง **ไป**ส่ง **มา**พบ

11. หมวดคำหลังกริยา เป็นคำที่ปรากฏหลังคำกริยา มี 11 คำ ได้แก่ คำว่า ไป
มา ขึ้น ลง เข้า ออก เสีย ไว้ เอา ให้ ดู เป็นต้น

ตัวอย่าง รีบ**ทำ****เข้า**

12. หมวดคำลงท้าย เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค หรืออาจ
ปรากฏในตำแหน่งท้ายส่วนของประโยค เช่นคำว่า ค่ะ คะ จ๊ะ เอะ ละ ละละ ครับ ไหม

ตัวอย่าง เหนื่อย**มาก****ไหม** คุณ

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) อธิบายเกี่ยวกับคำว่า ไหม สรุปได้ว่า คำว่า ไหม
เป็นคำลงท้ายได้ เพราะปรากฏในตำแหน่งท้ายของส่วนประโยคโดยใช้ต่อกริยาลึว่า “เหนื่อยมาก”

13. หมวดคำกริยาวิเศษณ์ เป็นคำที่ปรากฏหลังคำกริยาในตำแหน่งช่องว่างของ
กรอบประโยคทดสอบที่ 5 เช่นคำว่า จัง เหลือเกิน ออก ก่อน ด้วย อีก เรื่อย บ่อย หนอย เสมอ เอง
ทำไม ยังไง เท่าใด ฯลฯ

(5) นาม กริยากรรม _____

ตัวอย่าง เพื่อน มา **ก่อน**

14. หมวดคำพิเศษ เป็นคำที่ปรากฏต้น หรือระหว่างหน่วยประธานกับหน่วย
กริยาหรือท้ายประโยค ได้แก่คำว่า ปกติ ธรรมดา น่ากลัว โดยทั่วไป โดยทั่ว ๆ ไป ส่วนมาก ส่วนใหญ่
ที่จริง

ตัวอย่าง **ปกติ** เด็กคนนี้ซนเหลือเกินนะ

เด็กคนนี้ **ปกติ** ซนเหลือเกินนะ

เด็กคนนี้ซนเหลือเกินนะ **ปกติ**

15. หมวดคำสรรพนาม ถือว่าเป็นหมวดย่อยของคำนาม ซึ่งปรากฏตำแหน่งเดียวกับหมวดคำนามในกรอบประโยคทดสอบที่ 1

ตัวอย่าง หนู หิว แล้ว

คำสรรพนามในภาษาไทย จำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ 1) คำบอกบุรุษ อาทิ บุรุษที่ 1 (ผู้พูด) เช่นคำว่า ฉัน เรา อี๊ว ข้าพเจ้า ฯลฯ บุรุษที่ 2 (ผู้ที่พูดด้วย) เช่นคำว่า เธอ ตัว หนู ลื้อ นาย แก คุณ ฯลฯ และบุรุษที่ 3 (ผู้ที่เราพูดถึง) เช่นคำว่า เขา ท่าน เธอ หล่อน มัน ฯลฯ หรือ 2) คำเรียกเครือญาติ เช่น พ่อ แม่ ยาย พี่ ฯลฯ

รวมทั้งคำสรรพนามอื่น ซึ่งปรากฏในตำแหน่งหลังคำบุพบทในกรอบประโยคทดสอบที่ 5 เช่นคำว่า ใคร อะไร ไหน นี่ นั่น โน่น นี่ นั้น โน้น นั้น ฯลฯ ดังนี้

นาม ช่วยหน้ากริยา กริยากรรม บุพบท _____

ตัวอย่าง เรือ กำลัง เล่น ได้ อะไร

ข้อสังเกต วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) จัดคำเรียกเครือญาติอยู่ในหมวดคำสรรพนาม ซึ่งมีความแตกต่างจากพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) ที่กำหนดให้เป็นคำนาม เป็นผลมาจากความแตกต่างในแง่เกณฑ์การพิจารณา โดยวิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) ใช้เกณฑ์ตำแหน่ง ส่วนพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) ใช้เกณฑ์ความหมาย

16. หมวดคำลักษณนาม เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ 6 ดังนี้

(6) นาม _____ คุณศัพท์ นี้ กริยากรรม แล้ว

ตัวอย่าง บ้าน หลัง เก่า นี้ ซ่อม แล้ว

17. หมวดคำจำนวนนับ เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ 7 เช่น คำบอกตัวเลข และคำว่า บาง ทุก หลาย ก็ ครึ่ง ฯลฯ ดังนี้

(7) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม นาม _____ ลักษณนาม

ตัวอย่าง เพื่อน จะ ซื้อ หนังสือ 2 ตัว

18. หมวดคำลำดับที่ เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ 8 เช่นคำว่า ที่หนึ่ง ที่สอง หนึ่งเดียว แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง ดังนี้

(8) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม นาม ลักษณนาม _____

ตัวอย่าง พ่อ พี่ ปลุก บ้าน หลัง หนึ่ง

19. หมวดคำหน้าจำนวน เป็นคำที่ปรากฏหน้าคำจำนวนนับในกรอบประโยคทดสอบที่ 7 เช่นคำว่า อีก สัก ทั้ง ตั้ง เพียง ประมาณ เกือบ เกือบ ๆ ราว ราว ๆ ฯลฯ

ตัวอย่าง เพื่อนจะซื้อหนังสืออีก 2 เล่ม

20. หมวดคำหลังจำนวน เป็นคำที่ปรากฏหลังคำลักษณนามในกรอบประโยคทดสอบที่ 7 เช่นคำว่า เศษ เศษ ๆ กว่า กว่า ๆ เท่านั้น ครึ่ง พอดี ถ้วน ฯลฯ

ตัวอย่าง เพื่อนจะซื้อผ้า 2 หลา**เศษ**

21. หมวดคำบอกกำหนดเสียงโท เป็นคำที่ปรากฏแทนตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ 9 ได้แก่คำว่า นี่ นั้น โนน นุ่น ดังนี้

(9) นาม จำนวนนับ ลักษณนาม _____ กริยากรรม ช่วยหลังกริยา

ตัวอย่าง เสื้อ สอง ตัว **นี้** เก่า แล้ว

22. หมวดคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา อาจปรากฏหลังคำนามหรือมีคนลักษณนามคั่นอยู่ เช่นคำว่า นี่ นั้น โนน นุ่น ไหน อื่น อื่น ๆ ไต ต่าง ๆ

ตัวอย่าง ของชนิด**ต่าง ๆ**

23. หมวดคำบอกเวลา เป็นคำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลา จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

23.1 หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ 1 เป็นคำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาตามลำพังได้ มีจำนวน 23 คำ ได้แก่คำว่า กลางคืน กลางวัน ค่ำ เช้า เช้า ๆ ต่อไป ต่อมา ตะกี้ เทียง เทียง ๆ บ่าย บ่าย ๆ ปัจจุบัน ปีกลาย เย็น เย็น ๆ แรก ๆ สาย ๆ หน้าฝน หน้าร้อน หน้าแล้ง หน้าหนาว และใหม่ ๆ

23.2 หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ 2 เป็นคำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาตามลำพังไม่ได้ เช่นคำว่า ก็ ก่อน ช่างขึ้น ครั้ง คราว เดือน ตอน ปี พรุ้ง พุ่ม เทอม นาที โบราณ ประเดี๋ยว เมื่อ โมง ยาม ระหว่าง ระยะ แรก วันจันทร์ เดือนกราคม ฯลฯ

24. หมวดคำบุพบท เป็นคำที่ปรากฏหน้าคำนาม หรืออาจปรากฏระหว่างคำกริยากับคำนาม ในกรอบประโยคทดสอบ 10 ได้แก่คำว่า บน ข้าง นอก ใน เหนือ กลาง ตรง แถว ตลอด กับ แต่ หลัง หน้า ตาม กว่า ฯลฯ ดังนี้

(10) นาม ช่วยหน้ากริยา กริยากรรม _____ นาม

ตัวอย่าง เรือ กำลัง แล่น **ใต้** สะพาน

25. หมวดคำเชื่อมนาม เป็นคำที่ปรากฏระหว่างคำนาม 2 คำ มีจำนวน 4 คำ ได้แก่ คำว่า กะ กับ หรือ ของ

ตัวอย่าง ช้อน**กะ**ส้อม

26. หมวดคำเชื่อมอนุพากย์ ได้แก่คำว่า เพราะ เลย แต่ หลังจาก

ตัวอย่าง เธอซื้อข้าวสองจาน**เพราะ**เพื่อนฝากซื้อ

ประเภทที่ 2 การจำแนกคำโดยอาศัยเกณฑ์ “หน้าที่” ของคำในประโยคเป็นเกณฑ์
คำอาจจำแนกตามหน้าที่ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 1) คำหลัก กับ 2) คำ
ไวยากรณ์ สรุปได้ดังนี้

1. คำหลัก คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยคตามลำพังในประโยคเริ่มได้
คำหลักแบ่งเป็น 7 หมวด ได้แก่ คำนาม กริยากรรม กริยากรรมกริยา กริยาวิกรรม คำสรรพนาม คำ
บอกเวลาประเภทที่ 1 และคำพิเศษ

2. คำไวยากรณ์ คือ คำที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยค ตามลำพัง
ในประโยคเริ่มได้ ต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำหลักเท่านั้น คำไวยากรณ์แบ่งเป็น 2 จำพวก คือ คำขยาย
กับ คำเชื่อม

2.1 คำขยาย จำแนกเป็นคำขยายนาม และคำขยายกริยา ดังนี้

2.1.1 คำขยายนาม แบ่งเป็น 11 หมวด ได้แก่ คำลักษณนาม
คำคุณศัพท์ คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำบอกกำหนดเสียงโท คำบอก
กำหนดเสียงตรีและจัตวา คำบอกเวลาประเภทที่ 2 คำลงท้าย และคำพิเศษ

2.1.2 คำขยายกริยา แบ่งเป็น 7 หมวด ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยา คำ
ช่วยหลังกริยา คำปฏิเสธ คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำกริยาวิเศษณ์ และคำลงท้าย

2.2 คำเชื่อม ประกอบด้วย 3 หมวด ได้แก่ คำเชื่อมนาม คำเชื่อมอนุพจน์
และคำบุพบท

ใบความรู้ที่ 3

แนวการวิเคราะห์ชนิดของประโยคตามแนวภาษาศาสตร์

การวิเคราะห์ภาษาไทยมีผู้รู้ธิบายโดยอาศัยวิธีการทางภาษาศาสตร์ที่สำคัญในปัจจุบัน
จำแนกตามเอกสารดังนี้

1. วิธีที่ 1 การแบ่งประโยคตามเกณฑ์ความหมายและสถานการณ์ที่ใช้ประโยคจำแนก
เป็น 2 ประโยค คือ

1.1 ประโยคเริ่ม คือ ประโยคที่ใช้เมื่อเริ่มต้นบทสนทนาและผู้ฟังเข้าใจความหมายได้
ทันที โดยไม่ต้องอาศัยคำพูดที่มาก่อน

1.2 ประโยคไม่เริ่ม คือ ประโยคที่ใช้เริ่มต้นบทสนทนาไม่ได้ ต้องใช้เป็นประโยคตาม
เนื่องจากผู้ฟังไม่อาจเข้าใจความหมายได้ในทันที มักเป็นประโยคที่มีข้อความไม่ครบบริบูรณ์ ตัวอย่าง

ก. เธอเคยไปลพบุรีไหม (ประโยคเริ่ม)

ข. เคยไป (ประโยคไม่เริ่ม)

2. วิธีที่ 2 การแบ่งประโยคตามเกณฑ์ลักษณะโครงสร้างเป็นหลัก จำแนกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ ประโยคสามัญ ประโยคซับซ้อน ประโยคผสม และประโยคเชื่อม ดังนี้

2.1 ประโยคสามัญ คือ ประโยคที่มีส่วนประกอบส่วนเดียวหรือหลายส่วนเรียงเป็น โครงสร้างของประโยคเริ่มที่มีส่วนมูลฐาน มี 12 แบบ คือ

2.1.1	อ	เช่น เหนื่อย	หนาวจังนะ
2.1.2	ป อ	เช่น ฝน ตก	ผ้า แห้งแล้ว
2.1.3	อ ป	เช่น เหนื่อยไหม คุณ	สูงจังนะ ผู้ชายคนนั้น
2.1.4	ส ต	เช่น หิว น้ำ	ได้ยิน เสียงเด็กร้อง
2.1.5	ป ส ต	เช่น คน เคาะ ประตู	คุณ อยากดื่ม อะไร
2.1.6	ต ป ส	เช่น ยา น่อง เพิ่งทาน	ผักนี้ แม่ครัว ยังไม่ได้ล้าง
2.1.7	ท ป ต ร	เช่น กำลังจะสอนหนังสือ	น่าจะบอก ชาวดี ฉันท
2.1.8	ป ท ต ร	เช่น พี่ ป้อน ข้าว	น้อง ใคร จะสอน หนังสือ เรา
2.1.9	ต ป ท ร	เช่น คะแนน ครู	ยังไม่ได้บอก เด็กกลุ่มนี้
2.1.10	ร ป ท ต	เช่น คนขี่เกียจ ใคร	จะอยากให้ รางวัล
2.1.11	นด	เช่น พี่	แม่จำ
2.1.12	นด นด	เช่น นี่ ปากกาใคร	โน่นแนะ โรงเรียนของลูก

ส่วนลักษณะโครงสร้างของประโยคไม่เริ่มอาจมีโครงสร้างแบบเดียวกับประโยคเริ่ม ได้ทั้ง 12 แบบ และอาจมีโครงสร้างตามแบบประโยคไม่เริ่มได้อีก 8 แบบ ดังนี้

1.	ส	เช่น ยังไม่yakซื้อ	จะใช้แล้ว
2.	ป ส	เช่น ฉันทยังไม่yakซื้อ	เขาจะใช้แล้ว
3.	ท	เช่น ทวงแล้ว	ยังไม่ได้ทอน
4.	ป ท	เช่น ฉันททวงแล้ว	ผมยังไม่บอกเลย
5.	ท ต	เช่น ไม่รู้จะให้อะไร	จะขายหลังไหน
6.	ป ท ร	เช่น แม่จะถวายสบู่นี้	เขาขายบ้านอย่างเดียว
7.	ท ร	เช่น ต้องถามพ่อ	ไม่yakสอนผู้ใหญ่
8.	ป ท ร	เช่น เขาไม่เคยบอกขายผม	เขาจะให้แฟนเขา

ส่วนของประโยคนี้อาจสามารถสับที่หรือย้ายที่ได้ โดยหน่วยกรรมตรงหรือกรรมรองมัก ย้ายที่มาปรากฏอยู่ต้นของประโยคหรือหน้าหน่วยประธานเสมอ และหน่วยประธานบางประโยค สามารถย้ายที่อยู่หน้ากริยาบางคำได้โดยที่ความหมายของประโยคไม่เปลี่ยน

2.2 ประโยชน์ซ้อน คือ ประโยชน์ที่ประกอบด้วยอนุพากย์ต่างชนิดกัน 2 อนุพากย์ขึ้นไปและอาจมีโครงสร้างคล้ายกับประโยคสามัญ

ตัวอย่าง ฉันทชอบเด็ก ที่มาหาคุณเมื่ออีก
(อนุพากย์หลัก) (อนุพากย์คุณศัพท์)

2.3 ประโยคผสม คือ ประโยคที่ประกอบด้วยอนุพากย์หลักตั้งแต่ 2 อนุพากย์ขึ้นไป และไม่สามารถวิเคราะห์ออกเป็นโครงสร้างต่าง ๆ ได้

ตัวอย่าง เธอจะอยู่กับฉัน หรือว่าจะอยู่ที่นี้
(อนุพากย์หลัก) (อนุพากย์หลัก)

2.4 ประโยคเชื่อม คือ ประโยคสามัญชนิดไม่เริ่มที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อม เช่น

ประโยคเริ่ม	ขวัญตาต้องมานะ
ประโยคไม่เริ่ม	ถ้าเขาไม่มาละ

การวิเคราะห์ชนิดของประโยคตามแนวไวยากรณ์ไทย

นววรรณ พันธุมธา (2554) กล่าวถึงชนิดของประโยค จำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประโยคไวยากรณ์ ประโยคกริยาเดี่ยว ประโยคหลายกริยา และประโยคความรวม สรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ไร้ภริยา

ประโยคไรรักิรียา คือ ประโยคที่มีหน่วยนาม 2 หน่วย โดยอาจมีหน่วยเชื่อมหรือหน่วยเสริมอยู่หรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง กว๊วยเดี่ยวราคา 20 บาท

2. ประโยคกริยาเดียว

ประโยคกริยาเดียว คือ ประโยคที่มีหน่วยกริยา 1 หน่วย โดยอาจมีหน่วยนาม 1 หน่วย หรือมากกว่านั้น และอาจมีหน่วยเสริมอยู่หรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง ช่างทำโต๊ะ

นอกจากนี้หน่วยนามในประโยคกริยาเดียว อาจมีกรรมหรือปัจจัยเกี่ยวข้องแทรก
อยู่ระหว่างหน่วยกริยาได้

ตัวอย่าง เขาเปิดประตูออก

3. ประโยคหลายกริยา

ประโยคหลายกริยา คือ ประโยคที่มีหน่วยกริยาซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจนแยกออกจากกันไม่ได้ ซึ่งหน่วยกริยาที่แยกจากกันไม่ได้จะมีคำกริยาที่มีลักษณะพิเศษ คือ เมื่อปรากฏตามลำพังกับเมื่อมีคำกริยาอื่นตามความหมายจะต่างกัน

ตัวอย่าง ก. น้อยเอากล่องวางบนโต๊ะ

ข. น้อยเอาจ่อง น้อยวางกล่องบนโต๊ะ

ตัวอย่างดังกล่าวพบคำกริยา เอา...วาง ถือเป็นประโยคหลายกริยา เนื่องจากคำกริยาทั้งสองปรากฏคำร่วมกันตามตัวอย่าง ก หรือปรากฏตามลำพัง ตามตัวอย่าง ข โดยมี ความหมายต่างกัน

ผู้รู้บางท่านที่ถือว่าคำว่า ให้ ถูก เป็นคำช่วยกริยา แต่ นววรรณ พันธุเมธา (2554) จัดเป็นคำกริยา ซึ่งไม่สามารถอยู่ตามลำพังได้ ต้องมีกริยาอื่นแสดงความสัมพันธ์ ดังนั้น คำกริยาที่มีคำว่า ให้ ถูก ปรากฏในประโยค และประกอบร่วมกับคำกริยาอื่น จึงถือว่าเป็นประโยคหลายกริยาได้

ตัวอย่าง น้อยถูกแม่ตี

ข้อสังเกตอย่างง่าย คือ ประโยคหลายกริยาให้พิจารณาคำกริยาในประโยค ซึ่งต้องมีอย่างน้อย 1 คำที่ประกอบด้วยคำว่า เอา ให้ ถูก ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า น้อยถูกแม่ตี พบคำว่า ถูก...ตี สะท้อนการใช้คำกริยาว่า เอา ประกอบร่วมกับคำกริยาว่า ตี

4. ประโยคความรวม

ประโยคความรวม คือ ประโยคที่มีหน่วยกริยาเรียงรวมกันอยู่ ข้อสังเกตของลักษณะโครงสร้างประโยคความรวมคือ จะมีหน่วยกริยา 2 หน่วยขึ้นไป โดยหน่วยกริยานั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งลักษณะโครงสร้างประโยคความรวมมีดังนี้

4.1 ประโยคความรวมที่มีกริยาเรียงติดต่อกัน หรือมีคำคั่นระหว่างคำกริยา

ตัวอย่าง นิดนั่งอ่านหนังสือ

แม่ครัวปอกกระเทียมหั่นรากผักชี

4.2 ประโยคความรวมที่มีหน่วยเชื่อม

ตัวอย่าง น้อยอาบน้ำแล้วแต่งตัวอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ลักษณะประโยคความรวมที่มีหน่วยเชื่อมนั้นพบข้อสังเกต คือ ประโยคต้องมีลักษณะยาวติดต่อกัน หากเป็นประโยคที่มีการแบ่งเป็นวรรคตอนถือเป็นประโยคกริยาเดียว

ตัวอย่าง ก. ฉันชอบก๋วยเตี๋ยวต้มยำกึ่งมากแต่กินได้น้อยเพราะมีรสเผ็ดมากเกินไป

ข. ฉันชอบก๋วยเตี๋ยวต้มยำกึ่งมาก แต่กินได้น้อย เพราะมีรสเผ็ดมากเกินไป

ประโยคข้างต้นถือว่า ประโยค ก จัดเป็นประโยคความรวม ส่วนประโยค ข จัดเป็นประโยคกริยาเดียว 3 ประโยค โดยลักษณะของทั้งสองประโยคที่มีความหมายเหมือนกัน คือ มีหน่วยกริยาและหน่วยเชื่อมประกอบ แต่มีความต่างกันคือ การแบ่งวรรคตอนของประโยค

5. ประโยคซับซ้อน

ประโยคซับซ้อน เป็นประโยคที่มีส่วนขยายในหน่วยนามและหน่วยกริยา จำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประโยคไกรกริยาซับซ้อน ประโยคกริยาเดียวซับซ้อน ประโยคหลายกริยาซับซ้อน และประโยคความรวมซับซ้อน โดยความซับซ้อนของประโยค ปรากฏลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

5.1 มีส่วนขยายในหน่วยนามหรือหน่วยกริยา

ตัวอย่าง	นาคิมลูกเขยท่านทูตมั่งอายุ 40 ปี	ประโยคไกรกริยาซับซ้อน
	ยายใจทอดปลาเก่งจริง ๆ	ประโยคกริยาเดี่ยวซับซ้อน

5.2 มีประโยคเป็นส่วนขยายในหน่วยนามหรือหน่วยกริยา โดยมีหน่วยเชื่อม อาทิ แล้ว หรือ เพราะ ที่ ซึ่ง อัน ว่า เป็นตัวเชื่อม

ตัวอย่าง	ดอกไม้ที่อยู่ในส่วนหลังบ้านบานสะพรั่ง	ประโยคกริยาเดี่ยวซับซ้อน
	แม่ให้น้อยซื้อเค้กลาวาหรือเค้กส้ม	ประโยคหลายกริยาซับซ้อน
	น้องชอบนั่งกินปลาที่นั่งบนก้อนหินสีขาว- มีรสชาตินุ่มมาก	ประโยคความรวมซับซ้อน

ข้อสังเกตสำคัญเกี่ยวกับประโยค พบว่า นววรรณ พันธุเมธา (2554) มีการจำแนกประเภทของประโยคแตกต่างจากพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) และวิจิตร ภาณุพงศ์ (2541) ในแง่การเพิ่มโครงสร้างประโยค คือ ประโยคไกรกริยา รวมทั้งมีแนวคิดที่ว่า โครงสร้างประโยคย่อยหรืออนุประโยคถือเป็นเพียงส่วนขยายเท่านั้น มิได้จัดเป็นสังกรประโยคตามกรอบแนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) หรือประโยคความซ้อนตามกรอบแนวคิด วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541)

ใบความรู้ที่ 4

ระบบความหมาย

ความหมาย (Meaning) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาษา ที่มีความสำคัญ เนื่องจากความหมายมีความสัมพันธ์กับหน่วยต่าง ๆ อาทิ คำ ประโยค ข้อความ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจคำหรือเนื้อความที่ต้องการสื่อสารของมนุษย์ การศึกษาความหมายตามแนวภาษาศาสตร์นั้นสามารถศึกษาได้หลายวิธี อาทิ วิชาอรรถศาสตร์ (Semantics) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาความหมายของโครงสร้างภายในของภาษา เช่น คำ วลี ประโยค หรือการศึกษาเชิงวจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) เป็นการศึกษาความหมายเกี่ยวกับการใช้ภาษาตามบริบท สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ประเภทของความหมาย

ความหมายระดับคำ (Word meaning) จำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. ความหมายหลัก (Literal meaning) คือความหมายแก่นหรือความหมายประจำของคำ ซึ่งชี้ไปถึงสิ่งที่อ้างอิง โดยที่เจ้าของภาษาเข้าใจร่วมกันได้

ตัวอย่าง ฉันชอบกินส้มตำ

คำว่า ส้มตำ เป็นความหมายหลัก มีความหมายว่า ของกินชนิดหนึ่งที่นำมะละกอ มาตำผสมรวมกับเครื่องปรุง มีรสชาติเปรี้ยว

2. ความหมายเปรียบเทียบ (Figurative meaning) คือความหมายที่เกิดจากการนำไป เปรียบกับคุณสมบัติบางอย่างของความหมายหลัก หรือความหมายตรงตามตัวอักษร

ตัวอย่าง ข้อสอบภาษาไทยนี้หยาบมากนะ

คำว่า หยาบ มีความหมายหลักว่า สัตว์ชนิดหนึ่ง มีกีบคู่ ตัวอ้วน หายอาหาร โดยใช้ จมูกคุ้ย โดยคำว่า หยาบ ในที่นี้มีความหมายเปรียบเทียบคือ ง่าย

3. ความหมายโดยนัย (Connotative meaning) คือความหมายที่มีลักษณะที่แฝง ร่วมกับความหมายตรง บางตำราเรียกว่า “ความหมายแฝง” โดยอาจเกิดจากลักษณะการใช้ภาษาทาง อารมณ์ ความรู้สึกและสังคม ดังที่ Leech (1985) อธิบายสรุปไว้ดังนี้

3.1 ความหมายแฝงเชิงอารมณ์ (Affective meaning หรือ Emotive meaning) เป็นความหมายของคำที่แฝงเพื่อบอกอารมณ์และทัศนคติของผู้ใช้ภาษา

ตัวอย่าง คุณยังเด็กเกินไปสำหรับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ

ความหมายตรงของคำว่า เด็ก หมายถึง คนที่มีอายุน้อย แต่ประโยคนี้คำว่า เด็ก มีความหมายแฝงคือ ผู้ที่มีอายุน้อยที่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอต่อการ ทำงานในตำแหน่งบริหาร

3.2 ความหมายชวนคะนิง (Reflected meaning) คือ คำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง มีการเชื่อมโยงไปยังอีกความหมายหนึ่ง เช่นคำว่า “เหี้ย” มีความหมายตรงว่า สัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ ตัวอ้วนใหญ่สีน้ำตาลเข้ม หางยาว อาศัยและหากินใกล้น้ำ เป็นผลให้ผู้ได้ยินคำนี้จึงเกิดความรู้สึก ถึงสิ่งไม่ดีหรือน่ารังเกียจ

ความหมายประเภทนี้อาจรวมไปถึง “คำต้องห้าม” (Taboo word) ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในเชิงลบได้ จึงทำให้ผู้ใช้ภาษาเลี่ยงที่จะไม่กล่าวถึงคำ ด้วยการใช้คำที่สุภาพหรือการผวน คำ หรือการเลือกใช้คำที่เรียกว่า คำรื่นหู หรือคำเลี่ยง (Euphemism) แทน เช่น หากต้องการไป อุจจาระ เราไม่อาจกล่าวอย่างตรงไปตรงมา จึงเลี่ยงไปใช้คำว่า ไปห้องน้ำ แทน

นอกจากนี้ยังรวมคำที่เป็นคำพ้องรูป (Homonym) ทำให้ผู้ฟังนึกถึงไปอีก ความหมายทั้งในเชิงบวกและลบ คำลักษณะนี้มักสัมพันธ์กับความเชื่อค่านิยมของคนในสังคม เช่น การทำบุญของคนไทย มักใช้ขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เนื่องจากมีคำไปพ้องความหมายกับ วัตถุที่มีค่าอย่างทอง เป็นต้น

3.3 ความหมายแฝงเชิงสังคม (Social meaning) เป็นความหมายแฝงของคำที่เกิด จากการใช้ภาษาในสังคมที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพทางสังคม ลำดับชั้นทางสังคมหรือปัจจัยทาง สังคมอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ อาชีพ ของผู้พูดและผู้ฟัง อาทิ ภาษาถิ่น ระดับภาษา ภาษาเฉพาะ เช่น

ภาษาโฆษณา ภาษาวិทยาศาสตร์ ฯลฯ อย่างคำว่า “กิน” ใช้กับคนที่สนิทกัน แต่ใช้คำว่า “ทาน” กับคนที่ไม่สนิทกัน คำทั้งหมดนี้มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่มีความหมายต่างกันในระดับความสุภาพทางภาษา

ตัวอย่าง แดงไปกินข้าวกัน (ใช้คำว่า กิน กับบุคคลที่สนิท)

สมหญิงเราไปทานข้าวกัน (ใช้คำว่า ทาน กับบุคคลที่ไม่สนิท)

ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ

เมื่อพิจารณาด้วยวิธีเปรียบเทียบระหว่างคำในภาษาพบว่า คำแต่ละคำมักมีความสัมพันธ์กันทางความหมายกับคำอื่นเสมอ เป็นผลให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำได้ชัดเจนขึ้น คำที่มีความหมายสัมพันธ์กัน (Lexical relations) สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. คำพ้องความหมาย (Synonymy)

คำพ้องความหมาย คือ คำสองคำซึ่งมีรูปศัพท์แตกต่างกัน แต่ความหมายมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ราษฎร-ประชาชน ย่าง-เดิน ตีน-เท้า

ความสัมพันธ์ของคำประเภทนี้พบข้อสังเกตของ Palmer (1976) ซึ่งเสนอว่า คำพ้องความหมายมิได้มีอยู่อย่างแท้จริง เพราะเป็นไปได้ยากที่รูปคำ 2 รูป ในภาษาจะมีความหมายเหมือนกันทุกประการ โดยคำทั้งสองรูปย่อมอาจมีความแตกต่างทางความหมายอยู่ ซึ่งความต่างทางความหมายในคำพ้องความหมายพบ 5 วิธี ได้แก่

1.1 คำพ้องความหมายที่มีภาษาย่อยต่างกัน

ตัวอย่าง โกรธ (ภาษากลาง) สุน (ภาษาอีสาน) โชด (ภาษาเหนือ) หวิบ (ภาษาใต้)

1.2 คำพ้องความหมายที่มีระดับภาษาหรือรูปแบบต่างกัน

ตัวอย่าง ความแตกต่างระหว่างระดับภาษาทางการกับภาษาปาก

เขาชอบ รับประทาน สัมตำถาดมาก (ภาษาทางการ)

เขาชอบ กิน สัมตำถาดมาก (ภาษาปาก)

1.3 คำพ้องความหมายที่ให้ความรู้สึกของผู้พูดที่ต่างอารมณ์กัน

ตัวอย่าง วันนี้ ใบหน้า เธอดูไม่สดชื่นเลย

วันนี้ หน้าหน้าเธอดูไม่สดชื่นเลย

1.4 คำพ้องความหมายที่มีภาวะการเกิดคู่กับคำอื่น พบในประเภทคำวิเศษณ์หรือบางตำราเรียก คำขยาย ซึ่งมีความหมายว่า “มาก” หรือ “จัด” เช่น เค็มมาก-เค็มปี๋ แดงจัด-แดงแปร์ด

ตัวอย่าง หมูจานนี้เค็มปี๋

1.5 คำพ้องความหมายที่มาจากคำคันในพจนานุกรม วิธีการค้นหาคำด้วยพจนานุกรมนี้จะช่วยให้พบคำพ้องทางความหมายได้หลายคำ ตัวอย่างคำพ้องวิธีนี้ปรากฏใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 มักใช้คำว่า “ดู” เพื่อชี้แจงการโยงคำเพื่อความหมาย
แบ่งตามรูปแบบวิธีโยงคำดังนี้

1) การโยงคำรูปแบบเสียง เป็นการกล่าวโยงคำที่มีความหมายเหมือนกัน โดย
คำที่โยงปรากฏในรูปเสียงคล้ายกัน

ตัวอย่าง ฉลาด 1 ว. ฉียบแหลม ไหวพริบดี ปัญญาดี (ข. ฉลาด, ฉลาด)

ฉลาด 2 ดู สลาด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

สลาด [สะหลาด] น. ชื่อปลาน้ำจืดชนิด *Notopterus notopterus* (Pallas)

ในวงศ์ Notopteridae รูปร่างคล้ายปลาทราย หัวและลำตัวแบนข้างมาก ท้องเป็นสันคม ปากต่ำหัว
แอ่นลงเล็กน้อย ครีบหลังเด่นแต่มีขนาดเล็กเท่า ๆ กันกับครีบอก ครีบท้องเล็กมาก ก้นยาวต่อเนื่องกับ
ครีบท้องซึ่งเล็กและมีขอบกลม พื้นลำตัวสีขาว หลังเทาไม่มีจุดสีเด่นหรือลวดลายสีเข้มใด ๆ ขนาดยาว
ได้ถึง 35 เซนติเมตร ใช้ทำอาหารประเภททอดมัน ปลาเห็ด หรือลูกชิ้นได้รสชาติดี, ฉลาด หรือ ทองก็
เรียก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ในที่นี้คำว่า ฉลาด พบการโยงคำพ้องไปยังคำว่า สลาด ซึ่งเมื่อพิจารณาคำว่า
สลาด จะช่วยอธิบายความหมายให้ชัดเจนขึ้น

2) การโยงคำรูปแบบศัพท์ เป็นการกล่าวโยงคำหนึ่งไปยังอีกคำหนึ่ง ซึ่งมี
ความหมายเหมือนกัน

ตัวอย่าง ไฉยา [กลอน] น. ผู้หญิง นางผู้มีโฉมงาม เช่น เมื่อนั้น นางรจนาไฉยา แลเห็น
สมเด็จพระมารดา กัลยาออกมารับทันที (บทละครสังข์ทอง) เขียนเป็น ฉัยยา ก็มี (ดูชายา 2)
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ชายา 1 (แบบ) น. เมีย (ป,ส); บางแห่งใช้หมายความว่า ผู้หญิง, นางผู้มีสิริ
โฉมงาม เช่น บรรหารท่านหา แยกเค้าเคียมครร ถามเขาเขาบรรยายโฉมชายา (สรรพสิทธิ์), เสียงพูด
เป็น ฉายา ฉัยยา ไฉยา หรือ สายา ก็มี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ในที่นี้คำว่า ไฉยา พบการโยงคำพ้องไปยังคำว่า ชายา 2 ซึ่งพิจารณาคำว่า
ชายา 2 ชี้แจงความหมายที่เหมือนกันคือ ผู้หญิง นางผู้มีโฉมงาม

1.2 คำแย้งความหมาย (Antonymy)

คำแย้งความหมาย คือ คำสองคำซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกันจำแนกเป็นชนิดย่อย
ได้ 4 ชนิด ดังนี้

1.2.1 คำแย้งความหมายแบบระดับ (Gradable antonyms) คือความหมายตรงข้าม
ในเชิงเปรียบเทียบ โดยมักใช้การคำถามเชิงปริมาณว่า “เท่าไร”

เช่น ลึก-ตื้น สูง-ต่ำ ใหญ่-เล็ก อุ่น-ร้อน-หนาว เร็ว-ช้า
ยาว-สั้น กว้าง-แคบ เปียก-แห้ง หนา-บาง

คู่คำแย้งความหมายตรงข้ามจะสะท้อนการตั้งคำถามเชิงระดับดีกรีได้ว่า “เท่าไร” เช่น แม่น้ำ (ลึก หรือ ตื้น) เท่าไร เป็นต้น

1.2.2 คำแย้งความหมายแบบแยกแยะ (Complementary antonyms หรือ Non-gradable) คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ คำมีความหมายอย่างหนึ่งจะมีความหมายเป็นอีกอย่างหนึ่งไม่ได้เด็ดขาด เช่น แพ้-ชนะ มีชีวิต-ไม่มีชีวิต ตก-ผ่าน (สอบ) ชาย-หญิง โสด-แต่งงาน ตื่น-นอน มา-ขาด (เรียน,ทำงาน)

1.2.3 คำแย้งความหมายเกี่ยวเนื่องกัน (Converse หรือ Relational antonyms) คือ คำที่ความหมายตรงกันข้ามที่มีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น ให้-ได้ ซื้อ-ขาย พ่อ-แม่ อาจารย์-ลูกศิษย์ เจ้านาย-ลูกน้อง ลุง-ป้า

1.2.4 คำแย้งความหมายในเชิงทิศทาง (Reverse) คือ คำที่มีความหมายตรงกันข้ามที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว หรือทิศทาง เช่น ขึ้น-ลง เข้า-ออก ไป-มา ให้-ขอ ดึง-ผลัก เหนือ-ใต้ ซ้าย-ขวา หน้า-หลัง

1.3 คำพ้องรูป (Homonyms)

คำพ้องรูป คือ คำทั้งสองซึ่งมีรูปศัพท์เหมือนกัน แต่มีความหมายคนละความหมาย

ตัวอย่าง คำว่า ชัน	ไถ่ขันตอนเช้า	(ชัน คือ เสียงร้องของไก่)
	ผมชอบขันลายดอกบัวบาน	(ขัน คือ ภาชนะใช้ตักน้ำ)

1.4 คำหลายหน้าที่ (Polysemes)

คำหลายหน้าที่ คือ คำที่มีความหมายเดียว แต่สามารถทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้หลากหลาย เช่น คำว่า หัว ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏการทำหน้าที่เป็นคำนามและคำบุพบทได้

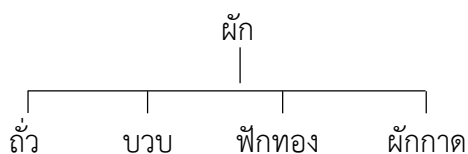
คำนาม เส้นผมบนหัวกำลังเริ่มขาวแล้ว

คำบุพบท เขากำลังเริ่มเดินตั้งแต่หัวขาดไปท้ายขาด

2.5 คำลูกกลุ่มเดิม (Hyponyms)

คำลูกกลุ่มเดิม เป็นคำหลายคำที่มีความหมายหนึ่ง นำมาจัดรวมอยู่ภายใต้ความหมายของอีกคำซึ่งเรียกว่า คำจ่ากลุ่ม (Superordinate)

ตัวอย่าง คำว่า ถั่ว บวบ ฟักทอง ผักกาด ฯลฯ จัดเป็นคำลูกกลุ่ม ส่วนคำว่า ผัก ถือเป็นคำจ่ากลุ่ม เนื่องจากเป็นคำที่ครอบคลุมความหมายของคำอื่นในชุดได้ทั้งหมด ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ความหมายถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาษา โดยแนวทางการศึกษาขึ้นอยู่กับการใช้แนวคิดเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยการศึกษาประเด็นความหมายระดับคำ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความหมายหลัก ความหมายเปรียบเทียบ และความหมายโดยนัย ส่วนการศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ จำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ คำพ้องความหมาย คำแย้ง ความหมาย คำพ้องรูป คำหลายหน้าที่ และคำลูกกลุ่ม

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. (2524). **ระบบเสียงภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นworรณ พันธุมธา. (2554). **ไวยากรณ์ไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2541). **โครงสร้างของภาษาไทย ระบบไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2541). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู
ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
หน่วยที่ 4 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาภาษาศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ

1. สาระสำคัญ

ภาษาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับศาสตร์อื่น ๆ เป็นต้นว่า ภาษาศาสตร์ทั่วไป ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ ความสัมพันธ์กับศาสตร์ที่กล่าวแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพให้ดียิ่งขึ้น สำหรับการนำเนื้อหาไปจัดกิจกรรมตามหลักอิทธิบาท 4 จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความยินดี พอใจ มีความเพียร กล้า แผนแน ในการร่วมกิจกรรมสนใจ เอาใจใส่อย่างจริงจัง และสุดท้ายจะต้องใช้สติปัญญาใคร่ครวญเนื้อหาอย่างถูกต้องรอบคอบ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายภาษาศาสตร์ทั่วไปได้
- 2.2 อธิบายสาขาภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบได้
- 2.3 อธิบายสาขาภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ได้
- 2.4 ยินดีและพอใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.5 มีความเพียรและกล้าหาญ แผนแนต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.6 สนใจและเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.7 ใช้สติปัญญาใคร่ครวญตรวจสอบการเรียนรู้อย่างรอบคอบ

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 สาขาภาษาศาสตร์ทั่วไป แบ่งกลุ่มตามทฤษฎีได้
 - 3.1.1 ทฤษฎีโครงสร้าง
 - 3.1.2 ทฤษฎีปรัวรรต
 - 3.1.3 ทฤษฎีไวยากรณ์การก
 - 3.1.4 ทฤษฎีแทกมีมิก
- 3.2 ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ
- 3.3 ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ แบ่งออกเป็นศาสตร์ต่าง ๆ
 - 3.3.1 ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

- 3.3.2 ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา
- 3.3.3 ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์
- 3.3.4 ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา
- 3.3.5 ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยา หรือภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์
- 3.3.6 ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์

4. กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (กิจกรรมตามหลักฉันทะ)

4.1 นำเข้าสู่บทเรียนโดยกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 3 คน เล่าประสบการณ์ของตน จากนั้นจึงให้เพื่อน ๆ วิจารณ์โดยใช้กรอบความคิดว่าใช้ความรู้ด้านใดบ้าง

4.2 หลังจากนักศึกษาร่วมกันวิจารณ์ประสบการณ์ของตัวแทนนักศึกษาแล้ว อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญแล้วนำเข้าสู่บทเรียน

4.3 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และอธิบายขั้นตอนการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยเริ่มจากแบ่งกลุ่มนักเรียน ศึกษาตามจุดประสงค์และเสนอผลการเรียนหน้าชั้นเรียน พร้อมร่วมทดสอบความรู้ ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ขั้นการสอน (กิจกรรมตามหลักวิริยะและจิตตะ)

4.4 แบ่งกลุ่มนักศึกษาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง สาขาภาษาศาสตร์ จากเอกสารประกอบการสอนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต ดังนี้

4.4.1 สาขาภาษาศาสตร์ทั่วไป แบ่งกลุ่มตามทฤษฎีได้ดังนี้

- 4.4.1.1 ทฤษฎีโครงสร้าง
- 4.4.1.2 ทฤษฎีปริวรรต
- 4.4.1.3 ทฤษฎีไวยากรณ์การก
- 4.4.1.4 ทฤษฎีแทกมีมิก

4.4.2 ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ

4.4.3 ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ แบ่งออกเป็นศาสตร์ต่าง ๆ ดังนี้

- 4.4.3.1 ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา
- 4.4.3.2 ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา
- 4.4.3.3 ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์
- 4.4.3.4 ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา
- 4.4.3.5 ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยา หรือภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์
- 4.4.3.6 ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์

4.5 นักศึกษาแต่ละกลุ่มรวบรวมสาระตามที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนแล้ว ร่วมกันวิเคราะห์ วิจัย และทำความเข้าใจในประเด็นสาขาภาษาศาสตร์เกี่ยวข้องกันอย่างไร พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ และประเมินนักศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ อาจารย์สังเกต ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ตามหลักวิธีและจิตตะเป็นอย่างไร

4.6 นักศึกษาแต่ละกลุ่มเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียนร่วมสร้างเกณฑ์ และได้ข้อสรุปดังนี้

4.6.1 ความสัมพันธ์ของเนื้อหา 3 คะแนน

4.6.2 วิธีนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหา 3 คะแนน

4.6.3 ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม 2 คะแนน

4.6.4 การมีส่วนร่วมของผู้เรียน 2 คะแนน

4.7 นักศึกษาแต่ละกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยอาจารย์และตัวแทนนักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินผลงานจนครบทุกกลุ่ม จากนั้นอาจารย์ นักศึกษา วิจัยผลงานและเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป (กิจกรรมตามหลักการวิมิงสา)

4.8 นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ จากนั้นเลือกตัวแทนสรุปสาระการเรียนรู้ตามที่ได้รับมอบหมายโดยตอบคำถามว่าสาขาภาษาศาสตร์แต่ละสาขามีรายละเอียดและสำคัญอย่างไร

4.9 นักศึกษาทำแบบทดสอบ จากนั้นอาจารย์เฉลยและแจ้งผล สรุปและประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเสนอแนะการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง สาขาภาษาศาสตร์

5.2 ศึกษาเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต

6. การวัดและประเมินผล

ลำดับ	สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1	ความรู้ความเข้าใจ	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2	พฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	ประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	แบบประเมินพฤติกรรม	พฤติกรรมระดับดีขึ้นไป
3	ผลงานกลุ่ม	ประเมินผลงาน	แบบประเมินผลงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป

7. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์ประจำวิชา

ใบความรู้

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์สามารถแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เป็น 3 สาขาใหญ่ ๆ คือ

1. ภาษาศาสตร์ทั่วไป (General Linguistics) หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์จัดเป็นหมวดหมู่และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ตามแนวทางภาษาศาสตร์
2. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ (Historical and Comparative Linguistics) คือ การศึกษาภาษาหนึ่งในระยะเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านเสียง ความหมายและตัวอักษร
3. ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ (Applied Linguistics) คือ การศึกษาภาษาศาสตร์ที่สัมพันธ์ กับศาสตร์อื่น ๆ เช่น จิตวิทยา สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ การศึกษาชาติพันธุ์วิทยา

นอกจากนี้ภาษาศาสตร์ทั่วไป แบ่งเป็นกลุ่มตามทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์ คือ

1. ทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory) นักภาษาศาสตร์ที่เป็นผู้นำทฤษฎีนี้คือ (Leonard Bloomfield) เลียวনারด์ บลูมฟิลด์เป็นชาวอเมริกัน ที่เปลี่ยนแนวความคิดเดิมของชาวกรีกโรมันที่ถือว่า ภาษาเกี่ยวข้องกับปรัชญา เป็นการศึกษาตามแนววิทยาศาสตร์โดยแบ่ง 3 ระดับคือ ระดับเสียง ระดับหน่วยคำและระดับเหนือหน่วยคำ
2. ทฤษฎีปริวรรต (Transformational Theory)(Noam Chomsky) นอม ชอมสกี เป็นผู้นำ ทฤษฎีนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียง ในฐานะที่เป็นหน่วยพื้นฐาน การรวมของเสียงเข้าเป็นหน่วยที่ให้ ความหมายคือหน่วยคำและประโยค
3. ทฤษฎีไวยากรณ์การก (Case Grammar) (Charles J Fillmore) ชาร์ลส์ เจ ฟิลล์มอร์ เป็นผู้โดดเด่นในทฤษฎีนี้ อธิบายถึง โครงสร้างวลีไวยากรณ์การกที่ประกอบขึ้นด้วย การกที่สัมพันธ์กัน ทางความหมายและวากยสัมพันธ์ ระหว่างคำรียาและคำนาม
4. ทฤษฎีแทกมีค (Tagmemic Theory) Kenneth L. Pike (เคนเนธ แอล ไพค์) มีชื่อเสียง ในทฤษฎีด้านนี้ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หน้าที่ของคำและชนิดของคำในประโยค

ในขณะที่ภาษาศาสตร์ประยุกต์สามารถแบ่งออกเป็นศาสตร์ต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) ว่าด้วยการศึกษาถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กในการเรียนรู้ภาษา ความขัดแย้งของเด็กที่พูดได้หลายภาษา ตลอดจนการศึกษาวามนุษย์มีระบบกระบวนการอย่างไรในการพัฒนาภาษาแม้ตั้งแต่แรกเกิดจนสามารถพูดภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) เป็นการศึกษาภาษาในฐานะที่เป็น

ส่วนหนึ่ง ธรรมสัคม คือ ศึกษาลักษณะภาษาที่มีความแตกต่างกันในแต่ละสังคม เช่น ภาษาของผู้ใหญ่ ภาษาของเด็ก ภาษาวัยรุ่น ภาษาของชนเผ่าแต่ละเผ่า ภาษาที่มีความแตกต่างกันในด้านภูมิศาสตร์ ภาษากลาง ภาษาถิ่น ความแตกต่างในการใช้ของเพศ ระหว่างชายกับหญิง การศึกษาของคนี่พูดได้ 2 ภาษา เช่น คนจีน คนอินเดีย หรือคนไทยบางส่วนของประเทศ หรือการศึกษาเกี่ยวกับคนี่พูดมากกว่า 2 ภาษาขึ้นไป เช่น คนสิงคโปร์ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

3. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic Linguistics) เป็นการนำเอาเลขเข้ามาเกี่ยวข้องกับภาษาโดยการนำเอาสถิติมาใช้ในการหาสถิติของคำ เช่น ตัวอักษรใดใช้มากที่สุด สามารถสร้างพิมพ์ดีดที่จัดตัวอักษรที่ใช้มากที่สุดบนแป้นนิ้วมือที่จะสัมผัสได้สะดวกมากที่สุด การนำเอาคำที่ใช้มากที่สุดมาบรรจุไว้ในตำราสอนให้รู้จักคำที่ใช้มากที่สุดคือภาษา หรือการนำเอาตัวอักษรมาใช้แทนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

4. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา (Educational Linguistics) เป็นการนำเอาภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ การสอนภาษาไทย โดยการใช้ภาษาที่เราคุ้นเคยในการสื่อสาร เป็นต้น ภาษาศาสตร์จะช่วยให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของสองภาษา คือภาษาเดิมกับภาษาที่เรียนใหม่ ช่วยในการฝึกออกเสียงโดยเฉพาะหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาของตน

5. ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยาหรือภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Anthropological Linguistics หรือ Ethnolinguistics) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและเชื้อชาติ การศึกษาแนวนี้ต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตและพิจารณาจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น คติชาวบ้าน (Folklore) วัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อต่างๆ ในกลุ่มชนที่ใช้ภาษาร่วมกัน

6. ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์ (Computational Linguistics) เป็นการนำเอาอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการศึกษาภาษาศาสตร์ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการหาสถิติของคำที่ใช้ในหนังสือแต่ละเล่ม พร้อมทั้งคำอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับคำนั้นหรือการแปลภาษาด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง สาขาภาษาศาสตร์

คำชี้แจง: จงเลือกกาเครื่องหมาย X ลงบนคำตอบที่ต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “โครงสร้างระดับผิว” หมายถึงข้อใด
 - ก. ความคิดกำลังจัด รูปประโยค
 - ข. ประโยคสำเร็จรูปที่ใช้พูดสื่อสารกัน
 - ค. โครงสร้างวลี
 - ง. คำพูด
2. ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยา ว่าด้วยเรื่องอะไร
 - ก. การศึกษาความสัมพันธ์ของภาษา วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี
 - ข. ศึกษาลักษณะภาษาที่มีความแตกต่างกันในแต่ละสังคม
 - ค. การศึกษาถึงการเรียนรู้ภาษาของคนในการเรียนรู้ภาษา
 - ง. การนำเอาภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ข้อใดตรงกับความหมายของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ
 - ก. ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของภาษาในระยะเวลาที่แตกต่างกันในด้านเสียง ความหมายหรือตัวอักษร เช่น คำว่า หมากม่วง เป็นมะม่วง หมากขาม เป็นมะขาม
 - ข. พฤติกรรมของเด็กที่เริ่มเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์ตรง และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและกิริยาอาการต่าง ๆ ที่ปฏิบัติอยู่เสมอ เช่น นอน ร้องไห้
 - ค. ความแตกต่างของการนำภาษาที่แตกต่างกันไป ใช้และบุคคลที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน เช่น คนจีน คนอินเดีย หรือคนไทย
 - ง. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา วัฒนธรรม ประเพณี
4. ทฤษฎีโครงสร้าง (Structural School) ศึกษาภาษาในด้านใด
 - ก. เสียงและคำ
 - ข. หน่วยคำและประโยค
 - ค. ความหมายและวากยสัมพันธ์
 - ง. อเนกัตถประโยค ประโยค วลีและรากคำ
5. ภาษาศาสตร์ทั่วไป (General Linguistics) หมายถึง
 - ก. การศึกษาภาษาหนึ่งในระยะเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านเสียง ความหมายและตัวอักษร

ข. การศึกษาภาษาศาสตร์ที่สัมพันธ์กับศาสตร์อื่น ๆ

ค. การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลภาษาแล้วนำมาวิเคราะห์จัดเป็นหมวดหมู่และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ตามแนวทางภาษาศาสตร์

ง. การศึกษาเกี่ยวกับเสียง หน่วยคำและประโยค

6. ข้อใดเป็นความแตกต่างระหว่างภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบกับภาษาศาสตร์ประยุกต์

ก. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบเป็นการศึกษาความแตกต่างของภาษาในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ส่วนภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นการศึกษาภาษาศาสตร์ในด้านความสัมพันธ์กับศาสตร์อื่น

ข. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ ส่วนภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นการศึกษาสาขาภาษาศาสตร์

ค. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบเป็นการศึกษาความแตกต่างของภาษาในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ส่วนภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นการศึกษาเฉพาะจิตวิทยา

ง. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบเป็นการศึกษาความแตกต่างของภาษาในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ส่วนภาษาศาสตร์ประยุกต์เป็นการศึกษาเฉพาะมานุษยวิทยาเท่านั้น

7. ข้อใดไม่ใช่แขนงย่อยของภาษาศาสตร์ทั่วไป

ก. สรวิทยา (Phonology)

ข. ทฤษฎีปริวรรต (Transformational Theory)

ค. ไวยากรณ์ (Grammar)

ง. ความหมาย (Semantics)

8. ข้อใดไม่ใช่สาขาของวิชาภาษาศาสตร์

ก. ภาษาศาสตร์ทั่วไป

ข. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ

ค. ภาษาศาสตร์ประยุกต์

ง. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์

9. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านใด

ก. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข. ด้านการเรียนรู้ภาษาของเด็กในการเรียนรู้ภาษา ความขัดแย้งของเด็กที่พูดได้หลาย

ภาษา

ค. ด้านการศึกษาลักษณะของภาษาที่มีความแตกต่างกันในแต่ละสังคม

ง. ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของสองภาษา คือ ภาษาเดิม กับภาษาที่เรียน

ใหม่

10. ศาสตร์ที่นำภาษาศาสตร์มาใช้ในการสอนภาษาต่าง ๆ เป็นภาษาศาสตร์สาขาใด

- ก. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา
- ข. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์
- ค. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา
- ง. ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์

บรรณานุกรม

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2559). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*.

พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ณัฐวรรณ ชั่งใจ. (2565). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินพฤติกรรมโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มีความยินดีและพอใจในสิ่งที่เรียน					
2	มีความเพียรและมุ่งมั่นในเรื่องที่เรียน					
3	มีความสนใจในเรื่องที่เรียน					
4	เอาใจใส่การเรียนรู้					
5	การวิเคราะห์ใคร่ครวญเรื่องที่เรียนด้วยปัญญา					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 21-25 พฤติกรรมระดับดีมาก
- คะแนน 16-20 พฤติกรรมระดับดี
- คะแนน 10-15 พฤติกรรมระดับปานกลาง
- คะแนน 6-10 พฤติกรรมระดับน้อย
- คะแนน 1-5 พฤติกรรมระดับน้อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่	5	4	3	2	1
1	เต็มใจและพอใจ ตลอดการเรียนรู้	เต็มใจและ ยินดีกับ กิจกรรม การเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่	เต็มใจและยินดี กิจกรรม บาง กิจกรรม	เต็มใจ และยินดี เฉพาะเรื่องที่ ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
2	มีความเพียร และมุ่งมั่น ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ มีความเพียร และมุ่งมั่น	มีความเพียร และมุ่งมั่น ร้อยละ 50	มีความเพียร และมุ่งมั่น เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่มีความเพียร และมุ่งมั่น
3	สนใจ ตลอดการเรียนรู้	ส่วนใหญ่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้	สนใจ บางกิจกรรม	สนใจเฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
4	เอาใจใส่ การเรียนรู้ ตลอดการเรียน	ส่วนใหญ่ เอาใจใส่ การเรียนรู้	เอาใจใส่ บางกิจกรรม การเรียนรู้	เอาใจใส่ เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่เอาใจใส่ การเรียนรู้
5	วิเคราะห์ ใคร่ครวญเรื่อง ที่เรียน ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ ใช้ปัญญา วิเคราะห์ ใคร่ครวญ	ใช้ปัญญา วิเคราะห์ บางกิจกรรม	ใช้ปัญญา เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่ใช้ปัญญา วิเคราะห์ เรื่องที่เรียน

แบบประเมินการเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้กาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
2	วิธีเสนอผลงานเหมาะสม					
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม					
4	การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

1. คะแนน 17-20 ผลงานระดับดีมาก
2. คะแนน 13-16 ผลงานระดับดี
3. คะแนน 9-12 ผลงานระดับปานกลาง
4. คะแนน 5-8 ผลงานต้องปรับปรุง
5. คะแนน 1-4 ผลงานต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความถูกต้อง และความ สมบูรณ์	ครบถ้วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ ถูกต้อง	ถูกต้อง ครบถ้วน บางส่วน	บางส่วน ถูกต้อง	ส่วนใหญ่ไม่ ถูกต้อง
2	วิธีนำเสนอ เหมาะสม	วิธีการ เหมาะสม	ส่วนใหญ่ เหมาะสม	บางส่วน เหมาะสม	ส่วนใหญ่ไม่ เหมาะสม	ทั้งหมดไม่ เหมาะสม
3	ความสามัคคี ภายในกลุ่ม	มีความสามัคคี ทุกคน	ส่วนใหญ่ สามัคคี	บางส่วน สามัคคี	ส่วนใหญ่ไม่ สามัคคี	ไม่สามัคคี
4	ผู้ฟังมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม เต็มที่ตลอด กิจกรรม	ส่วนใหญ่มี ส่วนร่วม	มีส่วนร่วม บางส่วน	ส่วนใหญ่ไม่ มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วน ร่วม

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู
ตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
หน่วยที่ 5 เรื่อง การประยุกต์ความรู้ภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทยได้

1. สาระสำคัญ

ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของเด็กเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ อิทธิพลของภาษาชนกลุ่มน้อยที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งความไม่เอาใจใส่ฝึกฝนอย่างจริงจังของผู้ใช้ภาษา การที่ครูจะประยุกต์ความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสอนภาษาไทย ครูต้องเข้าใจแนวความคิดทางภาษาศาสตร์มาก่อนหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดี ภาษาที่แท้จริงที่ใช้ในการสื่อสารมากที่สุดคือภาษาพูด ภาษาทุกภาษามีระบบเป็นของตนเอง การใช้ภาษาเป็นพฤติกรรมเชิงสังคม การใช้ภาษาในสังคมจึงแตกต่างกัน ธรรมชาติในการเรียนภาษานั้น เด็กจะสนใจเกี่ยวกับการไม่ใช้ตัวภาษา ผู้สอนต้องนำความรู้ที่ถูกต้องว่าภาษาแท้จริงคือเสียง เข้าใจการเกิดเสียง มีความรู้เรื่องการเกิดเสียง และการเปลี่ยนแปลงของเสียง หน้าที่ของหน่วยเสียง การเกิดเสียง มีความรู้เรื่องเสียง การสังเกตทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้างเพื่อจะอธิบายเกี่ยวกับชนิดและหน้าที่ของคำ นักศึกษาจะต้องมีความพอใจในการศึกษาหาความรู้ มีความแน่วแน่ที่จะฝึกฝนเอาใจใส่ที่จะทำสิ่งนั้น ๆ และใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ แก้ไขข้อบกพร่องจนพัฒนาได้ถูกต้อง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายความรู้ทางภาษาศาสตร์สอนหลักภาษา
- 2.2 อธิบายความรู้ทางภาษาศาสตร์ใช้สอนในวิชาการใช้ภาษา
- 2.3 อธิบายความรู้ทางภาษาศาสตร์ใช้สอนวรรณคดี
- 2.4 ยินดีและพอใจในกิจกรรมที่ทำได้
- 2.5 มีความพากเพียร แน่วแน่ ในกิจกรรมที่ทำได้
- 2.6 สนใจ เอาใจใส่ในกิจกรรมที่ทำอย่างจริงจัง
- 2.7 ใช้สติปัญญาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อพัฒนากิจกรรมได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความรู้ทางภาษาศาสตร์สอนหลักภาษา

3.2 ความรู้ทางภาษาศาสตร์สอนการใช้ภาษา

3.3 ความรู้ทางภาษาศาสตร์ใช้สอนวรรณคดี

4. กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (กิจกรรมตามหลักฉันทะ)

4.1 นักศึกษาร่วมมือตอบปัญหา โดยทบทวนความรู้เก่า ครูถามนักศึกษาว่า “ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของเด็กเกิดจากสาเหตุใด” นักศึกษาตอบปัญหา เช่น 1) อิทธิพลของภาษาชนกลุ่มน้อย 2) อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ 3) ความไม่เอาใจใส่ฝึกฝนอย่างจริงจังของผู้ใช้ภาษา

4.2 นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสรุปประเด็นที่เป็นปัญหา พร้อมทั้งยกตัวอย่าง เพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3 อาจารย์ให้นักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยค้นคว้าจากสื่อ อินเทอร์เน็ต เพื่อความลึกของปัญหาที่เกิดเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

ขั้นสอน (กิจกรรมตามหลักวิริยะและจิตตะ)

4.4 เป็นกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่มละ 3 คน เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าและศึกษาเอกสารที่ครูแจกให้จากหัวข้อการประยุกต์ความรู้ภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทย

4.4.1 กลุ่มที่ 1 การสอนหลักภาษาโดยใช้ภาษาศาสตร์

4.4.2 กลุ่มที่ 2 การสอนการใช้ภาษาโดยใช้ภาษาศาสตร์

4.4.3 กลุ่มที่ 3 การสอนวรรณคดีโดยใช้ภาษาศาสตร์

ขั้นสรุป (กิจกรรมตามหลักวิมังสา)

4.5 นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุป นำข้อมูลนำเสนอแต่ละหัวข้อจากกลุ่มที่ 1-3 ชักถามข้อสงสัยจนเข้าใจ

4.6 ครูและนักศึกษาสรุปทุกหัวข้อ แล้วให้แต่ละกลุ่มทำข้อสอบ 10 ข้อ คะแนนของแต่ละคนที่ได้นำมารวมกันและหารเฉลี่ยเป็นคะแนนของแต่ละคน

4.7 จากการเข้าร่วมกลุ่มทำงาน ครูสังเกตการทำงาน การนำเสนองาน และการทำข้อสอบ เพื่อประเมินพฤติกรรม

4.8 ครูให้โบนัสมุมที่ได้คะแนนสูงสุดและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การประยุกต์ความรู้ทางภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทย

5.2 การสืบค้นความรู้จากอินเทอร์เน็ต

6. การวัดและประเมินผล

ลำดับ	สิ่งที่วัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1	ความรู้ความเข้าใจ	การทำแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป
2	พฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	ประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	แบบประเมินพฤติกรรม	พฤติกรรมระดับดีขึ้นไป
3	ผลงานกลุ่ม	ประเมินผลงาน	แบบประเมินผลงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป

7. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

อาจารย์ประจำวิชา

ใบความรู้ที่ 1

การประยุกต์ใช้ภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทย

การประยุกต์ใช้ภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษาไทย โดยใช้สอนวิชาต่าง ๆ ดังนี้
ใช้สอนในวิชาหลักภาษา

1. ความรู้เรื่องเสียง ช่วยให้การสอนภาษาไทยเข้าถึงแก่นแท้ของวิชายิ่งขึ้น เพราะภาษาที่แท้จริงคือเสียง ซึ่งในสมัยก่อน ครูมิได้เน้นการสอนเรื่องเสียงมากนัก ทั้งนี้ เพราะครูเองไม่มีความรู้และตำราที่ถูกต้องก็ยังมีไม่ใช้ การสอนเรื่องเสียงจึงเป็นไปอย่างผิวเผิน หรือถ้าครูคนใดจะสอนให้ลึกซึ้งก็ย่อมสอพลอแทรกเหตุผล, ความคิดเห็นส่วนตัวลงไปโนบทรเรียน เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งการสอนแบบนี้ควรได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วนโดยการนำความรู้เรื่องเสียงที่ถูกต้อง เข้าไปช่วยในการสอน เพื่อนักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และลึกซึ้งพอ

2. ความเข้าใจที่ถูกต้องว่า ภาษาที่แท้จริงคือเสียง จะทำให้ครูมีแนวทางในการสอนหลักภาษา คือ การที่ครูไม่นำเสียงกับตัวหนังสือมาสอนอย่างสับสนปนกันแต่ชี้ให้เห็นว่ามันเป็นคนละอย่างกัน เช่น เวลาจะกล่าวถึงรูปและเสียงพยัญชนะ ควรสอนนักเรียนว่าบางครั้งรูปพยัญชนะมีหลายรูป แต่อาจมีเพียงเสียงเดียวเช่น ข ค ฃ มีเสียงเดียว คือ / ค/ หรือมีรูปเดียว แต่หลายเสียงก็ได้ เช่น / ฃ/ มีสองเสียง คือ / ฃ/ และ / ท/ เป็นต้น ความรู้เรื่องนี้ช่วยให้การสอนหลักภาษามีขอบเขต และสามารถอธิบายให้เหตุผลได้ โดยเฉพาะความข้องใจว่าทำไมนักแต่งตำราหลักภาษา จึงจัดเสียงต่าง ๆ ในภาษาไทยผิดแปลกไปจากที่คนไทยเราใช้พูดกันจริง ๆ ทั้งนี้ก็เพราะมิได้คำนึงถึงความเป็นจริงว่า ภาษาที่แท้คือเสียง กับทั้งได้นำตำราภาษาอื่นมาเป็นแนวสำหรับแต่งตำราหลักภาษาไทยซึ่งความเป็นจริงคนไทยเราออกเสียงผิดจากเจ้าของตำราต่างประเทศนั้น ๆ เป็นอันมาก

3. ความรู้เรื่องเสียงตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ จะทำให้การสอนหลักภาษาแปรสภาพจากการบรรยายและท่องจำมาเป็นการฝึกมากขึ้น เช่น ฝึกออกเสียง ฝึกเขียนสัญลักษณ์ของการออกเสียงต่าง ๆ ในภาษา อันทำให้นักเรียนได้แสดงความเข้าใจของเขาออกมาได้ชัดเจน เป็นพฤติกรรมที่วัดผลได้ ในการสอนแบบบรรยายนั้น เมื่อตอบข้อสอบนักเรียนก็ท่องจำมาตอบ เช่น ท่องคำจำกัดความของเสียง สัทลีลา, ธนิต มาตามตำรา โดยปราศจากความเข้าใจเป็นต้น ทำให้การวัดผลได้ค่าไม่แน่นอน คนท่องจำเก่งย่อมได้คะแนนดีกว่าคนเข้าใจ หรือที่เข้าใจอยู่บ้างแต่ท่องไม่จำ เช่นนี้ การวัดผลถึงไม่ยุติธรรม

4. การนำความรู้เรื่องเสียงไปสอนวิชาภาษาไทย โดยสอนให้รู้จักเขียนสัทอักษรแบบสากลวิธีออกเสียงต่าง ๆ ในภาษาและประเภทของเสียงในภาษาไทยนอกจากจะทำให้นักเรียนเข้าใจ

ภาษาไทยดีขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนด้วย ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนหลักภาษามากขึ้น และได้เห็นความแตกต่างของหน่วยเสียงในภาษาที่ต่างกัน ซึ่งมีการนับว่าเสียงใดเป็นหน่วยเสียงสำคัญของภาษาแตกต่างกัน ภาษาอังกฤษอาจมีเสียงพยัญชนะควบ (cluster) ในภาษามากกว่าไทย เช่นมี 3 เสียงควบกัน เช่น skr-spl, ในคำว่า scratch, splash เป็นต้น

5. ความรู้เรื่องเสียง ช่วยให้การสอนเรื่องคำและการสร้างคำในภาษาไทย การผันวรรณยุกต์ ความรู้พื้นฐานเรื่องเสียง และที่เกิดเสียง ยังจะช่วยให้การสอนมีเหตุผลดี น่าสนใจในเรื่องการแผลงคำ การสนธิลงเสียงในคำสนธิ ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับที่เกิดเสียง และประเภทของเสียงเป็นสำคัญ เช่น กระจาย เป็น ขะจาย เพราะ /ก/ และ /จ/ เป็นเสียงประเภทเดียวกัน (ระเบิด, อโฆชะ) ต่างกันที่ตัวหนึ่งไม่มีลมตามออกมามาก ในขณะที่อีกตัวหนึ่งกลุ่มลมตามออกมาด้วยในการออกเสียง เป็นต้น ตลอดจนความรู้เรื่องการกลายเสียง, การผลัดกันของเสียง (Dissimilation) ล้วนเป็นเรื่องน่าสนใจกว่าการให้นักเรียนจำอย่างที่เคยสอนกันมา

6. ช่วยให้ครู รู้จักเลือกเนื้อหาจากตำราหลักภาษาเก่ามาสอน เช่น เรื่อง เสียงหนัก-เบา ให้นักเรียนทดลอง และยกตัวอย่าง ส่วนบางเรื่องที่ไม่ใช้ก็ควรข้ามไปได้เพราะไม่เกี่ยวกับภาษาไทยโดยตรง เป็นต้น

7. ครูสามารถนำความรู้เรื่องเสียง ฐานกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียงไปแนะวิธีออกเสียงที่ถูกต้องให้นักเรียนที่มีปัญหาในการออกเสียง สำหรับเสียงสระ, พยัญชนะ, วรรณยุกต์ภาษาไทย ซึ่งตามระบบไวยากรณ์เก่าที่อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงนั้น ครูควรได้ชี้แนะ หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายเพื่อหาข้อยุติ และครูที่มีความรู้ตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ ควรเป็นผู้นำทางความคิดแก่ครูภาษาไทยอื่น ๆ ด้วยโดยพยายามศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ความรู้ อาจจะโดยการแสดงความคิดเห็น เมื่อมีการประชุมทางวิชาการของสายวิชาหรือเขียนเป็นบทความเชิงวิชาการ คือให้พยายามทุกวิถีทางที่จะเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้กว้างขวาง เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และเพื่อความสอดคล้องต้องกันในการสอนนักเรียนอีกด้วย

ใช้สอนในวิชาการใช้ภาษา

การฝึกพูดของนักเรียน ความรู้เรื่องเสียง ฐานกรณ์ของเสียง จะช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่น และมีแนวทางแก้ไข ไม่เฉพาะแต่เรื่องเสียง แต่รวมไปถึงวิธีเข้าประโยคด้วย ทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้ดีขึ้น พูดอย่างถูกต้องได้

ใช้สอนในวิชาวรรณคดี

การใช้ความรู้เรื่องเสียงเข้าช่วยสอนวิชาวรรณคดีนั้น จะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานและบรรลุผลที่ต้องการให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในรสของเสียงและรสของความในถ้อยคำที่กวีบรรจงเลือกมาแต่งคำประพันธ์นั้น จริงอยู่การที่จะวิเคราะห์วรรณคดีอย่างลึกซึ้งนั้นเป็นงานยากเป็นการศึกษาระดับสูง อาจจะเป็นชั้นอุดมศึกษา แต่การนำเอาเรื่องเสียงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวรรณคดีตั้งแต่มัธยมศึกษา ก็จะเป็นการปูพื้นฐานและทำให้วิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันยิ่งขึ้น ทั้งด้านหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดี เพราะวรรณคดีของเราแต่งโดยมุ่งหมายให้ความไพเราะทางหู โดยมีคนอ่านและผู้ฟังก็จะฟังเสียงของคำ เช่น ฉันทประเภทต่าง ๆ เป็นต้น ถ้าครูมีความรู้ในเรื่องเสียงก็ควรจะแนะนำให้นักเรียนอ่านและฟังความไพเราะของเสียง คำประพันธ์เสมอ ๆ บางทีจะทำให้เกิดความซาบซึ้งต่อวรรณคดีไทยได้บ้าง เช่น กลอนของสุนทรภู่ ก็มีลีลาการเลือกเสียงของคำได้เหมาะสม จะลองอ่านดัง ๆ ฟังดูก็ได้

“ลำพวยพรายพร้อยหึงห้อยจับ สว่างวับแวววามอร่ามเหลือ
เสมอเม็ดเพชรรัตน์จรัสเรือง ค่อยประเทืองทุกซอกที่สน่าชม”

“สัจเจียบเยือกเย็นเยือกอก น้ำค้างตกหยดเปาะลงเฝาย
พุกษาสูงยวบยางสล้างลอย ดูดซ้อยชื่นชุ่มชุ่มใบ”

“ด้อยตี่ริดติดตีเจ้าพี่เอ๋ย จะละลายเร่ร้อนไปนอนไหน
แอ้อ้อยสร้อยฟ้าสุมาลัย แม้นเด็ดได้แล้วไม่ร้างให้ห่างเขย”

ในเรื่องเสียงของคำ ที่ออกมาจากลำคอ เช่นเสียง /พ/ (ห.ส) นั้น ผู้อ่านวรรณคดีอย่างวิเคราะห์จะเห็นว่าแทนความรู้สึกได้ดีมาก เช่น ความรู้สึกของคำว่า “หิวโหย” “ห้วงหา” เช่นนี้เป็นต้น แต่ก็มีการศึกษากันในวงแคบว่าที่เราจะได้แนะนำให้มีการสังเกตเช่นนี้กันบ้างในการเรียนวรรณคดี

เกี่ยวกับการสอนวรรณคดีโดยพิจารณาเสียงว่ามีส่วนสร้างความสำเร็จในการสื่อสารนั้น อาจศึกษางานวิเคราะห์วรรณคดีที่มีผู้ทำไว้ ตั้งแต่การบุกเบิกของกรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์ และเริ่มวิเคราะห์กันอีกโดยชลธิรา สัตยาวัฒนา นอกนี้ควรอ่านบทความเกี่ยวกับวรรณคดี วรรณกรรมซึ่งเผยแพร่เป็นประจำในหนังสือวิชาการของสถาบันต่าง ๆ ด้วย

ในเรื่องเสียงและความหมายนี้ ดวงมน จิตรจำนงค์ เห็นว่า แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่อาจสรุปเป็นทฤษฎีหรือสูตรตายตัวเหมือนปฏิกิริยาทางเคมี แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตและทำให้เห็นว่าการเลือกเพี้ยนคำของผู้ประพันธ์นั้นมีเหตุผลอยู่เหมือนกัน ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่เสียง หรือความหมาย หรือความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับความหมาย และผลสำเร็จของการสื่อสาร เธอกล่าวว่า อาจจะมี ความหมายเน้นหนักที่เสียงใดของคำ (พยัญชนะต้น, สระ, ตัวสะกด และวรรณยุกต์) ก็ได้ เช่น

พยัญชนะต้น ประเภทเสียงนาสิกมักให้ความสำเร็จในการสื่อความหมายที่บ่งความรู้สึกนุ่มนวลค่อยเป็นค่อยไป เช่น เสียง /น/, /ม/ ในคำ นุ่ม อุ่น แน่ง น้อย นาด เนื่อง นาบ แนบ เนิบ ละม้าย แม้น มาด มาลัย ม้วน แต่เสียงระเบิดมักให้ความรู้สึกแข็งกระด้างหรือสัมผัสที่เกิดจากการปะทะที่หนักและเกิดเสียง เช่น เสียง /บ/ /ป/ /พ/ เช่น กระบี่ง กระบอง สะบัด สะบั้ง แบะ เบะ บิด ปัด ปาด ปูบปัม โป๊ก พีบปั๊บ เฝียะ ผัวะ โฝงผาง ผึ่ง ส่วนเสียงเสียดแทรกมักใช้ในคำที่บ่งความหมายถึงการเคลื่อนไหวอย่างเมื่อมีการเสียดสีหรือขี้มแทรก เช่น ชัด สาด ซ้ำ กระเซ็น ซ่าน กระชับ กระชาบ ชู่ เป็นต้น

พยัญชนะท้าย คำที่มีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด เรียกว่า คำตายนั้นมักให้ความรู้สึกกดดันบีบคั้นถ่วงหนักร โดยเฉพาเมื่อมีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำ (เสียงเอก) เช่น ในกลอนกลบทที่เล่นคำตาย ทั้งวรรคดังตัวอย่าง

เจ้าจิตคิดวิตกกอกอึดอัด

เสียงสระสั้นหรือยาว อาจมีผลต่อการสร้างความรู้สึกเร่งเร้า ฉับไว หรือยืดยาดเนิบนาบ อาจให้ความนึกเห็นถึงการเคลื่อนไหวเลื่อนลอยในช่วงสั้นถี่ หรือหนักหน่วงเย็นเยือก เข้มซำก็ได้ เช่น ลีว ขวับ ระริก ยึกยัก มุบมิบ จุบจิบ ขวิด กวัก เคว้งคว้าง ขว้าง ย้าย ย่าง เยื้อง โยก โยน ถาก ถาง ปาด ทาบ เทียบ

เหตุผลเรื่องความรู้สึกจากเสียงสระสั้น-ยาวประกอบกับเสียงพยัญชนะท้ายนี้เอง นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องจังหวะหนัก-เบา หรือที่เรียกว่า ครุ ลหุ ในคำประพันธ์ประเภทฉันท เราพบว่าเสียงสื่อความหมายเด่นชัดมากในวรรณคดี เพราะกวีต้องการสื่อความหมายที่มากกว่าธรรมดา ได้มีการศึกษาเพศสัมพันธ์ในวรรณคดี แต่ศึกษาในด้านวิธีบรรยายซึ่งแบ่งเป็น 4 วิธี คือ ใช้ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การเคลื่อนไหว หรือทิศทางที่เคลื่อนไหว ใช้ลักษณะความตื้นลึกหนาบาง ใช้ขนาดและน้ำหนัก มาบรรยายเชิงเปรียบเทียบ เชื่อว่าเราสามารถวิเคราะห์เรื่องนี้โดยศึกษาด้านเสียงของคำได้ด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวมุ่งชี้ให้เห็นแนวทางและตัวอย่างที่จะใช้ความรู้ทางภาษาที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้วมาประยุกต์ในการสอนภาษา โดยหวังว่าผู้อ่านที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางภาษา จะมีความคิดริเริ่มและความสามารถยิ่งไปกว่าที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ

บรรณานุกรม

- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. อัญญา:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). *การเรียนรู้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การประยุกต์ความรู้ภาษาศาสตร์ไปใช้ในการสอนภาษา

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบกาเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

1. ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของเด็กไม่ใช่ข้อใด
 - ก. อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ
 - ข. อิทธิพลของชนกลุ่มน้อย
 - ค. ขาดการเอาใจใส่ฝึกฝน
 - ง. นักศึกษามีความรู้น้อย*
2. ข้อใดอ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง
 - ก. สวย อ่านออกเสียง ส-อ้ว-ย เป็น สวย
 - ข. เลย อ่านออกเสียง ล-เอย-ย เป็น เลย
 - ค. กล อ่านออกเสียง ก-โอ-ล เป็น กน*
 - ง. เสียง อ่านออกเสียง ส-เอีย-ง เป็น เสียง
3. ข้อใดอ่านอักษรนำไม่ถูกต้อง
 - ก. ไสว อ่านออกเสียง สะ-หฺวอ-ไอ เป็น สะ-ไหว
 - ข. ตน อ่านออกเสียง ตะ-นอ-อ เป็น ตะ-น*
 - ค. ตวัด อ่านออกเสียง ตะ-วอ-ไอ-ด เป็น ตะ-หวัด
 - ง. ตลิ่งอ่านออกเสียง ตะ-ลอ-อิง เป็น ตะ-ลิ่ง-เอก เป็น ตะ-หลิ่ง
4. ข้อใดออกเสียงคำควบกล้ำผิด
 - ก. กรอง อ่านออกเสียง ก-ร-กรอ-อ-ง เป็น กรอง
 - ข. เกรง อ่านออกเสียง ก-ร-กรอ-เอ-ง เป็น เกรง
 - ค. โกรธ อ่านออกเสียง ก-ร-กรอ-โอะ-ธ เป็น โกรธ*
 - ง. ขวน อ่านออกเสียง ข-ว-ขวอ-โอะ-น เป็น ขวน
5. การออกเสียง /ง/ เป็น /ฮ/ เช่น เหิน (เงิน) เป็นการออกเสียงของถิ่นใด
 - ก. ของภาคอีสาน
 - ข. ของภาคใต้*
 - ค. ของภาคเหนือ

ง. ของภาคกลาง

6. การออกเสียง /ร/ เป็น /ล/ เช่น โลงเลียน ลุ่งเลื่อง เป็นการออกเสียงของภาคใด

ก. ภาคอีสาน*

ข. ภาคใต้

ค. ภาคเหนือ

ง. ภาคกลาง

7. ข้อใดอ่านถูกต้อง

ก. ไทร อ่านว่า ไช*

ข. ปรับ อ่านว่า ปะ-รับ

ค. เพลง อ่านว่า เพ-ลง

ง. ทรุตโทรม อ่านว่า ทรุต-โทรม

8. ประเสริฐ อ่านอย่างไร

ก. ประ-เสริด

ข. ประ-เสิด*

ค. ประ-เสริฐ

ง. ประ-เชิด

9. ชุดโชม เป็นคำอ่านของข้อใด

ก. ทุดโทม

ข. ทรุตโทรม*

ค. ชุมโถม

ง. ทรุตโชม

10. สร้อย อ่านอย่างไร

ก. ซ้อย

ข. สร้อย

ค. ส้อย*

ง. ท้อย

11. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

ก. ภาษาที่แท้จริงคือเสียง

ข. พยางค์รูปเดียวแต่หลาย ๆ เสียงได้

ค. ฐานกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียงก็มีความสำคัญ

ง. การสอนหลักภาษาไม่เน้นเรื่องเสียง*

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 12-13

“ต๋อยตีรีดตีตีเจ้าพี่เอ๋ย

จะละเลยเร่ร้อนไปนอนไหน

แอ้ออ้อสร้อยฟ้าสุมาลัย

แม่นเด็ดได้แล้วไม่ร้างให้ห่างเขย”

12. ข้อความที่ขีดเส้นใต้มีลักษณะเด่นอย่างไร

ก. สัมผัสสระ

ข. สัมผัสอักษร*

ค. สัมผัสทั้งสระและอักษร

ง. เล่นให้เกิดเสียง

13. แอ้ออ้อสร้อยฟ้าสุมาลัย แม่นเด็ดได้แล้วไม่ร้างให้ห่างเขย” จากบทประพันธ์ดังกล่าวมีความงามด้านใด

ก. เล่นเสียงสระ

ข. เล่นเสียงธรรมชาติ

ค. สัมผัสพยัญชนะ

ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค*

อ่านโคลงต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14-15

ฉับฉวยชกฉกซ้ำ ฉกฉับ

โถมทุบกองทับ ถีบเท้า

เตะตีต๋อยตูปต๊ับ ตบตัก

หมดหมุ่มมอญม้าว ม่านเมื่อหมางเมิน

14. คำประพันธ์ข้างต้นมีลักษณะเด่นทางวรรณศิลป์ตามข้อใด

ก. สัมผัสพยัญชนะ เล่นเสียงธรรมชาติ*

ข. เล่นเสียงธรรมชาติ เล่นคำ

ค. สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระในวรรค

ง. สัมผัสสระในวรรค เล่นคำ

15. บาทใดใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

ก. บาท 1 และ บาท 2

ข. บาท 2 และ บาท 3

ค. บาท 3 และ บาท 4*

ง. บาท 2 และ บาท 4

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ประเมินพฤติกรรมโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มีความยินดีและพอใจในสิ่งที่เรียน					
2	มีความเพียรและมุ่งมั่นในเรื่องที่เรียน					
3	มีความสนใจในเรื่องที่เรียน					
4	เอาใจใส่การเรียนรู้					
5	การวิเคราะห์ใคร่ครวญเรื่องที่เรียนด้วยปัญญา					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 21-25 พฤติกรรมระดับดีมาก
- คะแนน 16-20 พฤติกรรมระดับดี
- คะแนน 10-15 พฤติกรรมระดับปานกลาง
- คะแนน 6-10 พฤติกรรมระดับน้อย
- คะแนน 1-5 พฤติกรรมระดับน้อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่	5	4	3	2	1
1	เต็มใจและพอใจ ตลอดการเรียนรู้	เต็มใจและ ยินดีกับ กิจกรรม การเรียนรู้ เป็นส่วนใหญ่	เต็มใจและยินดี กิจกรรม บาง กิจกรรม	เต็มใจ และยินดี เฉพาะเรื่องที่ ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
2	มีความเพียร และมุ่งมั่น ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ มีความเพียร และมุ่งมั่น	มีความเพียร และมุ่งมั่น ร้อยละ 50	มีความเพียร และมุ่งมั่น เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่มีความเพียร และมุ่งมั่น
3	สนใจ ตลอดการเรียนรู้	ส่วนใหญ่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้	สนใจ บางกิจกรรม	สนใจเฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่สนใจ กิจกรรม การเรียนรู้
4	เอาใจใส่ การเรียนรู้ ตลอดการเรียน	ส่วนใหญ่ เอาใจใส่ การเรียนรู้	เอาใจใส่ บางกิจกรรม การเรียนรู้	เอาใจใส่ เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่เอาใจใส่ การเรียนรู้
5	วิเคราะห์ ใคร่ครวญเรื่อง ที่เรียน ทุกกิจกรรม	ส่วนใหญ่ ใช้ปัญหา วิเคราะห์ ใคร่ครวญ	ใช้ปัญหา วิเคราะห์ บางกิจกรรม	ใช้ปัญหา เฉพาะ กิจกรรม ที่ตนเองสนใจ	ไม่ใช้ปัญหา วิเคราะห์ เรื่องที่เรียน

แบบประเมินการเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้กาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความที่ประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
2	วิธีเสนอผลงานเหมาะสม					
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม					
4	การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง					
	รวม					

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 17-20 ผลงานระดับดีมาก
- คะแนน 13-16 ผลงานระดับดี
- คะแนน 9-12 ผลงานระดับปานกลาง
- คะแนน 5-8 ผลงานต้องปรับปรุง
- คะแนน 1-4 ผลงานต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความถูกต้องและความสมบูรณ์	ครบถ้วนถูกต้อง	ส่วนใหญ่ถูกต้อง	ถูกต้องครบถ้วนบางส่วน	บางส่วนถูกต้อง	ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง
2	วิธีนำเสนอเหมาะสม	วิธีการเหมาะสม	ส่วนใหญ่เหมาะสม	บางส่วนเหมาะสม	ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสม	ทั้งหมดไม่เหมาะสม
3	ความสามัคคีภายในกลุ่ม	มีความสามัคคีทุกคน	ส่วนใหญ่สามัคคี	บางส่วนสามัคคี	ส่วนใหญ่ไม่สามัคคี	ไม่สามัคคี
4	ผู้ฟังมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมเต็มที่ตลอดกิจกรรม	ส่วนใหญ่มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมบางส่วน	ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

[illegible]

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการจัด					ความต้องการจำเป็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)	5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
24	<u>การวัดและประเมินผล</u> ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้										
25	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้										
26	<u>บันทึกการเรียนรู้</u> บันทึกตามเครื่องมือวัดและ ประเมินผล										
27	บันทึกตามจุดประสงค์การเรียนรู้										

ความคิดเห็นหรืออื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

1.เครื่องมือที่ใช้ประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน วิชา ED1019
ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือไม่ หลังจากที่คุณได้ศึกษา
แล้ว ด้วยผู้วิจัยได้แนบบแบบประเมินมาพร้อมแล้ว

3. ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยแบบประเมินเป็นส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

[illegible]

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีขั้นนำ ขั้นสอน และ ขั้นสรุปครบ										
5	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนบูรณาการตามหลัก อิทธิบาท 4										
6	จุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับหลักอิทธิบาท 4										
7	จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ สอนทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์การ เรียนรู้										
8	สื่อการเรียนรู้การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาและ กิจกรรมการเรียนรู้										
9	เครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้										
10	เครื่องมือวัดและประเมินผลครอบคลุมการบูรณา การหลักการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4										

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

แบบสอบถามความพึงพอใจ
 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครูตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับ
 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม กาเครื่องหมาย / ในช่องตามเป็นจริงตามความคิดเห็นของตนเอง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	สาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหา					
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน					
3	การนำเข้าสู่บทเรียนเหมาะสม					
4	กิจกรรมการเรียนการสอนครบ ขั้นนำ ขั้นสอน และ ขั้นสรุป					
5	การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 กับเนื้อหามีความ เหมาะสม					
6	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนและ เนื้อหา					
7	สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการ เรียนรู้					
8	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และ สาระการเรียนรู้					
9	รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ ผู้เรียนเรียนได้ดียิ่งขึ้น					
10	ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน					

ความคิดเห็นอื่น ๆ.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับ
ครูตามหลักอิทธิบาท 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย

- คำชี้แจง** 1. ข้อสอบเป็นแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ
2. ให้ผู้ตอบกาเครื่องหมายกากบาท (X) ทับอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาศำตอบที่
เห็นว่าถูกต้องที่สุด
1. ข้อใดให้ความหมายของภาษาไทยได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด
 - ก. ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของคนไทย
 - ข. ถ้อยคำที่ใช้พูดสื่อสารกันระหว่างคนไทย
 - ค. ถ้อยคำที่ใช้เขียนสื่อสารกันของคนไทย
 - ง. ถ้อยคำที่ใช้สื่อสารกันของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
 2. ข้อใดคือความหมายของภาษาศาสตร์
 - ก. วิชาที่ศึกษาในด้านเสียงที่ใช้สื่อความหมาย
 - ข. วิชาที่ใช้ศึกษาภาษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์
 - ค. วิชาที่ศึกษาภาษาในด้านโครงสร้างของประโยค
 - ง. วิชาที่ศึกษาภาษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์
 3. ข้อใดไม่ใช่สาขาของภาษาศาสตร์
 - ก. ภาษาศาสตร์ทั่วไป
 - ข. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบ
 - ค. ภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์
 - ง. ภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง
 4. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการศึกษาภาษาศาสตร์
 - ก. ทำให้ผู้เรียนมีความเป็นกลางและใจกว้าง
 - ข. ทำให้ผู้เรียนมีเหตุผลและมีความคิดเป็นระบบ
 - ค. ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอื่นได้ง่ายและเป็นระบบ
 - ง. ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์
 5. บุคคลในข้อใดมีความยินดีต่อการศึกษาความหมายและลักษณะของภาษาไทยได้ชัดเจนที่สุด
 - ก. สุภารัตน์มีความสุขในการค้นหาลักษณะภาษาไทยจากอินเทอร์เน็ต (google)
 - ข. สุภาพตั้งใจศึกษาลักษณะของภาษาไทยจากเอกสารประกอบการสอนอย่างไม่ย่อท้อ

- ค. สุรียัหมันทบทวนลักษณะของภาษาไทยจากสมุดบันทึกการศึกษาค้นคว้า
- ง. สุวิมลมีความขยันหมั่นเพียรศึกษาลักษณะภาษาไทยจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ
6. ข้อใดแสดงพฤติกรรมเด่นชัดที่สุดในความมุ่งมั่นศึกษาสาขาของวิชาภาษาศาสตร์
- ก. ขจีมีความสุขเมื่อได้เรียนรู้ภาษาศาสตร์ทั่วไป
- ข. ขจรพยายามอ่านตำราภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสาขาของภาษาศาสตร์อย่างไม่ย่อท้อ
- ค. พะยอมทบทวนความรู้เกี่ยวกับสาขาของภาษาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ
- ง. พยุงแนะนำเพื่อนเกี่ยวกับวิธีศึกษาสาขาของภาษาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ
- ข้อ 7-8 ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถาม
- ก. ประกอบมีความสุขเสมอเมื่อได้ศึกษาวิชาภาษาศาสตร์
- ข. ประวินไม่ย่อท้อที่จะศึกษาและนำเอาวิธีการของภาษาศาสตร์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- ค. ประกิจตั้งใจจดจ่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชา
- ง. ประณิตใช้ปัญญาใคร่ครวญวิธีการศึกษาภาษาต่าง ๆ ตามหลักภาษาศาสตร์
7. บุคคลตามข้อใดแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ระดับเอาใจใส่มากที่สุด
8. บุคคลตามข้อใดใช้วิจารณ์ใคร่ครวญด้วยเหตุและผลว่าสิ่งที่ศึกษาถูกต้องเพียงใด
9. ข้อใดกล่าวถึงเสียงในภาษาไทยได้ถูกต้อง
- ก. ภาษาไทยประกอบด้วยเสียงสระและเสียงพยัญชนะ
- ข. ภาษาไทยประกอบด้วยเสียงสระ พยัญชนะและเสียงวรรณยุกต์
- ค. ภาษาไทยประกอบด้วยเสียง เอก โท ตรี จัตวา
- ง. ภาษาไทยประกอบด้วยเสียงสูง กลาง และต่ำ
10. ข้อใดเป็นสระเดี่ยวทั้งหมด
- ก. เอียะ เอีย อุ อุ
- ข. อัวะ อัว อะ อา
- ค. อะ อา อี อี อี้ อี้
- ง. เอื้อะ เอื้อ อัวะ อัส เอะ เอ
11. ข้อใดเป็นสระประสมทั้งหมด
- ก. อัวะ อัว เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ
- ข. อะ อา อี อี อุ อุ
- ค. เอื้อะ เอื้อ เอื้อะ ออ โอะ โอ
- ง. อำ ไอ โอ เอ อะ อา
12. “ความรักเหมือนโคลีกล้างคังคึกคังไว้” มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวกับหน่วยไม่นับเสียงซ้ำ
- ก. 7 เสียง

- ข. 8 เสียง
 - ค. 9 เสียง
 - ง. 10 เสียง
13. “คิดถึงเธอทุกลมหายใจ” ข้อความนี้ไม่มีวรรณยุกต์เสียงใด
- ก. สามัญ
 - ข. เอก
 - ค. โท
 - ง. ตรี
14. ข้อใดมีวรรณยุกต์ครบห้าเสียง
- ก. หญิงใดไม่ยอมมีสามี
 - ข. ควรจำธรรมดاناไร่
 - ค. จักไม่รับรอยไถไช้ที่
 - ง. น้องพื๋อย่าลืมสัญญา
- ข้อ 15-16 ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถาม
- ก. แสงเดือนมีความสุขเสมอเมื่อได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ
 - ข. แสงจันทร์มีความกระตือรือร้นในการศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงสระในภาษาไทย
 - ค. แสงมณีตั้งใจจดจ่อศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงวรรณยุกต์
 - ง. แสงสุรีย์ใคร่ครวญวิธีการผันเสียงวรรณยุกต์อยู่อย่างสม่ำเสมอ
15. พฤติกรรมผู้เรียนในข้อใดเป็นการใช้ฉันทะประกอบการเรียนรู้
16. พฤติกรรมผู้เรียนในข้อใดแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้มโนสาในการเรียนรู้
17. ข้อใดให้ความหมายของพยางค์ได้สมบูรณ์ที่สุด
- ก. เสียงที่มีความหมาย
 - ข. เสียงที่เปล่งออกมาจะมีความหมายหรือไม่ก็ตาม
 - ค. เสียงที่เปล่งออกมาและมีความหมายเท่านั้น
 - ง. เสียงที่มีเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์
18. “อยู่อย่างข้าวคอยฝน บ่พ้นระแวงแห่งตาย” ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับข้อความนี้
- ก. มี 11 พยางค์ 10 คำ
 - ข. มี 12 พยางค์ 10 คำ
 - ค. มี 10 พยางค์ 11 คำ
 - ง. มี 12 พยางค์ 11 คำ
19. ข้อใดไม่เป็นประโยค

- ก. นกน้อยทำรังแต่พอตัว
 - ข. ชาวตากุ้งเห่า
 - ค. เธอลืมนั่นหรือยัง
 - ง. น้ำลดตอผุด
20. “คนที่มีความซื่อสัตย์จะรักษาความดีของตนได้” ข้อความนี้เป็นประโยคชนิดใด
- ก. ประโยคความเดียว
 - ข. ประโยคความรวม
 - ค. ประโยคความซ้อน
 - ง. ประโยคความเดียวและความรวม
21. ข้อใดเป็นประโยคความรวม
- ก. เธอเรียนหนังสือและหารายได้ระหว่างเรียน
 - ข. เขาพูดเร็วมากที่โรงเรียนเมื่อวันอาทิตย์
 - ค. เธอพบชายที่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจ
 - ง. เขาจะอยู่ในใจเสมอไม่มีเสื่อมคลาย
22. ข้อใดแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ฉันทะเป็นแนวทาง
- ก. วิเคราะห์องค์ประกอบของพยางค์ด้วยความสุขเสมอ
 - ข. วรค์วิเคราะห์ความหมายและองค์ประกอบของคำด้วยความขยันหมั่นเพียรเสมอ
 - ค. วิศวการศึกษาความหมายของเสียงวรรณยุกต์ด้วยใช้ปัญญาใคร่ครวญอยู่เสมอ
 - ง. วศินศึกษาความหมายและโครงสร้างของประโยคด้วยใจจดจ่ออยู่เสมอ
23. ข้อใดแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ความมีวิริยะเป็นที่ตั้ง
- ก. สมศักดิ์ยินดีและมีความสุขเมื่อได้ศึกษาเสียงในภาษาไทย
 - ข. สมหญิงรักและศรัทธาการหาความรู้เกี่ยวกับเสียงสระ
 - ค. สมรักษ์มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างประโยค
 - ง. สมศรีทบทวนความรู้เกี่ยวกับเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์อย่างสม่ำเสมอ
24. ข้อใดไม่มีวรรณยุกต์โท
- ก. ให้ซาบซึ้งโศกทรวงดวงสมร
 - ข. เจ้าเคืองขัดตัดสวาทขาดระวาง
 - ค. ที่แก่งเฉยเลยชมชลาลัย
 - ง. มีน้ำน้อยหยาดหยดอย่างเม็ดฝน
25. การศึกษาภาษาศาสตร์ต้องศึกษาเรื่องใดบ้าง
- ก. ระบบเสียง การจัดระบบเสียง ระบบคำ กลุ่มคำ ไวยากรณ์ และความหมาย

- ข. ระบบเสียง ระบบคำ กลุ่มคำ
- ค. ระบบเสียง ระบบคำ กลุ่มคำ ไวยากรณ์
- ง. ระบบเสียง ระบบคำ กลุ่มคำ ความหมาย

26. การเปล่งเสียงแต่ละเสียงโดยใช้อวัยวะ คือ ลิ้น ริมฝีปาก เส้นเสียง และลมออกทางช่องปากหรือช่องจมูกเป็นการศึกษาภาษาศาสตร์แขนงใด

- ก. สรีรศาสตร์
- ข. กลศาสตร์
- ค. โสตศาสตร์
- ง. นิพาสศาสตร์

27. หมากรั้ว หมากรวน คือผลไม้ รสเปรี้ยว รสหวาน ปัจจุบัน หมากรั้วในคำประสมจะกร่อนเป็นมะเป็นการศึกษาภาษาศาสตร์ในแง่ใด

- ก. เชิงประวัติ
- ข. สรีรศาสตร์
- ค. โสตศาสตร์
- ง. กลศาสตร์

28. ข้อใดไม่ใช่ทฤษฎีของภาษาศาสตร์

- ก. ทฤษฎีโครงสร้าง
- ข. ทฤษฎีปริวรรต
- ค. ทฤษฎีไวยากรณ์การก
- ง. ทฤษฎีหน่วยคำ

29. ศรีสุตา เรียนรู้พูดภาษาพื้นถิ่นเหนือคุณครูต้องเข้าใจศาสตร์ใด

- ก. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา
- ข. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมศึกษา
- ค. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์
- ง. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา

30. คุณครูที่เข้าไปอยู่ในพื้นที่ของชาวเขา สอนเด็กชาวเขาในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีต้องเข้าใจในศาสตร์ของ

ข้อใด

- ก. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา
- ข. ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยาหรือภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์
- ค. ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์

ง. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์

31. ในภาคอีสานมีการขอฝน แห้งนางแมว แห้งบั้งไฟ ผู้ศึกษาเรื่องนี้จะต้องเข้าใจในเรื่องใด
 - ก. ขนบธรรมเนียมของแต่ละท้องถิ่น
 - ข. ภาษาของถิ่นของแต่ละท้องถิ่น
 - ค. ความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น
 - ง. ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น
32. ในภาษาลาวไม่มีพยัญชนะ ข เวลาออกเสียงคำว่า ชื้อ ในภาษาไทยจะออกเสียงเป็น ชื้อ แทนผู้ศึกษาต้องเข้าใจในเรื่องใด
 - ก. ภาษาศาสตร์เพื่อการศึกษา
 - ข. ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์
 - ค. ภาษาศาสตร์เชิงคณิตศาสตร์
 - ง. ภาษาศาสตร์เชิงมานุษยวิทยา
33. ตามหลักภาษาศาสตร์ ภาษาที่แท้จริงคืออะไร
 - ก. เรื่องคำ
 - ข. เรื่องหน่วยคำ
 - ค. เรื่องเสียง
 - ง. เรื่องความหมาย
34. ครูสอนวิชาหลักภาษาให้นักเรียนออกเสียง /ร/ ครูต้องสอนให้รู้ถึงอวัยวะในการออกเสียง /ร/ ใช้ลิ้นส่วนใด
 - ก. ปลายลิ้น
 - ข. ลิ้นส่วนหน้า
 - ค. ลิ้นส่วนหลัง
 - ง. โคนลิ้น
35. ครูให้นักศึกษาเขียนสัทอักษร นักศึกษาต้องมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง
 - ก. เสียงพยัญชนะ
 - ข. เสียงสระ
 - ค. เสียงวรรณยุกต์
 - ง. เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์
36. การใช้ภาษาพูด ฟัง อ่าน เขียน ถ้าจะใช้ภาษาได้ประสิทธิภาพต้องมีความรู้เรื่องใด
 - ก. เรื่องเสียง
 - ข. เรื่องคำ

ค. เรื่องความหมาย

ง. เรื่องเสียงและความหมาย

37. จงวิเคราะห์ความหมายของคำในประโยคต่อไปนี้

“คุณยังเด็กเกินไปสำหรับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ” คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายใด

ก. คนที่มีอายุน้อย

ข. คนที่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน

ค. คนที่ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ

ง. ถูกข้อ ข ค

38. วิเคราะห์ต่อไปนี้ เกิดความรู้สึกใดเพราะเหตุใด “ เจ็บจิตคิดวิตกกอกอึดอัด ”

ก. ใช้คำตายและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด

ข. ใช้คำตายและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงเสียดแทรก

ค. ใช้คำเป็นและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงระเบิด

ง. ใช้คำเป็นและพยัญชนะท้ายเป็นเสียงเสียดแทรก

39. คำที่ให้เสียงนุ่มนวลใช้ /น/ /ม/ เช่น คำว่า นุ่ม อุ่น แน่ง น้อย นาด พยัญชนะต้นเป็นเสียงอะไร

ก. ริมฝีปาก

ข. นาสิก

ค. เพดาน

ง. ปุ่มเหงือก

40. ชุดโชม เป็นคำอ่านของข้อใด

ก. ทุดโหม

ข. ทรุตโหม

ค. ชุดโหม

ง. ทรุตโชม

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
และการทดลองใช้รูปแบบ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โทร. ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๔
 ที่ อว ๗๙๒๑/๐๐๗๔ วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม

เรียน พระครูสุธีรสาร, ดร.

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่างการ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพมณเฑียร (ถาวร จิตตถาวโร/วงศ์มัลลย์) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ที่ อว ๓๔๐๓/๐๐๑๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชาธิสมมต ถนนนิมมานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๕๗๙
www.mbulasinsin.com

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม

เจริญพร อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่างการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์บุคลากรของท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตถาวโร/วงศ์ม้าย) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๖-๒๔๕๔-๕๑๔๒, ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยวิทยาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชาธิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๙
www.mbukalasin.com

ที่ อว ๗๔๒๑/๐๐๙๔๔

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม

เจริญพร อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลัก อธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความ ต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอธิ บาต ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่างการ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์บุคลากรของท่าน คือ ดร.อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ อาจารย์ประจำ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตถาวโร/วงศ์มัลย์) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
โทร. ๐๖-๒๕๔๔-๕๑๔๒, ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชาธิมม ถิ่นถิ่นฐาน ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๔
www.mbukalasin.com

ที่ อว ๗๔๒๑/๐๐๑๔๖

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม

เจริญพร อธิการบดี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลัก อธิปไตย ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความ ต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอภิ ธิปไตย ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอภิธิปไตย ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอภิธิปไตย ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือการร่างการ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์บุคลากรของท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา พิมพ์ศักดิ์ หัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทย รองคณบดีงานบริการการศึกษาและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตถาวโร/ วงศ์มัลย์) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จึงเจริญพามาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๖-๒๔๕๔-๕๑๔๒, ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

ที่ อว ๗๙๒๑/๐๐๑๔๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศึกษาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดพระขนิษฐา ถนนถนนกันทรวิชัย ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๙
www.mbukalasin.com

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม

เจริญพร คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่าง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์บุคลากรของท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ศักดิ์ พลแก้วเกษ รองประธานสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตภาโร/วงศ์มาลัย) วิทยาลัยศึกษาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศึกษาศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๖-๒๕๕๙-๕๑๔๒, ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED๑๐๑๙ ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู
ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”

วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

๐๙.๐๐ น.	พระครูสุธีวรสาร, ดร. ผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กล่าวต้อนรับคณะผู้เชี่ยวชาญ
๐๙.๓๐ น.	พิธีกร พระครูธรรมธรวิริยฤทธิ์ กุศลจิตโต, ดร.
กล่าวแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
๑๑.๐๐ น.	พระครูสุธีวรสาร, ดร. ประธานในพิธี
กล่าวขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ และมอบของที่ระลึก
๑๐.๓๐ น.	ฉันภัตตาหารเพล และรับประทานอาหารร่วมกัน ที่ครัวครูเจ้า

หมายเหตุ : กำหนดการอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ที่ อว ๗๔๑๑/๐๐๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดพระชาลียง ถนนสีมามันท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๓๑
www.mbukalasins.com

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้นับถือภาพการสนทนากลุ่ม

เรียน พระมหาจรรุณ จีระจุฑา

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่างการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้นับถือภาพการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตถาวโร/วงศ์มัลลย์) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๖-๒๔๔๔-๕๑๔๒, ๐๘-๖๖๒๗-๖๗๐๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โทร. ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๙

ที่ อว ๗๙๒๑/๐๐๗๙

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ดำเนินรายการสนทนากลุ่ม

เรียน พระครูธรรมธรวิรุทธ กุศลจิตโต, ดร.

ด้วย นายสุแทน โคตรภูเวียง และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย กำลังดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือยกร่างการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจะจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามขั้นตอนการวิจัย

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้ดำเนินรายการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น. ณ ห้องประชุมพระปริยัติสารเวที ชั้น ๒ อาคารพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตตถาวโร/วงศ์มัลลย์) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ที่ อว ๗๙๒๑/๐๐๑๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถิ่นานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๙
www.mbukalasin.com

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.วิณา วิสเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒.แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเจริญพราหมเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

ที่ อว ๗๔๒๑/๑๐๑๓๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชาชัยม ถนณดินานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๕
www.mbukalasin.com

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.เชษฐา จักรไชย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒.แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเจริญพรมหาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

ที่ อว ๗๕๒๑/๐๐๑๓๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดพระขามนิคม ถนนถิ่นานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๑๙
www.mbukalasin.com

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ณัฐกฤตา นามมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒.แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเจริญพราเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

ที่ อว ๗๕๒๑/๐๐๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
๘๔/๑ วัดประชาชัยม ถนถันนันท ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๐๑-๐๓๗๕๙
www.mbukalasin.com

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.รัชนี้ เจริญรอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒.แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

โทร. ๐๘-๖๒๒๗-๖๗๐๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โทร. ๐๔๓-๐๑๐๓๗๙

ที่ อว ๗๔๒๑/๐๐๖๒๕๔

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระพุทธกุล พุทธภักโต, ดร.

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี รายละเอียดตามเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โทร. ๐๔๓-๐๑๐๗๗๙

ที่ อว ๗๔๒๑/๐๐๔๖

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

กราบเรียน รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ด้วย นายทองคำ เกษจันทร์ และคณะวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ (๓) เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชา ED1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทยสำหรับครู ตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒

ในการนี้ คณะวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ จึงขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป โดยขอทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ในช่วงโมงบรรยายของอาจารย์ ดร.ศุภา ปราณิตพลกรัง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี รายละเอียดตามเอกสารดังแนบมาพร้อมนี้

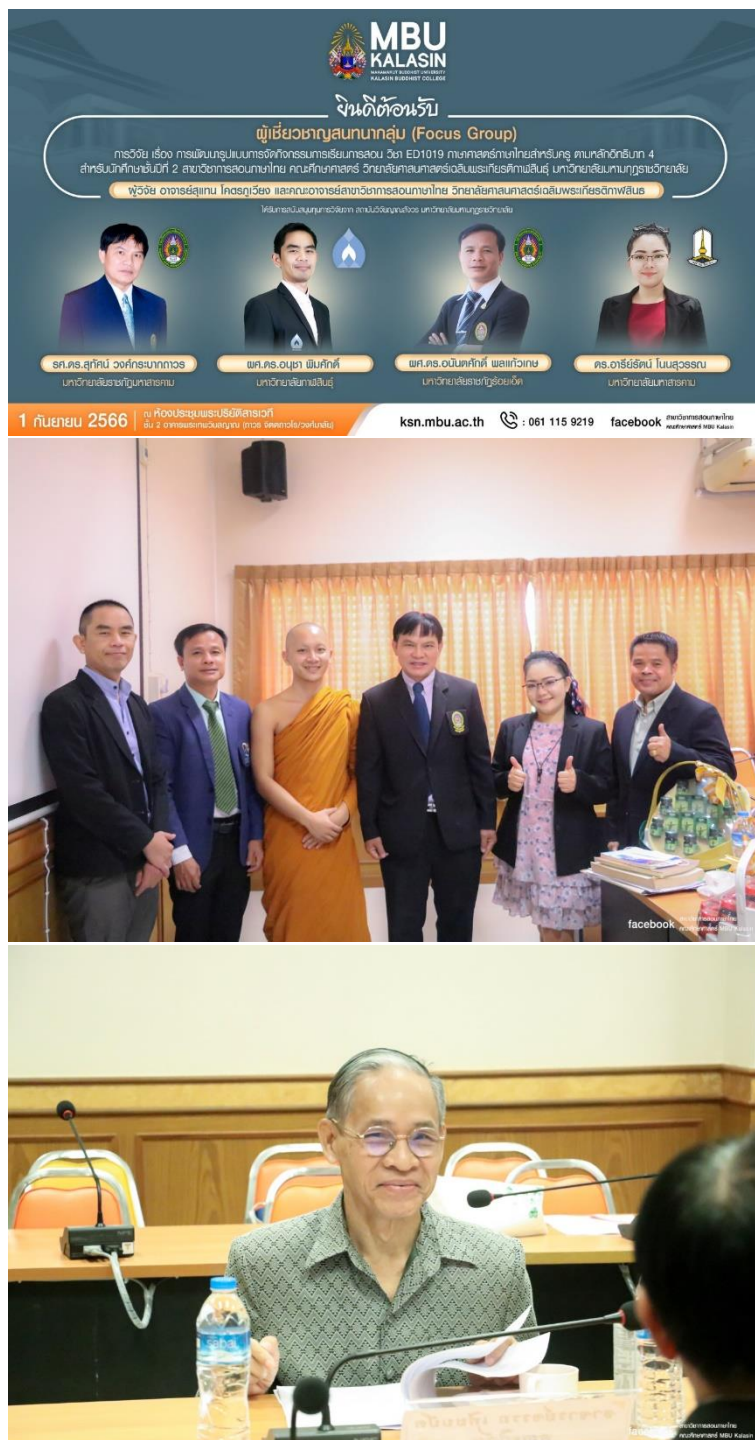
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสุนทรวิจิตร, ดร.)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ภาคผนวก ง
ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบการวิจัย การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ภาพประกอบการวิจัย การเก็บข้อมูลการวิจัย (Try out)

ภาคผนวก จ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ จว. ๐๑๑๒/๒๕๖๗

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง: การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ED 1019 ภาษาศาสตร์ภาษาไทย สำหรับครู ตามหลักอริยบท ๔ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ สาขาการสอนวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

TITLE: THE DEVELOPMENT OF COLLABORATIVE LEARNING MODEL FOLLOWED IN FOUR FOUNDATION FOR ACCOMPLISHMENT SECOND YEAR STUDENTS TEACHING THAI LANGUAGE KALASIN BUDDHIST COLLEGE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

นายทองคำ เกษจันทร์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๗ วันอังคารที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ มติที่ ๔๐/๒๕๖๗ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในมนุษย์ฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ออกให้ ณ วันที่ ๒๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงนาม

(พระมหาสมณวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เลขที่ วจ 6620354

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
โดยคณะมนุษยศาสตร์

ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายทองคำ เกษจันทร์
 ได้ผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ออนไลน์)
หลักสูตรการฝึกอบรม ๑ วัน เรื่อง หลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
 ประกอบด้วย ๙ ประเด็นความรู้

ประเด็นความรู้ที่ ๑ วิวัฒนาการของจริยธรรมการวิจัย (History of Research Ethics)
 ประเด็นความรู้ที่ ๒ หลักจริยธรรมการวิจัยพื้นฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 (Principles of Research Ethics, Laws, and Regulations)
 ประเด็นความรู้ที่ ๓ กระบวนการขอความยินยอม (Informed Consent Process)
 ประเด็นความรู้ที่ ๔ การวิจัยในกลุ่มอ่อนแอ/เปราะบาง (Research among Vulnerable Population)
 ประเด็นความรู้ที่ ๕ การรักษาความลับ (Confidentiality)
 ประเด็นความรู้ที่ ๖ การประเมินคุณประโยชน์และความเสี่ยง (Risk and Benefit Assessment)
 ประเด็นความรู้ที่ ๗ จริยธรรมการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ (Ethical Consideration in Social Studies)
 ประเด็นความรู้ที่ ๘ หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิจัยทั้งก่อนและหลังได้รับการรับรอง
 (Responsibility of Investigators including Pre and Post Review Process)
 ประเด็นความรู้ที่ ๙ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

วุฒิบัตรนี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๘
 ขอให้เจริญในธรรมและหน้าที่การงานเป็นนิตย์เทอญ
 ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

 (พระเทพพรหมรังษี, ผศ.ดร.)
 อธิการบดี

 (พระปริยัติธรรม)
 คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

 (ศ.เกียรติคุณ ดร.พญ. จันทรา กาบวัง เหล่าถาวร)
 ประธานมูลนิธิ SIDCER-FERCAP

เลขที่ วจ 641258

สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วุฒิปัตร์ฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายทองคำ เกษจันทร์

ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (จำนวน ๖ ชั่วโมง)

จัดโดยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

วุฒิปัตร์นี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๖

ขอให้เจริญในธรรมและหน้าที่การงานเป็นนิตย์เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ดร.มหาพนธ์ จันทวีโร
(พระมหาพนธ์ จันทวีโร, ผศ.ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร

ดร.พรหมวชิราภรณ์
(พระเทพวชิราภรณ์, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

ดร.พรหมวชิราภรณ์

(ศ.เกียรติคุณ ดร.พรญ. จันทรา เหล่าถาวร กบว.)
ประธานมูลนิธิ SIDCER-FERCAP

สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วุฒิปัตริฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางพรทิพย์ ชังธาดา

ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (จำนวน ๖ ชั่วโมง)

จัดโดยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

วุฒิปัตรินี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๖

ขอให้เจริญในธรรมและหน้าที่การงานเป็นนิตย์เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

พระมงคลกิตติ์ จิตนิริ

(พระมงคลกิตติ์ จิตนิริ, ผศ.ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร

พระมงคลกิตติ์ จิตนิริ

(พระมงคลกิตติ์ จิตนิริ, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

พระมงคลกิตติ์ จิตนิริ

(ศ.เกียรติคุณ ดร.พญ.จันทรา เหล่าถาวร กาบวง)

ประธานมูลนิธิ SIDCER-FERCAP

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/นามสกุล : นายทองคำ เกษจันทร์
ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
การศึกษา : พ.ศ. 2546 กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
: พ.ศ. 2543 พธ.บ. พุทธศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
: พ.ศ. 2535 น.ธ.เอก นักระรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดกระแจะใหญ่
จังหวัดศรีสะเกษ
: พ.ศ. 2538 ป.ธ. 4 เปรียญธรรมสี่ประโยค สำนักเรียนวัดธาตุ จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการทำงาน

: พ.ศ. 2543 ครูสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญศึกษา
อีสานราชวิทยานุสรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์
: พ.ศ. 2544 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญศึกษา
อีสานราชวิทยานุสรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์
: พ.ศ. 2545 หัวหน้าหมวดภาษาไทย โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญศึกษา
อีสานราชวิทยานุสรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์
: พ.ศ. 2547 อาจารย์บรรยายพิเศษ มจร.วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์
: พ.ศ. 2548 ผู้ประเมินภายนอก สมศ. (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
: พ.ศ. 2550 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
: พ.ศ. 2554 เลขาธิการหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

- : พ.ศ. 2554 กรรมการตรวจและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 และสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- : พ.ศ. 2564 หัวหน้ากลุ่มงานบริการวิชาการ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ผลงานทางวิชาการ

- : ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2560). สภาพการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
 กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารบัณฑิตศึกษา
 ปริทรรศน์, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2
- : พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). สมรรถนะของนักศึกษา
 ครูด้านการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 วิทยาลัยศาสน
 ศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ 11 ฉบับที่ 3
- : พระครูสุนทรวิชัย; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). การพัฒนา
 คุณลักษณะความเป็นพุทธศาสนิกชนด้วยการจัดกิจกรรมตอบปัญหา
 ธรรมะ. การประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4
 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 4
- : ทองคำ เกษจันทร์. (2561). รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพ
 และประสิทธิผล ระดับประถมศึกษา : ศึกษากรณีโรงเรียนคำโพนทองราษฎร์
 นิยม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, ฐาน
 TCI กลุ่ม 2 ปีที่ 6 ฉบับที่ 2
- : พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2561). หมอภาษากับการ
 พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม
 พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสาร
 ศึกษาศาสตร์ มมร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1
- : พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2563). การสอนฟังให้ง่ายและ
 สนุกได้อย่างไร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (Symposium) 2020,
ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2

- : ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2563). ข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกเปะราษฎร์นิยม ตำบลเชียง
เครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ราชวิทยาลัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุม
ระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2 (Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2
ฉบับที่ 2
- : สุแทน โคตรภูเวียง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2563). การพัฒนาการเขียน
มาตราตัวสะกดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ราชวิทยาลัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับ
นานาชาติ ครั้งที่ 2 (Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
- : พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2564). ความเข้าใจต่อการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูและนักศึกษาครู. สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1
- : อาทิตย์ ชูชัย; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2564). การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธ
แบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ,
ปีที่ 6 ฉบับที่ 9
- : ทองคำ เกษจันทร์. (2564). การพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสน
ศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย.
วารสารวิชาการธรรมทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น, ปีที่ 21 ฉบับที่ 3
- : ทองคำ เกษจันทร์. (2565). คุณลักษณะผู้นำการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล.
วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2
- : ทองคำ เกษจันทร์. (2565). ผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เพื่อการบริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารพุทธศาสตร์ มจร
อุบลราชธานี, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2
- : ทองคำ เกษจันทร์. (2565). แนวทางการสอนภาษาไทยในยุคศตวรรษที่ 21.

วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2

: อาทิตย์ ชูชัย; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2565) พุทธวิธี : การสื่อสารทาง
การเมือง. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ 8 ฉบับที่ 2

: ทองคำ เกษจันทร์. (2565) แนวทางการสอนภาษาไทยในยุคศตวรรษที่ 21.
วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี ปีที่ 4 ฉบับที่ 2

ผลงานวิจัย

: พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2559) การพัฒนาหลักสูตร
ฝึกอบรมสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี โดยใช้โยนิโสมนสิการสำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี-พ.ศ. 2559.

: พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2559). การพัฒนาพฤติกรรมเชิง
คุณธรรมจริยธรรมของตัวแทนผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
เยาวชนในสถานศึกษา โดยใช้ KIT MODEL.

: พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2559). ผลการประเมินโครงการ
ปฏิบัติธรรมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ
พลอดุลยเดชด้วยการผสมผสานรูปแบบการประเมินของไทเลอร์และสแต็ก.

: ทองคำ เกษจันทร์. (2560). รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลในระดับประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคำโพนทอง
ราษฎร์นิยม.

: พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). หมอภาษากับการ
พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์
เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

: ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2560). สภาพการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

: พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). การพัฒนาขีด
ความสามารถของพระสงฆ์ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองของชุมชน.

: พินโย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). สมรรถนะของนักศึกษา
ครูด้านการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 วิทยาลัยศาสน

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสิริ มหาวินิจฉัยมหาวิทยาลัย.

: พินัย พรหมเมือง; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). การทดลองใช้ตำราเรียนเป็นภาษาอังกฤษและแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.

: ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2561). การพัฒนาหลักการอ่านและการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

84/1 ถ. ถิ่นานนท์ ต. กาฬสินธุ์ อ. เมือง จ. กาฬสินธุ์ 46000

ชื่อ/นามสกุล : นายสุแทน โคตรภูเวียง
 ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 การศึกษา : พ.ศ. 2533 ศษ.ม. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 : พ.ศ. 2524 ค.บ. ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)
 วิทยาลัยครูมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2526 กศ.บ. การศึกษบัณฑิต (สังคมศึกษา)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
 : พ.ศ. 2526 ศษ.บ. ศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 : พ.ศ. 2546 ค.บ. ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)
 วิทยาลัยครูมหาสารคาม

ประวัติการทำงาน

: พ.ศ. 2541 หัวหน้าแผนงาน โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2543 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนผดุงนารี
 จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2543 ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2564 เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมารวิทยาลัย
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ผลงานทางวิชาการ

: พรทิพย์ ชั่งธาดา; สุแทน โคตรภูเวียง และคณะ. (2561). หมอภาษากับการ
 พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม
 พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมารวิทยาลัย. วารสาร
 ศึกษาศาสตร มจร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1
 : พรทิพย์ ชั่งธาดา; สุแทน โคตรภูเวียง และคณะ. (2563). การสอนฟังเข้าใจและ
 สนุกได้อย่างไร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมารวิทยาลัย
 การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (Symposium) 2020,
 ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
 : ทองคำ เกษจันทร์; สุแทน โคตรภูเวียง และคณะ. (2563). ข้อบกพร่องในการ

อ่านออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกเปะ
ราษฎร์นิยม ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2
(Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2

: สุแทน โคตรภูเวียง; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2563). การพัฒนาการเขียน
มาตราตัวสะกดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิทยาลัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับ
นานาชาติ ครั้งที่ 2 (Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2

ผลงานวิจัย

: สุแทน โคตรภูเวียง และคณะ. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาการบูรณาการการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 โดยใช้เอกสารประกอบการสอนและกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
84/1 ถ. ถิ่นานนท์ ต. กาฬสินธุ์ อ. เมือง จ. กาฬสินธุ์ 46000

ชื่อ/นามสกุล : นายอรรถ เทียบปัด
 ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 การศึกษา : พ.ศ. 2530 กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา-การสอนภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 : พ.ศ. 2524 กศ.บ. การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ประวัติการทำงาน

: พ.ศ. 2526 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 : พ.ศ. 2544 ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยหินวัฒนาลัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 : พ.ศ. 2545 ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดเรือพิทยาคาร
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
 : พ.ศ. 2546 ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นาจารย์พิทยาคม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 : พ.ศ. 2547 ผู้อำนวยการโรงเรียนดงมูลวิทยาคม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 : พ.ศ. 2551 ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
 : พ.ศ. 2554 ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
 : พ.ศ. 2554 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลงานทางวิชาการ

: ทองคำ เกษจันทร์; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2560). สภาพการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
 กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา
 ปริทรรศน์, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2
 : พรทิพย์ ชังธาดา; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2561). หมอภาษากับการ
 พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม

พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มมร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1

- : พรทิพย์ ชังธาดา; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2563). การสอนฟังให้ง่ายและ
สนุกได้อย่างไร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (Symposium) 2020,
ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
- : ทองคำ เกษจันทร์ อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2563). ข้อบกพร่องในการอ่าน
ออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกเปะ
ราษฎร์นิยม ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2
(Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
- : สุแทน โคตรภูเวียง; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2563). การพัฒนาการเขียน
มาตราตัวสะกดสระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับ
นานาชาติ ครั้งที่ 2 (Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
- : พินโย พรหมเมือง; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2564). ความเข้าใจต่อการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูและนักศึกษาครู. สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1

ผลงานวิจัย

- : พรทิพย์ ชังธาดา; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2560). หมอภาษากับการ
พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์
เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- : ทองคำ เกษจันทร์; อรรถ เทียบปัด และคณะ. (2560). สภาพการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

- : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
84/1 ถ. ถิ่นานนท์ ต. กาฬสินธุ์ อ. เมือง จ. กาฬสินธุ์ 46000

ชื่อ/นามสกุล : นางพรทิพย์ ชังธาดา
 ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 การศึกษา : พ.ศ. 2532 กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
 : พ.ศ. 2522 กศ.บ. การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ประวัติการทำงาน

: พ.ศ. 2532 ประธานการทำผลงานทางวิชาการของครูสภาจังหวัดมหาสารคาม
 สำนักงานครูสภา จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2532 หัวหน้าสำนักงานวิชาการ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2535 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนผดุงนารี
 จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2540 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม
 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2547 ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2547 อาจารย์พิเศษตรวจการศึกษานิเทศก์และวิทยานิพนธ์
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 : พ.ศ. 2564 เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ผลงานทางวิชาการ

: ทองคำ เกษจันทร์, พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2560). สภากิจการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
 กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา
 ปริทรรศน์, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2
 : พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2561). หมอภาษากับการ
 พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม
 พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสาร
 ศึกษาศาสตร์ มมร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1
 : พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2563). การสอนฟังให้ง่ายและ

สนุกได้อย่างไร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (Symposium) 2020,
ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2

- : ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2563). ข้อบกพร่องในการอ่าน
ออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกปะ
ราษฎร์นิยม ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2
(Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2
- : สุแทน โคตรภูเวียง; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2563). การพัฒนาการเขียน
มาตราตัวสะกดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และการประชุมระดับ
นานาชาติ ครั้งที่ 2 (Symposium) 2020, ปีที่ 2 ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2

ผลงานวิจัย

- : พรทิพย์ ชังธาดา; ทองคำ เกษจันทร์ และคณะ. (2560). หมายเหตุกับการ
พัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์
เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- : ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2560). สภาพการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนของคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- : ทองคำ เกษจันทร์; พรทิพย์ ชังธาดา และคณะ. (2561). การพัฒนาหลักการอ่าน
และการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะ
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิม
พระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการเรียนรู้
แบบกลุ่มร่วมมือ.

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

- : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
84/1 ถ. ถิ่นานนท์ ต. กาฬสินธุ์ อ. เมือง จ. กาฬสินธุ์ 46000